

Umut Bir Başka Windows'a Kaldı

Yeni yılın başından bu yana Windows 98'in son betasını test ediyoruz. Son anda yine bir değişiklik olmazsa 25 Haziran'da yeni işletim sisteminin çıkacağı söyleniyor. Oysa Windows 98'in tüm bileşenleri çok uzun bir süredir hazır, bu gecikmeye birçokları pek bir anlam veremediler. Anlaşılan Microsoft bu defa işi aceleyle getirmek ve sonradan "servis paketi" adı altında iki üç kez yamanması gereken bir işletim sistemini piyasaya sürmek istemiyor. Ancak bir yandan da acele etmeleri gerekiyor, zira Amerikan mahkemesinin Windows 98'in Internet Explorer'la birlikte gelmesinde bir haksız rekabet unsuru bulunup bulunmadığı ile ilgili kararı onları kara kara düşündürüyor. O yüzden karar açıklanmadan önce Windows 98'i çıkarmayı istiyorlar.

Gerçekten de Windows 98'in kaderi Amerikan mahkemesinin bu kararına bağlı, zira Internet Explorer 4'süz bir Windows 98'in, Windows 95'ten pek bir farkı yok. Microsoft, kişisel bilgisayarlarda işletim sistemi pazarının büyük bir bölümünü elinde bulundurma kozunu Netscape ile gir-

diği Browser savaşında çok iyi kullandı ve kullanıyor, ancak silah ters de tepebilir. Microsoft, Internet Browser pazarının en büyük hakimi ben olacağım sevdasıyla eldeki Windows'tan da olabilir. Netscape de zaten Microsoft ile rekabet edebilmek için Browser'ını bedava dağıtmaya başladı. Bu iki firma arasındaki rekabet belki birçoklarını ilgilendirmiyor olabilir, ancak bazıları da her türlü dayatmaya karşılar, Windows 98'te mesela Internet Explorer 4'ü kaldırıp yerine Netscape Communicator kurabilmeyi istiyorlar.

Gelelim bu ay ki kapak konumuza: Bedava Windows 98. Evet yanlış okumadınız, CHIP bir ilke daha imzasını atıyor. Windows 98'in kullanıcı arayüzüne ve bir çok yeni fonksiyonuna sadece Internet Explorer 4'ü kurarak sahip olmanız mümkün. Her ne kadar IE 4 sistem güvenliğini ve performansını düşürse de elde edeceğiniz yeni işlevsellikler size aradığınız kullanımı kolaylığını ve çalışma zevkini sağlayacaktır. Windows 98'de yeniymiş gibi lanse edilen bir çok desteğe OSR 2 Windows 95 ile de sahip olabilirsiniz. Windows 98 ile birlikte gelen diğer sistem araçlarına ve yazılımlara da bugünden Shareware veya ticari programlarla sahip olabilirsiniz.

Sizin anlayacağınız Windows 98'de öyle hayran olunacak muhteşem bir yenilik yok. Hatta Windows 98 yüklü bilgisayarında çalıştığımı görenleri, bunun Windows 98 olduğunu ikna etmekte bayağı güçlük çektim, onlar görünüşte Windows 95'ten hiçbir farkı olmadığını söylüyorlardı. Gerçekten de ilk bakışta öyle. Ancak bugüne kadar 95 kere kurdum Windows 95'in aksine Windows 98'i sadece bir defa kurdum. Kurma işlemi her ne kadar 95'e göre çok daha uzun sürdüyse de yaklaşık 30 dakika sonra ilk

defa tüm aygıtları tanınmış ve sürücülerini kurmuş bir işletim sistemi karşında duruyordu. Üstelik DirectX 5, Internet Explorer 4 ve Plus! da yüklenmişti. Yeni menü animasyonları her ne kadar ilk başta hoşuma gitiyse de zamanla bu efektlerin sistemimi boş yere zorladığına karar verdim ve bunları iptal ettim. İlk başta biraz soğuk baktığım Internet Explorer 4 ve bileşenleri (özellikle Outlook Express ve Netmeeting) de ihtiyaçlarıma cevap verebiliyordu. Üstelik sistem beta olmasına rağmen 100 gündür bir kere olsun bile (bir iki aşırı zorlamanın dışında) kilirlenmedi. Ancak tüm bu özelliklere Windows 95 yüklü bilgisayarında da kısmen sahiptim ben. Yapmam gereken tek şey Internet Explorer 4'ü ve Active Desktop seçeneğini yüklemektir. Zaten tüm aygıtların en yeni sürücülerini Internet'ten düzenli olarak takip edip yükliyordum. Ancak burada Windows 98'in hakkını vermek gerek, beni hiç uğraştırmıyordu, sadece Start menüsünden Windows Update simgesine tıklamam yetiyordu, yeni bileşenler kendiliğinden bulunup kuruluyordu.

Siz de bugünden Windows 98'in kullanım kolaylığına ve işlevselliğine sahip olabilirsiniz, bunun için yapmanız gereken tek şey kapak konumuzu okumak ve CHIP CD'sinden gerekli programları kurmak. Yaklaşık bir saat sonra "Selfmade" Windows 98'iniz hazır.

Cilalı imaj devrinde her türlü "yeniye" bahklama atlayanlar şüphesiz Windows 98'i de dört gözle bekliyorlar. Doğrusu Windows 98 beni biraz hayal kırıklığına uğrattı, umut bir başka Windows'a, NT 5.0'a kaldı.

Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

**Siz de bugünden
Windows 98'in
kullanım kolaylığına
ve işlevselliğine sahip
olabilirsiniz, bunun
için yapmanız gereken
tek şey kapak
konumuzu okumak ve
CHIP CD'sinden
gerekli programları
kurmak.**

Mayıs

Bu ayki cd konumuz GRAFIK PROGRAMLARI. Seçilen programlar arasında, çok amaçlı insan modelleme ve pozlandırma programları, amatör gif animatörleri, 3D nesneler üzerinde gerçek zamanlı renklendirme yapabilen ve bir çok profesyonel illüstrasyon programı yer alıyor. İşte bunlardan bir kaç; Caledos V3.0 ; wallpaper'ınızın otomatik değiştirilebilmeniz için tasarlanmış oldukça kullanışlı bir program, Photolab version 1.8 ise bir çok formatta fotoğrafı hızlı bir şekilde açmanızı sağlıyor. Çok yer kaplayan ama buna karşılık perspektif pozisyonların ayarlanması, polarizasyon ve bir çok 3D efektlere sahip olan Bryce 3D ise bu bölümün en önemli programlarından biri. Illüstrasyon çerçevesinin en popüler isimlerinden biri olan Photoshop' u ve bu programa ait bir çok plug-in' ini de bu sürüm içerisinde bulabilirsiniz. İnsan modelleme, ve oluşturulan prototipin pozlandırılması konusunda bir deha sayılabilecek üstün programlardan biri de Poser; programın en önemli özelliği de 3D ve 2D insan görüntülerinin kusursuz ortaya çıkarılabilmesi. CD' de yer alan diğer bölümler; Internet, Araçlar, Oyunlar ve CHIP TV. Internet bölümümüzde Internet'ten dosya çekmek için tasarlanmış programlardan biri olan Net-Vampire var. Programı diğerlerinden ayıran en önemli özelliği, bir web sitesi içerisindeyken otomatikman tüm siteyi ve ona bağlı olan tüm linkleri de indirebilmenizi sağlayan parametreleri kullanabilme özelliğine sahip olması. Adına oldukça sık rastlayacağınız popüler bir browser olan HOT-DOG ve onun altında çalışan ve bir çok tool'lar içeren Super tools da bu

sürüm içinde yer alıyor. Oyunlar bölümünde yer alan Streets of Sim City ve iyi bir futbol oyunu olan World League Soccer gibi bir çok shareware oyun, oldukça iyi saatler geçirmenizi sağlayacak. CHIP TV bölümündeki en yeni ve en son vizyona girecek olan filmlerin fragmanları ise her zamanki gibi yine www.sinema.net işbirliği ile özenle seçilip hazırlandı. Bu bölümümüz ile daha Türkiye'de vizyona girmemiş filmlerin fragmanlarını izleme şansına sahip olacak ve hangi filme gideceğinize önceden karar verebileceksiniz.

CD'nin Kullanımı Hakkında: Bilindiği gibi CHIP CD-ROM Türkiye'nin müziği ve grafikleri her ay yeni bir arabirimle hazırlanan tek uygulaması. İçeriğinin CHIP yazı işleri tarafından özenle seçilerek hazırlandığı CD ROM'un arabirimi ise Young Multimedia tarafından hazırlanıyor. Kullanım kolaylığı ön planda tutularak hazırlanan arabirimde herhangi bir bölüme girdiğiniz zaman ekrandaki üç tuş yardımı ile tüm kontrolleri ya-

pabiliyorsunuz. Bir programı seçtikten sonra ekranda yer alan disket simgesi ile o programı sabit diskinize kurabiliyorsunuz. Kurulum sırasında CHIP-CD arabirimi Windows'u en az meşgul edeceği "uyku" moduna geçiyor ve kendini küçültüp görev çubuğuna gizliyor. Bu sistem hem arabirimden çıkmadan hem de sistem kaynaklarını tüketmeden çalışmayı mümkün kılıyor. Arabirimdeki çarpı simgesi bir önceki menüye dönmeyi sağlıyor. Ana bölümdeki çarpı simgesi ile ise CD arabiriminden çıkabiliyorsunuz. Yukarı ve aşağı ok tuşları ise kutuya sığmayan diğer programlar arasında dolaşmanızı sağlıyor.

Önemli notları:

Katkıda Bulunanlar: Bu ayki CD-ROM içeriği için Grafik Title'ları, veri transferi ve program dizaynı konusundaki yardımlarından ötürü Marmara Üniversitesi Arşiv bölümünden, sayın Esra IRMAK'a teşekkür ederiz.

Cd-ROM hakkında

Chip Cd-Rom'unda, Mart ayı itibarıyla, gerek okuyucularımızın olduk-

ça büyük bir çoğunluğunun Windows 95 kullanması, gerekse Microsoft firmasının Windows 3.1 uygulama-

malarını desteklememe kararı alması sonucunda, artık Windows 3.1 sürümünü için daha az yer ayıracağız.

ARAÇLAR

LifeSaver v3.20

Yedekleme programı

Araclar\95lifesaver\lifesavr.exe

Advanced Disk Catalog 1.04a

Sistem dosyalarını kontrol programı

Araclar\acd\setup.exe

Axman

Uzun dosyaları disketlere

yedekleme programı

Araclar\axman\setup.exe

Drag & File Gold

Başarılı bir dosya yöneticisi

Araclar\dfgold\setup.exe

Dllshow

Çalışan DLL'lerin listesini gösterir

Araclar\Dllshow\setup.exe

Instant Drive Access v1.44

Çok yönlü bir sistem kontrolörü

Araclar\instant\ida.exe

LCars 97 1.02

Oldukça etkileyici bir

Ofis programı

Arcars97.exe

GRAFİK

Caledos V3.0

Wallpaper'ınızın otomatik

değiştirilebilmeniz için

tasarlanmış bir program

Agrafik\caledos\setup.exe

Chaos

Üstün niteliklere sahip bir

Map editörü

Agrafik\chaos\chaos.exe

Photolab version 1.8

Bir çok formatta fotoğrafı

hızlı bir şekilde açmanızı

sağlar

Agrafik\photolab18\photolab.exe

Smart Drive Trial edition

Üstün bir illüstrasyon

programı

Agrafik\smart\sd95inst.exe

Bryce 3D

Photoshop benzeri güzel

bir programın 3D versiyonu

Agrafik\B3D_demo_win_full.zip

BGS V3.11

İnternetteki resimleri bmp

formatına dönüştürüp wallpaper

haline getirebilen bir program

Agrafik\bgs.zip

Dabbler2

Amatörler için kolay ve

hızlı bir illüstrasyon programı

Agrafik\dabupd32.zip

Graphic Workshop 95

Resimler üzerindeki basit

işlemleri çok büyük hızla

yapabilen bir grafik programı

Agrafik\gws95.exe

IntelliHance3.0

Bir Photoshop plug-in'i (yalnızca

photoshop içinde çalışır)

Agrafik\inthelliance3.0.sit.hqx

PAINTER 5.0.3 Update

Bu Cd-rom'da bulabileceğiniz

Painter'ın update'i

Agrafik\p501_503.zip

Adobe Photoshop

İllüstrasyon programlarının

en iyilerinden biri

Agrafik\ps4try.exe

Paint Shop PRO 4

İyi bir image editing programı

Agrafik\psp414.exe

Ray Dream 3D

Oldukça üstün bir illüstrasyon

programı

Agrafik\rd3d_demo_full.zip

Paint Shop Pro 5

İyi bir illüstrasyon programının

yeni sürümü

Agrafik\psp5b2_1.exe

Cinema 4D

Güçlü bir 3 boyutlu animasyon

programı

Agrafik\cinema4d\cinema\Cinema4d.exe

Poser

Çok amaçlı insan modelleme

ve pozlandırma programı

Agrafik\poser1\setup.exe

Poser 1.03

Bu sürümde verdiğimiz Poser

programının Update'i

Agrafik\poser103.zip

Fractal Design Detailer

3D nesneler üzerinde

gerçek zamanlı boyama

yapabilen bir program

Agrafik\detailer_demo.exe

Painter 5

Profesyonel bir illüstrasyon

programı

Agrafik\dabupd32.zip

Adobe Illustrator

Sanatsal ve teknik çalışmalar için

profesyonel bir program

Agrafik\illustr\setup.exe

İnternet

Unmozify

Netscape için bir asistan

program

A\internet\95unmoz\unmoz_ns.exe

NetVampire

İnternet'ten dosya çekmek

için güçlü bir program

A\internet\netvamp\setup.exe

HOTDOG

World Wide için hızlı bir

browser

A\internet\hotdog4.exe

CCmail Transfer

Hızlı çalışan bir

mail programı

A\internet\ccxcng\Install.exe

FTP Voyager

Bir FTP yöneticisi programı

A\internet\ftpvoy\voyager.exe

Silicon Graphics' ten Çift Görüntü Çözümü

Silicon Graphics, giriş seviye O2 iş istasyonu için çift görüntü çözümünü geliştirdiğini açıkladı. Buna göre kullanıcılar, yeni bir dahili ek kart ve ikinci bir monitör kullanarak görüntü alanlarını arttırabiliyorlar. Bu da onların, kapsamlı veri analizlerini daha kolay ve çabuk yapmalarını ve daha büyük sayıda geniş 3 boyutlu grafik görüntüleriyle etkileşimlerini mümkün kılıyor. Silicon Graphics' in Octane ve Onyx2 iş istasyonlarında

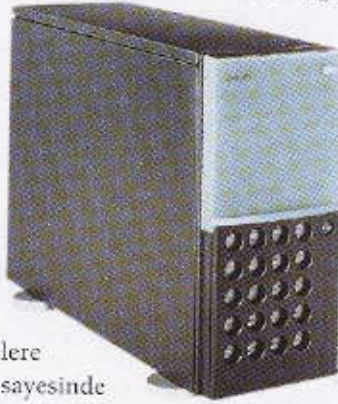
çift görüntü seçeneği mevcut fakat bu seçeneği giriş seviye O2 istasyonlarına da yayarak uygun maliyetli çözüm sunmak amaçlanmıştır. O2 masaüstü ürün ailesi, Silicon Graphics platformuna giriş noktasını teşkil eder ve rekabetçi bir perfor-

mansla yenilikçi standart özellikleri tek üründe birleştirir. Sistem 3 boyutlu grafik, görüntü işlem, video ve sıkıştırma yeteneklerini bütünleştiren endüstrinin ilk yüksek performanslı "Birleşik Bellek Mimarisi-ne" (UMA) dayalı.

Siemens Nixdorf

Siemens Nixdorf'un Primergy sunucuları, "I2OTM Mimarisi (Zeki Giriş/Çıkış) için hazır". Siemens Nixdorf şimdiden tüm 460, 560, 760 model Primergy sunucuları için I2OTM Mimarisi destek sözü veriyor. Böylece şirket, I2OTM SIG (Özel İlgi Grubu) tarafından yayınlanan mevcut ve gelecekteki özelliklere tam uyumluluğu sayesinde Primergy müşterilerine uzun vadeli yatırım güvenliği garantisi veriyor.

"I2O", SIG' in himayesinde ve Intel Corporation, Santa Clara ve Siemens Nixdorf'un yanı sıra diğer önemli sunucu sağlayıcılarının da aktif katılımıyla geliştirilen açık bir geleceğin ihtiyaçları gereği. Bu özellik tüm I/O görevlerinin sunucunun Intel PentiumII ve Pentium Pro işlemcilerinden dekuplajını öngörür ve bu olguda I/O operasyonları artık özel bir Intel i960R I/O işlemcisi tarafından yürütülür. Bu durum sunucunun bütünsel performansında önemli bir iyileşme sağlar.

Taşınabilir PentiumII

Intel taşınabilir PC' ler için ilk Pentium II işlemcileri duyurdu. Taşınabilir Pentium II işlemcisi, işlemci çekirdeği ve birbirine yakın çift 512 K saniye seviye ön bellek içeren yeni bir mini kartuş halinde sunuluyor. Intel' in 0.25 mikron işlem teknolojisi ile 233 ve 266 MHz hızlarında üretilen Pentium II işlemciler çift bağımsız veriyolu mimarisi, Dynamic Execution, Intel MMX(tm) teknolojisi gibi özellikleri de bünyesinde bulunduruyor. Tek köşeden bağlanılı Pentium II masaüstü işlemcilerinin dörtte biri ağırlığında, alümina biri küçükliğinde bulunan taşınabilir Pentium II işlemcisinin mini kartuşu, masaüstü sistemli Pentium II işlemcilerinin yarısı kadar enerji tüketiyor. Pek çok Pentium II işlemcili taşınabilir PC' ler Intel' in Wired For Management (WFM) yönetilebilirlik özellikleri içerecek. Bu özellikler, işletmeler ve kurumların bilgi işlem teknoloji departmanlarında dizüstü PC kullananlar için toplam satın alma maliyetine katkıda bulunuyor.

Bilgisayar Dünyası

Cem Tecimen' in hafta içi her gün 17:30-18:00 saatleri arasında 94.9 Açık Radyo' da hazırlayıp sunduğu "Bilgisayar Dünyası" adlı programda

her Perşembe günleri Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) bölümü yer alıyor. Programda TBV tarafından Borusan Holding sponsorluğu ile düzenlenen "İlkokulda Bilgisayarla Tanışma" projesi hakkında bilgiler verilecek. Bu proje kapsamında yapılan anketlerin sonuçlarına göre öğrencilerin %78' i bilgisayarla ilk defa tanışmasına karşın %0.05' lik bir kesimin evinde bilgisayar bulunuyor. Yapılan anketin sonucuna göre herkes eğitimde bilgisayarın rolünün artırılmasından yana.

NCR' ın Teklifi:

Performans sınırları zorlayan müşterilere NCR' ın teklifi: Bedava veri tabanı ve danışmanlık hizmeti. "Veri Ambarı" çözümlerinde dünyada %50' den fazla Pazar payına sahip olan, aynı zamanda Türkiye' de de bu konuda çeşitli projelere imza atan NCR' ın merkezi olan Dayton' da yapılan açıklamada sadece bu amaçla

tasarlanmış olan Teradata Veri Tabanı Yazılımı ve Danışmanlık Hizmetlerinin 30 Haziran' a kadar başka veri tabanı ortamlarında performans sınırları zorlayan Veri Ambarı müşterilerine bedava sunabileceği duyuruldu. Veri ambarı ortamları için tasarlanmamış diğer veri tabanı yazılımlarını kullanan ve NCR tarafından bir ön elemeye tutulacak kuruluşların Haziran 1998' e kadar bu olanaklardan yararlanabilecekleri ve ücretsiz sunulan Teradata yazılımı ile birlikte gelecek danışmanlık ve geçiş hizmetlerinden de ücretsiz olarak yararlanabilecekleri belirtilmiştir.

Dünya Kupasına Hoşgeldiniz

Alman markası olan Puma, İngiltere' de çıkan The Times gazetesi ve Fox Film şirketine bağlı Fox Sports Online ortak çalışması ile hazırlanan "Dünya Kupasına Doğru" isimli web sitesi hizmete sunuldu. Bu site dünya kupası ile ilgili İnternette bulunan en kapsamlı site olma özelliğine sahip.

Bu sitede ABD kaptanı Thomas Dooley' in günlük yazılarını, misafir köşe yazarları olarak sitede yer alan Bobby Robinson ve Alex Ferguson' ın yazılarını okuyabilirsiniz. Bunlar haricinde ünlü futbolcular ile yapılan röportajlara da ulaşabilirsiniz. Haberler bölümünde kupa tarihçesi, bu sene katılan takımların tarihçeleri, kupa tarihinden görüntüler ve Puma' nın sponsorluğunu üstlendiği takımlar hakkında en taze haberlere ulaşabilirsiniz. Bu sitede sizleri Dünya Kupasında hissettirecek oyunlar da mevcut. Bu siteye www.puma.com, www.foxsports.com, www.thetimes.com adresleri üzerinden ulaşabilirsiniz.

Chrysler NetExpress 2.0' ı seçti

Chrysler, yazılım geliştirme ürünü olarak NetExpress 2.0' ı (Visual Cobol) seçti. Microfocus firmasının Haziran 97 tarihinde NetExpress 1.00 olarak piyasaya sürdüğü Visual Cobol ürününün, 1998 başında NetExpress 2.00 sürümünü çıkarttı. NetExpress 2.00 IDE ortamında çalışan

bir Cobol yazılımı geliştirme ortamı, veri tabanı bağımsız olarak çalışıyor ve Internet/Intranet ortamında yazılım geliştirme olanağı sağlıyor. NetExpress 2.00 ile gelen diğer bir özellikte Windows NT/95 ortamında geliştirilen yazılımların Unix ortamına taşınabilmesi.

OrionNet Uyduya Bağlandı

Bir süredir test çalışmaları süren OrionNet' in uydu ile yurtdışı bağlantısı devreye girdi. Türkiye' nin ulusal İnternet omurgası olması iddiası ile ortaya çıkan ve İnternet serisi veren tüm firmaların bağlanması zorunlu tutulan Turnet' in yurt dışı bağlantılarındaki yetersizlik nedeniyle özellikle yurtdışı bağlantıların yavaşlığı

tüm İnternet kullanıcılarının ortak derdi. Bu soruna çözüm bulmak yerine Turnet sürekli bir takım bahaneler ile sorunu bugüne kadar çözümüzsüz bıraktı. İnternet ülkemizde yaygınlaştıkça, Turnet' den kaynaklanan çözümsüzlük daha çok kişinin olumsuz etkilenmesine ve İnternet firmalarının artık bu sorunu kendi olanakları ile çözüme ulaştırmanın yollarını aramaya başlamalarına neden oldu. OrionNet' de yurt dışı çıkışlarını rahatlatmak amacıyla bu amaçla uydu bağlantısı gerçekleştiriyor.

Sentim Taşındı

■ KRN ve PC Total üreticisi ve Dell bilgisayarları Türkiye genel distribütörü Sentim, tüm birimleriyle Dudullu' ya taşındı. Bundan sonra hizmet vereceği alanda Sedef Çözüm' ü de bünyesine katan Sentim' in yeni adresi; Samandıra Yolu, Kırkçüler Cad. 7, Esenşehir 2. Bölge Yukarı Dudullu 81260 İstanbul. Tel: (216) 466 08 50/3 hat, Fax: (216) 466 08 53

NetOne Taşındı

■ İnternet servisi sağlayıcısı NetOne 15 Nisan 98 itibarıyla Büyükdere Cad. No:121 Ercan Han Kat:5 80300 adresine taşındı. Tel: (212) 213 20 35, Fax: (212) 266 69 62

Internet' te Dış Ticaret Mevzuatı

Ülkemizde ki Internet kullanılması-
nın yaygınlaştırılmasındaki en bü-
yük katkının Türkçe içerikli sitelerin
çoğalmasının yapacağı su götürmez
bir gerçek. Infosoft tarafından geliştiren
"A' dan Z' ye Dış Ticaret"
isimli bilgisayarda dış ticaret mevzu-
atı takip programı Internet üzerinde

kullanıma açıldı. Tamamı Türkçe
olan bu site kısa bir tanıtım süresi
boyunca tüm Internet kullanıcılarına
ücretsiz olarak açık olacak. İthalat,
İhracat, Gümrük, Yatırım, Kambiyo
gibi ilgili tüm dış ticaret mevzuatının
birbirlerine ilişkili şekilde tutulduğu
programda aradığımız konuyla ilgili

bilgileri bir kaç saniye içerisinde kar-
şınıza çıkaracak mekanizmalar da
mevcut. Mevzuatta meydana gelen de-
ğişiklikler Resmi Gazete' de yayın-
landıktan hemen sonra güncellen-
mekte. Bu siteye
<http://www.info-soft.com.tr> adresin-
den ulaşabilirsiniz.

Fantastik Bir Dünya

Bilgisayar destekli oyunlarla ilgisi ol-
sun olmasın milyonlarca insan Myst'
i duymuştur. Şimdiye kadar en çok
satılmış CD-Rom oyunu olma özelli-
ğini koruyan Myst, Cyan şirketi tara-
fından yaratılmıştı. Detaylarında bile
bir gizlilik taşıması, olur olmadık
yerlerde gereksiz şiddet bulundur-
maması, direkt sonuca ulaşmayı de-
nemeyi lüzumsuz kılan kurgusu ve
oyunu oynamış olan hemen herkesin
kabul edeceği üzere çarpıcı grafikle-
riyle Myst bir bilgisayar oyununun
nasıl olması gerektiğini göstermiş ve

piyasada haklı yerine oturmuştu.
Myst' in devamı niteliği taşıyan Ri-
ven üstün nitelikli bir mizansen, gra-
fik ve dizaynla donatılmış. Bu kalite
de grafiklere ulaşmak için tüm mo-
dellerde Türkiye distribütörlüğünü
Computorium' un yaptığı Softima-
ge3D ile render işlemlerinde ise yine
Softimage' ın bir ürünü olan Mental
Ray kullanılmış. Şu aralar sinemalar
da oynayan Flubbers filminin baş rol
oyuncusu Flubber' da tamamen me-
taballs ile oluşturulmuş. Bu nedenle
animatörler onu bir çift dudaktan

hareket eden bir mam-
bo dansçısına kadar çe-
şitli formlara rahatlıkla
sokabilmişler. Filmin
kayda değer diğer bir
yönünde Flubber katık-
sız bir animasyon ürü-
nü olması. Yani hazır
hiç bir modelden yarar-
lanılmadan tamamen
Softimage kullanılarak
hazırlanmış olması.

Dijital Yayın

Show Radyo ve Radyo 5 stüdyoların-
da kurulu network ortamında şarkılar
sisteme dijital olarak kaydediliyor.
Boylece özel geliştirilmiş bir bilgisay-
ar programı sayesinde playlistler ha-
zırlanabiliyor. Bu sistem sayesinde istenilen
saat dilimine ait playlist önceden

hazırlanıp bilgisayara yüklenbiliyor.
Bu sistem sayesinde playlistlerde son
saniye değişiklikleri ve istek parça ça-
lınması gibi işlemler yayını aksatma-
dan gerçekleştirilebiliyor. Sistemin ta-
mamiyle otomatik olarak çalışması
yayındaki DJ' lerin performanslarını
sonuna kadar sergilemelerini sağlı-
yor. Tüm sistem ekran ve mouse kul-
lanılarak dokunmatik olarak kontrol
ediliyor. Bu sayede sorun çıkma ihti-
mali en aza indirgenmiş oluyor.

Compaq Kazandırıyor

COMPAQ 13 Nisan-15
Mayıs tarihleri
arasında herhangi bir Compaq PC,
Sunucu veya Notebook alan herkese
ürün başına bir adet çekiliş kuponu
verilecek. Üç bölümden oluşan bu
kuponun bir bölümü bayide diğer
iki bölümü ise son kullanıcı da kala-
cak. Kullanıcıda kalacak bölümler-
den birini de verilen adrese göndere-
rek çekilişe katılma hakkını kazana-
bilirsiniz. 29 Mayıs 1998 tarihinde
yapılacak olan çekiliş ile talihli kul-
lanıcı belirlenecektir. Stoklarla sınırlı
olan kampanya sonunda talihli
kullanıcı ise bir adet BMW Z3 2.8,
üstü açık spor otomobil kazanacak.

Internet' te Turizm

Türkiye turizminin en kapsamlı sitesi www.turizm.net açıldı. İçinde, Türkiye müze, seyahat acentaları, oteller, restoranlar vs. gibi Türkiye turizminin çeşitli alanlarında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların adres, telefon, fax ve e-posta' lar-

rının bulunduğu bir arama makinesi; tarihi ve doğal güzelliklerin sergilendiği, Türkiye ilgili kapsamlı bir turistik bilgiler kitabı ve Türkiye' ye daha önce gelmiş ya da gelmeyi düşünen ziyaretçilerin bilgi ve enformasyon paylaşımı için özel bir bölümün bulunduğu Turizm.net projesi 1 Mayıs Bahar Bayramı ile yaşama geçiyor.

Türkiye turizmi ile ilgili bu hizmetleri artık bütün Internet kullanıcıları www.turizm.net adresinden ulaşabilirler. Turizm.net' de yer alan bazı firmalar: Active, Ataman Hotel, Lufthansa...

Ses Getiren Printer!

IBM' in network printer distribütörü GEN-PA, Mart ayından itibaren "Ses" getirecek bir kampanya başlattı. Stoklarla sınırlı olan kampanya süresince IBM Network Printer alan herkese Sony speaker hediye edilecek. Her tür platformda çalışabilen

IBM Network Printer' lar, zengin aksesuar seçenekleriyle kullanıcılara çok yönlü çözümler sunuyorlar. IBM NP-12, IBM NP-17 ve IBM NP 24 olmak üzere üç modeli bulunan IBM Network Printer' lar sırasıyla dakikada 12, 17 ve 24 sayfa baskı kapasitesine sahipler. Tüm modeller 600 dpi çözünürlükte çıktı verebiliyorlar. IBM NP-12 modeli 4+2, diğer modeller ise 4 MB belleğe sahipler. Fiyatları \$1100-\$3250 arasında değişen tüm modeller min. 250 sayfa depolama kapasitesine sahipler.

Kellogg' s Internette

Uluslararası beslenme uzmanı Kellogg, İnternetteki "Kellogg' s Beslenme Üniversitesi" ("Kellogg' s Nutrition University") Web sayfalarından sağlıklı beslenme ile ilgili bilgiler veriyor. Kellogg' s Beslenme Üniversitesi programı, beslenme uzmanları tarafından hazırlanmış kurslardan, risk tahmini anketlerinden ve kampüs dışı ödevlerden oluşuyor. Kellogg' un ana sayfalarında ise her yaştan

kişiye seslenen hem eğlendirici hem de pratik konular bulunuyor. Kellogg' s Beslenme Üniversitesi ana sayfasında ise Risk alma sınavına girebilir, Kursu katılabilir, Ürün bilgilerine ulaşabilir ve en son haberleri okuyabilirsiniz. Beslenme Üniversitesine <http://www.kelloggs-nu.com>, Kellogg ana sayfasına ise <http://www.kelloggs.com> adresinden ulaşabilirsiniz.

3Com/US Robotics Modemleri Olanların Dikkatine !

■ Standartları herkes sever. Ama siz aman dikkat edin çünkü 56-kbps'ye yükseltme yapacağım derken bir anda hiçbir işe yaramayan bir donanım parçası ile baş başa kalabilirsiniz. Çünkü Us Robotics modemlerin yükseltme sırasında yanma ihtimali var.

Çin'den Sörfçülere Engel

■ Çin İnternet'i denetleyen taraf olmak istiyor. Çoğu izlemciye göre bu oldukça zor bir istek olsa da Çin Hükümeti İnternet kullanıcılarının neyi görüp göremeyeceklerini kontrol etmekte ısrarlı.

Microsoft ve Intel'in TV Ortaklığı

■ İki Amerikan firması, Microsoft ve Intel birbirlerinden farklı olan iki etkileşimli TV formatını birleştirmek için hazırlık yapıyorlar. Bu hareketin sebebi olarak ise PC kullanıcılarını İnternet tabanlı TV programlarına daha fazla çekmek gösteriliyor.

Bilgisayarda ki Evren

■ İskoçya'da bilim adamları tüm evreni bir süper bilgisayara depolamak için çalışıyorlar. Bir bilgisayar simülasyonu olacak program ile 15 milyon ışık yılı mesafedeki milyonlarca galaksinin davranışları izlenebilecek.

Crosspad ile Notlarınız PC'ye

■ A.T. Cross tarafından yeni piyasaya sürülen bir ürün olan CrossPad, toplantılar ve telefon konuşmaları sırasında alınan kağıt tabanlı notları bilgisayara depolamaya yarıyor. CrossPad notları dijital olarak depolayarak daha sonra başka bir tarihte bilgisayara aktarılmasını sağlayabiliyor.

İlk Yerli Stok Foto CD-Rom

Reklam fotoğrafçılığı alanında çalışmalarını Ankara'da sürdüren Image "Meyveler" isimli ilk yerli foto CD-Rom'u piyasaya sürdü. Gerek CD'ye konulacak meyvelerin seçimindeki ve fotoğrafa uygulanmasındaki özen gerekse görüntü kalitesi, bu ilk yerli foto CD-Rom'u piyasadaki diğer CD'lerden ayıran özellikler. Meyveler isimli foto CD'de 34 değişik meyvenin çeşitli kombinasyonlarda çekilmiş 90 adet fotoğrafı yer alıyor. Gö-

rüntü kalitesinin düşmemesi amacıyla 15x20 cm büyüklük ve 300 dpi çözünürlükteki fotoğraflar, TIFF formatında ve diğer foto CD-Rom'larından farklı sıkıştırılmış. Nisan ayı başında piyasaya sürülen bu foto CD-Rom grafikler ve art direktörlerin arşivindeki eksikleri kapatmaya yönelik hazırlanmış.

Bilgi İçin: Image

Tel: (312) 467 60 16

Fiyatı: 180\$

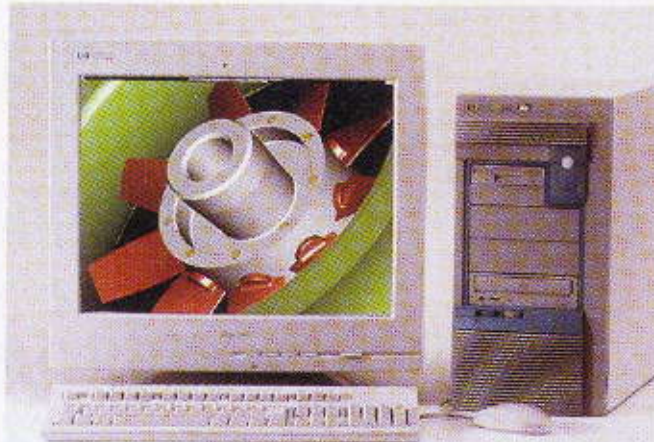
IMAGESTORE

Fruits

PHOTO CD-ROM

HP' de yenilikler

Hewlett Packard, yeni 64-bit 240 MHz PA-8200 mikroişlemcisini kullanan HP 9000 V-Sınıfı Enterprise hizmet birimiyle, yeni örnek hizmet birimini tanıttı. HP 9000 Enterprise ve örnek hizmet birimleri, kullanıcılarına endüstrinin en öl-

çeklenebilir bilgi işlem ortamını sunan 64 bit HP-UX üzerinde çalışıyor. HP-UX halen IA-64'e saydam bir biçimde geçmek üzere konfigüre edilmiş olan tek işletim sistemi.

Hewlett Packard, endüstrinin ilk IA-64 yazılım geçiş kitini (Software Transition Kit-STK) tanıttı. Internet üzerinden ücretsiz olarak çekilebilen bu STK, kullanıcı ve geliştiricilerin HP'nin gelecek kuşak IA-64 tabanlı sistemlerinin tüm performans

potansiyelinden faydalanmalarına olanak tanıyor.

Hewlett Packard, kullanıcılara eşsiz bir veri depolama, veri tabanı, uygulama ve Web performansı sunacak iki yeni HP 9000 K sınıfı hizmet birimini tanıttı. Yeni HP 9000 K380 ve K580 Enterprise hizmet birimleri eşsiz bir ölçeklenebilirlik ve mevcut K sınıfı modellerine oranla yüzde 30 daha yüksek performans sunuyorlar.

Ayrıca Hewlett Packard, Java'yı HP-UX üzerinde çalıştırmak için son derece yüksek performanslı bir ortam oluşturmak üzere Java derleyici teknolojisini Tower Technology Corporation'dan lisansladığını duyurdu.

Bilgi İçin: Hewlett Packard
Tel: (212) 224 59 25

Oracle Payment Server

Oracle, web sitesi geliştiricilerinin elektronik ticaret uygulamaları geliştirmesine yardımcı olmak üzere tasarladığı Oracle Payment Server 1.0 versiyonunu piyasaya sürdü. Bütünleşik ödeme işlem çözümü olan Oracle Payment Server, ticari uygulamalara entegre edilmek üzere esnek ve güçlü işlem fonksiyonları sunuyor. İş dünyasının yeni ya da mevcut teknolojiyi kullanabilmele-

rini ve işlem süreçlerini otomatik hale getirmelerini sağlayan Oracle Payment Server, kredi kartı ve elektronik parayı destekleyen Icyberify ve Cybercash gibi kuruluşların yaygın kullanılan ödeme sistemleri ile birlikte sunuyor. Oracle Payment Server, kullanılan ödeme sistemleri aracılığıyla şifreleme amaçlı Secure Sockets Layer (SSL) gibi güvenlik özelliklerini ve bünyesindeki Secure

Electronic Transaction (SET) güvenli elektronik işlem desteği özelliğini birleştiriyor. Oracle Payment Server'ın diğer özellikleri şöyle sıralanıyor: Kural tabanlı ödeme yönlendirme becerisi, kolay uygulama entegrasyonu, tekli ve çoklu site desteği.

Bilgi İçin: Oracle Bilgisayar Sistemleri Ltd. Şti.
Tel: (212) 285 29 50

Oracle Web Developer Suite 1.6

Oracle Network Computing uygulamalarının hızlı bir biçimde oluşturulması ve kullanımı için Oracle Web Developer Suite 1.6'yı piyasaya sürüyor. Bütünleşik bir geliştirme

me araçlarıyla uyumlu çalışma olanağına sahip. Geliştirme seti ayrıca Symantec Visual Page, Java 1.0 için Oracle AppBuilder'ın önceki sürümünü, bileşen tabanlı Java uygulama

dbBRZ/Oracle

aracı ve sunucu seti olan Oracle Web Developer Suite düşük maliyetli, uçtan uca veri tabanı uygulaması geliştirimine olanak tanıyor. Oracle Web Developer Suite, Oracle'ın Network Computing mimarisini tam anlamıyla destekliyor. Developer Suite, hem istemci/sunucu hem de Web ortamında dağıtımına izin veren önde gelen ISVs ve VARs bütünleşik geliştir-

meleri geliştirmek, derlemek ve dağıtmak için de Oracle Java geliştirme ortamını içeriyor. Oracle Web Developer Suite ayrıca, kullanıcıların Oracle Developer programı için bir yıllık üyelik imkanı veriyor.

Bilgi İçin: Oracle

Bilgisayar

Sistemleri Ltd. Şti.

Tel: (212) 285 29 50

DPC'den yeni KGK'lar

American Power Conversion (APC) masaüstleri için işlevselliği arttırılmış yeni kesintisiz güç kaynağını piyasaya sürdü. Back UPS serisi ürünler çalışırken değiştirilebilir akü ve

ortamlarının büyüyen gereksinimine hitabeden çoklu prizlere eksiksiz yenilenebilir güç koruma sistemi (kullanıcı tarafından değiştirilebilen aküler) sağlıyor. APC birimi, masa-

çok yönlü güç koruması sunuyor. Kolay hizmet verilebilirlik özelliğine ek olarak, zenginleştirilmiş BACK UPS kesintisiz güç kaynakları (KGK), iletilebilir alarmlar, tekrar kurulabilir devre kesici ve masaüstü

Back UPS ürün serisinde 300 VA, 500 VA, ve 600 VA kapasitesinde KGK'lar mevcut.

Bilgi İçin: APC Türkiye

Tel: (212) 230 71 56

Fiyat: \$116'dan başlıyor

Türkçe SesFAX

B.Y.T.E.-SesFax for Windows, modem ile beraber gelen yabancı dilde hazırlanmış yazılımların yaptıkları fonksiyonları yerine getirdiği gibi, ilave özellikler ile büro otomasyonunda çeşitli sorunlara çözüm sunmaktadır.

Programın bir çok özellikleri yanında; Türkçe olması, bir modem cihazı ile ağ ortamında bütün terminallerin faks çekebilmeleri, faks sinyali tanımayan kullanıcılar için sesli mesajın telefon ahizesine gönderilmesi, aynı zamanda iyi bir adres-etiket programı olması kendi sınıfındaki programlardan ayıran özellikler.

SesFax for Windows programını 15 gün süre ile ücretsiz kullanabilirsiniz. Modem veya bilgisayarınız aldığınız firmadan tanıtım sürümünü isteyebilirsiniz.

Bilgi İçin: B.Y.T.E.

Tel: (0224) 253 05 50

Fiyat: 25\$ + KDV

HP' den Gezici Güvenlik Paketi

Hewlett Packard, HP OmniBook notebook PC'lerine yönelik şifrelenen HP şifrelemeli akıllı kart çözümünü tanıttı. PCCard tabanlı bir akıllı kart okuyucu ve yazılım sürücüsü kullanan sistem, 128 bit'lik veri şifrelemesiyle Windows NT ve Windows 95 üzerinde anında dosya şifrelemesi sağlıyor. HP'nin gezici güvenlik paketi, hem notebook PC'yi hem de sabit diskini koruyan, mevcut ve gelecekteki Omnibook notebook PC'ler için bir dizi güvenlik önleminde oluşuyor. Bu özellikler arasında Kensington Lock Yuvası, sabit disk kilidi, elektronik seri numarası ve notebook PC ve park sistemi için kullanıcı ve yönetici parolaları yer alıyor.

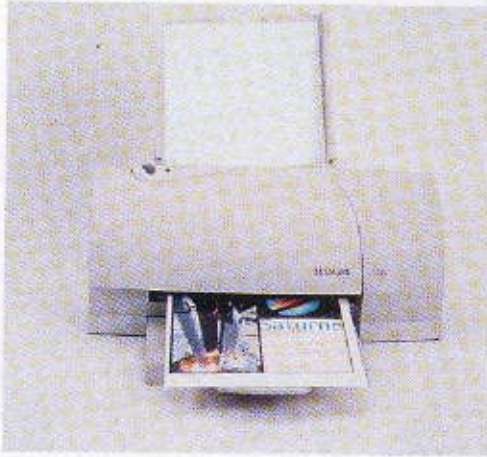
Bilgi İçin: Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Lexmark 5000

Lexmark'ın ev ve ofislere yönelik tasarlanan yeni, renkli baskı yapabilen modeli bir yazıcıdan beklenen ihtiyaçların tümüne yanıt veriyor. Yeni dizayn edilen kağıt besleme ünitesi tüm farklı tip ve boyutlardaki kağıtların kolayca yerleştirilmesine olanak sağlıyor. Kağıt besleme ünitesi

zarfa, transparan kağıt ve özel kağıtlara ayar gerektirmeksizin kolayca adapte olabiliyor. Lexmark 5000' den dakikada 5 sayfa siyah-beyaz, 2 sayfa renkli çıktı alınabiliyor. 1200*600 dpi baskı kalitesine sahip Lexmark 5000' in içinden renkli ve siyah kartuş standart olarak çıkıyor. 5000 Photo Edition modelinde standart olarak bulunan fotokartuş ile fotoğraf kalitesinde baskı alınabiliyor. Fotokartuşta 6 ana rengin bulunması baskı kalitesinin yükselmesini sağlıyor. Lexmark 5000 MS-DOS, Windows 3.1/95 ve NT 4.0 uyumlu olarak çalışabiliyor.

Bilgi İçin: Pera Bilgi İşlem
A.Ş.

Tel: (212) 221 12 82

Fiyatı: Standart 230\$+KDV
Photo Edition 265\$+KDV

Elektronik Whiteboard

Ibid Elektronik Whiteboard PC'ye bağlanarak bir tahtadan beklenen tüm işlemlerden daha fazlasını bilgisayar kullanarak rahatça gerçekleştirebilmekte. Mikrotouch Ibid ürün yelpazesini standart ve profesyonel olarak ikiye ayırmış. Standart seride dört ayrı renkte kayıt yapabilir ve kuru, silinebilir flomaster kalem kullanabilirsiniz. Üzerindeki tuşları kullanarak kayıt yapabilir ve bu ka-

yıtlarınızı e-mail olarak gönderebilirsiniz. Tüm katılımcılara gerçek zamanlı telekonferans olanağı sağlar. Öle drag&drop, clipboard ya da file export vasıtasıyla görüntü transferi yapar. Görüntüleri BMP veya WMF formatına dönüştürebilirsiniz. Standart veya seri port kullanarak bilgisayarınıza bağlanı yapabilirsiniz. Profesyonel seride ek olarak projeksiyon desteği, izdüşüm ve şekiller ile ışıklı göstergeler kullanabilirsiniz. Whiteboard' un istediği min. bilgisayar donanımı 486 SX-33, 8 MB Ram, Windows 95 ve NT için 10 MB HDD alanı, Winows 3.1x için de 15 MB HDD alanı.

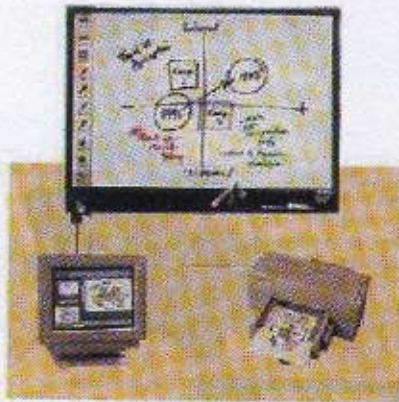
Bilgi İçin: Brit

Tel: (216) 467 11 62

Fiyatı: 820\$ ile 1700 \$

arası

değişiyor

HP SureStore CD-Writer Plus 7200

Hewlett Packard bir CD' nin uyumluluk, esneklik ve depolama kapasitesini bir disketin "sürükle ve bırak" kullanım kolaylığıyla birleştiren CD-RW sürücüsünün son sürümü olan HP SureStore CD-Writer Plus 7200' ü tanıttı.

Sürücü verileri 6x hızında okuyarak hem CD-RW, hem de CD-R medyaya üzerine 2x hızda yazıyor. Dahili sürümü bir IDE arabirimine sahip ve adaptör kartı gerekmeden yükleniyor, harici sürüm ise PC' nin standart paralel portuna, PC' ye hem sürücü hem de bir yazıcının bağlanmasına olanak veren bir geçiş bağlantısıyla takılabilir.

HP SureStore CD-Writer Plus 7200 üreticilerinden OEM anlaşmalarıyla lisanslanmış olan Symantec' in Norton Antivirüs, Adobe PhotoDeluxe, Photo Organizer, Corel Print House Magic, DocuMagix, Paper Master Live, Adaptec Easy CD Audio, Easy Cd Audio, Easy CD, Creator Standart Edition, Direct CD, ve Jewel Case ve Disk Labeling yazılımlarıyla, Hp Simple Trax' i içerisinde barındırıyor.

Bilgi İçin: Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Bu Meyveler Yerli!

1980'li yılların başlarında Amerika'da başlatılan çalışmalarını 1987'den beri Türkiye'de sürdüren Image firması tarafından piyasaya sürülen bu ürün aynı zamanda dijital fotoğraf sektöründe bir ilk olma özelliğini taşıyor. Reklam fotoğrafçılığı alanına hitap eden bu foto-CD paketi 2 CD'den oluşuyor ve yüksek kalitede meyve fotoğrafları içeriyor.

İlk yerli foto-CD olan "Meyveler" gerek CD'ye konulacak meyvelerin seçimindeki ve fotoğrafa uygulanmasındaki özen ve gerekse görüntü kalitesi ile ithal rakiplerinden daha farklı bir kaliteye sahip ve bir adım öne geçiyor. CD içerisinde 34 çeşit meyvenin çeşitli kombinasyonlarında çekilmiş 90 adet fotoğraf yer alıyor. Görüntü kalitesinin korunması amacıyla 15x20 cm. büyüklüğünde ve 300 ppi çözünürlükteki fotoğraflar, TIFF formatında ve di-

İki CD halinde gelen paket içindeki resimler yüksek kaliteleri ile insanı büyülüyor.

ğer foto-CD'lerden farklı olarak sıkıştırılmamış olduğu için de iki ayrı CD'ye kaydedilmiş. Pakette CD'ler ile birlikte bir de resimlerin yine renkli olarak yer aldığı katalog yer alıyor. Fiyat olarak ise ilk CD olduğu için oldukça makul bir fiyat belirlenmiş. Image firması CD'yi toplama olarak hazırlamak yerine konuyu bir bütün olarak alıp fotoğraflanmasından dolayı ayrıca CD'de bir tarz oluşması da sağlanmış. Fotoğraflar büyük formatlı filmlere çekilip taranarak dijital ortama aktarıldığı için de kalite maksimum düzeye ulaşmış. Reklamcılık işiyle uğraşanların ve grafikerlerin resim arşivlerinde bulundurmaları gereken bir foto-CD.

Bilgi için:Image

Tel: (0312) 467 6016

Web: <http://www.imagestore.com>

Fiyat: 180 \$

National Geographic CD

Dünya coğrafyası üzerindeki en ilginç olayları ve konuları birbirinden kaliteli resimlerle ve dille 100 yılı aşkın bir süredir işleyen ve geride inanılmaz bir arşiv bırakan National Geographic, Midscape firması tarafından elektronik ortama aktarıldı. Tam 30 CD üzerinde yer alan 106 yıllık sette tüm dergiler ay ay, sayfa sayfa taranmış olarak yer alıyor. Seti incelerken işaret diliyle konuşmayı öğrenen inanılmaz görülmeye değer "KOKO" ile yada Etiyopya'ya seyahat edip dünyanın bilinen en eski kadını Lucy ile tanışabiliyorsunuz. İnanılmaz yazıların, ödül kazanmış fotoğrafların yanında zamanın klasik reklamlarının da dergiden çıkarılmamış olması da ayrı bir renk katıyor. Onar yıllık bölümlere ayrılmış CD'ler 3'erli paketler halinde bulunuyor. Kurulumu yaptıktan hemen sonra gelen arabirinden o on yıllık dilim arasından bir yıl seçtiğiniz zaman yine o yıla ait 12 adet sayının ka-

ğına ulaşabiliyorsunuz. Bundan sonra yapmanız gereken istediğiniz kapağa tıklayarak o sayıya ulaşmak. Bundan sonra açılan menüden ileri tuşunu tıklayarak sayfa sayfa ilerlemeniz mümkün oluyor. İsteddiğiniz takdirde o anki sayfayı Zoom'layıp tam sayfa olarak da görebiliyorsunuz. Yine burada yer alan seçenekler ile incelediğiniz yazılara sonradan ulaşabiliyor bu sayfaları renkli yada siyah beyaz olarak basabiliyorsunuz. Daha sonradan dönmek üzere herhangi bir sayfayı işaretleyebilme yada arama yapabilme gibi özelliklere de sahipsiniz. Arama yaparken herhangi bir anahtar kelimeyi, belirli bir yıl aradığınıza

Belli yıllara ait dergilerin içeriklerine kapaklara tıklayarak ulaşabiliyor.

göre de arayabiliyorsunuz. Kapak menüsünün yanında içeriğe ulaşabilmek için bir de konulara göre liste yer alıyor. İstenirse buradan Internet sayfasına direkt bağlantı da kurulabiliyor. Herkesin arşivinde bulunması gereken müthiş bir kaynak. □

Bilgi için: A.İ. İletişim Hizmetleri

Tel: (0212) 231 95 97

Faks: (0212) 247 20 15

Fiyat: 113.850.000 TL

Kim Güler Bilgisayarlara?

İşim gereği ben bilgisayarlara pek gülmem yani gülemem. Hep sorun çıkartan bu aletlere, özellikle de sorun sizin başınızdaysa pek gülemesiniz. Ama bu sorun başka birini başınızdaysa ve çok ilginç çözümler üretiyorsa neden gülmeyesiniz ki. Kim Korkar... serisinin yayıncılığı yapan Pusula yayıncılık tarafından bu sefer Kim Güler başlangıcıyla piyasaya sürülen Kim Güler Bilgisayarlara kitabı, bilgisayar üzerine yer alan birçok fıkra, taşlama, eğlenceli karşılaştırmalar ve gülünç olayı bünyesinde barındırıyor. Elinize aldığınızda bırakamayacağınız bu kitapta her sayfa bir öncekinden daha eğlenceli ve gülmekten kendinizi alamıyorsunuz. Türkçe esprilerin yanında çevrildiği zaman anlamı bozulacağı için bir grup espri de kitabın ikinci bölümünde İngilizce olarak yer alıyor. Bunun haricinde kitabın en sonunda çeşitli programlama dillerinde nasıl

"Hello World" yazılacağı hakkında örnekler de yer alıyor. Özellikle günümüzün en sevilen! işletim sistemlerinden olan Windows'un yaratıcısı olan Microsoft'un oldukça büyük bir bölüm kapladığı kitabın bir bölümünde Windows 95 ile gelen yeniliklerden bakın nasıl bahsediliyor :)

▶ **Çok iş düzeni:** Birden fazla program aynı anda çalışabilir.

▶ **Hızlı ağ yazılımı:** Birden fazla PC aynı anda çalışabilir; ayrıca Novel Personel Netware veya LANtastic satın almanıza gerek kalmaz.

▶ **MSN:** Çakılma deneyimlerinizi paylaşmak için diğer Windows 95 kullanıcılarıyla buluşabileceğiniz si-ber ortam.

▶ **Çoklu ortam:** Çakılmaları sesli ve görüntülü olarak izleyebilirsiniz.

▶ **Eski yazılımlarla uyumlu:** Eski sürüm için satın aldığınız programlar da sorunsuz çalışabilir.

▶ **Verimlilik:** Disk ve merkezi işlem

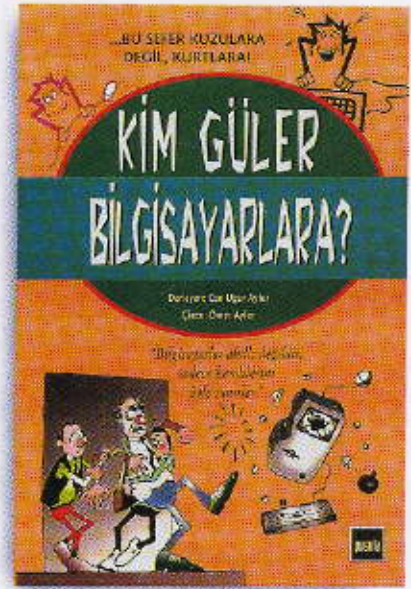
biriminizin kapasitesi sonuna kadar kullanılır.

Bilgi için: Pusula Yayıncılık

Tel: (0212) 252 4280

E-mail: pusula@doruk.net.tr

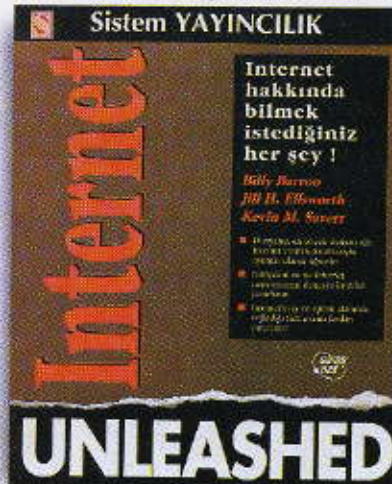
Fiyat: 1.450.000 TL

Internet Unleashed

Sistem yayıncılık tarafından piyasaya sürülen bu kitap Internet üzerine bilmek istediğiniz her şeyi içeriyor. Dünyanın en büyük iletişim ağı olan Internet'i tüm kavramlarıyla öğrenmek isteyenlere yönelik olarak hazırlanan kitap en iyi Internet uzmanlarının deneyimlerinden yararlanılarak yazılmış. Yeni başlayanlar ve orta seviye bilgiye sahip olanlar için olan Internet Unleashed ile Internet'in yanında HTML, Windows 95, posta listeleri, Gopher, WAIS, Robotlar, MUD, E-mail, CGI, Netscape, dijital para, Veronica, güvenlik, ISDN, arama, IRC, WWW, Mbone, Archie, haber grupları, sunucular, Telnet ve sanal gerçeklik konularında her şeyi bulabiliyorsunuz. Kitap 8 ana bölümden oluşuyor. İlk 3 bölüm içinde Internet nedir, geleceği nedir, nasıl çalışır, alan isimleri ve adresleri ne-

lerdir, Internet'e nasıl bağlanılır gibi giriş konuları işlenmekte. 4. Bölümde diğer insanlarla iletişim başlığı altında elektronik posta ve tartışma grupları hakkında kullanım özellikleri ile gerçek zamanlı konuşma olan IRC'den bahsediliyor. Bu bölümde

ayrıca Internet'te uzaktan konferans programları olan Mbone, CU-SeeMe ve Maven programları da yer alıyor. 5. ve 6. Bölüm ise bilgilerin bulunması ve paylaşımına ayrılmış. FTP, Gopher, Archie, WWW'nin yanında FSP, Harvest ve Hyper-G gibi yeni araçlar da bu bölümde bulunuyor. Kitabın son iki bölümü ise biraz daha ciddi bir konu olan Internet'te ticaret ve Internet Kütüphanelerine ayrılmış. Bu bölümlerde Internet üzerinde neden iş yapmalı konusundan ürünlerin ve hizmetlerin pazarlama stratejilerine kadar birçok bilgi bulunuyor. Internet konusunda aklınıza gelebilecek her şeyi barındıran bu kitapta neredeyse yok yok.

Bilgi için: Sistem Yayıncılık

Tel: (0212) 293 8372

Faks: (0212) 245 6614

Fiyat: 4.250.000 TL

Bilgisayar Sözlüğü

Kim Korkar... serisinin 22. kitabı olan Bilgisayar sözlüğü adı üzerinde A'dan Z'ye bir bilgisayar terimleri sözlüğü. Ancak Dilek Oktay tarafından yazılan kitap, iddia edildiği gibi ansiklopedik bilgisayar terimleri kılavuzu olmaktan daha çok, belki de neredeyse bütün bilgisayar terimlerinin İngilizce olmasından da dolayı, bilgisayar konulu bir İngilizce-Türkçe sözlüğü andırıyor. Örneğin Denetim Masasının ne olduğu arayan bir kişi sözlükte aradığını bulamayacaktır. Buna karşın bilgisayarla ilgili akla gelen her İngilizce sözlü-

ğün karşılığını kitapta bulabiliyorsunuz.

Aynı zamanda Şubat 98 basım tarihine sahip kitap yine piyasadaki en güncel, kapsamlı bilgisayar sözlüğü olma özelliğini de elinde tutuyor. Kitabın arka tarafında ise yer alan eklerde Türkçe-İngilizce bir dizin ile gruplara göre sıralanmış terimler bulunuyor.

Bilgi için: Pusula

Yayıncılık

Tel: (0212) 252 4280

E-mail: pusula@doruk.net.tr

Fiyat: 3.850.000 TL

Java 1.1 Uygulama Geliştirme Kılavuzu

Alfa yayıncılık tarafından Türkçe'ye çevrilerek piyasaya sürülen bu kitap, Internet üzerinde farklı platformlarda çalışabilecek programlar yazmak için kullanılan, C diline çok benzeyen Java dilinin 1.1 sürümü üzerine hazırlanmış. Türkiye'de bu konu üzerine programcılar ve uygulama geliştiriciler için ilk ve tek Türkçe başvuru kaynağı olan bu kitap uzmanlara yö-

nelik hazırlanmış. Adım adım ve açıklamalı örnek uygulama kodlarının yer aldığı kitap ile birlikte gelen hediye CD'de bu örnekler ve kaynak kodların yanında Mojo ve Jamba da yer alıyor. Genel olarak bakıldığında zaman kitap 4 ana kısımdan oluşuyor. İlk kısımda (Temeller) Java ortamı, applet ve uygulamalar, bileşenler, yerleşim yöneticileri ve taşınabilirlik gibi konular işleniyor. Her ne kadar bu konular başlangıç düzeyinde olsa da açıklamalar kitabın yapısına uygun olması açısından olabildiğince geniş ve derin tutulmuş. İleri Konular isimli ikinci kısımda ise görüntüler, kanallar, animasyon, dosyalar ve akışlar, ağ çalışması, veri tahmini erişimi, dağıtık nesneler, içerik/protokol nesnelere değiniliyor. Java Developers Kit'in 1.1 sürümündeki yeni fonksiyonların incelendiği 3. Bölümde ele alınan yeni API'ler Java Beans, Electronic Commerce ve Servlet'ler. Kitabın son bölümü olan 4. Bölüm ise yine kendi için-

de üç'e ayrılmış. Bu üç ekin ilkinde tüm çekirdek Java sınıfının özet API listeleri çıkartılmış. İkinci ekte Javadoc hakkında açıklamalar yer alıyor ve son ek ise sık sorulan sorulara ayrılmış. Kitap boyunca okuyucunun dikkatini çekmesi gereken ipucu, not ve uyarı bölümleri de kutular içine alınmış. Sun Microsystems için ileri düzey Java kursları hazırlayan ve veren dört Java eğitmeni tarafından yazılan bu kitap bu yüzden denenmiş örnekler ve belgelenmemiş tekniklerle dolu. Halen Java kullanıyorsanız ve kendinizi daha da geliştirmek istiyorsanız bu kitap tam size göre. Kitapla verilen CD'deki gerçekçi örnekler, kitapta yer alan tüm konularda pratik yapmanıza da olanak sağlıyor. Buradaki Applet'ler size belirli Java tekniklerini deneme şansı verirken ayarlarla oynayıp bir düğmeye tıklayarak da sonucu anında görebiliyorsunuz. Kısaca söylemek gerekirse Internet uygulamaları geliştirmek isteyenlerin başvuracağı yegane kaynak olarak nitelendirilebilir. ☐

Bilgi için: Alfa Basım Yayın Dağıtım

Tel: (0212) 513 3420-21

Faks: (0212) 519 3300

Fiyat: 6.500.000 TL

37

Windows Troubleshooting

Dizinin bu bölümünde sürücü sorunları ile boğuşacağız.

12

Bedava Windows 98

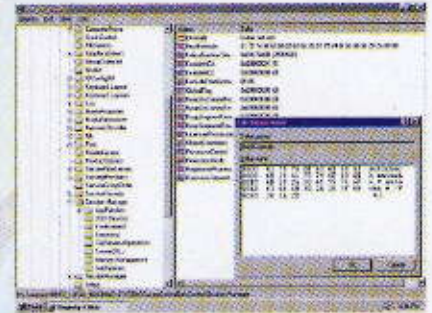
CHIP, Windows 95'inizi daha şimdiden büyük zahmetlere katlanmadan nasıl Windows 98'e dönüştürebileceğinizi gösteriyor.

62

NT Köşesi

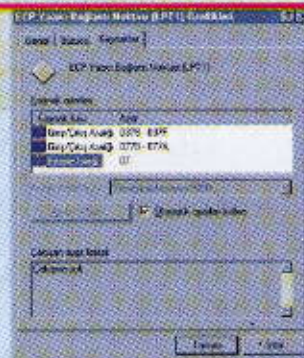
NT yazı dizimizin bu bölümünde NT'nin nasıl açıldığını ve dikkat etmeniz gereken noktaları bulabileceksiniz.

66

Doktor PC

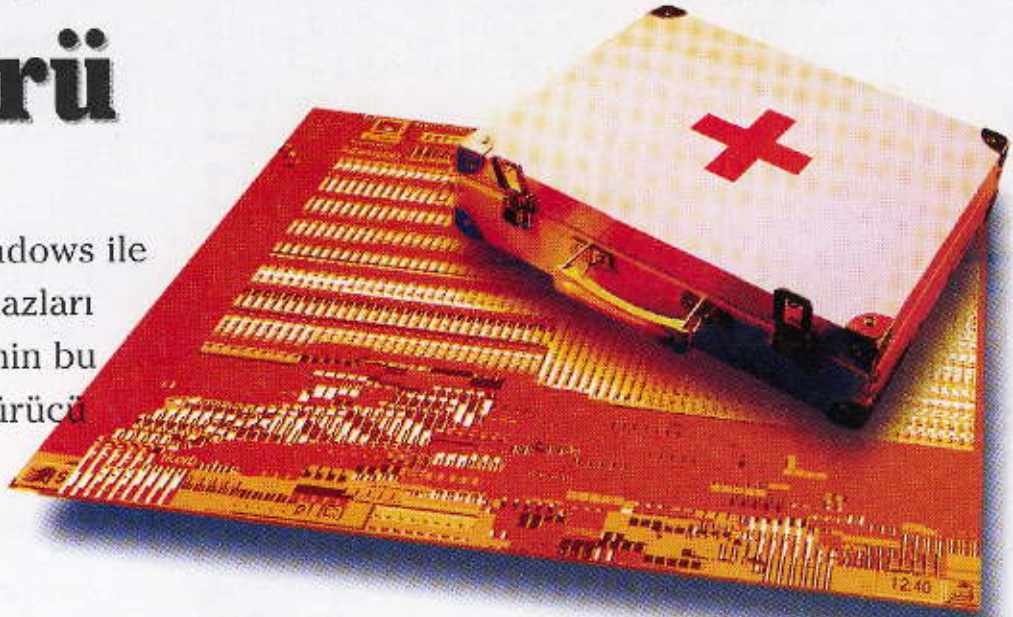
Bilgisayarınız ile yaşadığınız ve yaşayacağınız problemlerin çözümünü bulacağınız bu bölümümüzün bu ayki konusu arabirimlerle ilgili CHIPucları.

Donanıma Uzanan Köprü

Sürücüler Windows ile kartları ve cihazları bağlıyor. Dizinin bu bölümünde sürücü sorunları ile boğuşacağız.

Windows 95 sürücü konusunda oldukça iyi bir sistem. Tüm dünyanın kullandığı işletim sisteminin sadece multimedya eklentileri yüzünden güçlü olmadığı özellikle Dos ve Windows 3.x için yazılmış programları çalıştırmaktan belli. Sadece programlar da değil, Windows 95 sadece Dos ve Windows 3.x için yazılmış sürücülerini olan donanım parçalarını kullanmaya da izin veriyor. Windows altında şu uzantılı sürücülerini bulabilirsiniz.

Sanal Aygıt Sürücüler (VXD): Bu uzantının arkasında üreticinin Windows 95 için yazmış olduğu sürücü bulunuyor. Önemli sürücüler grafik, ses, dosya sistemi, harici cihazlar, tak ve çalıştır ve daha birçok şeyi yönetiyorlar. \WINDOWS\SYSTEM dizini altında bu sürücüler bulunabilir.

Aygıt Sürücüler (DRV): Birçok aygıt ve yazılım Windows 3.x için yazılmış sürücülerle çalışıyor. 16 bitlik bu sürücüler, örneğin Adobe Type Manager (16 Bit) için olan veya Scanner bağlantı noktası olan TWAIN'in

16 bitlik sürümü sorunsuz çalışabiliyor. Tabii her 16 bitlik sürücüyü çalıştırmak da o kadar sorunsuz olmuyor. Ekran kartları için 16 bitlik sürücü yüklemek ile hiçbir şey yüklememek hemen hemen aynı şeyler. Dikkat edilmesi gereken bir başka husus da DRV uzantılı her sürücünün 16 bitlik olmadığı. COMM.DRV üzerinde sağ mouse tuşuna basarak özelliklerden de görülebilir.

DOS İçin Sürücüler: Pek sık rastlanmasa da hala DOS sürücülerini mevcut. Bunlar sayesinde eski CD sürücülerini veya ISDN kartlarını tanımak mümkün oluyor. Bunlar zaten Config.sys ve Autoexec.bat dosyalarında yükleniyorlar. Ancak 16 bitlik sürücülerin Windows'un kurulumunda çok faydalı oldukları da bir gerçek.

Sürücü Sorunları

Bozulmuş sürücüyü tespit etmek pek de kolay değil. Bir yandan bir sürücü durduk yerde kolay kolay bozulmuyor. Sürekli adresler, kesmeler ve benzeri şeylerle uğraşan sürücünün

bozulması mutlaka cihazın devre dışı kalması anlamına gelmiyor. Windows daha yavaş çalışabiliyor veya zarar görmüş bir şekilde devam edebiliyor işlemlerine. Sık karşılaşılan beş problem ile sürücü sorunlarına başlayabiliriz.

1. CD sürücü kayıp

Gezgin'deki CD sürücü simgesi birdenbire kayboldu. Böyle bir durumda sebep genellikle basittir. IRQ (kesme isteği) çakışması olabilir. Eğer üzerinde IDE portu olan bir ses kartını makinaya takarsanız birden IDE kartlarının adresleri veya kesmeleri çakışabilir. Denetim Masası'ndan sisteme girip Aygıt Yöneticisi'ne bir göz atıp sorunlu parçayı bulmak kolay.

Bu durumda ses kartı üzerindeki IDE çıkışı bir jumper aracılığıyla iptal edilebilir. Eğer buna imkan yoksa Aygıt Yöneticisi'nden de iptal etmek mümkün. Aslında Aygıt Yöneticisi'nden hemen hemen tüm sürücülerini iptal etmek mümkün. Yaptığınız değişiklik ya aktif profile kayde-

dilecektir ya da sistemin tamamını etkileyecektir.

2. Ses kartı çalışmıyor

Birçok kullanıcı Internet'ten veya program CD'lerinden ses kartlarının son sürümlerini buluyor. Kurma amacı eskileri güncellemek olmasına rağmen bu işlem Windows 95'te pek de sorunsuz çalışmıyor. Çoğu zaman ortaya iki paralel sürücü çıkıyor ve ses kartı da sessizleşiyor. Bu durumda da Aygıt Yöneticisi sürücülerden birinin çalıştığını gösteriyor diğerini ise ünlem işareti arkasına gizliyor.

Bundan sonra yapmanız gereken ya eski sürücüyü silmek ya da yeni sürücünün ses kartınızın tüm fonksiyonlarını destekleyip desteklemediğini bulmak. İkincisi birincisine göre daha zor, çünkü ilkinde tek yapmanız gereken sürücünün sürüm numarasını tespit etmek. Aygıt Yöneticisi'nde cihazın özelliklerine girip oradan sürücünün özelliklerini görebilirsiniz. Gerisi daha da basit. Sürüm numarası ne kadar yüksekse o kadar güncel bir sürüme sahipsiniz demektir.

3. Eski aygıt çalışmıyor

Eski donanımlar için genellikle güncel sürücüler bulmak zor. Eskilerinden kurtulmak istemeyenler cihazlarını kullanabiliyorlar, ancak DOS sürücülerini yükleyerek. Eğer gün gelip de cihazınız çalışmazsa ilk

Aygıt Yönetici - Sürücü Merkezi

Windows 95'in sürücülerini alenen sergilemek gibi bir hizmeti yok. DOS sürücüler için ayarların dışında PIF dosyaları içinde yeterli açıklamalar yok. 16 bitlik sürücüler daha çok programların içine gizlenmiş ve 32 bitlik sürücüler de farklı yerlerde bulabiliyorsunuz. Denetim Masası altında Mouse veya multimedia ayarlarında. En sık bulundukları yer ise Aygıt Yöneticisi. 32 bitlik sürücüler ile çalışmak için izlenecek yol şöyle: Mouse veya ses

kartının ayarları ile oynamak isterseniz, örneğin ses seviyesini sabitlemek veya mouse'un izlerini belirlemek gibi, Denetim Masası'ndan çeşitli uygulamalar çalıştırmak gerekiyor. Ancak kesme çalışmaları gibi daha önemli konular için Aygıt Yöneticisi'ni kullanmak gerekiyor. Microsoft her ne kadar gizlemiş de olsa Bilgisayarım simgesi üzerinde sağ tuşa basıp Özellikler'e girerseniz Aygıt Yöneticisi'ni görebilirsiniz.

Hayatı Kolaylaştırın

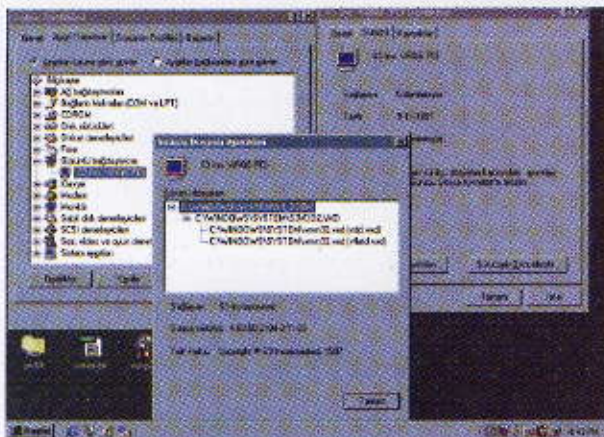
Eğer sürücüler ile çok sık çalışıyorsanız ve sürekli konfigürasyonda bazı değişiklikler yapıyorsanız bazı kolay yöntemler seçmelisiniz. Sabit diskiniz üzerinde C:\SOURCE adlı bir dizin açarak Windows 95 CD'sinde bulunan \WIN95 dizinini aynen buraya kopyalayın. Yaklaşık 34 megabaytlık bu dizini kopyalamamızın amacı her seferinde CD'yi sürücüye koyup zaman kaybetme-

mek. Kaynak olarak bundan sonra bu dizini göstereceğiz. \SOURCE dizini altına \DRIVER adlı bir dizin daha açmamızda fayda var. Buraya da donanımlarımızla gelen sürücüler kopyalamamız yine sizin lehinize olacaktır. Çok az bir miktar yer harcayacağımız ancak gerektiğinde disketleri, CD'leri karıştırma zahmetinden kurtulacağız.

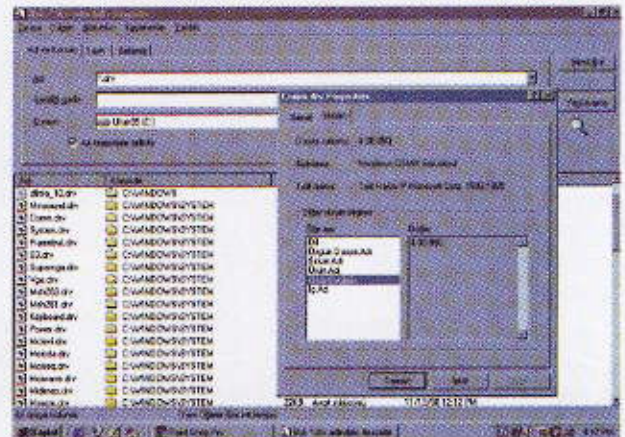
olarak bağlantı yerlerini, kablolarını, düğmelerini kontrol edin ve daha sonra da DOS'un Windows'a geçmeden önce sürücülerini yükleyip yüklenmediğini kontrol edin.

Bunun için makineyi açın ve "Windows 95 başlıyor..." yazısını gördük-

ten hemen sonra F8 tuşuna basın. Çıkan menüden "Adım adım onaylama"yı seçin ve tek tek olanları inceleyin. Eğer DOS sürücüsü örneğin CD sürücüyü bir kesme çalışması yüzünden bulamıyorsa bu ekranda yazılardan anlaşılabilir. Daha sonra ▶

Windows 95'de Aygıt Yöneticisi'nden donanımın kullandığı VXD'leri görmek mümkün. Ayrıca sürücünün sürümü de öğrenilebiliyor.

DRV uzantılı sürücüler Windows 3.x'den kalma olmak zorunda değil. Windows'un altında system dizininde bu sürücüler bulmak mümkün.

bu yazanları analiz edebilirsiniz. Eğer bu şekilde açmazsanız Windows 95'in açılışı sırasında hata mesajı çok rahat gözünüzden kaçabilir.

DOS modu da maalesef tek başına yeterli değil. DOS altında MSD (Arık Windows içine dahil edilmiyor) gibi programlar da güvenli bilgiler veremiyorlar. Yine tek çare Windows 95 içinden Aygıt Yöneticisi aracılığıyla hangi kesmelerin boş olduğunu bulmak. İlk bölümde bununla ilgili daha detaylı açıklamalar bulabilirsiniz.

4. Sistem araçları kayıp

BIOS içinden yapılan bazı ayarlar da Windows'u etkileyebiliyor. Örneğin BIOS içinden güç yönetimini (APM), bir IDE portunu veya yazıcı portunu kapalı durumdan açık duruma getirirseniz bunlar bir sonraki Windows 95 açılışında bulunacak ve bu da birkaç kere baştan açma ve sürücülerin baştan yüklenmesi gibi an-garya işlere malolacaktır.

Bunların yüklenememesinin sonuçları da çok aslında. BIOS'tan APM açılmamışsa Windows'un güç yönetimi çalışmaz. Veya yazıcı bağlantı noktası olmadan yazıcı, seri bağlantı noktasız bir modem veya disket sürücü kontrol kartı çalışmadan bir disket sürücünün çalışması imkansız.

5. Kurulum çalışmıyor

Yeni alınan donanım bazı kullanıcıları çok korkutabiliyor. Beraber gelen sürücü ve kitapçık pek yeterli ol-

muyor bu korskuyu yenmeye. Bir .EXE uzantılı dosyaya çift tıklama ile kurulum başlıyor, ancak ekrana gelen veriler, sorular tam bir bulmaca halini alıyor.

Şu şekilde deneyin: Sürücü diskinde .INF uzantılı bir dosya varsa bunu Windows 95 sorduğunda gösterebilirsiniz. Böyle bir dosya yok ise SETUP.EXE veya INSTALL.EXE isimli dosyalar da Windows'un işine yarayacaktır.

READ.ME isimli dosyada veya uzantısı .DOC veya .TXT olan bir dosyada üreticinin tariflerini de bulabilirsiniz. Genellikle kitapçıklarda arayıp da bulamadıklarınız bu dosyalarda bulunuyor.

Kurulum: Otomatik ve yanlış

Dahil edilmiş olan donanım tanıma ve tak ve çalıştır özelliğinin nasıl olacağı daha en başta belli olmuştu. Windows 95 bir SCSI kontrol kartını doğru olarak tanıyordu ancak kütüphaneden yanlış bir sürücüyü alıp yükliyordu. Kullanıcıya yansıyan ise: Yavaş çalışan bir sabit disk. Sebebi ise yanlış sürücünün kullanılması sonucu Windows 95'in yavaş olan standart sürücülerini kullanması.

Bu tip çocukluk çağı hastalıkları üreticilerin sürücülerini yükleyerek ve kütüphane zenginleştirilerek (Service Pack/OSR2) tedavi edildi. Ancak işletim sistemi arada yeni bazı hastalıklara yenik düştü.

Sık karşılaşılan bir sorun, grafik kartının takılı olan monitörü tanıması ve Windows altında kurulumun gerçekleşmesi. Efektler ise resmin ekranda kayması, grafiğin titremesi veya monitörün kırışmalarla aşırı yüklendiğini belli etmesi.

Bu tip hataların sebebi birçok ci-

hazın beraber "düşünmeye" çalışması. Grafik kartının bulduğu monitör tipi kurulduktan ve ayarlar yapıldıktan sonra tak ve çalıştır kendi ayarlarını yapıyor ve kural olarak da onun yaptığı ayarlar geçerli. Tek yapabileceğiniz Windows'un kurallarına uygun bir şekilde baştan tanımlama ya da ekran kartınızı monitör tipine uydurma.

Kesin bir kural yok. Eğer Windows 95 sadece tak ve çalıştır bir monitör bulursa ekran kartı ile beraber gelen sürücüler arasından monitörünüzü bulmalısınız.

Modemler için de aynı geçerli. Disketleri hazırlayın ve kurulumu öyle başlayın. Windows takılı ve açık olan bir modemi açılırken tanıyor. Daha sonra sizden üreticinin sağladığı sürücüyü isteyecektir. Mutlaka disketlerdeki sürücülerini kullanın, çünkü işletim sistemi içinde bulunan sürücüler genellikle çok eski. Performansı düşürüyorlar.

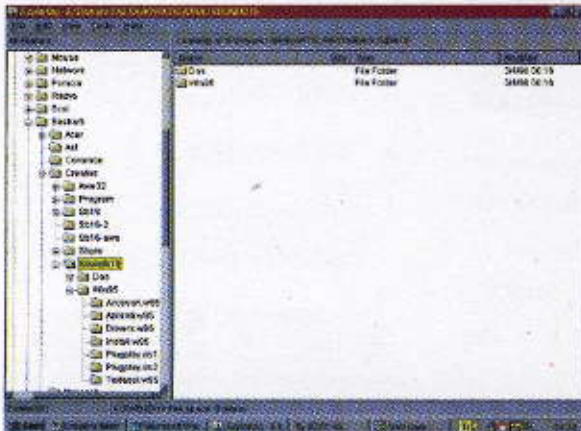
Bu durumda: Kendi kalenize gol atmayın. Örneğin takığınız bir tak ve çalıştır ISDN kartı ilk açılış sırasında bulunacaktır ve sizden sürücüsü istenecektir. Windows 95'deki bir daha uyarılmama seçeneğini seçerseniz çok büyük bir hata yaparsınız. Windows 95 tak ve çalıştır cihaz için sürücüsüzlüğü kaydedecektir. Bir sonraki açılışta kart için yeniden sürücü istenmeyecektir. Tek yapabileceğiniz Registry içine girip kart ile ilgili her şeyi silip baştan tanımasını sağlamak.

Ancak bu işlemten sonra tak ve çalıştır cihaz için baştan sürücü sorulur. Elle kurulan sürücülerde çoğu zaman eksikler olabiliyor.

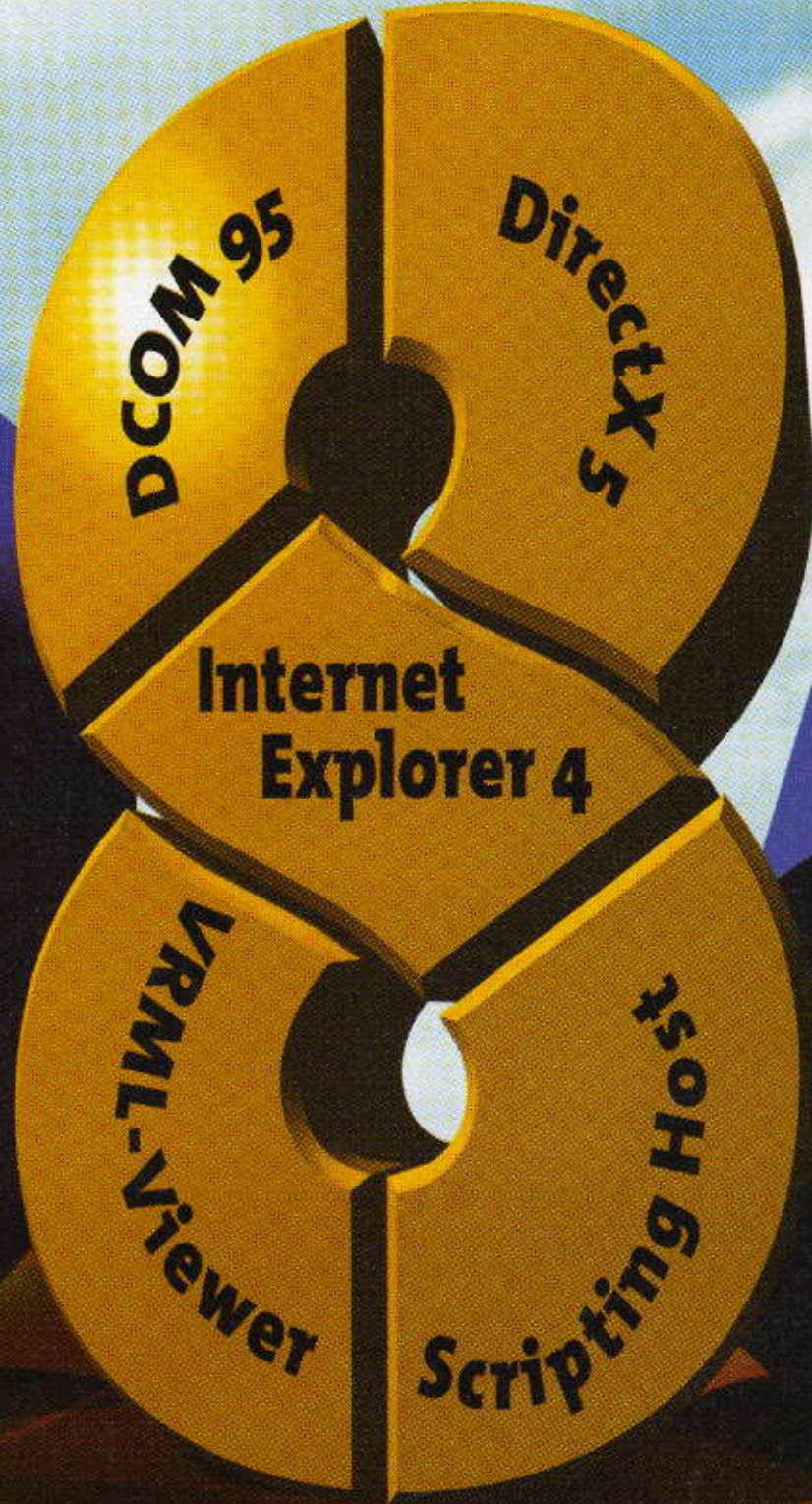
Bölüm 3: Windows 95 uygulamaları ile yaşanan sorunlar

Dizimizin bir sonraki bölümünde Windows 95 üzerinde çalışan uygulamaların çıkardığı sorunları inceleyeceğiz. □

André Zurawski'den çeviren
Güçlü Aydoğan

Bedava Windows 98

Windows 98'i beklemeye son! CHIP, Windows 95'inizi daha şimdiden büyük zahmetlere katlanmadan nasıl Windows 98'e dönüştürebileceğinizi gösteriyor. Üstelik gerekli tüm programlar bu ayki CHIP CD'sinde.

Microsoft'un Windows 98'i ne zaman piyasaya süreceği önemli değil. CHIP, Windows 95'inizi bugünden Windows 98'de sizi bekleyen özelliklere sahip olarak nasıl güncelleyebileceğinizi açıklıyor, üstelik tek kuruş harcamadan.

Bu yazıda Windows 98 terfisi için yapmanız gereken her şeyi adım adım açıklıyoruz, böylece programları çalıştıran bir Windows 98 sürümü oluşacak şekilde sorunsuz olarak kurabileceksiniz. Ancak Windows 98'in her bileşenine sahip olmak mümkün değil, örneğin sadece OEM-SR2 sürümünde bulunan FAT32 dosya sistemini eski Windows'larda kurmak mümkün değil. Windows 98'in yeni özelliklerinden hangilerine neden sahip olamayacağınızı da 54. sayfada bulabilirsiniz.

Windows 98 ile Gelen Yenilikler

1997 sonunda geniş bir Beta Tester kitlesine ulaşan Windows 98 Beta 3, Windows 95'e göre sahip olduğu en son yenilikleri gösteriyor. Yeni Windows sürümü Internet Explorer entegrasyonu ile yeni bir kullanıcı arabirimine, HTML formatında yeni bir Online yardım sistemine, 32 bitlik FAT'e, sistem bakımı, analizi ve optimizasyonu için araçlara, Seagate Backup Exec yedekleme yazılımına ve USB (Universal Serial Bus) ve AGP

Özel Yapım Windows 98

Microsoft'un Gerekli Yapıtaşları

Internet Explorer 4.01	
IE 4 için VRML-Viewer	
Windows 95 için DCOM95	
DirectX 5	
Windows Scripting Host	
CHIP'in Terfi Planı	Sayfa
Windows 98 terfisi nerler sağlıyor	44
Bileşenlerin Kurulumu	50
Windows 98'in nelerine sahip olamazsınız	54
Özel yapım Windows 98'in konfigürasyonu	56

(Accelerated Graphics Port) gibi yeni donanım teknolojilerine desteğe sahip. İlk bakışta çok yeni gibi görünen özellikler, dikkatlice incelendiğinde tanıdık geliyor. Mesela yeni bir bilgisayar sahibi olarak Windows 95 OEM SR-2 sürümüne sahipseniz, Windows 98'e terfi etmek size çok fazla bir yenilik sağlamayacaktır. Sonuçta daha yeni Windows 95 sürümü de 32 bitlik dosya sistemine ve USB desteğine sahip.

Ancak eski Windows 95 sahipleri de Windows 98'in Look & Feel'ine (bak ve hisset) sahip olabilirler. Bunun için gerekli tüm programları bu ayki CHIP CD'sinden yükleyebilir veya Microsoft'un Web sitelerinden indirebilirsiniz.

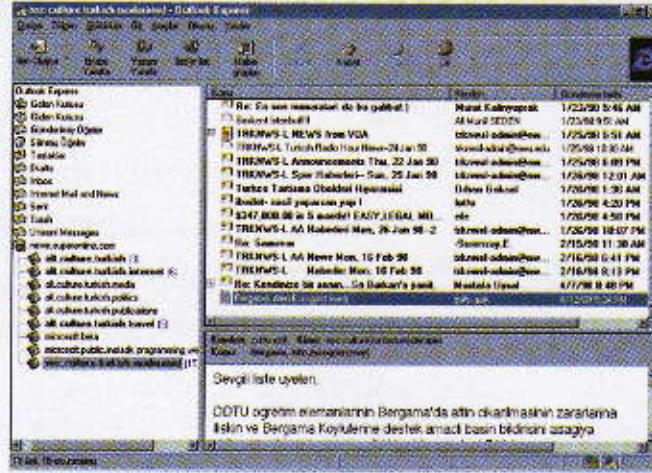
Windows 98 Terfisinin Getirdikleri Kullanım Kolaylığı, Multimedia ve Internet

Windows 95'inizi Windows 98'in Look & Feel'i ile donatmışınızda, bu bedava güncelleme size bir yığın avantaj sağlayacaktır. Daha da gelişmiş kullanım kolaylığı ile, Internet haberlerinin (newsgroup) Channel'lar (kanal) veya Subscriptions (abonelik) ile offline olarak okunması gibi, zamandan oldukça tasarruf edebilirsiniz. Ayrıca Windows 98'i birkaç Script ile öyle otomatize edebilirsiniz ki, rutin işlerinizi birkaç fare tıklaması ile halledebilirsiniz. Kısacası artık bilgisayarınızın başında çok daha verimli çalışabileceksiniz.

Elbette bu yeni işletim sistemi artan işlevselliği yüzünden daha fazla işlemci gücüne ve belleğe ihtiyaç duyuyor. 16 MB RAM'li 486/66 bilgisayara sahipseniz terfiyi unutabilirsiniz, aksi halde bilgisayarla çalışmak işkenceye dönüşebilir. Ancak en azından Pentium 133 işlemci ve 32 MB RAM'e sahipseniz, yeni özelliklerden yararlanmak için kesinlikle tereddüt etmemeli, varolan donanımınızı sonuna kadar kullanmalısınız. Tek başına haber ve e-posta programı Outlook Express ve Windows Scripting host bile kendi yapacağınız bir Windows 98 için değer.

Internet Explorer 4: Bir Hız Problemi

Kullanıcı için en dikkati çeken değişiklik NetShow veya NetMeeting gibi Internet tabanlı uygulamalarla değil, zira Windows Explorer'ın (Gezgin) yerini Internet Explorer 4.01'in alması ile gerçekleşiyor. Artık iki değişik "Gezgin"le uğraşmak zorunda kalmıyorsunuz, her şey aynı şekilde kullanılıyor. Burada Internet'te veya Intranet'te sörf yapmanızın veya yerel sabit diskinizde bir dosyayı aramanızın hiçbir farkı yok. Özellikle yerel sabit diskte gezinirken "İleri" ve "Geri" düğmeleri oldukça işe yarıyor.

Ayrıca Başlat menüsünü ve araç çubuklarını istediğiniz gibi konfigüre edebiliyorsunuz: Menü seçenekleri ve ikonlar sürükleyip bırakarak yöntemi ile kolayca eklenip kaldırılabilir, Windows 95'te eksikliği çok hissedilen bir özellikti bu. Artık bu özellikler kullanımınıza sunuluyor ve bunlardan faydalanmanız yerinde olacaktır.

Outlook Express: Mail ve News Ekspresiniz

Internet Explorer 4 ile birlikte gelen elektronik posta ve iletici istemcisi Outlook Express de oldukça başarılı bir uygulama: Birden fazla haber sunucusunun desteklenmesi, E-Mail ve News entegrasyonu, aynı anda birden fazla posta hesabının yönetilebil-

Outlook Express "Selfmade" Windows 98'de bulacağınız en iyi ek bileşenlerden biridir. Çoklu elektronik posta ve haber sunucusu entegrasyonu çok başarılı.

mesi Outlook Express'i bir numaralı iletişim aracı konumuna yükseltiyor.

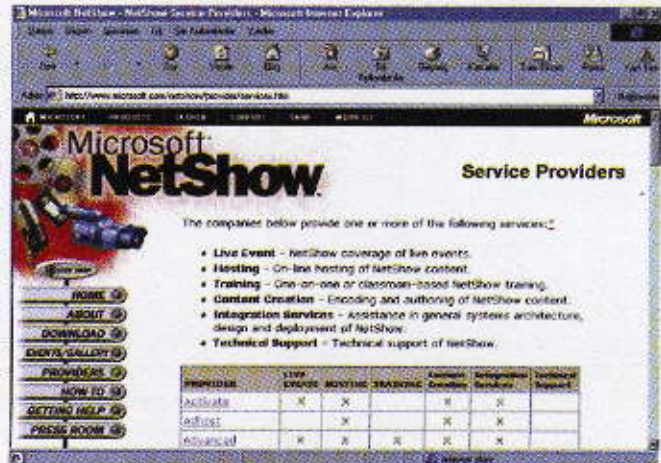
Outlook Express bu bağlamda Exchange'e göre oldukça sağlam ve güvenli bir izlenim bırakıyor. Bunun nedeni herhalde işlevselliğin bazı alanlarda daha az olması. Sadece Outlook Express'i kullanabilmek için bile IE 4'e terfi etmeye değer.

NetMeeting ve NetShow gibi "hoş" eklentiler ancak bir firma ağında kul-

⚠ DİKKAT

Outlook Express, Windows 95'in Mail istemcisi Exchange'e göre daha hızlı, Windows 95 altında Exchange'i çalıştırmak sabır isteyen bir iş, buna karşın Outlook Express biraz daha hızlı.

Internet'ten radyo dinlemek: NetShow içerikleri için birçok sunucu mevcut. Ancak bu programı telefon hattı bağlantısı yerine kablolu direkt hat bağlantısı üzerinden kullanmak gerekiyor.

lanıldıklarında gerçekten de bir artı değer sağlayacak Internet araçları. Kiralık hat üzerinde kullanıldıklarında her iki hizmetten de amacına uygun olarak faydalanabilirsiniz, ancak 14.4 veya 28.8'lik modemlerle yapılan bağlantılarda ne kadar mantıklı oldukları tartışılır. Daha iyi ses kalitesine sahip ücretsiz radyolar durur-

Ancak bu oyunların her birinin DirectX'in güncel sürümünü ne kadar desteklediğine tek tek bakmak gerekiyor. Gerçek olan DirectX'in herhangi bir sürümünü kullanan oyunların ihtiyaç duydukları DirectX sürümü ile birlikte gelmeleri.

Yani DirectX'in en son sürümünü yüklemeniz tüm oyunları çalıştırabil-

DCOM için de DirectX için söylenen şeyler geçerli: Bu teknolojiyi kullanan uygulamalar, DCOM için ihtiyaç duyulan tüm dosyalar ile birlikte gelirler veya IE 4 ile gelen sürümü kullanırlar. Programcılar için DCOM oldukça ilginç, zira bu teknoloji dağıtık uygulamaların programlanmasını oldukça basitleştiriyor. Mesela bu şekilde minicik bir program uzaktaki başka bir bilgisayarda ki bir programı yönetebiliyor.

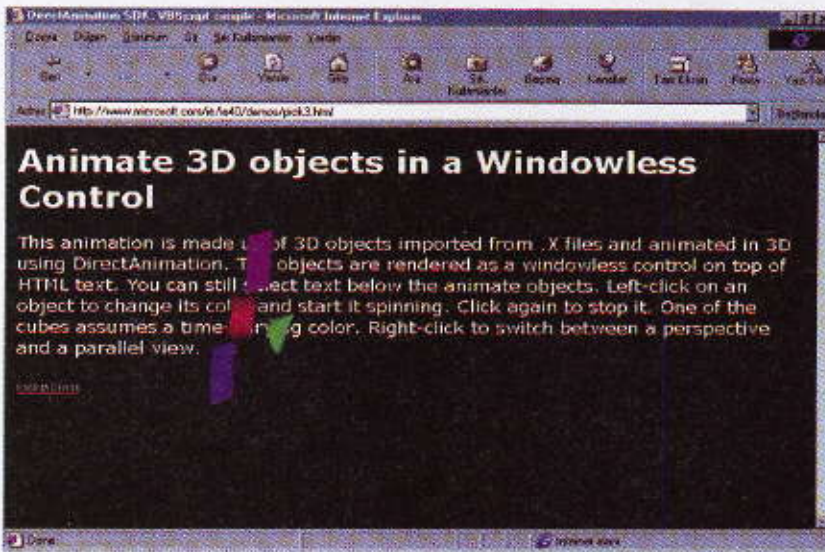
Web İçerikleri ve Videolar ile Etkin Masaüstü

Windows 98 terfisinin Web tabanlı bir başka özelliği de "etkin masaüstü (Active Desktop)". Bu özellikten herhangi bir Web sayfasını düzenli olarak ziyaret eden ve bunu bir masaüstü bileşeni olarak masaüstüne ekleyen her kullanıcı faydalanabilir. Ancak çoğu Web içeriği sadece ActiveX teknolojisini kullandıkları için etkinler, bu teknoloji güvenlik kısıtları dikkate alındığında biraz problemli. Kendinizi güvence altına almak için sadece güvenliğinden emin olduğunuz etkin içerikleri kullanın. Aksi halde sisteminizin başına her şey gelebilir.

Bu güvenlik sorunu dikkate alınmadığında etkin masaüstü, ekranı multimedia bileşenleri ile nasıl renklendirebileceğinize güzel bir örnek, elbette arkaplanda hareketli renkli nesneler görmek hoşunuza gidiyorsa. Etkin masaüstü ile ekran koruyucular da değişiyor: Burada karşınıza yepyeni imkanlar çıkıyor, haber kanallarını ekran koruyucu kullanmak gibi: Bilgisayarı kullanmadığınızda otomatik olarak Internet'ten yeni içerikler ve haberler yükleniyor ve ihtiyaç halinde gösteriliyor.

Kanallar ve Abonelikler ile Tasarruf Edin

Kanallar (channels) ile gerçek bir avantaj elde edebilirsiniz (aşağıdaki metin kutusuna bakınız). Bir Web sayfası kanal teknolojisini destekliyorsa otomatik olarak bir kanalın ye-

Web sayfalarında DirectX 5: Bu demo sayfada metin üzerinde hareketli 3D nesneler görüyorsunuz.

ken kim NetShow ve ücretli bir Internet bağlantısı ile radyo dinler?

Genel olarak bakıldığında NetMeeting bir firma ağında iyi hizmetler sağlayabilir, ancak normal bir ev kullanıcısı için pek bir faydası olduğu söylenemez. Bunun yerine zaten Microsoft Chat düşünülmüş. Chat, muhabbet ve tartışma meraklılarının ihtiyaçlarına fazlasıyla cevap verebiliyor, ancak bu program da Netshow gibi yaratıcı bir araçtan ziyade ancak eğlendirici programlar kategorisine girebiliyor.

DirectX ile Daha Gelişmiş Oyunlar ve Web Sayfaları

DirectX 5 desteği ile yeni çıkan çoğu oyun tam performansla oynanabiliyor. Microsoft'un Web sitesinde: <http://www.microsoft.com/directx/enduserguide.htm> bu teknolojiyi destekleyen yaklaşık 70 üretici ve onlarca oyun listeleniyor.

meniz ve sağlam bir sistem güvenliğine ve DLL sistem dosyalarına sahip olmanız açısından oldukça mantıklı. Bu durumda bazı oyunlarda gerçekten de daha yüksek performans elde edilebiliyor. Ancak diğer yandan da DirectX güncellemesi diğer eski oyunların artık çalışmamasına da neden olabilir.

⚠ DİKKAT

DirectX'in her geçen gün daha da yaygınlaşması ile bu teknolojinin bilgisayarınızda yüklü olmasına giderek daha çok ihtiyaç duyacaksınız.

Elbette DirectX ve Internet Explorer 4 ile çok daha güzel Web sayfaları tasarlamak mümkün (bakınız <http://www.microsoft.com/ie/ie40/demos/?/ie/ie40/demos/main.htm> adresindeki örnekler). Bunun gerçekten de bir avantaj sağlayıp sağlamadığına kendiniz karar vermelisiniz.

ni içerikleri yükleniyor ve sürekli Internet veya WWW bağlantısı olmadan offline olarak incelenebiliyor. Böylece hem paradan hem de zamandan tasarruf edebiliyorsunuz, zira yeni içerikli kanalları önceden arayıp bulmanız gerekmiyor, bunlar grafiksel bir simge ile belirgin bir şekilde gösteriliyor.

Ancak en büyük eksiklik elle tutulur içeriği olan kanallar. Birkaç dergi ve yayın kuruluşu ile büyük Online hizmetleri saymazsak çok fazla kanal yok. Mesela sürekli güncellenen Microsoft Homepage'nin içeriği kanal olarak abone edilemiyor. Ancak yine de Internet üzerinden paylaşılan haberlere ilgi duyuyorsanız kanallar işinizi oldukça kolaylaştıracaktır.

Tüm bunlar abonelikler (Subscriptions) için de geçerli. Burada Explorer'ı otomatik olarak önceden belirlediğiniz zamanlarda Web sayfalarının yeni içeriklerini araştırmak için kul-

lanabilirsiniz. Gerçi bu kanallarda olduğundan daha uzun sürüyor (bunlarda yeni içerikleri bildirmede sunucuları sorumlu), ancak sık ziyaret ettiğiniz bir sayfayı manuel olarak taramaktan da çok daha hızlı ve hesaplı.

! DİKKAT

Kanallar ve abonelikler Internet Explorer 4'ü kullanmanın ana nedeni. Doğru ve bilinçli olarak kullanıldıklarında offline taramanın her iki yöntemiyle de zamandan ve paradan tasarruf etmek mümkün.

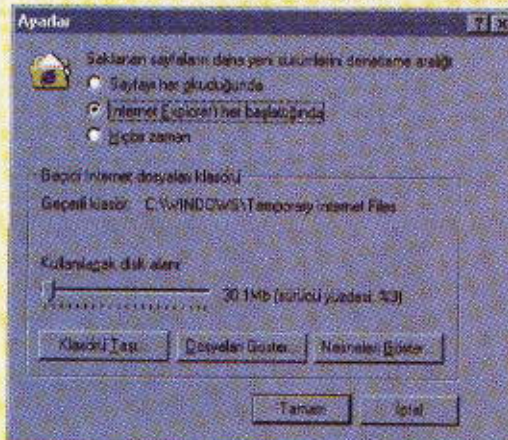
Buna karşın Frontpage Express'in pratik faydası tartışılır. Profesyonel Web sayfaları tasarlamak isteyenler Frontpage'in bu kısıtlı sürümünde aradıklarını bulamayacaklardır. Kişisel ve amatör Web sayfaları hazırlamak içinse daha başarılı Shareware araçlar mevcut, üstelik Web sayfanızı yayınlamak sunucu da zaten büyük ihtimalle size gerekli araçları sağlaya-

Cache'nin Kullanımı

Bir Web sayfasına bağlandığınızda bu sayfanın içeriği Internet'ten PC'nize yüklenir ve TEMPORARY INTERNET FILES dizinine kopyalanır, bu dizin Web Cache'dir, yani

bu da tabii ki çok daha hızlıdır. Ancak burada bir problem var, "şansınız yoksa" o anki gerçek (güncel olan) Web sayfasını değil, sabit diskinize kopyalanmış olan eski Web sayfasını izlersiniz.

İkinci problem ise Cache'deki dosyaların kısa bir süre sonra sabit diski doldurmasıdır. Bu yüzden Cache seçeneklerini kendi çalışma stiliinize uygun olarak ayarlamalısınız. Internet Explorer'ı açın ve sırayla "Görünüm / Internet Seçenekleri / Genel / Geçici Internet Dosyaları / Ayarlar" simgelerine tıklayın. Açılan pencerede Explorer'ın bir sayfayı ne zaman Cache'den yükleyeceğini, ne zaman Internet'ten indireceğini ve kullanılacak maksimum sabit disk ön bellek büyüklüğünü belirleyebilirsiniz.

Cache ayarı: Internet seçenekleri ile Internet Explorer'ın bir sayfayı ne zaman download edeceğini ve Cache için ne kadar sabit disk alanı kullanılacağını belirleyebilirsiniz.

ileride bu sayfaya tekrar bağlandığınızda dosyalar tekrar Internet'ten indirilmez, bu ön bellekten almır,

- Günlük pompacı vardiya hesabından, personel takibine
- Cari hesaplarınızdan, çek takibine
- Günlük ve aylık satış raporlarınızdan, akaryakıt ve emtia stoklarına kadar

BÜTÜN HESAPLARINIZI

MIRONİST AKARYAKIT ENTEGRE PAKETİ

ile tutabilir ayrıca,
İstasyonlarınızın market,
stok ve günlük satışlarını
MARKET modülümüzle
kontrol edebilirsiniz

ÇÖZÜM ORTAĞINIZ

ANKARA MERKEZ:

Cinnah Cad. Gelibolu Sokak 3/21
Kat : 2 Cankaya-ANKARA
Tel : 0 (312) 468 02 60 - 468 84 86
Fax : 0 (312) 468 08 36

İSTANBUL BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ:

Yeniyol Sokak Polat Celli Ağa İş Merkezi
No:9 K:2 D:4 Mecidiyeköy/İST.
Tel : 0 (212) 211 62 18 - 212 80 49
Fax : 0 (212) 211 75 24

ANTALYA İRTİBAT BÜROSU:

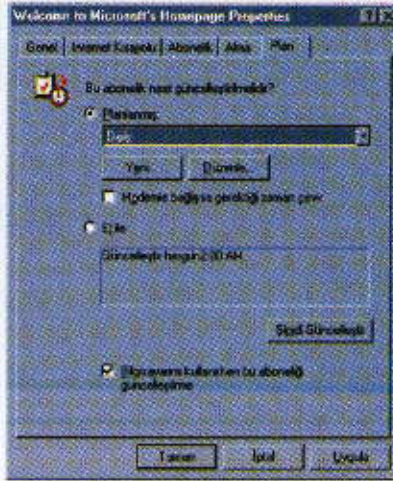
Ayşe Ünlü: 0 (242) 348 00 48 - 0 (542) 453 42 71

BAYİLER:

Adana:	Adana Bilgi Sistem	359 97 49
Dişarbak:	Laser	228 40 77
İzmir:	Profesyonel	441 04 88
İskenderun:	Onay Bilgisayar	614 51 34
Alanya:	Hisar Bilgisayar	213 88 79
Göney Anadolu:	Murat Memiş	0 532 235 49 85

BAYİLİKLER VERİLECEKTİR

Offline okuma: Abonelikler ile ilginç Web sayfalarını otomatik olarak önceden belirlediğiniz bir zamanda indirebilir ve offline olarak okuyabilirsiniz.

caktır. Genel olarak bakıldığında Web sayfası tasarımı yapabildiği bir araca sahip olmak güzel, ancak bunun her kullanıcının ihtiyaç duyacağı bir araç olduğunu söylemek biraz zor.

Scripting Host: Windows'unuzu Geliştirin

Windows Scripting Host (WSH) çoğu kullanıcının uzun zamandır beklediği bir işlevsellik sunuyor: kendi Script'lerinizi Windows'unuzu geliştirebilme imkanı. Gerçi Windows 95 altında da Batch Job'lardan faydalanmak mümkün, ancak bunlar çok kısıtlı imkanlar sunuyorlar. Windows Scripting Host ise buna karşın

scriptleri küçük iletişim kutuları gibi kendi grafiksel bileşenlerinizle geliştirmenize veya Microsoft Office gibi otomasyon sunucularının işlevselliğini scriptlerde kullanmaya olanak tanıyor. Yani Scripting Host ile sadece arabirimdeki sürekli tekrarlanan işleri değil, diğer Windows uygulamalarını da otomatize etme şansına sahip oluyorsunuz.

Scripting Host, dilden bağımsız ve tamamen belgelendikten sonra, yakın zamanda bu Host için bir dizi programlama dili ortaya çıkacak. Günümüzde kullanıma hazır diller Visual Basic Script, JavaScript ve bir Perl emplementasyonu. Scripting Host genel olarak bakıldığında kendisinden çok az bahsedilen ancak aynı zamanda Windows 98 kullanıcılarını bekleyen en başarılı yeniliklerden biri. Windows 95'ini bu yazıda anlatıldığı gibi bir Windows 98 sürümüne terfi ettirenler Scripting Host'tan daha şimdiden faydalanabilirler.

WSH'de Cscript ve Wscript de Var

Yeni Windows'unu Windows Scripting Host ile otomatize etmek isteyenler için CHIP, pratik bir örnek veriyor, ancak önce biraz teori:

Windows Scripting Host'un iki sürümü var: WSCRIPT.EXE ve CSCRIPT.EXE. İki program arasın-

daki fark, WSCRIPT'in kendi kullanıcı arayüzüne sahip olması ve CSCRIPT'in de komut satırından (command line) girilen komutlarla kullanılması. Her iki program da metin dosyası olarak bulunan scriptleri derliyor ve komutları sırayla arka arkaya çalıştırıyorlar. Ancak scriptleri mutlaka bu programlardan herhangi biri ile çalıştırmak zorunda değilsiniz, zira başka üreticilerin de Scripting Host programları var.

Alternatif olarak scriptleri HTML sayfalarına ekleyebilir ve Internet Explorer'dan çalıştırabilirsiniz. Bu metod aslında Web sayfalarının programlanması için düşünülmüş ve bakım işleri için kullanılan scriptler için pek uygun değil.

Windows Scripting Host da scriptlerin çalıştırılması ile ilgili bazı fonksiyonlara ve metodlara sahip. Mesela böylece mesajlar gösterilebiliyor ve "CreateObject" ile nesneler oluşturulabiliyor.

Scripting Host bu bağlamda mesela ağ sürücülerinin map edilebildiği veya ortam değişkenlerinin ve Registry kayıtlarının değiştirilebildiği bazı özel fonksiyonlar da sunuyor. Yine basit mesajlar göstermek de mümkün. Mesela bir scriptin çalıştırılması için CSCRIPT kullanılırsa mesaj konsolda görünür, Wscript ise buna karşın mesajların gösterilmesi için bir iletişim kutusu açabiliyor.

Kanallar Nasıl Çalışıyor

Kanal kullanımı ile Internet'teki içerik sunucuları, kullanıcıların ilginç buldukları bölümlere hızlı ve kolay bir şekilde ulaşmalarını sağlayan içerikler sunmalarına olanak tanıyor. Bu bağlamda sunucu her bir içerik için bir zaman planı belirleyebiliyor. Bu zaman planına bağlı olarak Web Browser yeni içerikleri yükleyip ve Offline izleme için hazırlıyor. Kanallardaki pratiklik bir Web sitesinin her bir sayfasının kanal kullanımı için hazırlanmış olmasını ge-

rektirmemesi. Başka bir deyişle Internet Explorer veya Netscape Browser ile de izlenebilen sayfalar, sunucuları tarafından kolayca bir kanala dönüştürülebilir.

Sunucu tarafında nasıl oluyor: Normal HTML sayfalarına ek olarak sunucu başka dosyaları da hazır tutuyor, kanal çubuğu için kanal simgeleri ve yeni içerikler için zaman planı gibi. Bu dosyalar varolduğunda Internet Explorer tarafından okunup değerlendiriliyorlar, kullanıcının herhangi bir

şey yapmasına gerek kalmıyor. Explorer'ın, komple Web sunucusunu taramadan kanal dosyalarını bulabilmesi için sunucu bir veya daha çok sayfaya bir Bitmap yerleştirir. Bu Bitmap, kanal tanımlama sayfalarına bir Hyperlink'tir. Normalde bu Bitmap "Add to Channels" simgesidir. Yani kullanıcı abone olma simgesine tıkladığında Explorer kanal tanımlama dosyasını bulur ve hem kanalın logosunu hem de yükleme için zaman planını kanal çubuğuna ekler.

Yine bu ögesel fonksiyonlar ile mesela kayıtlı kullanıcının adına bağımı Login scriptleri de oluşturulabiliyor. Zira Login adı da Scripting Host'un kullanıma sunduğu özelliklerden biri.

Word'u Son Çalışılan Dosyalar ile Açmak

Scripting Host'u, bir Script dili ile birlikte gelişmiş bir Batch dili gibi düşünmek mümkün. Ancak bu genişletmenin kapsamı çok büyük, zira Scripting Host'un metodları yanında tüm OLE otomasyonlu uygulamaların hazır metodlarını kullanmak da mümkün. Programlama bilgisine sahip olanlar kendi yazacakları bir scriptle Word'u üzerinde çalışılan son dokümanlarla birlikte çift tıklama ile açabilirler (Not: Türkçe açıklamaları yazmanız gerekmiyor):

* Word ile üzerinde çalışılmış son dosyaların açılması için Script

```
* Öncelikle bir Word değişkeni yaratılır
dim word
set word =
CreateObject("Word.Application")
```

```
* Word görünür yapılır
word.Visible = TRUE
```

```
* Word nesne modeli yardımıyla son açılan dosyalar okunur
dim files
set files = word.RecentFiles
```

```
* Tüm dosyalar yüklenir
for i=1 to files.count
dim aFile
set aFile = files.Item (i)
aFile.Open
next
* Scriptin sonu
```

Bu örnekte script dili olarak Visual Basic Script kullanıldı. WSH ile VBScript makrolarının çalıştırılması için gerekli bileşen Scripting Host'ta hazır bulunuyor. Makroyu kullanmak istiyorsanız önce WSH'yi kur-

manız ve makroyu VBS uzantılı bir dosyaya kaydetmeniz gerekiyor. Daha sonra bu makroyu ya Cscript ile komut satırından ya da Wscript ile çalıştırabilirsiniz.

PRATİK

WSH'nin kurulumunda Scripting Host'u VBS uzantılı dosyalar ile ilişkilendirseniz yazdığınız scriptleri çift tıklama ile de çalıştırabilirsiniz. WSH'yi ve örnek makroları önümüzdeki ayın CHIP CD'sinde bulabileceksiniz.

Örnekten de çabucak görebileceğiniz gibi VBScript'ler emektar Batch programları ile hiçbir benzerliğe sahip değiller. Mantıklı ve başarılı scriptler programlayabilmek için önce kullanılan dile hakim olmanız gerekiyor, Visual Basic temel bilgilerine sahip olmadan script yazmaya kalkışsanız boşa kürek çekmiş olursunuz.

Internet Explorer ve Eksileri

Daha iyi kullanım kolaylığı ve birçok ek araç doğal olarak performans ve sistem güvenliğinden çalyorlar. Windows 95 ve IE3 ile 16 MB RAM, 486/66 MHz PC'de kabul edilebilir bir hızda çalışabilirsiniz. Ancak IE4'ün kurulumundan sonra 128 MB RAM'li bir Pentium 200'de bile sistem oldukça zorlanıyor, Web görüntüleri çok yavaş yapılıyor. Performansı artırmak için bu yüzden yeni işlevselliklerden bazılarını iptal etmeniz gerekiyor.

DİKKAT

Windows 95'in (zaten sağlamlığı tartışılır olan) sistem güvenliği Internet Explorer 4 ile daha da tehlikeye giriyor. Özellikle de Norton Utilities 3 gibi sistem kaynaklarını doğrudan kullanan programlarda sistem kilitlenmeleri ortaya çıkabiliyor. Yapabileceğiniz tek şey IE 4'ü komple kaldırmak.

Digital Video Editing with

Q-EditBAY

The superior solution for professional Quality digital video editing on your desktop PC

Non-Linear video montaj, digital kayıt, maksimum görüntü kalitesi
İster sesli, ister sessiz olarak hareketli görüntülerin 25 kare/sn. smooth video capture imkanı, 4:2:2 YUV still store, tek kare görüntü yakalama 24 Bit, 32 Bit PCI with Burst DMA&Bus mastering, 3:1 varan sıkıştırma oranı, 768x576 PAL Video

999\$

Şirket ve her türlü ürün tanıtımlarında, tatil anılarınız ve özel günlerinizde, bilgisayar tasarımları, animasyon ve 3D grafiklerinizi video'ya kayıt işinde

BROADWAY

realtime Mpeg encoder

Video görüntülerini gerçek zamanlı AVI veya Mpeg formatında capture ve kayıt imkanı.
Harddisk üzerine video kayıt, montaj Mpeg film ve Video CD hazırlama
Internet Web video streaming desteği.

0212-641 33 19 pbx

MEGAVİZYON

Digital Video & Multimedia

www.megavizyon.com

2 Win 98 Bileşenlerinin Doğru Kurulumu: Internet Explorer 4.01, DCOM ve DirectX 5

Windows 98'in en büyük özelliği - Amerikan mahkemeleri bunu engellemezlerse - Internet Explorer 4.01'in (kısaca IE4) Windows'a tam entegrasyonu olacak. Windows 95'inizin Windows 98 gibi "davranması" için çok fazla bir şey yapmamıza gerek yok; Internet Explorer 4.01'i kurmak büyük ölçüde yeterli. CHIP, IE4'ü Windows 95 altında nasıl sorunsuz ve mükemmel olarak kurabileceğinizi gösteriyor, ister networke bağlı olun ister kişisel bilgisayarınıza kurun. Bu bölümdeki chipuçları ile IE4'ü defalarca kurup kaldırmaktan kurtulacaksınız.

Internet Explorer 4.01 Kurulumu

IE4'ü ya Internet'ten (<http://www.microsoft.com/ie>) indirebilirsiniz ya da daha iyisi bu ayki CHIP CD'sinden yükleyebilirsiniz. IE 4'ün Türkçe ve İngilizce sürümleri bu ayki CHIP CD'sinde Internet bölümünde bulunuyor. Ayrıca yeni bir Microsoft ürününe sahipseniz çoğunlukla IE4 CD'si de birlikte pakette bulunuyor.

Günümüzde güncel olan sürüm IE 4.01 ve bunu üç değişik şekilde kurabilirsiniz: "Browser only (Yalnızca gözatıcı)", "Standard" ve "Full (Tam)". İlk seçenek sadece 13 MB'lık bir sabit disk alanına ihtiyaç duyuyor ve Web Browser yanında Java ve DirectX desteği de sağlıyor. Standart kurulum 3 MB daha fazla boş alana ihtiyaç duyuyor ve ek olarak "Active Desktop (etkin masaüstü)" olarak bilinen Web entegrasyonunu ve Outlook Express'i içeriyor. Etkin masaüstü, Desktop'unuzu bir Web sayfası gibi kullanmanızı sağlıyor. Outlook Express IE4'ün Mail programı, bu araç yardımıyla elektronik postalar alıp gönderebilirsiniz.

Tam kurulum (full) ise 25 MB'a ihtiyaç duyuyor ve NetMeeting, NetShow, Frontpage Express ve

Microsoft Chat gibi ek programlara sahip. NetMeeting ile Internet'te telekonferanslar yapabilirsiniz, NetShow ses ve görüntü transferi için faydalı bir araç, Frontpage Express ile basit Web sayfası tasarımı yapabilir, Chat ile de IRC kanallarına bağlanıp sohbet edebilirsiniz. Frontpage Express ile gelecekte sadece kendi Web sayfalarınızı tasarlamakla kalmayacak, aynı zamanda klasörlerinizin de nasıl görüneceğini belirleyebileceksiniz. Windows 98 terfisi için Internet Explorer 4.01'i tüm bileşenleri ile tam kurmalısınız, aksi halde FrontPage Express gibi gerekli ek araçlara sahip olamazsınız.

Bilgisayarınızda hangi Windows sürümünün yüklü olduğunun bir önemi yok. Orjinal Windows 95 Build 950 veya OEM SR2 olmasını hiçbir rolü yok - IE 4.01'in kurulumu hep aynı. PC'nizde hangi Windows 95 sürümünün kurulu olduğunu öğrenmek istiyorsanız "Bilgisayarım" simgesine sağ tuşla tıklayıp "Özellik-

ler"i seçin. "Genel" kartında Windows tanımı yanında "B" harfi bulunuyorsa Windows'unuz yeni OEM SR2 demektir.

Ayrıca Windows 95'iniz temiz ve sağlam çalışmalı. Zira IE4'ün kurulumu sistemin büyük bir bölümünü değiştiriyor, böylece çalışmayan aygıt sürücüler ve benzeri sistem bileşenleri çok büyük problemlere neden olabiliyor. Bu yüzden Internet Explorer 4'ü kurmadan önce "Başlat / Ayarlar / Denetim Masası / Sistem" ile "Aygıt Yöneticisi"ni açın ve tüm aygıtların ve sürücülerin sorunsuz çalışıp çalışmadıklarını kontrol edin. Hiçbirinin başında sarı zemin üzerinde siyah bir ünlem işareti bulunmamalı.

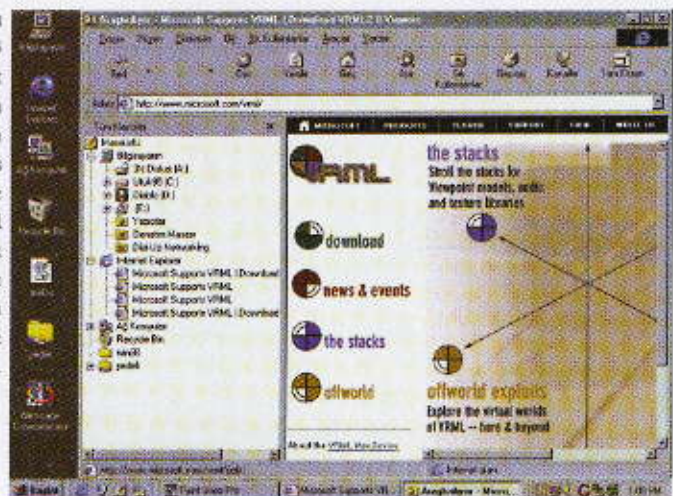
! DİKKAT

Internet Explorer'ı Windows 95'inizle aynı dilde kurmaya dikkat edin. Aksi halde etkin masaüstü gibi IE4'ün bazı özelliklerinden faydalanamazsınız.

! DİKKAT

Network'te IE4 kurmak istiyorsanız Internet'ten IE4'ü download ederken "YALNIZCA KARŞIDAN YÜKLE" seçeneğini seçmelisiniz.

98 görüntülü Windows 95 Explorer: Internet Explorer 4.01'in kurulumundan sonra Windows Explorer böyle görünüyor. Yerel sabit disk içerikleri ve Internet dosyaları gösterilebiliyor.

ancak bu sayede paketi tekrar indirmeye gerek duymadan IE4'ü birden fazla bilgisayara yükleyebilir veya bazı bileşenleri sonradan kurabilirsiniz.

IE4 bilgisayarınızın sistem kaynaklarını tasarruflu kullanmıyor. Tam kurulumu çalıştırabilmek için en azından 16 MB RAM, 66 MHz'lik bir 486 ve yaklaşık 73 MB boş sabit disk alanına ihtiyaç var. Ancak bu minimum sistem gereksinimi ile akıcı bir şekilde çalışmak mümkün değil, bunun için daha hızlı bir işlemciye ve daha fazla anabelleğe ihtiyaç var.

! DİKKAT

Internet Explorer 4.01'i komple başarıyla kurmak için en azından 98 MB boş sabit disk alanına ihtiyacınız var, zira kurulum programı geçici dosyalar için ek sabit disk alanına ihtiyaç duyar.

Sisteminiz bu talepleri karşılıyorsa kolları sıvayıp işe girişebilirsiniz: IE4'ün Setup'ını çalıştırın. Kurulum programı zaten kurulum sırasında size yeterince yardımcı olacaktır. Öncelikle dosyaların hangi dizine kopyalanacağı ve hangi dilde kurulacağı sorulur.

Sadece "Windows masaüstü güncelleştirmesi"nin kurulup kurulmayacağı sorusunun biraz açıklanması gerekebilir. "Windows masaüstü güncelleştirmesi" ile kastedilen Internet Explorer'ın WWW entegrasyon özelliğidir. Bu bileşeni yüklerseniz Web Browser Windows 95'in bü-

Dikkat: IE Eski Sürümlerin Üzerine Kuruluyor

Internet Explorer'ın eski bir sürümü bilgisayarınızda kurulmuşsa dikkatli olmanız gerekebilir: IE 4 eski IE sürümlerinin yerini alıyor, bu yüzden IE 4 kurulumundan sonra IE 3 veya IE 2'yi çalıştıramazsınız. Hatta IE 4'ün bir Beta sürümü kurulmuşsa işiniz daha da zorlaşabilir. IE 4'ü kurmadan önce bu sürümü sisteminizden komple kaldırın, aksi halde IE 4 kurulumundan sonra en kötü durumda hiçbir şey çalışmayabilir.

Windows 98 terfisi için ihtiyaç duyacağınız bileşenleri bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz. Ancak bu bileşenler için neredeyse her hafta değişiklikler ve hata düzeltmeler (Bugfix) içeren yamalar veya yeni sürümleri çıkıyor. Bu yüzden bu bileşenlerin kurulumundan önce mutlaka Readme (benioku) dosyalarını okuyun ve yönergelere harfiyen uyun. Ayrıca bileşenlerin doğru kurulum sırasını da ancak bu dosyalardan takip edebilirsiniz.

yük bir bölümünü, özellikle de Windows Gezgin'i değiştiriyor. Mümkün olduğunca çok gerçek bir Windows 98 kullanıyormuşsunuz hissine kapılmak için bu bileşenleri mutlaka kurmalısınız. Ancak bunun için en azından Pentium 133 işlemci ve 32 MB RAM'e sahip olmanız gerekiyor, aksi halde bilgisayarınızla çalışmak bir işkenceye dönüşebilir.

Bu soruları cevapladıktan sonra kurulum otomatik olarak gerçekleşiyor. Kurulum işlemi tüm dosyalar kopyalanana ve tüm sistem değişiklikleri yapılanaya kadar yaklaşık 20-25 dakika (486/66'da) sürüyor.

Kurulum programı daha sonra bil-

gisayarı yeniden başlatacaktır. Web Browser artık "neredeyse" tam olarak kurulmuştur, çünkü yeni özellikleri kullanmaya başlamadan önce küçük bir yeniden yapılandırma gerekiyor. Gerçi bu da otomatik olarak gerçekleşiyor, ancak yine de yaklaşık 5 dakika sürüyor. Artık yeni Windows'unuzu kullanmaya başlayabilirsiniz.

Tüm konfigürasyonlar tamamlandığında yeni IE 4'ünüz önce IE 4 kopyanızı online kayıt ettirebileceğiniz bir pencere açılır. Daha sonra küçük bir demo izler ve benioku (readme) dosyasını okursunuz; bu pencere her yeniden açılışta görünür. Ancak sistemin ikinci açılışında sizi selamlayan IE 4 resmi alt pencere bölümündeki bir seçenekle iptal edilebilir.

IE 4'ü önceden bilgisayarınıza yüklediyseniz onu güncelleyebilirsiniz de. Bunun için yamaları (patch) ve Bugfix'leri (hata düzeltme) Microsoft'un Web sayfasından indirmeniz gerekiyor (güncel sürüm 4.01'dir). Bunun için Internet Explorer'ın Setup'ını çalıştırırsınız ve ek "Add-On" bileşenlerinin kurulması için ilgili komutu seçersiniz. IE 4 bunun üzerine Microsoft Web Server'ına bağlanır ve kurulu yazılımın yeni sürümü olup olmadığını kontrol eder. Burada değişik bileşenler eklemek mümkün, yeni yazıtları gibi. Ancak Windows 95'inizi Windows 98'e terfi ettirmek için bunlara ihtiyacınız yok.

! DİKKAT

IE4'ü ileride sorunsuz bir şekilde kaldırmayı düşünüyorsanız önce IE 3.02'yi kurmalısınız.

Masaüstü güncelleştirmesi (Desktop Update) IE 4'ün kurulumunda isteğe bağlı olarak yüklenebilir. En iyi Windows 98 hissi için bunu mutlaka yükleyin.

DCOM for Windows 95'in Kurulumu

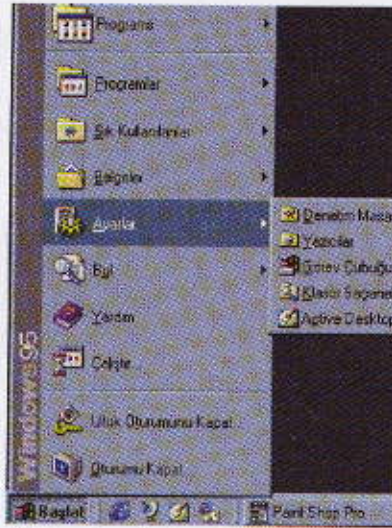
Windows 98 DCOM adlı yeni bir özellik ile birlikte geliyor. Buradaki D harfi, Microsoft tarafından kullanılan COM teknolojisinin (Component Object Model) gelişmiş bir halini ifade ediyor. DCOM ile dağıtık uygulamalar programlamak mümkün, yani program parçasının bir bölümü bir PC'de, başka bir bölümü ise başka bir bilgisayarda olan ve çalıştırılan programlar. Bu bağlamda DCOM'daki D harfi "Distributed" (dağıtık) anlamına da geliyor.

DİKKAT

DCOM95, IE 4'ten önce kurulursa DCOM 95'in uninstall edilmesi (kaldırılması) IE 4'ün doğru çalışmamasına neden oluyor. Bu yüzden önce IE 4'ü sonra da DCOM 95'i kurun.

DCOM'u da şimdiden Windows 95 ile kullanabilirsiniz. Günümüzde

IE 4 kurulumu ile sisteminizin büyük bir bölümü değişiyor. Mesela Başlat menüsüne yeni kayıtlar ekleniyor.

DCOM95 adını taşıyan bir ön sürüm mevcut ve bunu bu ayki CHIP CD'sinden bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz. DCOM sadece DCOM tabanlı uygulamalar geliştirmek isteyenler için faydalı olabilir.

Daha bugünden bu teknolojiyi kul-

İlana bir uygulama kurduğunuzda, ilgili yazılım üreticisi uygulama ile birlikte gerekli dosyaların (dağıtık uygulamalar için) kurulmasını sağlayacaktır. DCOM ile ilgilenenler kurulum ve kaldırma esnasında şu ayrıntıyı gözönünde bulundurmaları: Internet Explorer 4 DCOM için gerekli bazı dosyalar ile birlikte gelir. Bu yüzden DCOM'un kurulması ve kaldırılmasında sıra önemlidir. Önce IE 4'ü sonra DCOM'u kurarsanız, DCOM 95'i sorunsuz olarak kolayca kaldırabilirsiniz. Ancak önce DCOM 95'i sonra IE 4'ü kurduysanız, IE 4'ü tekrar kurabilmek için önce IE 4'ü sonra DCOM 95'i kaldırmalısınız. Aksi halde Browser kurulumunuz doğru çalışmayabilir.

DCOM95 konfigürasyon programını kullanmak istiyorsanız ilgili dosyayı WINDOWS\SYSTEM dizininde DCOMCNFG.EXE adında bulabilirsiniz, dokümantasyonda “yanlışlıkla” belirtildiği gibi DCOM95CFG veya DCOMCFG olarak değil. Ayrıca kuru-

Windows 98'in Nelerine Sahip Olamazsınız

Windows 98 sadece yeni bir kullanıcı arayüzüyle değil, bugünden başka araçlarla sahip olamayacağınız birçok yenilikle de beraber geliyor. Bunlar özellikle donanımına bağlı fonksiyonlar. Windows 98 mesela USB, çoklu ekran kartı ve monitör kullanımı ile gelişmiş güç yönetimi (ACPI) desteklerine sahip.

Ancak bugüne kadar piyasada USB için donanım bulmak pek mümkün değil, ancak yakın bir gelecekte USB standart veriyolu mimarisi olacak. Bu yüzden bu özelliğe sahip olamamak aslında pek de rahatsız edici değil (1997 tarihli USB destekli Windows 95 sürümü de mevcut aynı zamanda). Ancak çoklu grafik kartı ve monitör kullanımında durum farklı. Bugünden çalışma alanını ek bir monitörle genişletmek isteyenler bu isteklerini bazı (nadir) grafik kartları ile şimdiden gerçek-

leştirebilir. Ancak bunun için çoğunlukla aynı üreticinin aynı kartlarına sahip olmak gerekiyor. Windows 98'te ise bu işlevsellik standart hale getiriliyor, bu da ilgili grafik kartlarının fiyatlarını oldukça düşüreceği benziyor, kullanıcılar için güzel bir değişiklik.

Gelişmiş güç yönetimi desteği Windows 98'te kendini özellikle "OnNow" ile belli ediyor. Böylelikle PC uzun bir Boot aşamasından geçmeden doğrudan son oturumdaki duruma geçilebiliyor. Apple kullanıcıları bu özelliği uzun süredir kullanabiliyorlardı. Ancak günümüzde pratikte bu özelliği destekleyen PC donanımı henüz yok, Windows 98'in çıkmasıyla da birlikte bu donanımların ve bunları destekleyen BIOS sürümlerinin çıkmasını uzun bir süre bekleyeceğiz gibi görünüyor.

sesuarları gözönüne alındığında pratikte tüm Windows 98 özelliklerine bugünden sahip olmak mümkün. Başarısız Frontpage Express entegrasyonu klasörlerin Web görünümünü bunların dışında tutmak gerekiyor. Ancak bir klasör görünümüne Web sayfası tasarımı kazandırmanın ne gibi avantajları olduğu da tartışılır.

TV Viewer'a da hiçbir şekilde ücret-siz sahip olamazsınız. TV kartı ile birlikte bu program yardımıyla bilgisayar ekranını televizyon gibi kullanabilirsiniz. PC'nin eğlence makinası olarak giderek daha da yaygınlaşması ile bu özelliğin Windows 98'e entegre edilmesi elbette oldukça manuklı. Bu işlevselliğe bugünden sahip olmak isteyenler bir TV kartı ve birlikte verilen yazılımla bugünden bilgisayar ekranında televizyon izleme keyfini yaşayabilirler.

lundan sonra bilgisayarınızı "Kullanıcı düzeyi erişim denetimi (User Level Security)" için konfigüre etmeniz gerekiyor, zira "Paylaşım düzeyi erişim denetimi" ile DCOM'u kullanamazsınız. Bilgisayarınızı "Kullanıcı düzeyi erişim denetimi"ne geçirmek için "Başlat / Ayarlar / Denetim Masası / Ağ" ile "Erişim Denetimi" bölümünde "Kullanıcı düzeyi erişim denetimi" seçeneğini işaretlemeniz gerekiyor.

DirectX 5 Kurulumu

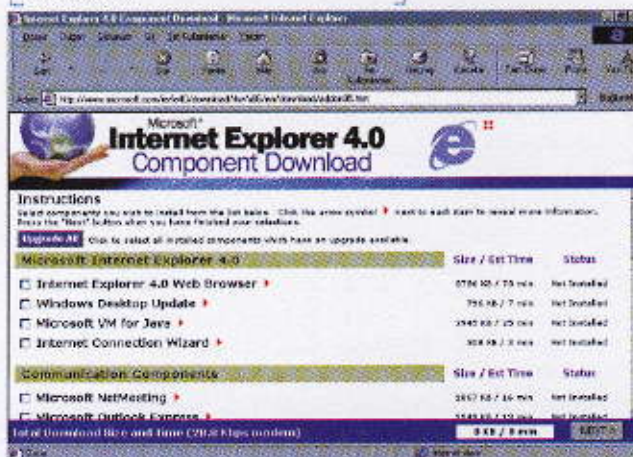
DirectX 5 Microsoft DirectX teknolojisinin hazır son sürümü. DirectX ile sözkonusu olan anime edilmiş grafik ve seslere destek sağlayan bir işlevselliğin bulunduğu bir yazılım paketidir. Bu yazılım daha çok oyunlarda kullanılır. DirectX 5'i de bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Çoğu yeni oyun ve IE 4'ün VRML (Virtual Reality Modelling Language) izleyicisi de DirectX 5'e ihtiyaç duyuyor. IE 4 için VRML'yi de bu ayki CHIP CD'sinde veya Microsoft Web Server'ında bulabilirsiniz: <http://www.microsoft.com/vrml/>

DirectX 5'i kurmadan önce donanımınızın DirectX ile uyumlu olup olmadığını kontrol edin. Bunun için

! DİKKAT

IE 4'te VRML'yi kullanabilmek için DirectX 5'in kurulu olması gerekiyor.

IE 4 kurulumuna ek bileşenler yüklemek. Bunun için Internet bağlantısına ihtiyacınız var, zira "ek" bileşenlerin tümü Microsoft'un Web sunucusunda bulunuyor.

DirectX 5 sisteminizde sorunlara neden oluyorsa DirectX sürücülerini Denetim Masası'ndan kaldırabilirsiniz.

<http://www.microsoft.com/directx/enduserguide.htm> sayfasındaki video ve ses kartları için uyumluluk listesi-ne gözetebilirsiniz.

DirectX 5'in kurulumu oldukça basit, yapmanız gereken tek şey DirectX kurulum dosyasını çift tıklamak. Her zamanki gibi önce arşivden kurulum dosyaları açılır. Kurulum rutini daha sonra otomatik olarak başlar. Varolan donanımınız incelenir. Eğer DirectX yeni bir sürücü kurabilirse bunu pencerede gösterir. DirectX'i kullanabilmek için önerilen tüm yeni sürücüler kabul etmeniz gerekir. Sürücüler kurulduğunda Setup programı başarılı kurulumdan sonra otomatik olarak bilgisayarınızı yeniden başlatır.

VRML Viewer'ın kurulumu için de kurulum dosyasını çalıştırmanız yeterli. Burada her şey otomatik olarak gerçekleşiyor. Sonra sanal dünyaları izleyebilirsiniz. Ancak bunun için de 486/66 ve 16 MB RAM yeterli değil, yine en azından Pentium işlemci ve 32 MB RAM gerekiyor. ▶

Hayatınızı kolaylaştırmak için

3 öneri!

1

İngilizce metinleri Türkçeye bilgisayar ortamında (WINDOWS ve MSWORD altında çalıştırarak) çevirip, zaman kazanmak istiyorsanız, Çeviri programının en gelişmiş versiyonu;

Translator

Sadece
220\$

2

İngilizceniz yeterli değilse ve yine de Internet'te sörf yapmak istiyorsanız, İngilizce WEB sayfalarını anında Türkçeye çeviren tek program.

Translator

Sadece
170\$

3

Bu iki programa birlikte sahip olmak isteyenlere

indirim

İkisi birden sadece
315\$

Fiyatlara KDV dahil değildir.

BİLSAG

Ahmet Mithat Efendi Sokak, 22/1 Çankaya / Ankara
Tel: 0312. 441 48 34 - 439 28 50 Fax: 0312. 439 93 47
e-mail: bilsag@bilsag.com.tr • <http://www.bilsag.com.tr>

3 Kendi Windows 98'inizi Kendiniz Konfigüre Edin Web Görünümü, ActiveDesktop ve Araç Çubukları

Internet Explorer 4'ün kurulumundan sonra eski Windows 95'iniz pratik olarak Windows 98 altyapısına sahip olacaktır. Şimdi yeni işletim sisteminizin arayüzünü kendi isteklerinize göre uyarlayabilirsiniz. Bu bölümdeki chipuçları ile bunu en kolay ve kısa yoldan nasıl yapabileceğinizi açıklıyoruz.

Internet Explorer 4 sadece bir Web tarayıcısı değil, zira aynı zamanda Windows Explorer (Gezgin) gibi işletim sisteminin bazı parçalarını da değiştiriyor. Mesela tüm klasörleri - sabit disktekileri de - Web sayfası görünümünde göstermeye olanak tanıyor. Elbette bu gösterim şekli daha uzun hesaplama sürelerine ihtiyaç duyuyor.

⚠ DİKKAT

"Web sayfası olarak" görünümü bilgisayarınızı biraz yavaşlatıyor. Bu yüzden her bir dizin için ayrı ayrı normal bir görünüm veya Web sayfası görünümü tercih edebilirsiniz.

Yeni grafiksel görünüm ile klasik DOS Tree de daha iyi bir görünüme kavuşuyor. Özellikle Denetim Masası'nda bunu görmek mümkün, Microsoft bunu Web görünümünde önceden konfigüre etmiş zaten. Bu yüz-

den IE 4'ün başarılı bir kurulumundan sonra yeni grafiksel görünümü hemen test edebilirsiniz.

Bunun için "Başlat / Ayarlar" ile "Denetim Masası"na girin. Windows bunu önce normal görünümde gösterir. Yeni "Web sayfası" görünümüne geçiş yapmak için "Görünüm" menüsünden "Web sayfası olarak" seçeneğini seçin. Aynı seçeneğe tekrar tıklayarak da Denetim Masası'nın normal bir şekilde görünmesini sağlayabilirsiniz.

Web Sayfası Görünümünü Geliştirmek

Windows başlangıçta Web görünümünde standart bir Layout kullanır. Önce izlemek için herhangi bir dizin açın. Görünüm menüsünde "Web sayfası olarak" seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Web sayfası görünümünün normalden çok bir farkı olmadığını göreceksiniz. "Büyük Simgeler", "Küçük Simgeler", "Liste" ve "Ayrıntılar"dan birini seçebilirsiniz. Sadece pencerenin Layout'u birazcık değişik görünüyor. Başlıkta dizin simgesi ile pencere ismi bulunur. Pencerede ayrıca sol kenarda ek bir sütun bulunur, burada o anda seçili olan dosya ile ilgili bilgiler gösterilir.

Standart görünüm beklentilerinizi karşılamıyorsa her dizin için kendi

zevkinize göre görünümü değiştirebilirsiniz, mesela bir artalan resmi ekleyebilir, değişik renkler, yazıtipi büyüklükleri ve başlıklar seçebilirsiniz. Bunun için gerekli tüm fonksiyonlara "Görünüm / Bu Klasörü Özelleştir" ile ulaşabilirsiniz. Burada karşınıza üç seçenek çıkacaktır:

- HTML belgesi oluşturma veya düzenleme
- Artalan resmi seçme
- Özelleştirmeyi kaldırma

Özelleştirmeyi kaldırma seçeneği ile seçili dizinler için yapılan ayarları geri alabilirsiniz. Dizin tekrar IE 4'ün kurulumundan sonra ortaya çıkan standart görünüme sahip olur.

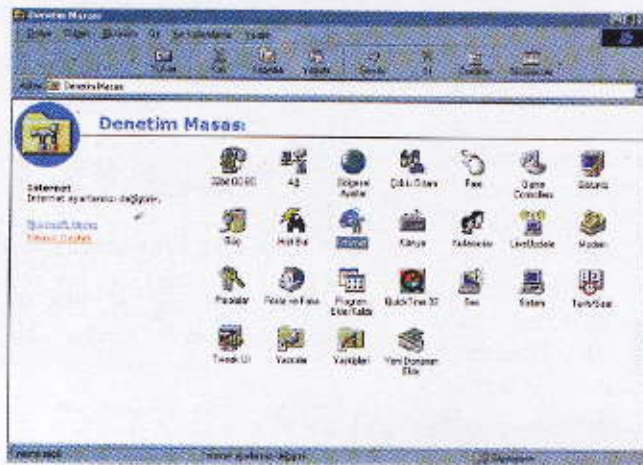
"Artalan resmi seçme" seçeneğiyle seçili dizin için herhangi bir artalan resmi ekleyebilirsiniz, tek kısıtlama dosyanın JPG, GIF veya BMP formatında bulunması.

"HTML belgesi oluşturma veya düzenleme" seçeneği de seçili dizine yeni bir Layout vermenizi sağlar. Ancak bunun için HTML bilgisine sahip olmanız gerekiyor.

⚠ ucu: Klasör Görünümünde Artalan Resmini Değiştirmek

Yeni bir artalan resmi vermek istediğiniz klasörü işaretleyin ve "Görünüm / Bu klasörü özelleştir / Artalan resmi seçme" simgelerine ve ileri düğmesine tıklayın. Şimdi bazı resimlerin önerildiği bir iletişim kutusu açılacaktır. Listedeki bir resmi seçtiğinizde sol tarafta bir önizleme resmi görüntülenecektir. Listedeki resimlerden farklı resimler kullanmak istiyorsanız "Gözet" a tıklayın. Windows bunun üzerine istediğiniz bir resmi seçebileceğiniz normal bir "Aç" penceresi açacaktır.

IE 4 ile birlikte Windows hem Bitmap (*.BMP), hem GIF (*.GIF) hem de JPEG (*.JPG) dosyaları ile anlaşabiliyor. Bu formatlar arasında geçiş yapmak için Dosya Türü (Files of

Denetim Masası IE 4 kurulumu ile birlikte scriptler de kullanan hazır bir Web görünümüne sahip oluyor. Fareyi simgeler üzerinde hareket ettirdiğinizde pencerenin sağ tarafında metin uygun olarak değişiyor.

ve "Bilgisayarım" pencerelerine hareketlilik getirebilirsiniz. Windows 95'te "Bilgisayarım" için bir artalan resmi seçebiliyordunuz, IE 4 ve Active Desktop ile de bir veya daha fazla Web içeriğini masaüstünüzde izleyebiliyorsunuz. Bunlar borsa sayfaları ve sıkça değişen Web sayfaları olabilir.

IE 4'ün birçok fonksiyonu gibi "ActiveDesktop" da açılıp kapatılabiliyor. Etkin masaüstünü etkinleştirmek için sağ tuşla Desktop'a tıklayın, açılan menüden "ActiveDesktop"u ve "WEB SAYFASI"nı seçin.

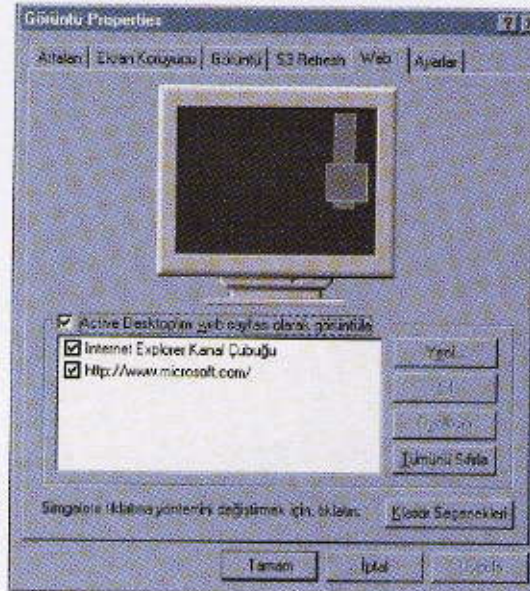
Şimdi Internet'teki istediğiniz sayfaları masaüstünüzün bir parçası olarak kullanabilirsiniz. Windows standart olarak "Internet Explorer Kanal Çubuğu (Channel Bar)" bileşenini gösterir. Bu ekranın sağındaki Hürriyet, Milliyet, Sabah gibi yayımların simgelerinin bulunduğu bir çubuktur. Bir sonraki chipucunda masaüstünüzü ek Web içerikleriyle nasıl zenginleştirebileceğiniz göreceksiniz.

CHIPUCU: İlginç Web Sayfalarını Masaüstünde Göstertmek

Masaüstüne sağ tuşla tıklayın ve menüden "Active Desktop / Masaüstümü Özelleştir" simgelerine tıklayın. Şimdi Görüntü Özellikleri penceresi açılacaktır, WEB kartında alt bölümde o an gösterilen içeriklerin listesi bulunur. Eğer başka bir yazılım kurmadıysanız bu listede sadece "Internet Explorer Kanal Çubuğu" bulunur.

"Yeni" düğmesine tıklayın. Microsoft Active Desktop galerisini ziyaret edebileceğinizi belirten bir pencere açılacaktır. Burada önce "Hayır" düğmesine tıklayın. "Active Desktop Galerisi" ile ilgili ayrıntılı bilgileri sayfa 60'daki metin kutusunda bulabilirsiniz. Şimdi bir WWW sayfasının URL adresini girebileceğiniz bir iletişim kutusu açılacaktır. Bu alana mesela www.microsoft.com girin ve "Tamam" düğmesine tıklayın.

Şimdi belirtilen Web sayfası gösterilen bileşenlerin listesine eklenecek-

"Görüntü Özellikleri" penceresi yeni bir sekmeyle sahip: "Web", masaüstünüzde "etkin" içerikler görüntülenmesini sağlıyor.

tir. "Tamam" ile pencereyi kapatabilirsiniz. Internet Explorer masaüstünde bu Web sayfasını penceresiz bir çerçeve içerisinde gösterecektir. Windows penceresinin büyüklüğü ve pozisyonu için otomatik değerler verir, ancak isterseniz bunları değiştirebilirsiniz.

Ancak pencereyi taşımak veya büyütmek için gerekli kontrol elemanlarının mevcut olmaması işinizi biraz zorlaştıracaktır. Bu yüzden düzeltmeden önce bu kontrol elemanlarını göstertmeniz faydalı olacaktır.

CHIPUCU: Pencerelerin Kontrol Bileşenlerinin Gösterilmesi

Fareyi yavaşça pencere kenarına doğru sürükleyin, fare ikonu pencerenin bir kenarına geldiğinde bir başlık çubuğu bir de çerçeve görünür, bunların yardımıyla pencereyi hareket ettirebilir veya büyüklüğünü değiştirebilirsiniz.

Hemen pes etmeyin, bu fonksiyonun kullanımı biraz "ilginç" ve çoğunlukla kenarlar veya başlık çubuğu her zaman görünmez. Ancak bu ikisi garanti var, ve bunları ortaya çıkarmak için tekrar tekrar denemekten başka çareniz yok.

Akıllı Windows 98 Faresi

Windows 95'te çoğu kullanıcı sağ fare tuşunun birdenbire yeni bir fonksiyona sahip olmasına alışmak için bayağı ter dökmüşlerdi; Windows 3.x'ten farklı olarak sağ tuş Windows 95'te bir kısayol menüsü açıyordu. Microsoft Windows 98'te de farenin çalışma şeklinde bazı değişiklikler yapmış, bu değişiklikleri "bizim" Windows 98 de destekliyor:

IE 4 ile bir dosyayı açmak veya başka bir dizine geçmek için çift tıklama yerine tek tıklama yeterli.

Eğer çift tıklama alışkanlığından çabucak kurtulamıyorsanız bu fonksiyonu da iptal edebilirsiniz. Dizin/dosya açmak için çift tıklama ve tek tıklama arasında geçiş yapmak için herhangi bir dizin açın ve Görüntü menüsünden "Klasör Seçenekleri" seçeneğine tıklayın. Daha sonra "Genel" kartını açın ve "Özel, seçtiğiniz ayarlara dayananı" seçin ve "AYARLAR"a tıklayın. "ÖZEL AYARLAR" penceresinde tek tıklama mı yoksa çift tıklama ile mi çalışacağınızı belirleyebilirsiniz.

Alışık olduğunuz çift tıklama ile çalışmak istiyorsanız "Bir öğeyi açmak için çift tıklat (seçmek için tek tıklat)" seçeneğini seçin. Daha sonra Windows 98'e uygun olarak tek tıklama ile çalışmak isterseniz "Bir öğeyi açmak için bir kez tıklatın (seçmek için üstüne gidin)" seçebilirsiniz. "Tamam" düğmelerine tıklayarak yaptığımız işlemleri geçerli kılın. ▶

⚠ DİKKAT

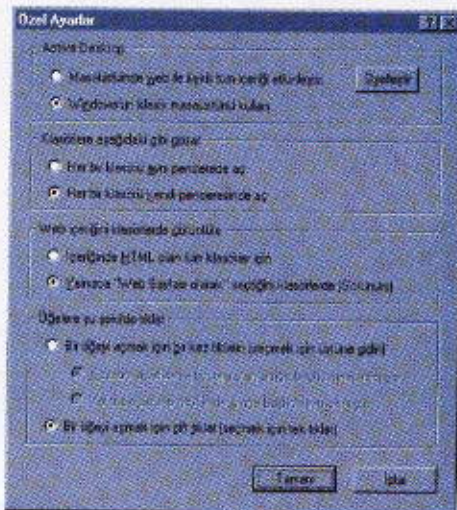
Tek tıklama ile çalışma sadece normal dizinlerde ve dosya açma gibi özel iletişim kutularında mümkün. Diğer uygulamalarda henüz bir etkisi yok.

Masaüstü ve Görev Çubuğu İçin Yeni Araç Çubukları

Kendi ihtiyaçlarımız doğrultusunda konfigüre edebileceğiniz bir başka yenilik de ek araç çubuklarıdır; IE 4 ile kendi araç çubuklarınızı masaüstünüze veya görev çubuğunuza ekleyebilirsiniz. Internet Explorer 4.01 hazır birkaç ek araç çubuklarıyla birlikte geliyor: "ADRES", "BAĞLANTILAR", "MASAÜSTÜ" ve "HIZLI BAŞLATMA". Dört araç çubuğunun her biri görev çubuğuna sağ tuşla tıklanarak ve menüden Toolbar ile ilgili araç çubuğu tıklanarak açılıp kapatılabilir. ADRES araç çubuğu ile bir Internet Explorer penceresinde gösterilecek bir adres belirtme imkanına sahip olursunuz. Bu adres ya yerel bir dizine, yerel ağdaki bir kaynağa veya Internet'teki bir URL'ye işaret edebilir. Adres alanına istediğiniz yolu girin ve Enter tuşuna basın. Bunun sonucunda bir Explorer penceresi açılır ve belirtilen yolun içeriği gösterilir.

BAĞLANTILAR araç çubuğu Internet Explorer 3'ten tanıdığımız Links çubuğudur. Bu çubukta Microsoft Web Server'ının değişik URL'lerine linkler bulunur. MASAÜSTÜ araç çubuğu ile masaüstünün tüm simgelerini içeren bir çubuğa

Tek tıklama yeterli: "Özel Ayarlar" ile bir dosyanın tek tıklama ile mi yoksa alışık olduğunuz üzere çift tıklama ile açılacağını seçebilirsiniz.

Klasör seçeneklerindeki "Görünüm" sekmesinde Plus! Fonksiyonu bulunmuyor. "Sürüklerken pencere içeriğini göster" seçeneğini işaretlerseniz pencereleri taşıırken sadece gri çerçeveler görmezsiniz.

sahip olursunuz, yani en azından "Bilgisayarım" ve "Ağ Komşuları" simgeleri ve masaüstüne yerleştirdiğiniz diğer tüm ikonlar. HIZLI BAŞLATMA araç çubuğu da IE 4'ün kurulumundan sonra dört simgeye sahip olur, bunlarla mesela Browser'ın kendisini ve Outlook Express'i açabilirsiniz.

CHIP ucu: Yeni Araç Çubuklarının Tanımlanması

Yeni bir araç çubuğu tanımlamak için sağ tuşla görev çubuğuna tıklayın ve "Araç Çubukları"nı seçin. Açılan menüden "YENİ ARAÇ ÇUBUĞU" simgesine tıklayın. Windows bunun üzerine bir dizin veya Internet adresi belirtebileceğiniz bir pencere açacaktır - dizinin içeriği yeni araç çubuğu içerisinde ikonlar şeklinde gösterilecektir. Yeni tanımladığımız araç çubuğunuza artık kendi programlarınızı ve linklerinizi ekleyebilirsiniz.

Araç Çubukları ile Çalışmak İçin CHIPucları

Yeni dört araç çubuğu günlük bilgisayar başındaki işlerinizi oldukça kolaylaştırabilir. Elbette ki bunları da konfigüre edebilirsiniz. Unutkan kullanıcılar mesela mutlaka simge

Active Desktop Galerisi

ActiveDesktop galerisi masaüstüne gösterilebilen etkin içerikli bileşenlerin bir galerisidir. Etkin içerikle sözkonusu olan dinamik olarak değişen bir WWW içerigidir. Değişiklik ya Internet kökenli verilere (bu durumda arkaplanda düzenli olarak bir Internet bağlantısı gerçekleştirilir) veya yerel bilgisayarınızdaki verilere dayanır, böylece etkin bir içerik mesela sistem tarihini gösterebilir.

Active Desktop galerisi bu tip etkin içerikler için çeşitli örnekler içerir. Borsadaki hisse senetleri değerlerinden haber dergilerine, üç boyutlu saatlere kadar çok çeşitli içerikler mevcut. Ancak dikkat: Internet'ten verilerini alan etkin bir içerik kurduğunuzda bu verilerin sürekli yenilenmesi gerektiğini gözönünde bulundurmalısınız. Telefon faturalarınız için pek de hoş bir durum değildir bu. Ancak firma ağındaki kiralık hat üzerinden Internet'e bağlamıyorsanız her türlü etkin içeriği kurabilirsiniz.

Güncel borsa değerlerini içeren bir kayan yazıyı ekranda artılanda görüntülemek ne kadar mantıklıdır orası bir soru işareti, ancak ekranda sürekli hareket eden büyük nesneler konsantrasyonunuzu çabuk bozacaktır.

ile birlikte açıklayıcı bir metnin gösterilmesini sağlayabilirler. Monitör ve grafik kartına da bağlı olarak yazı tipi ve simge büyüklüğünü de ayarlamak mümkün.

Yeni araç çubuklarını kendi ihtiyaçlarınız doğrultusunda nasıl konfigüre edebileceğinizi şu üç pratik chipucunda öğrenebilirsiniz.

CHIP ucu: Araç Çubuğuna Yeni Programların Eklenmesi

Hazır bir araç çubuğuna yeni programlar eklemek istiyorsanız sağ fare

Yeni araç çubuklarını ekranın kenarlarına yerleştirebilir veya pencere olarak da görüntüleyebilirsiniz.

tuşu ile istediğiniz program simgesine tıklayın ve fare tuşuna basılı tutarak istediğiniz araç çubuğuna sürükleyin. Fare tuşunu bırakın, bunun üzerine normal bir dosya kopyalamış gibi bir menü açılır ve istediğiniz fonksiyonu seçebilirsiniz. Bu durumda seçmeniz gereken komut "BURADA KISAYOL YARAT".

CHIP ucu: Araç Çubuğundan Simge Çıkartmak

Bir araç çubuğundan bir simge çıkartmak için sağ tuşla araç çubuğundaki ilgili simgeye tıklayın. Çubuğun bir bölümünü değil sadece simgeyi işaretlemeye dikkat edin. Bunun üzerine "Sil" komutu ile simgeyi çubuktan silbileceğiniz bir kısayol menüsü açılır.

CHIP ucu: Araç Çubuğunu Pencere Olarak Göstermek

Araç çubuklarını sadece görev çubuğunda değil, ekranın her kenarında veya pencere olarak da gösterebilirsiniz. Bir araç çubuğunu pencere olarak görüntülemek için araç çubuğunun sol kenarındaki üç boyutlu dik çizgiye tıklayın ve çubuğu masaüstünde herhangi bir yere sürükleyin. Fare tuşunu bıraktığınızda çubuk masaüstünde pencere olarak belirecektir.

Çubuğu tekrar ekranın kenarına yerleştirmek için pencerenin başlık çubuğuna tıklayıp pencereyi istediğiniz kenara doğru sürükleyin. Pencere kenarlardan herhangi birine yeterince yakın olduğunda otomatik olarak bir araç çubuğu formuna sahip olacaktır. Fare tuşunu bıraktığınızda pencere tekrar çubuk haline gelecektir.

ÖZETLE

"Özel yapım" Windows 98 size şimdiden varolan bileşenler ve ön sürümlerle bir yığın ek multimedia işlevselliği, daha basit ve verimli bir kullanım, çok iyi bir Internet Mail ve News sistemi ve değişik küçük geliştirmeler ve düzeltmeler kazandıracaktır. Sisteminiz ek fonksiyonlar yüzünden yavaşlasa da bilgisayarınızla çalışırken bundan alacağınız keyfe değecektir. ☐

T. Wölfer ve M. Baader'den derleyen Ufuk Yamankılıçoğlu

Bilgi İçin

Windows 95'inizi bugünden Windows 98 gibi kullanmak için aşağıdaki sitelerden gerekli bileşenleri indirebilir ve gerekli bilgileri bulabilirsiniz. Ayrıca bu ayki CHIP CD'sinde bu programların tümünü bulabilirsiniz.

Internet Explorer 4.01:

<http://www.microsoft.com/ie>

IE 4 için VRML-Viewer:

<http://www.microsoft.com/vrml>

Windows 95 için DCOM-95:

<http://www.microsoft.com/msdn/sdl/mactivex/docs/com/dcom95>

DirectX 5:

<http://www.microsoft.com/directx>

DirectX 5 için uyumluluk listesi:

<http://www.microsoft.com/directx/enduserguide.htm>

Windows Scripting Host:

http://www.microsoft.com/msdn/sdl/inetsdk/help/c-frame.htm#wsh/wobj_8.htm

BİLGİSAYARINIZI ÖLÜME TERK ETMEYİN!

Vakum ve Basıncı Havanın Gerekli Her Yerde...
Teknik Servis Elemanınız!

**VACUUM
COMPRESSOR**

GEN-PAZ BİLGİSAYAR ELEKTRİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.
Keçiçe Dede Mh. Pınar SK. No: 2/2-A. Üsküdar/İST.
Tel: (0216) 342 56 87 - Fax: (0216) 310 82 65

Açıl Susam Açıl

Bir işletim sistemi işinin büyük bir çoğunluğunu daha açılırken yerine getirir. NT yazı dizimizin bu bölümünde NT'nin nasıl açıldığını ve dikkat etmeniz gereken noktaları bulabileceksiniz.

Windows NT'ye ancak ekranda fare imleci belirginde hakim olabileceğinizi düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Her kullanıcı işletim sisteminin açılışında değişiklikler yapabilir, müdahalelerde bulunabilir. Bu yazıda sorunsuz NT açılışı için en önemli çipuçlarını da bulabileceksiniz.

Boot Manager

Windows NT'nin açılışına etkide bulunmanın ilk imkanı Boot Manager'dır. Kullanıcı bu menü sayesinde hangi işletim sisteminin yükleneceğini belirleyebilir. Diskinizde sadece Windows NT yüklü olsa bile Boot Manager işletim sisteminin normal bir şekilde mi açacağını yoksa standart VGA sürücülerini mi yükleyeceğini sorar.

Boot menüsünde bazı değişiklikler yapabilirsiniz. Bunun için MY COMPUTER simgesine sağ tuşla tıklayın ve menüden PROPERTIES seçin. STARTUP/SHUTDOWN sekmesinde mesela Boot menüsünün ekranda ne kadar kalacağını belirleyebilirsiniz. "System Startup" bölümünde ise bu süre sonunda otomatik olarak hangi

işletim sisteminden boot edileceğini belirleyebilirsiniz.

Ancak bu iletişim kutusundan ulaşamayacağınız başka ilginç ayarlar da vardır. Bunun için sistem partitionunun root (kök) dizininde bulunan BOOT.INI dosyasını yeniden düzenlemeniz gerekiyor. Zira bu dosyada Boot Manager ile ilgili tüm ayarları bulunur.

Ancak önce bu dosyayı görünür yapmanız gerekiyor. Bunun için Windows NT Explorer'da VIEW menüsünden OPTIONS'ı ve yine VIEW sekmesinden "Show All Files" seçeneğini işaretlemeniz gerekiyor. Daha sonra sağ tuşla BOOT.INI dosyasına tıklayın ve dosya özelliklerinde READ-ONLY işaretini kaldırın. Şimdi bu dosyada Wordpad veya herhangi bir metin editörü ile değişiklikler yapabilirsiniz.

BOOT.INI dosyasını açtığınızda iki bölümle karşılaşacaksınız: [boot loader] altında menünün ekranda kalma süresi ve default (varsayılan) işletim sistemi bulunur.

[operating systems] altında ise varolan işletim sistemleri ve yolları (path) bulunur.

İçerik

- ▶ Boot Manager
- ▶ NT Açılışı İçin Anahtarlar
- ▶ Donanım Profilleri ile Hızlı Açılış

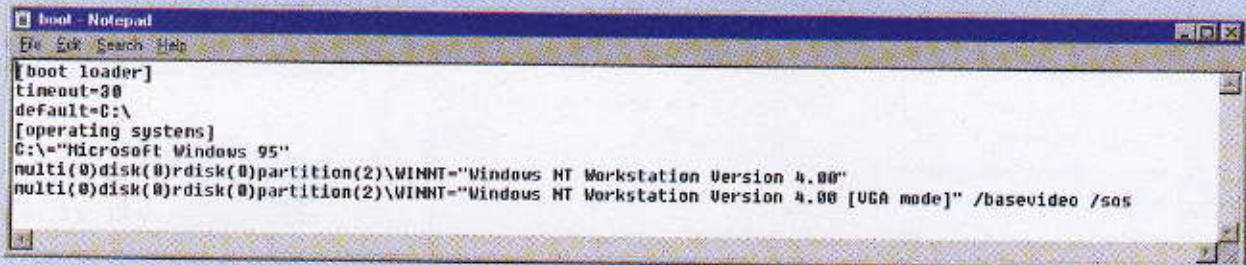
Bekleme Süresini İptal Etmek

Boot Manager'ın ekranda kalma süresini değiştirebilirsiniz, ancak bu süreyi tamamen ortadan kaldırmak istiyorsanız ve Boot menüsünün ekranda kullanıcı bir giriş yapana kadar kalmasını istiyorsanız [boot loader] bölümündeki timeout= ifadesinin karşısına -1 değerini girin.

NT Açılışı İçin Anahtarlar

Windows NT'nin açılışında değişik anahtarlarla da değişiklikler yapabilirsiniz. Bu parametreleri BOOT.INI dosyasındaki [operating systems] bölümündeki Windows NT'nin path satırının sonuna ekleyebilirsiniz:

/SOS - NT açıldığında normalde hangi sürücülerin yüklendiğini görmezsiniz.

Windows NT, BOOT.INI dosyasında Boot seçimi menüsü için ilgili ayarları kaydeder.

Windows NT Nasıl Açılıyor?

- ▶ BIOS Master Boot Record'u okur ve yükler.
- ▶ Master Boot Record sistem partitionunu belirler.
- ▶ NTLDR dosyası Boot işlemini devralır.
- ▶ NTLDR BOOT.INF'i okur ve kullanıcıya seçebileceği işletim sistemlerini gösterir.
- ▶ Kullanıcı sistem olarak NT'yi seçmezse BOOTSECT.DOS dosyası yüklenir. Bu dosyada DOS veya WINDOWS için eski Boot sektör bilgisi bulunur.
- ▶ Daha sonra NTDETECT.COM ile donanım algılaması başlar. Bu da NTLDR'ye bilgiler gönderir.
- ▶ Kullanıcı daha sonra bir donanım profili seçebilir.
- ▶ NTOSKRNL.EXE kalan açılış prosedürünü (mavi ekran) devralır. Bu dosya HAL.DLL dosyasını yükler, hizmetleri çalıştırır ve Registry veri tabanını yükler.
- ▶ Kullanıcının kendini sisteme tanıtmadan sonra Windows NT artık hazırdır.

Multi(0)disk(0)rdisk(0)partition(2)\WINNT="Windows NT Workstation, Version 4.0" satırının sonuna ekleyeceğimiz /SOS parametresiyle NT'nin açılışta hangi sürücülerini yüklediğini görebilirsiniz.

/BASEVIDEO - Bu anahtar Windows NT'nin sadece standart VGA

grafik sürücüsünü yüklemesini sağlar. Ekran kartı sürücünüzle sorunlar yaşadığınızda bu anahtardan faydalanabilirsiniz.

/MAXMEM: xy - Bu anahtarın xy değişkeni ile Windows NT'nin maksimum ne kadar bellek kullanabileceğini belirleyebilirsiniz. Bu anahtarı bir bellek chipi (RAM) bozuk olduğunda kullanabilirsiniz.

Donanım Profilleri ile Hızlı Açılış

Windows NT'yi her açışınızda gerçekten de tüm sürücülere ve network kartı, Scanner veya modeminiz için ilgili hizmetlere ihtiyaç duyuyor musunuz? Cevabınız hayırsa donanım profilleri ile NT'nin açılışını oldukça hızlandırabilirsiniz.

Donanım profilleri oluşturmadan önce Windows NT'nin Plug & Play hizmetini kurun. Bu hizmet olmadan donanım profilleri çalışmaz. Bu hizmeti Windows NT CD'sinde DRVLIB\PNPISA\ dizininde PNPISA.INF dosyası olarak bulabilirsiniz. Bu dosyaya sağ tuşla tıklayın ve Install komutunu seçin. Daha sonra sistemi yeniden başlatın. Son olarak da açılışta Plug & Play hizmetinin açılışta yüklenip yüklenmediğini Control Panel'den (SERVICES) kontrol edin.

Donanım profilleri oluşturmak için SYSTEM PROPERTIES iletişim kutusunu açın. HARDWARE PROFILES sekmesinde bilgisayarınızı

zın güncel donanım profillerinin listesini bulabilirsiniz. Ancak NEW (yeni) diye bir düğme mevcut değil. Hazır bir profili kopyalamamız gerekiyor.

Son olarak da Control Panel'de DEVICES ve SERVICES menülerinde güncel donanım profili için hangi hizmetlerin ve aygıtların geçerli olacağını belirleyebilirsiniz. Bunun için bu iletişim kutularında HW Profiles düğmelerini kullanmanız gerekiyor.

Winlogon

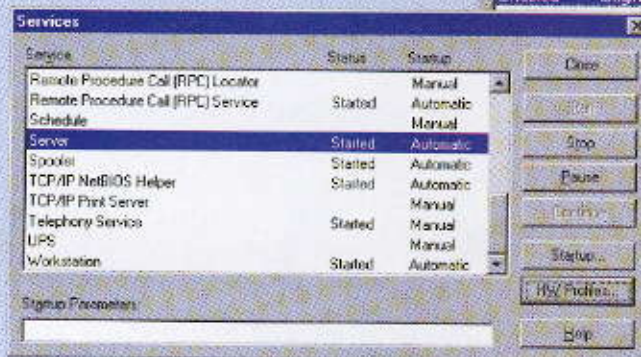
Çoğunlukla ilginç sonuçlar ancak Registry veri tabanında yapılan değişikliklerle elde edilebilir. NT bu konuda bir istisna değildir.

Registry'yi düzenleyebilmek için START düğmesi ile RUN komutunu seçin. Açılan pencerede regedit girin ve [Enter] tuşuna basın. Editorün sağ bölümünde gördüğünüz klasörler Registry anahtarlarıdır (keys).

Sistem girişten (logon) HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon anahtarı sorumludur. Bu anahtarda yapacağımız değişikliklerle sistem açılışına müdahale edebilirsiniz.

Açılışta Mesaj

Sizinle aynı bilgisayarı kullanan diğer kullanıcılara bir mesaj bırakmak istiyorsanız Windows NT'nin Logon ekranından önce bir mesaj gösterme-

Windows NT'deki donanım profilleri ile bilgisayarınızın kaynaklarını daha iyi dağıtabilirsiniz. İnternet'e bağlanmıyorsanız ilgili hizmetleri iptal edebilirsiniz. Böylece belleğin ve işlemcinin yükünü hafifletmiş olursunuz.

sini sağlayabilirsiniz. NT Registry-'sinde Winlogon anahtarında LegalNoticeCaption ve LegalNoticeText kayıtları bulunur. Bu kayıtların değeri olarak mesaj metnini girebilirsiniz. LegalNoticeCaption'da mesaj kutusunun başlığı kaydedilir, LegalNoticeText kaydında ise mesajın kendisi bulunur.

Otomatik Logon

Windows NT'yi sadece siz kişisel bilgisayarınızda kullanıyorsanız ve korunması gereken çok önemli verileriniz yoksa sistem açılışı ve Logon işlemi canınızı çok sıkabilir. Registry'deki birkaç küçük değişiklikle Logon işlemini otomatize edebilirsiniz.

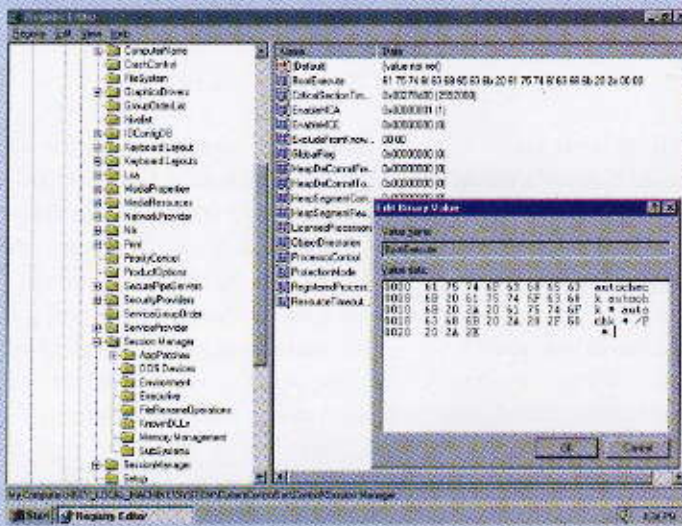
dows NT otomatik olarak Logon işlemini gerçekleştirecektir.

Ancak bu güvenliğinizi riske sokabilecektir: Bilgisayarınızı açan herkes tüm haklara sahip olarak verilerinize ve sisteme erişebilecektir.

Her Açılışta Checkdisk

Çok önemli verilerle çalışan kullanıcıların sabit diskteki hatalara tahammülü yoktur. Bu yüzden sistemin her açılışında CheckDisk diyagnoz aracını çalıştırmak oldukça mantıklı olacaktır. Gerçi bu sistemin açılışını oldukça geciktirecektir, ancak güvenliğe çok önem veriyorsanız buna fazlasıyla değer.

Checkdisk'i düzenli olarak çalıştır-

Registry'deki küçük bir değişiklik ile Windows NT açılışta otomatik olarak diyagnoz programı Checkdisk'i çalıştırabilir.

niz.

Öncelikle Winlogon anahtarına AutoAdminLogon ifadesini (String Value) ekleyin. Bunun değerini 1 yapın. Daha sonra DefaultUserName kaydının değerinde sizin adınızın bulunduğundan emin olun. Dikkat: Bu isim Administrator haklarına sahip olmalıdır, aksi halde bu değişikliği geri alamazsınız ve asla Administrator haklarına sahip olarak sisteme giremezsiniz. Ayrıca DefaultDomain değerinin de doğru değere sahip olmasına dikkat edin. Son olarak da DefaultPassword kaydını String Value olarak ekleyin ve bunun değerine şifrenizi girin. Gelecekte Win-

mak için Registry'deki bir değeri değiştirmeniz gerekiyor: HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Control\Session Manager anahtarını bulun. Burada BootExecute kaydını bulacaksınız.

Burada NT açılışında çalıştırılan Binary olarak kodlanmış komutlar bulunur. İki defa bir değer tıkladığınızda açılan pencerede sağ tarafta Binary sayıların ASCII Text'ini okuyabilirsiniz: autocheck autochk *. Bu satıra autochk /P * komutunu ekleyin. /P anahtarı ile * arasında bir boşluk olmasına mutlaka dikkat edin. Artık Windows NT her açılışta sabit diskleri kontrol edecektir. ☑

AUDIO

tripleDAT

A Tapeless Dream Digital Audio Workstation

- Realtime Multitrack recording
- Audio editing, mixing, mastering
- DAT yedekleme, CD recording
- Cubase datalarını kullanım imkanı
- 32 kanal stereo, simultane 256 kanal
- Ultra fast 64 Bit DSP, realtime effects
- Highspeed performance, Midi support

Today's best news in digital audio

Video Klipler ve Reklam Filmleri için Mükemmel Ses Kalitesi

Müzyisyenler, ses prodüktörleri ve Ton teknikerleri için ideal kullanım

creamw@re

tripleDAT

DİJİTAL RADYO OTOMASYON

Ses kalitesi düşen kasetleri, atlayan çizilen CD'leri artık kullanmaya paydos!

Yayın odasından, prodüksiyon odasına müzik arşivinden, reklam, haber ve canlı yayınlara kadar tam hakimiyet.

Seri ve Güvenilir Dijital Yayın İmkânı

Broadcast Audio Network sistem İster tek kullanıcı, ister çoklu ortam

0212-641 33 19 pbx

MEGAVİZYON
Digital Video & Multimedia

Bitmeyen Tak-Çıkar

Bilgisayarın arkasındaki yuvalarda üstünlüğünü kabul ettirmeye çalışan bilgisayar firmaları yüzünden değişik şekillerde konfigüre edilmesi gereken teknolojiler bulunur. Bu konfigürasyon karmaşasının derinliklerinde kaybolmamanız için bu yazıda faydalı chipuçları bulabileceksiniz.

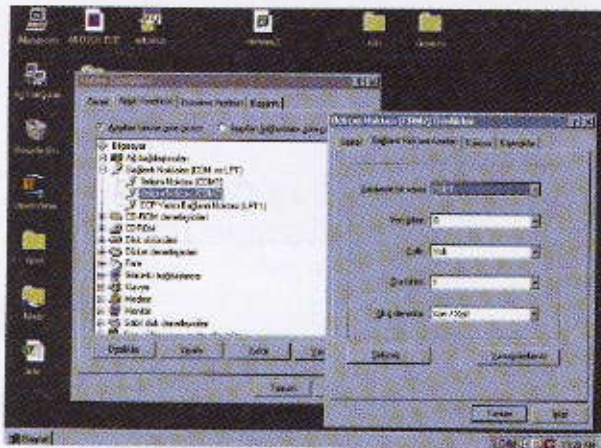
Aslında biraz "tuhaf" bir kavram olan arabirim, bir bilgisayarda varolan her şeyi tanımlar. Bir yandan bilgisayar kasa-sındaki, çevrebirim aygıtlarını bağlayabileceğiniz yuvalar söz konusudur, diğer yandan da sabit diskler için E-IDE bağlantısı veya IrDA gibi kızılötesi transfer edilen verilerin iç ve dış dünya ile bağlantısını sağlayan bağlantı noktaları söz konusudur. Öncelikle neyin ne olduğunu birbirinden ayırtılabilmek için kısa bir

temel bilgi vermekte fayda var:

► Seri "Fare" ve "Modem" Arabirimi. COM Port'lar (Communication'dan geliyor) ve asenkron veri transferini (sistem veriyolu frekansı ile senkron değil) çoğu kullanıcı bunlara bağlanan aygıtlara göre tanımlıyor: Mouse, Trackball, modem, terminal adaptörü ve benzeri. Ancak harici aygıtların sadece bu kategorileri 9 veya 25 pinlik, COM 1 ve COM 2 olarak karşımıza çıkan bu arabirimlerle iletişimde bulunmuyorlar, vide-

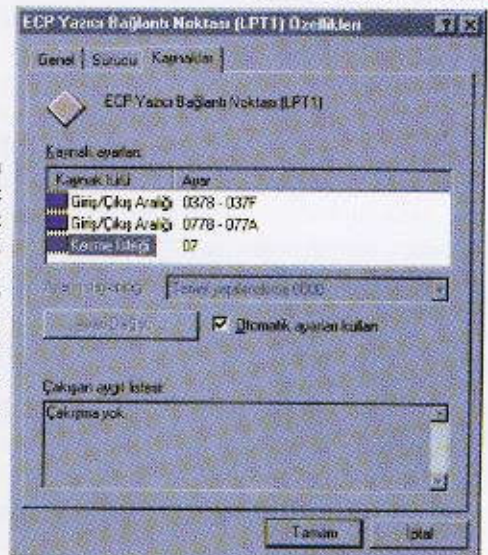
o kameralar veya benzeri aygıtlar da Windows altında bu arabirimleri kullanıyorlar. Gerçi bu günümüze kadar pek tutulmadı ancak Windows 98 (99, 2000) ile bu bağlantı türüne yeni bir soluk geleceğe benziyor.

Seri arabirim basit bir yapısı var: İki tane veri hattından oluşuyor, bu yüzden sadece iki hat üzerinden iletişim sağlayan modem gibi aygıtlar için oldukça uygun. Maksimum saniyede 115.200 bitlik düşük veri transfer hızının nedeni normalde PC'ye ►

Aygıt Yöneticisi'nde COM2 arabirimi. Modem bağlantısında performans kaybını taşımayın, zira 9600'e rağmen bu arabirim saniyede 115.200 bps'ye kadar bir veri transferini kaldırabilir.

Aktif bir yazıcı arabirimini çalışmak için standart olarak Interrupt 7'yi kullanır. Dikkat: Daha hızlı ECP modunu etkinleştirirseniz LPT bir IRQ'ye daha ihtiyaç duyar.

paralel olarak transfer edilen verileri veri sekanslarına dönüştüren bir chip bulunması.

COM arabirimler genelde sorunsuz çalışır ve çıkan problemlerin kaynağı çoğunlukla Windows veya BIOS ayarlarıdır.

► Paralel "Yazıcı" Arabirimi. 25 pinlik bu arabirim (LPT) çok daha yüksek bir performans sağlar, bu arabirim sekiz veri hattı ve bir de kontrol hattıyla verileri her iki yönde ve sistem frekansı ile senkron olarak transfer edebiliyor. Bu bağlantı daha çok yazıcılar ve diğer harici aygıtlar için, CD-ROM, Scanner, harici diskler, video donanımları gibi, kullanılıyor.

► Klavye / PS/2 Mouse. ATX kasalı bilgisayarlarda klavye ve fareyi (PS/2) 6 pinlik yuvalara bağlamak mümkün. Aygıtları kasalardaki bu yuvalara dilediğiniz gibi bağlayabilirsiniz, hangisinin nereye takılacağı önemli değildir. Bunun avantajı PS/2 Mouse kullanmanız durumunda mouse için ayrıca bir COM arabirimine ihtiyaç duymamanız, yani boş bir COM portuna sahip olmanız. Dezavantajı ise PS/2 arabiriminin bir donanım Interrupt'ını bloke etmesi: IRQ 12.

► Gameport. Bu arabirimi ya ses kartında ya da ATX anakartlarda (Asus TX97 gibi) hazır entegre edilmiş olarak bulabilirsiniz. 15 pinlik bu yuvaya bir ya da daha fazla Joystick (Y kablo veya Joystick Switcher ile) bağlayabilir veya harici MIDI aygıtları için kullanabilirsiniz.

► Universal Serial Bus (USB). USB öncelikle bazı Mac'lerin yaptığı gibi 4 pinli tek bir seri porta klavyeler, fareler, modemler ve diğer harici donanımların bağlanabilmesini sağlayacak. Çoğu yeni anakartta çift olarak gelen USB'nin kullanıcılar için henüz pek bir önemi yok, zira USB aygıtları henüz piyasada yaygınlaşmış değil.

Bilgisayarın içerisinde Enhanced IDE-Port gibi başka arabirimler de bulunur. Buraya çoğunlukla sabit diskler, CD-ROM sürücüler ve yazıcılar bağlanır. Ancak SCSI denetleyi-

Windows Interrupt'ları

Bir bilgisayarın arabirimlerinin neden olabileceği problemlerden biri de Interrupt çakışmalarıdır. Pratik olarak bu yazıda adı geçen arabirimlerin tümü bilgisayarla iletişim sağlayabilmek için Interrupt'lara (kesme isteği) ihtiyaç duyarlar. COM ve E-IDE portları da ikiye ayrılır ve her biri bir IRQ kullanır. Buna rağmen diğer aygıtlarla da sorunsuz çalışabilmek için IRQ'lerden tasarruf etmeniz gerekiyor:

► İptal etmek. Hangi arabirimleri gerçekten kullandığınızı analiz edin ve bunları BIOS'tan iptal edin: İkincil (secondary) E-IDE portuna bir aygıt bağlı değilse bunu iptal edin. Sadece SCSI sürücüler kullanıyorsanız ikisini de iptal edin. Yazıcınız yoksa veya bir ağ yazıcısı kullanıyorsanız yerel yazıcı arabirimini (LPT) iptal edin. PS/2 mouse veya klavyeniz yoksa bu arabirimi de iptal edin veya otomatik algılamayı seçin. Maksimum tasarruf: 4 Interrupt.

► "Downgrade". Çoğu bilgisayar

paralel arabirim için daha performanslı modlar sunuyorlar: ECP ve EPP. ECP (Enhanced Communication Port) ortalamanın üzerinde hızlı her iki yönde bir veri transferi sağlayabiliyor, ancak ayrıca bir Interrupt'a daha ihtiyaç duyuyor. Lazer yazıcılarla çalışıyorsanız bunu iptal edebilirsiniz, bu performansla ihtiyaç duymuyorlar. BIOS'ta Parallel Port Mode için "Standart" seçmeniz yeterli. Ses kartlarındaki IDE arabirimlerini, bunlara herhangi bir sürücü bağlı değilse iptal edin. Oyun oynamıyor ve sadece Windows'un WAV seslerini dinliyorsanız ses kartının MIDI bölümünü iptal edebilirsiniz. Maksimum tasarruf: 3 Interrupt.

► Profiller. Windows 95 ve NT 4.0'da donanım profilleri oluşturabilirsiniz. Bunlar sadece belirli bir aktivite için kullandığınız donanımları etkinleştirirler. Profile bağlı olarak iki ila dört Interrupt tasarruf edebilirsiniz.

Laplink ile Veri Transferi

Notebook ve masaüstü PC'lerle sık çalışan kullanıcılar her iki cihaz arasında veri transfer edebilmek için basit bir imkana ihtiyaç duyarlar. PC'nin ilk zamanlarında bunun için Null-modem kablolar kullanılırdı, her iki arabirime bağlanırdı, veriler Laplink 3 gibi DOS uygulamaları ile transfer edilirdi.

Bilgisayarlardan birinde Laplink çalışmadığında problemler çıkıyor. Gerçi bu durumda da LL3'ün karşı-

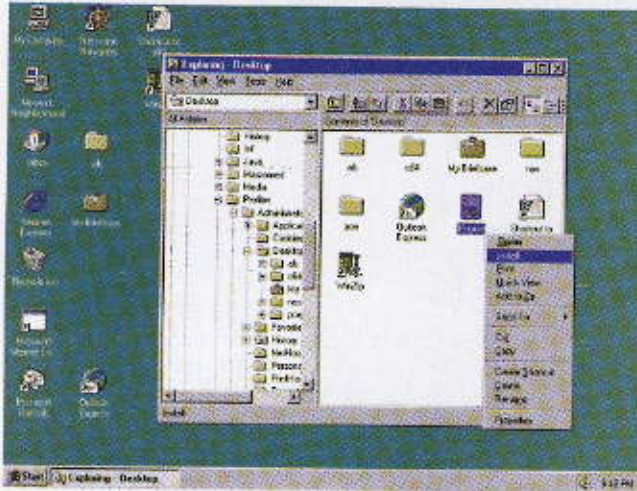
daki bilgisayara kendi program dosyalarını kopyaladığı ve çalıştığı bir mod mevcut, ancak program çoğunlukla kilitleniyor.

Seri veya paralel arabirimden bağlantıyı Laplink'in program dosyalarını bir diskete kopyalayıp diğer bilgisayara yükleyerek güvenli bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz. Her iki bilgisayara da Null-modem kablolu bağlarken LL3.EXE dosyasını çalıştırın, Laplink artık çalışacaktır.

ciler mesela hem dışarıyla hem de içeriyle bir arabirim oluşturur: Scanner, yüksek performanslı yazıcılar ve harici sürücüler SCSI veriyolunun değişik formlarını kullanır. Notebook'larda IrDA kızılötesi arabirimi yerleşmiş durumda. Bu arabirimle Notebook'lar bir ağa bağlanabiliyor,

yazıcılardan çıkış alınabiliyor, harici fareler kullanılabilir vesaire. IrDA basit yapısı sayesinde oldukça ucuz (Infrared LED'ler ve birkaç chip) ve saniyede 4 MB'lık veri transfer hızı ile oldukça hızlı. Ancak bu teknoloji PC dünyasında henüz kendini kabul ettirebilmiş değil.

Bu mekanizma (PNPISA) ile NT 4.0 altında Plug & Play aygıtlarını çalıştırabilirsiniz.

Fare Arabirimi Tepki Vermiyor

Bilgisayarı biraz kurcaladıktan veya herhangi bir nedenden dolayı Windows açılışta hiçbir fare bulamayabilir. Bu tip bir hata olduğunda, fare ikonu olmadan Windows'ta rahatça hareket edemeyeceğiniz için öncelikle hatanın fareden mi yoksa arabirimin kendisinden mi kaynaklandığını tespit etmelisiniz:

- ▶ Alternatif fare. Varsa, arabirime ikinci bir mouse takmayı deneyin. Bilgisayarı yeniden başlatmayı unutmayın.
- ▶ COM1'de PS/2 Mouse. Doktor PC'de daha önce farelerle ilgili bölümde bir PS/2 Port'unun iptal edilmiş veya bozulmuş olabileceğini okumuştunuz. Bu yüzden çoğunlukla fare ile birlikte verilmeyen, COM arabirimi için bir adaptör (dönüştürücü) temin edin ve Windows'u yeniden başlatın. Fare artık çalışıyorsa BIOS'a girin ve PS/2 portunu aktif yapmayı deneyin (BIOS Feature Setup - PS/2 Mouse Function Control - Auto).

▶ Geçici operasyonlar. Bilgisayarınıza yeni kartlar taktıysanız (Controler, Multimedia, Network gibi) ve fareniz artık çalışmıyorsa bilgisayarınızı kapatın ve son taktığınız kartı çıkartın. Bilgisayarı yeniden başlatın. Fare çalışmıyorsa aynı şekilde devam edin. Çoğunlukla bu son kart (Murphy kanunu) yeni bileşenlerden birinin yanlış konfigüre edildiğini

gösterir; IRQ 3 veya 4 (COM) veya 12 (PS/2) işgal edilmiştir.

Yazıcı Çalışmıyor

Tüm analitik müdahalelerden önce BIOS'ta yazıcı bağlantısının iptal edilmemiş olmasına dikkat edin. Bunun etkinleştirilmesi gerekmiyor, zira çoğu PC'de yazıcı bulunmuyor ve boş bir IRQ'de çöledeki su gibidir.

Aktif Printer portuna rağmen yazıcı çalışmıyorsa yazıcı kitapçığına bakıp yazıcının normal paralel modda çalışabildiğini mi, yoksa ECP/EPP'ye mi ihtiyaç duyduğunu kontrol edin. Daha performanslı bu modu Windows'tan etkinleştiremezsiniz, bunun için BIOS'a girmeniz gerekiyor. İlgili ayar çoğunlukla Chipset Feature Setup'ta bulunuyor. Bu bağlamda yazıcı arabirimi LPT1 çoğunlukla Interrupt 7'yi kullanır. Ses kartları da IRQ 7'yi kullanmaktan "hoşlanırlar", normalde bu bir soruna yolaçmaz. Buna rağmen

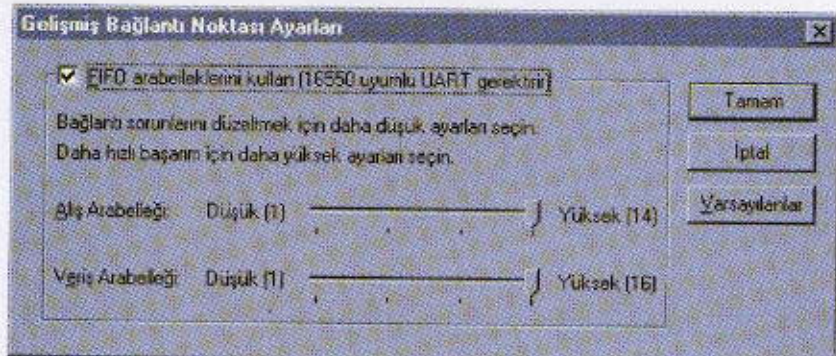
men bir sorun çıktığında Aygıt Yöneticisi'ne girin (Bilgisayarım simgesine sağ tuşla tıklayıp, menüden "Özellikler"i seçerek) ve BAĞLANTILAR (COM ve LPT) - YAZICI BAĞLANTI NOKTASI (LPT1) seçeneklerinde bağlantı noktasının iptal edilip edilmediğini veya bir çakışmadan ötürü kırmızı renkle işaretlenmiş olup olmadığını kontrol edin. Windows ilgili simgeye çift tıklamanız durumunda hangi aygıtla bir çakışma sözkonusu olduğunu gösterecektir.

Joystick'ler Çalışmıyor

Game-Port'lar çoğu ses kartında veya anakartta bir Jumper ile iptal edilmiştir. İlgili kitapçıkta bu Jumper'i tespit edin ve ilgili değişiklikleri yapın.

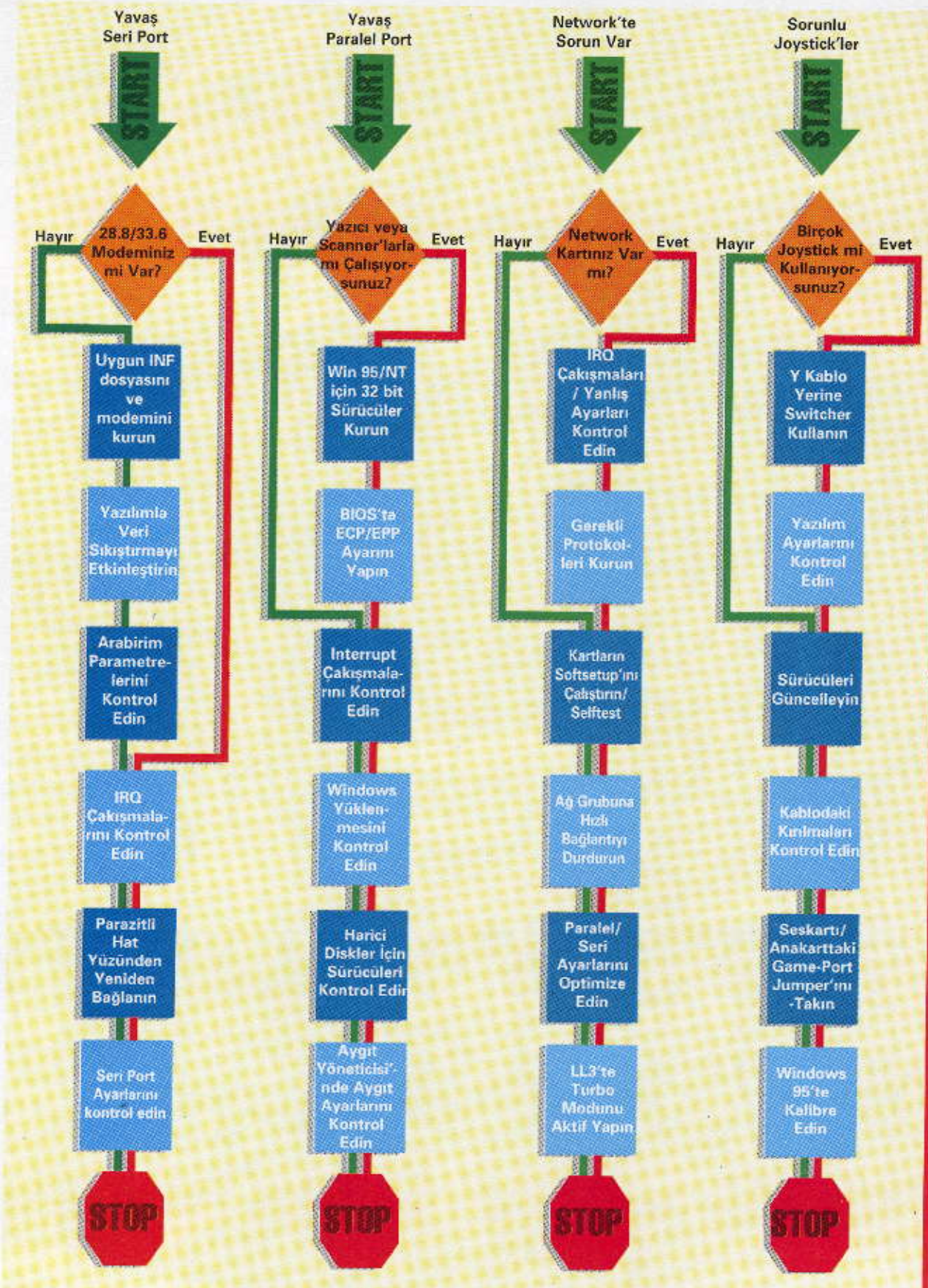
Jumper'sız (Plug&Play) donanımlar sözkonusu ise NT 4.0 altında problemler sözkonusu: Sistem Game Port'u kendiliğinden tanıyamıyor. Control Panel'de, Multimedia - Devices altında Joystick için kendi sürücülerini kurabilirsiniz. Ancak NT'nin Plug & Play Enabler'ı da çoğunlukla işe yarayabiliyor: NT kurulum CD'sinde Bul fonksiyonu ile PNPISA. INF dosyasını aratın. Bu dosyaya sağ tuşla tıklayın ve Install komutunu seçin. Bilgisayarı yeniden başlattığınızda NT, Game Port'u çoğunlukla algılayacak ve kuracaktır.

Bir Port'ta iki Joystick kullanacaksanız özel bir Y kablosuna ihtiyacınız var, ancak bunları etkinleştirmek için sadece bu yeterli değil - oyunun

Windows 95 UART chipli hızlı bir arabirim bulduğunda bunu otomatik olarak kurar. Eski bir bilgisayara sahip kullanıcılar bu tip bir kartı yenisiyle değiştirmeliler, aksi halde veri transfer sorunları kaçınılmazdır.

Troubleshooting: Arabirimler

Infrared Arabirimi Yok

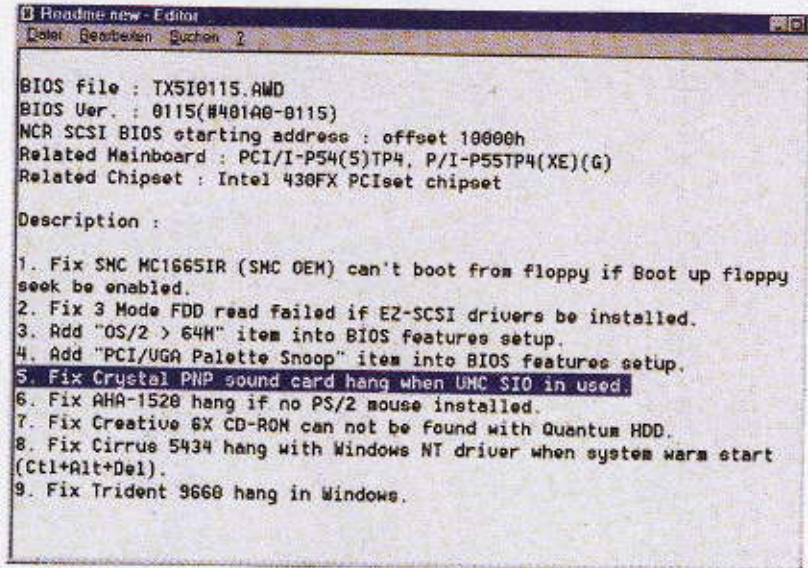
Yeni anakartların çoğunda kızılötesi bağlantılar için IrDA modülleri bulunuyor. Ancak bazılarında IrDA arabirimi bulunmamasına karşın ilgili modüller bulunmuyor. IrDA'lı bir anakart satın almaya karar verdiyseniz bunu satıcıma söyleyin. Daha sonra bu modülü anakarttaki 5 pinlik porta bağlayın ve BIOS'tan etkinleştirin. Windows 95B IrDA'yı hemen algılamalı, aksi halde Microsoft'un servis paketleri ile gelen sürücülerini denemelisiniz.

kendisi de bir seçenekle Multiplayer desteklemeli. Otomatik Joystick Switcher'lar da ilginç aygıtlar, bunlarla birden fazla Joystick veya benzeri oyun cihazı (Gamepad gibi) arasında bir ateş düğmesi ile geçiş yapabiliyorsunuz.

COM Güvenli Çalışmıyor

Yeni bir modeme ancak eski bir bilgisayara sahipseniz COM arabiriminiz modeminizin 28.800, 33.600 veya 57.600 Bps'lik hızını kaldıramayabilir.

Bu tip bir modem belirtilen hızlarda sıkıştırılmış bir veri oranı aldığında bu verileri önce açar sonra da bu

Bu BIOS güncellemesi ses kartıyla arabirimler arasındaki bir problemi düzeltiyor.

yük bir veri yığını arabirime aktarır, böylece saniyede 100.000 bitin üzerinde bir veri transfer hızı gerçekleştirilebilir. Yeni COM arabirimleri bu veri akımını "kaldırabilirler", zira hızlı bir önbellek (UART) ile çalışırlar. Eski arabirimlerde bu chip yoktur, bu yüzden sorunlara neden olurlar.

Bu hata da ancak 57000 bit/saniyenin üzerindeki veri transfer hızlarında ortaya çıkar. Bu sürekli bir durum değildir ve bu yüzden COM Port ile işi arada bir kesintiye uğrar. Yapabileceğiniz tek şey, arabirim (kontrol) kartını yenisiyle (UART chipi) değiştirmektir.

Ne Seri Ne De Paralel Arabirim Çalışıyor

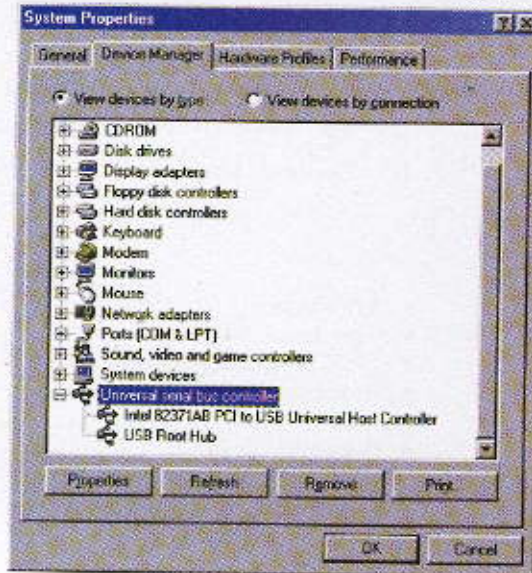
Nadir ancak düzenli bir sorun: Yeni bir anakartın tüm arabirimleri kullanılamaz, BIOS'ta ilgili tüm seçenekler etkinleştirilmiş olmasına rağmen. Bu tip bir sorunla karşılaşırsanız bilgisayarınızı kapatın ve kasağını açın. Arabirimlerin yakınında ilgili chipleri değil, tek bir Jumper da bulabilirsiniz: Bu Jumper'ın adı "On-board Multi-I/O Selection (SIO)"dır. Bu Jumper Enable olacak şekilde yerleştirilmelidir. Aksi halde tüm Multi-I/O iptal olur (disket sürücüler, seri/paralel arabirim, Infrared).

Ancak özel bir I/O kartı kullanılması gerektiğinde bu iptal etme işlemi mantıklı olabilir. Zira bu özel kart hazır varolan arabirimlerle çakışmalara neden olabilir.

BIOS Terfisi

Yüksek teknolojilerine rağmen bazı anakartlar özel donanımlarda sorunlar çıkarabilir: Burada çoğunlukla yaygın olarak kullanılan bileşenlerle anakarta entegre edilmiş yapıtaşları (arabirimler gibi) arasında bir çakışma söz konusudur.

Bu tip bir problemle karşılaşırsanız, donanımı fazla kurcalamayın, anakart üreticinizden bir BIOS güncellemesi (update) temin etmeye çalışın. □

USB, bilinmeyen varlık: Windows 95b gerçik bilgisayardaki Universal Serial Bus'u algılayabiliyor ancak hiçbir aygıt türüne eşleyemiyor. Windows 98 ise USB'yi gerçekten "tanıyabiliyor".

AxMan

Yazılımların gelişmesi sonucunda artık birçok dosya tek bir diskete sığmıyor. Yüksek kapasite sunan Zip ya da Jazz sürücülerinden birine sahip değilseniz tek bir çareniz var; bu dosyaları disketlere bölmek.

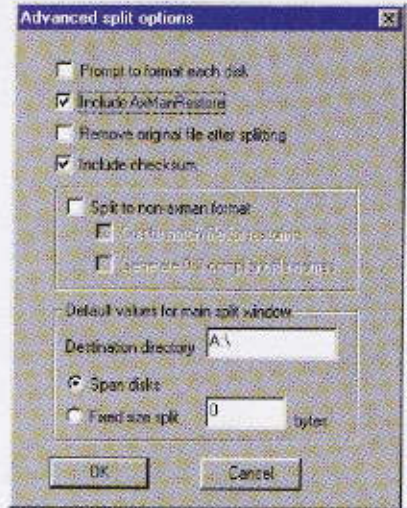
Ağ bağlantısının bulunmadığı durumlarda, tek bir diskete sığmayan dosyaların transferi hep sorun olmuştur. Bununla birlikte, bazı servis sağlayıcılar alınacak E-Mail için bir sınır belirlediklerinden, belli bir büyüklüğün üzerinde olan dosyalar E-Mail ile gönderilemez. Bu problemlerin çözümü ise dosyayı küçük parçalara bölmek, AxMan ise bu iş için en uygun programlardan biri.

Programın kullanımı oldukça kolay. Bir dosyayı bölmek için, programı çalıştırdıktan sonra SPLIT kısmına geçin. Burada "Select file to split" kısmında BROWSE'ü tıklayarak bölmek istediğiniz dosyayı seçin. "Select destination directory" kısmında ise dosyaya ait parçaların kaydedileceği hedef dizini seçmeniz gerekiyor. Dosyayı disketlere bölmek istiyorsanız bir disket takılıyken A:\ sürücüsünü seçmelisiniz. SPLIT TYPE kısmında dosyaya ait parçaların büyüklüğünü belirleyebilirsiniz. "Span

disks"i seçtiğinizde hedef dizindeki kullanılabilir alan belirleniyor ve dosya buna uygun olarak bölünüyor. Bu seçenek özellikle dosya disketlere bölündüğünde faydalı oluyor. Bu durumda disketlerdeki dosyaları silmeniz gerek kalmıyor. AxMan her disketteki boş alanı belirliyor ve parçaları buna göre hazırlıyor. "Fixed size" seçeneği ile siz belli bir büyüklük belirleyebiliyorsunuz. "Predefined" ise standart bir medya seçmenizi sağlıyor. Dosyayı disketlere bölerken burada 1.44Mb (3.5" Floppy) ifadesini seçmelisiniz.

"Advanced Options" kısmında programla ilgili çeşitli ayarlar bulunuyor. Burada "Include checksum" seçeneğini işaretleyin. Böylece ileride dosyalarda hata olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Diğer bir önemli seçenek ise "Include AxManRestore". Bu seçenek sayesinde dosyaların aktarıldığı dizine AxMan'ın Restore programı da ekleniyor. Bu program AxMan'ın kurulu olmadığı bilgisayarlarda dosyaların birleştirilmesini sağlıyor.

AxMan dosyaların kendi formatından farklı bir formatta da bölünebilmesine olanak tanıyor. Bunun için "Advanced Options" kısmında "Split to non-axman format" seçeneğini işaretlemeniz gerekiyor. Buradaki "Create batch file for restoring" seçeneği, farklı formatta bölünen bu dosyanın daha sonra birleştirilmesini sağlayan bir Batch dosyası yaratılmasını sağlıyor. Bunun altındaki seçeneği işaretleyerek, uzun dosya isimlerinin DOS'un 8.3 sistemine uygun, kısa isimlere çevrilmesini sağlayabilirsiniz.

Restore programının da hedef dizine aktarılması için Include AxManRestore seçeneğini işaretlemelisiniz.

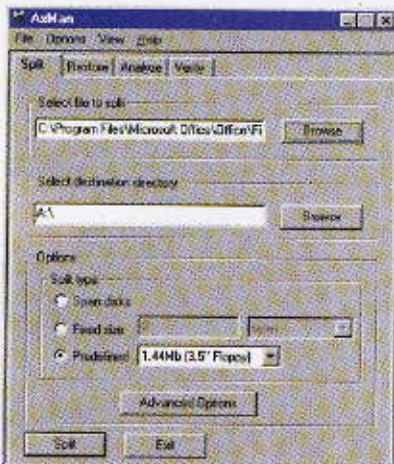
Dosyaları birleştirmek için

Bölünmüş bir dosyayı birleştirmek için RESTORE kısmına geçip, dosyayı ve hedef dizini seçtikten sonra "Restore" seçeneğini tıklamanız yeterli.

ANALYZE bölümünde seçtiğiniz bir Axman dosyası hakkında çeşitli bilgiler veriliyor. VERIFY kısmında ise oluşturulan dosyalarda bir hata olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Ancak bunun yapılabilmesi için, dosyanın bölünmesi sırasında yukarıda açıklanan "Include checksum" seçeneğinin aktif durumda olması gerekiyor.

Sonuç olarak AxMan, en azından yüksek kapasiteli bir sürücü edinene kadar gerçekten işinize yarayacak bir program. AxMan'ın 2.20 sürümünü bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz. ☐

Gökhan Sungurtekin

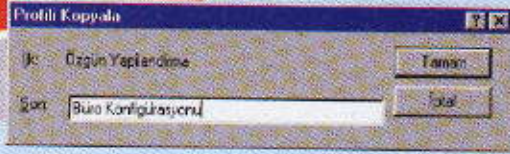
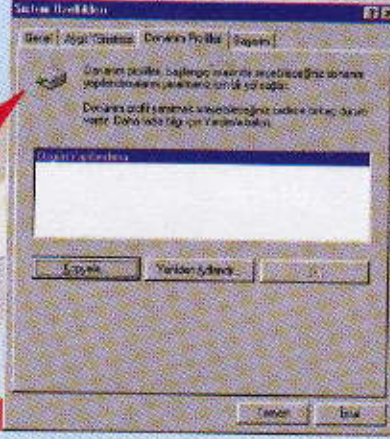

Dosyayı disketlere bölmek için Predefined kısmında Floppy'yi seçmelisiniz.

5 DAKİKA

Yeni bir donanımı kurmak isterken Interrupt'larınızın tükendiğini farketmediğinizde, DONANIM PROFİLLERİ'ne başvurmanın zamanı gelmiş demektir. Windows 95 sisteminde bulunan tüm modüllerin, kullanım amaçlarına uygun olarak tek tek ya da gruplar halinde aktif duruma getirilmelerini sağlayan çeşitli seçenekler sunuyor. Böylece bilgisayar açılış sırasında profillere uygun olarak MPEG, ağ ya da TV kartı gibi donanımlara uygun şekilde çalışıyor.

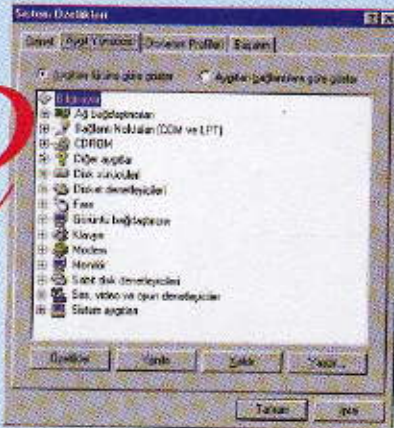
Windows'ta gerekli konfigürasyonu yapmak oldukça kolay. BİLGİSAYARIM simgesini sağ tuşla tıklayın ve OZELLİKLER'i seçin. Daha sonra DONANIM PROFİLLERİ kısmına geçin. Burada ilk olarak sistemdeki tüm bileşenleri aktif duruma getiren "Özgün Yapılandırma" ifadesini göreceksiniz. Şimdi KOPYALA seçeneğini tıklayın ve yeni bir profil ismi belirtin (örneğin "Ağ Konfigürasyonu"). Aynı şekilde, sisteminizdeki klasik uygulamalara göre birkaç profil daha oluşturun.

Donanım Profilleri

Sistemdeki tüm bileşenlerin sürekli olarak aktif olmaları her zaman gerekli değildir.

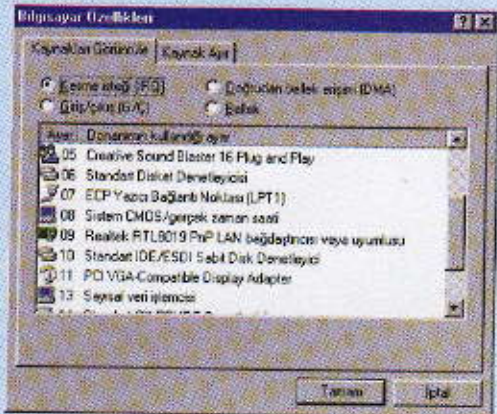
Böyle olduğunda Interrupt'lar da hemen tükenirler.

"Donanım Profilleri" ile sisteminizde kaynak tasarrufu yapabilirsiniz.

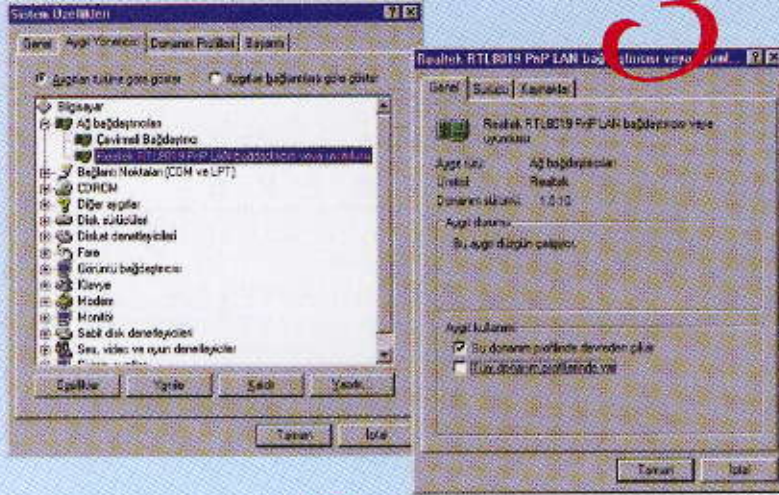
Bilgisayarı yeniden başlatın. Bilgisayar açıldıktan ve ekranda "Windows 95 Başlıyor" mesajı çıktıktan sonra, DOS altında karşınıza önceden oluşturduğunuz donanım profillerini gösteren bir liste çıkar. Bu liste, siz profillerden birini bir sayı tuşuna basarak seçene kadar ekranda kalır.

Windows 95'e döndüğünüzde, her profil için, sistem o profile açıldığında hangi bileşenlerin aktif olacağını belirlemeniz gerekiyor. Örneğin "Ağ" profilinde ağ kartının aktif olması gerekirken, eğer ihtiyaç duymayacaksanız TV kartı kullanımda olmayabilir. Aynı şekilde

"Multimedia" profilinde MPEG ve sese ihtiyaç duyulurken, ağ kartı tamamen gereksiz olabilir. Yapmanız gereken bilgisayar kullanım amaçlarınızı düşünüp, bu amaçlara uygun profiller oluşturmak. Donanım profilleri oluşturulmasının nedeni sistemde yeni aygıtlar için yer açmak.

Şimdi sisteminizi donanım profillerinden biriyle, örneğin Multimedia ile çalıştırdığınızı farzedelim. BILGISAYARIM'ın ÖZELLİKLER'ini açtıktan sonra "Aygıt Yöneticisi"ne geçin ve burada pasif duruma getireceğiniz donanımları içeren ifadelerden birini çift tıklayın (örneğin "Ağ bağdaştırıcısı"). Daha sonra iptal etmek istediğiniz ağ kartına ait ifadeyi çift tıklayın.

Bir sonraki pencerede GENEL kısmına geçin ve "Bu donanım profilinde devreden çıkar" seçeneğini işaretleyin. Daha sonra pencereyi kapatın ve Windows'u yeniden başlatın. Açılışa tekrar aynı donanım profilini seçin.

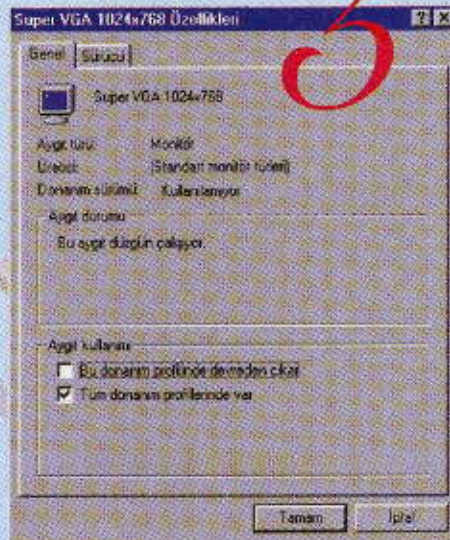
Diğer profiller için de aynı yöntemi uygulayın. Pasif duruma getirdiğiniz aygıtları Aygıt Yöneticisi'nde üzerleri kırmızı bir çizgi ile çizilmiş olarak görebilirsiniz. "Donanım Profilleri" aynı türde birden fazla kart kullandığımız durumlarda da oldukça yararlı. Böylece farklı profillerde örneğin farklı ses ya da ağ kartlarını kullanabilirsiniz. Burada önemli olan Interrupt dağı-

lılımının bir listesine sahip olmanız ve hangi kartların hangi profillerde aktif olduklarını tam olarak bilmeniz. Aksi halde profilleri birbirleri ile karıştırabilirsiniz, çünkü Windows 95'in aktif profil hakkında genel bir bilgi verme imkanı yok.

Tabii ki sistemde CD-ROM sürücüsü, ekran kartı ya da monitör gibi her profile aktif olması gereken aygıtlar bulunur. Bu aygıtları pasif duruma getirmek için bir seçenek bulunmaz, yani sürekli olarak aktiftirler.

Bununla birlikte, aygıt pencerelerinde "Tüm donanım

profillerinde var" seçeneğini de bulacaksınız. Bir aygıtın mutlaka her profile bulunmasını, yani sürekli olarak aktif olmasını istiyorsanız, bu seçeneği işaretleyin.

Aygıt Yöneticisi'nde soru işareti ile gösterilen aygıtları pasif duruma getirmeyi deneyebilirsiniz. Genelde bunlar için bir sürücü bulunmaz ve aygıtın terilen aygıt kullanılmaz. Burada belirtilen aygıtı kullanmayacağımızı düşünürseniz, iptal edebilirsiniz.

Soru işareti ile gösterilen bu bileşenlerden bazıları sistem kaynaklarını kullanırlar ve diğer aygıtların çalışmasını olumsuz etkilerler. Bunları pasif duruma getirerek bu problemi çözebilirsiniz.

CHIP

Chipucu
Katalogu

İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz? İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var? O halde doğru yerdesiniz. Chipucu Katalogu'nda PC'lerle birlikte yaşamayı kolaylaştıran her şey var. Kesip biriktirebileceğiniz sayfalar kısa sürede kocaman, ciltli bir kataloğa dönüşecek. Ve biz sizin yerinizde olsak Chipucu Katalogu'nu PC'mizin yanından hiç ayırmazdık.

İ N D E K S

WINDOWS 95

- ❶ Sistem: Optimize edilmiş takas dosyası ile Windows'un hızlandırılması
- Ağ: IP adresinin belirlenmesi
- ❷ Paint: Metin kutularındaki yazıtipinin değiştirilmesi
- Sistem: Windows 95'in klavye ile kapatılması
- Görev Çubuğu: Görev çubuğunun büyüklüğünün ve pozisyonunun değiştirilmesi
- Windows Gezgini: Dizin değişimi yerine arama fonksiyonunun çalışması

WINDOWS NT 4.0

- ❸ Sistem: İhtiyaç duyulmayan geçici dosyaların silinmesi
- DOS Prompt: Dizinler arasında hızlı geçiş
- DOS Prompt: DOS penceresi için yapılandırma modu

WINDOWS 3.1

- ❹ Program Yöneticisi: Uygulamaların tuş kombinasyonları ile daha hızlı çalıştırılması
- Dosya Yöneticisi: Her sabit disk için ayrı bir Dosya Yöneticisi
- Dosya Yöneticisi: Sekiz harften uzun dizin isimleri
- Dosya Yöneticisi: Sürücünün klavye ile seçilmesi

UYGULAMALAR

- ❺ Microsoft Office: Birden fazla dosyanın aynı anda açılması
- Excel: Formül kullanmadan sayıların karelerinin alınması
- Word 97: Otomatik olarak Hyperlink'e dönüşümün engellenmesi

DONANIM

- ❻ Yazıcı: Yazıcı ayarlarının hızlı bir şekilde seçilmesi
- Ses Kartı: Ses kartına ait değerlerin bulunması

Sistem: Optimize edilmiş takas dosyası ile Windows'un hızlandırılması

Sabit disklerden birinin üzerinde bulunan ve Windows 95 tarafından verilerin kaydedilmesi için geçici olarak kullanılan bellek alanına "sanal bellek" adı verilir. Bu sayede anabellekte bulunan verilerin bir kısmı geçici olarak sabit diske aktarılır ve uygulamalar için anabellekte yer açılır. Bu amaçla sabit disk üzerinde bir alan WIN386.SWP dosyası formunda sanal bellek olarak ayrılır. Sisteminizin gereksiz yere yavaşlamasını istemiyorsanız, bu dosyayı gözden geçirmelisiniz.

Bir dosyaya ait olan veriler, sabit disk üzerinde birbirlerinden bağımsız birçok blok şeklinde yer alıyorlarsa, bu dosya için fragmente olmuş denilir. Bu "dağınıklık" sebebiyle sistemin performansı önemli ölçüde düşebilir. Çünkü, sabit diskin okuma-yazma kafasının sürekli farklı bölgelere hareket etmesi gerekir ve okuma-yazma işlemi dağınık olmayan bir dosyaya göre daha fazla zaman alır.

Windows 95, takas dosyasının büyüklüğünün sistemin ihtiyaçlarına göre sürekli değişmesini sağlayarak dinamik bir yönetim sergiler. Bu durumda, dosya kısa sürede dağınık bir yapıya sahip olur ve dosyaya ait olan verilere erişim zamanı artar. Ancak bu problemi çözebilir ve Windows'un yavaşlamasını engelleyebilirsiniz. BAŞLAT - AYARLAR kis-

mından DENETİM MASA-SI'ni açın ve SİSTEM özelliğini çift tıklayın. SİSTEM ÖZELLİKLERİ penceresinde BAŞARIM bölümüne geçin ve GELİŞMİŞ AYARLAR kısmında bulunan SANAL BELLEK seçeneğini tıklayın.

Sonraki pencerede "Kendi sanal bellek ayarımı kendim belirleyeyim" ifadesini seçin. Sisteminizde birden fazla sabit disk bulunuyorsa, SABİT DISK kısmında

ramları ya da kapsamlı veritabanları kullanıyorsanız, iki ya da üç kat daha büyük bir takas dosyasına ihtiyacınız olacaktır. "En az" ve "En çok" değerlerini belirlemenizden sonra Windows verilen değerlerle sürekli bir takas dosyası oluşturur.

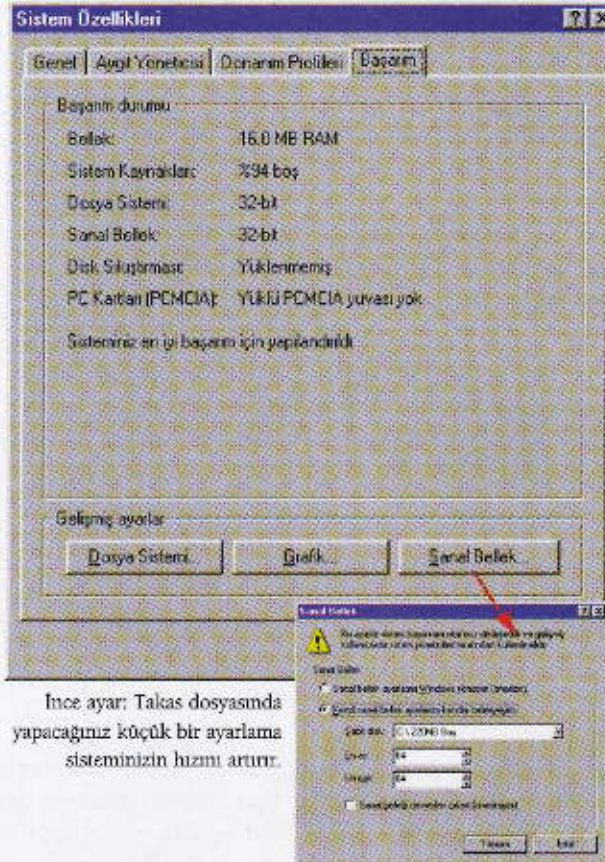
Sabit diskteki boş alan sınırlıysa, "En az" değerini örneğin "32" olarak verebilirsiniz. Bu durumda 32 MB'lık sürekli bir takas

dosyası yaratılır. Eğer bu alan yeterli olmazsa diğer 32 MB'tan gerektiği kadar kullanılır.

Ancak bu durumda ek alan büyük bir ihtimalle dağınık bir yapıya sahip olur ve verilere erişim yavaşlar. Bununla birlikte, hiç değilse 32 MB'lık kısım sürekli olarak düzenli yapısını korur.

Bu noktada sürekli takas dosyasının dağınık olmadığından emin olmak gerekir. BAŞLAT - PROGRAMLAR - DONATILAR - SİSTEM ARAÇLARI kısmından DISK BİRLEŞTİRİCİSİ yardımcı programını çalıştırın. Optimize edilecek olan sürücüyü seçtikten sonra TAMAM'ı tıklayın. GELİŞMİŞ'i tıklayarak farklı seçeneklerin olduğu pencereyi açabilirsiniz. Burada "Tam birleştirme (dosyaları ve boş alanı)" ifadesini seçin. Ayrıca bir önlem olarak "Sürücüyü hatalara karşı incele" seçeneğini de işaretlemelisiniz. TAMAM'ı tıkladıktan sonra BAŞLAT seçeneği ile optimizasyonu başlatabilirsiniz.

Bundan böyle sabit diskinizin küçük bir kısmı sürekli olarak takas dosyasına ayrılacak. Ancak bu küçük alan kaybı sisteminizin hızlanmasını sağlayacak.

İnce ayar: Takas dosyasında yapacağınız küçük bir ayarlama sisteminizin hızını artırır.

en hızlı olanı seçin. Tabii ki bu sabit disk yeterli kapasiteye de sahip olmalı. Daha sonra takas dosyasının "En az" ve "En çok" değerlerini belirtin. Bu iki alana da "64" değerini vererek takas dosyasının verimli bir şekilde kullanılmasını sağlayabilirsiniz. Photoshop gibi çizim prog-

Ağ: IP adresinin belirlenmesi

Windows dizini altında küçük ama oldukça faydalı bir yardımcı program bulunur: IP Yapılandırması. Bu programı "Winipcfg.exe" dosyası çalıştırır.

Program özellikle Internet kullanıcılarının oldukça işlerine yarayacak özelliklere sahip.

"IP Yapılandırması" sayesinde örneğin Internet üzerinde oyun oynarken gerekli olan IP adresine ve daha birçok bilgiye ulaşmak mümkün.

Paint: Metin kutularındaki yazıtipinin değiştirilmesi

Paint'te üzerinde "A" harfi olan simgeyi tıkladıktan sonra, içine herhangi bir metni yazabileceğiniz bir metin kutusu tanımlayabilirsiniz. Metnin yazılması sırasında bu kutunun büyüklüğü ve pozisyonu değiştirilebilir, ancak ilk bakışta yazıtipinin değiştirilmesi için bir seçenek bulmak mümkün olmaz.

Ancak Paint'te yazılan metinler için bir yazıtipi belirlemek ve metni kalın, yatık ya da altı çizgili olarak biçimlemek mümkün. Bunun için GÖRÜNÜM menüsünde uygun metni işaretleyerek "Metin Araç Çubuğu"nu aktif duruma getirmelisiniz.

Böylece YAZITİPLERİ isminde küçük bir pencere açılır. Buradan bir yazıtipi seçebilir, yazı büyüklüğü

Gizli seçenek: Paint, çok kapsamlı olmasa da çeşitli metin biçimleme seçenekleri sunuyor.

nü belirleyebilir ve diğer biçimleme seçeneklerini kullanabilirsiniz.

Metni biçimledikten sonra pencereyi sizin kapatmanıza gerek yok. İhtiyaç duyulmadığında, örneğin bir çizim aracı seçildiğinde pencere otomatik olarak kapanıyor. Metin seçeneğini tıkladığınızda ise pencere tekrar aktif duruma geliyor.

Sistem: Windows 95'in klavye ile kapatılması

Windows 95'i kapatmak ya da yeniden başlatmak istiyorsunuz, ancak farenizde bir sorun var; bu durumda iki tuş kombinasyonu işinizi görür. Tuşlara basarken herhangi bir uygulamanın aktif durumda olmasının önemi yoktur. İlk

olarak CTRL+ESC tuşlarına basın. Windows 95 klavye kullanıyorsanız, bunun yerine Windows tuşuna basabilirsiniz. Daha sonra ALT+F4 tuşlarına basın. Bunun sonucunda "Windows Oturumunu Kapat" penceresi açılır. Burada yön tuşları ile bir seçenek üzerine gelip, ENTER tuşu ile Windows'u kapatabilir, yeniden başlatabilir, DOS ortamına geçebilir ya da sistemi farklı bir kullanıcı ile yeniden açabilirsiniz.

Son: Bu pencereye fareyi kullanmadan da ulaşabilirsiniz

Görev Çubuğu: Görev çubuğunun büyüklüğünün ve pozisyonunun değiştirilmesi

Normalde görev çubuğu ekranın alt kısmında yer alır. Ancak görev çubuğunu masaüstündeki diğer üç kenara da taşıyabilirsiniz. Yapmanız gereken sürük-le-bırak yöntemi ile istediğiniz yere taşımak.

Bununla birlikte görev çubuğunun büyüklüğünü de değiştirmeniz mümkün. Böylece, fazla sayıda uygulama açık olduğunda, oldukça küçük ve anlaşıl-maz simgeler arasında geçiş yapmak istediğiniz uygulamayı aramaktan kurtulursunuz.

Görev çubuğunun büyüklüğünün değiştirilmesi sırasında, normal bir pencere için kullanılan yöntem uygulanır. Fare imlecini görev çubuğunun kenarına götürün ve farenin sol tuşuna basarak bu kenarı ekranın ortasına doğru çekin.

Windows Gezgin: Dizin değişimi yerine arama fonksiyonunun çalışması

Windows Gezgin kısmında ya da herhangi bir dizin penceresinde bir dizin çift tıkladığında, Windows 95 seçilen dizini açmak yerine arama fonksiyonunu çalıştırıyorsa, dosya türleri kısmında yanlış bir ayarlama yapılmış demektir.

Bu hatayı düzeltmek için önce Windows Gezgin kısmında GÖRÜNÜM-SEÇENEKLER'i tıklayın. Açılan pencerede DOSYA TURLERİ bölümüne geçin. "Kayıtlı dosya türleri" altında "Dosya Klasörü"nü tıklayın ve DÜZEN'i seçin. EYLEMLER kısmında kalın şekilde yazılmış olan "find" ifadesini bulun. Bu ifadeyi seçerek ÖNDEĞER YAP seçeneğini tıklayın. Böylece kalın yazı tekrar normale dönecek. Şimdi açtığımız pencereleri kapatın. Artık dizin değişimini gerçekleştirebilirsiniz.

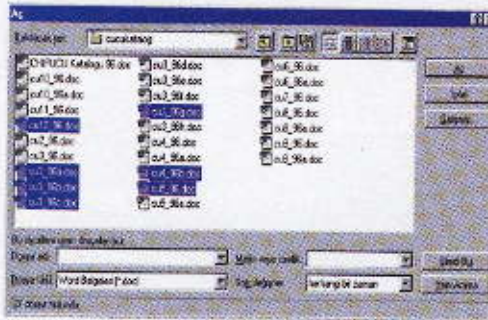

Microsoft Office: Birden fazla dosyanın aynı anda açılması

Microsoft Office uygulamalarında DOSYA-AÇ kısmında birden fazla dosyayı işaretleyebilirsiniz. Dosyaların bulunduğu listede alt alta yer alan birden fazla dosyayı aynı anda açmak için, ilk olarak birinci dosyayı seçin ve daha sonra SHIFT tuşuna basılı tutarak son dosyayı seçin. Bu-

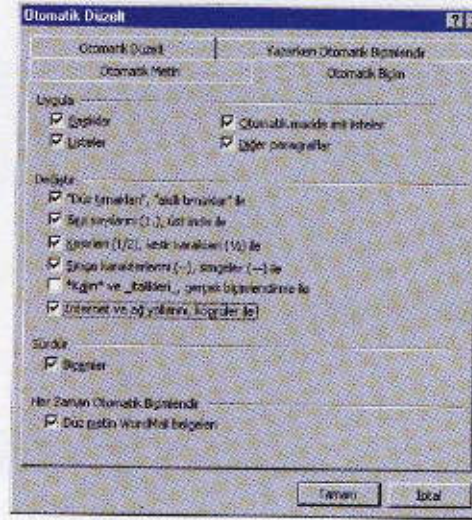
Toplu açış: AÇ bölümünde tek bir dosya ile sınırlı kalmak zorunda değilsiniz, birden fazla dosyayı açabilirsiniz.

Excel: Formül kullanmadan sayıların karelerinin alınması

Bir listede bulunan tüm sayıların karelerini almak istiyorsanız, sayılar kendileri ile çarpıldığında değerlerin yazılacağı yardımcı bir sütun ve bir formül kullanarak bunu gerçekleştirebilirsiniz. Ancak, bir formül kullanmadan da doğrudan

rada kullanılan yöntem Windows Gezini kısmında dosyaların seçilmesi sırasında kullanılan yöntemle aynı.

Alt alta şekilde bulunmayan ve listede farklı yerlerde olan dosyaları seçebilmek için CTRL tuşunu basılı tutun ve seçmek istediğiniz tüm dosyaları tek tek tıklayın. Son olarak AÇ seçeneğini tıklayın. Böylece seçtiğiniz tüm dosyalar aktif uygulama içinde arkaya açılırlar.

Sürekli: Internet adreslerinin hiçbir zaman Hyperlink'e çevrilmemesi gerekiyorsa, uygun seçeneğin pasif olması gerekir.

Word 97: Otomatik olarak Hyperlink'e dönüşümün engellenmesi

Word 97 Internet ve E-Mail adreslerini tanır ve onları otomatik olarak Hyperlink'e çevirir, Hyperlink'ler normalde mavi olarak gösterilir ve altları çizilir. Bir Internet adresini işaret eden bu tür bir Hyperlink'e tıkladığınızda, Windows 95 uygun Web sayfası ile bağlantı kurmaya çalışır. Bir E-Mail bağlantısına tıkladığınızda ise E-Mail editörü açılır.

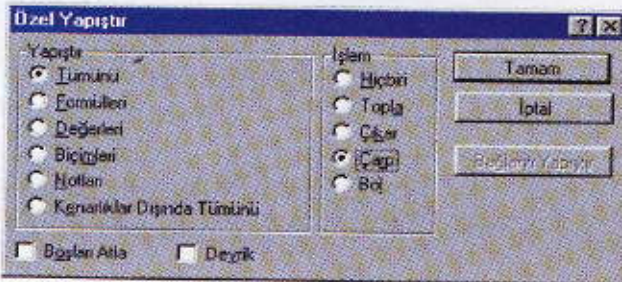
Word'ün yardımı ile bir Homepage hazırlarken bu fonksiyonun oldukça faydalı olacağı kesin, ancak bazı durumlarda bu dönüşüm sadece işin aksamasına yol açıyor. Bu durumda otomatik dönüşümün engellenmesi ve sadece gerektiğinde aktif duruma getirilmesi işlerinizi kolaylaştıracaktır.

Tek bir Hyperlink'i tekrar normal metin haline döndürmek istiyorsanız, onu işaretleyin ve üzerine sağ tuşa tıklayın. Açılan

menüden Hyperlink'i iptal edebilirsiniz.

Internet ve E-Mail adreslerinin otomatik olarak Hyperlink'e dönüştürülmesini engellemek istiyorsanız, BİÇİM - OTOMATİK BİÇİM kısmında bir değişiklik yapmalısınız. SEÇENEKLER'i tıklayın ve OTOMATİK BİÇİM kısmına geçin. DEĞİŞTİR alanında bulunan "Internet ve ağ yollarını köprüler ile" ifadesinin önündeki onay işaretini kaldırın ve önce TAMAM'ı, sonra da IPTAL tıklayın.

Metin yazılması sırasında sadece tek bir Internet adresinin Hypertext olarak tanımlanmaması gerekiyorsa, bunu GERİ AL fonksiyonu ile gerçekleştirebilirsiniz. Internet adresini normal şekilde yazın. Boşluk tuşuna bastığınızda Word 97 bunu otomatik olarak bir Hyperlink'e çevirir. CTRL+Z tuş kombinasyonu ile bu işlemi geri alabilirsiniz. Böylece, yazdığınız Internet ya da E-Mail adresi normal metin şeklinde gösterilir.

Formülsüz: Birden fazla sayının karesini kolayca alabilirsiniz.

Yazıcı: Yazıcı ayarlarının hızlı bir şekilde seçilmesi

Her yazıcı sürücüsü çözünürlük ve renk derinliği için farklı ayar seçenekleri sunarlar. Yazdırma sırasında (örneğin Word'de) bu ayarlar üzerinde bazı değişiklikler yapılmak istendiğinde oldukça uğraşmak gerekir. Önce YAZDIR menüsünde yazıcının ayarları üzerinden yazıcıya ait seçeneklerin olduğu menüye geçilir, daha sonra buradan genelde SE-

Deskjet Siyah-beyaz). Kullanıcı yazdırma işlemine başlamadan önce, aktif uygulamanın yazdırma menüsünde bu yazıcıyı listeden seçer ve böylece çeşitli pencereler arasında dolaşmaktan kurtulur.

Windows 3.1 altında bir yazıcının birkaç defa kurulması ne yazık ki pek kolay değil. Sistem tek bir arabirime (örneğin LPT1) farklı yazıcıların kurulmasına izin veriyor, ancak aynı yazıcının tek bir yazıcı arabirimi ne birkaç defa kurulmasına olanak tanımıyor. Kullanıcı

İzin yok:
Windows 3.1 yazıcının aynı arabirime bir defadan fazla kurulmasına izin vermiyor.

ÇENEKLER ile daha derine inilir ve çeşitli pencereler üzerinde gerekli ayarlar yapılır. Bunun sonucunda örneğin siyah-beyaz yazdırma sağlayan seçeneğe ulaşılır. Önemli ve sık kullanılan yazıcı ayarları için yazıcıyı bir defadan fazla tanımlayarak zaman kazanmak mümkün. Yazdırma sırasında YAZDIR menüsünde, tanımlanan bu yazıcılardan uygun olanı seçilebilir ve her defasında ayarları değiştirmek gerekmez. Windows 95 altında bunu yapmak hiç sorun değil, çünkü bu işletim sisteminde bir yazıcıyı bir defadan fazla kurmak ve adlandırmak mümkün. Aynı sürücü birkaç defa kurulduktan sonra, her sürücü için gerekli ayarlar yapılabilir ve bunlara anlamlı birer isim verilebilir (örneğin HP

Windows 3.1'i yanıltmaya çalışarak WIN.INI dosyasında yazıcı isimlerini değiştirdiğinde bile sistem inatını sürdürüyor ve aynı yazıcının LPT1'e tekrar kurulmaya çalışıldığını fark ederek, bir hata mesajı ile bunu engelliyor.

Ancak bu anlamsız durum için bir çözüm var. Windows 3.1'in çok sayıda paralel arabirim olduğunu sanmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için, Windows dizininde bulunan WIN.INI dosyasında küçük bir değişiklik yapmanız gerekiyor. Bu dosyayı bir metin editörü ile açın ve [Ports] kısmını bulun. "LPT1:=" satırını kopyalayın ve yeterli sayıda "sanal" yazıcıya sahip olduğunuza inanana kadar bu satırı yapıştırın. Daha sonra bu ifadeleri örneğin 180 dpi

Hile:
Gerçekte olmayan arabirimler sayesinde sistemi yanıltabilirsiniz.

için "LPT1:180:=" ya da siyah-beyaz basım için "LPT1:sbe:=" şeklinde değiştirin. Tüm değişiklikleri yaptıktan sonra, dosyayı kaydedin ve bu değişikliklerin geçerli olabilmeleri için Windows'u yeniden başlatın.

Artık, DENETİM MASA-SI'nda YAZICILAR altında ki EKLE seçeneği ile yazıcınıza ait sürücüyü istediğiniz sıklıkta kurabilirsiniz. Windows her yeni yazıcıya

bir sonraki arabirimi atayacaktır, örneğin "LPT1:180:=" Şimdi yapmanız gereken, AYARLAR seçeneği üzerinden her sürücü için uygun ayarları yapmak. Bir sonraki yazdırma işlemi sırasında, uygun ayarlara sahip olan sürücüyü listeden kolayca seçebilir ve her defasında yeniden konfigüre etmek zorunda kalmadan dokümanları istediğinize uygun şekilde yazdırabilirsiniz.

Ses Kartı: Ses kartına ait değerlerin bulunması

Son zamanlarda piyasaya çıkan oyunların hemen hemen tümü ses kartını otomatik olarak tanıyor. Ancak buna rağmen ses kartı ayarlarını zaman zaman manuel olarak yapmak gerekebiliyor. Peki ses kartının değerlerini nasıl bulacağız?

Ses kartı ile birlikte sisteminizde bulunan tüm aygıtlara ait çeşitli değerleri DENETİM MASA-SI'ndaki SİSTEM kısmında bulabilirsiniz.

Bu simgeyi çift tıkladıktan sonra "Aygıt Yöneticisi" bölümüne geçin. Burada "Ses, video ve oyun denetleyiciler" ifadesini çift tıklayın. Çıkan seçenekler arasından ses kartınızı seçin ve ÖZELLİKLER'i tık-

layın. Açılan penceredeki kaynaklar bölümünde gerekli değerleri bulabilirsiniz. Buradaki "Giriş/Çıkış Aralığı" ifadesi Port değerini gösterir. Bu ifadeden birkaç tane bulunabilir, sizin ihtiyacınız olan ayar değeri 220 ya da 240. "Kesme İsteği" ise IRQ ifadesine karşılık gelir. Bu değer ses kartlarında genelde beşdir. Son olarak "Doğrudan Bellek Erişimi" ifadesi ses kartınızın DMA değerini gösterir.

Ayarlar: Oynarlarda ses kartı ayarı yapmanızı sağlayan değerleri kolayca bulabilirsiniz.

Aztech PCI 338-A3D

Multimedya ürünler üzerine lider firmalardan biri olan Aztech, PCI 338-A3D adlı bu yeni modeli ile son zamanlarda piyasada oldukça yaygınlaşan PCI ses kartlarına bir yenisini daha ekliyor. Kart üzerindeki ekstra 3D özelliklerle oyunları daha eğlenceli kılan kart 64 ses dalga tablosu sentezi ile profesyonel stüdyo kalitesinde besteler yapılabilmesine de olanak sağlıyor. PCI veri yoluna sahip olması ile de işlemciye düşen yükü hafifletirken yüksek kalitedeki ses perfor-

dılar. Jedi Knights, Dark Vengeance, Starfleet Academy, Outlaws, The Dark Project ve Jurassic Park gibi oyunlarda da kullanılan teknoloji ile sadece iki hoparlör kullanılarak gerçekten sesin değişik doğrultulardan geliyormuş gibi algılanması mümkün oluyor. PCI veri yoluna sahip olmasından dolayı 300 Mips'i aşan ses performansı ile ses işlemlerini ses kartı üzerinde tamamlayarak işlemcinin yükünü oldukça azaltıyor. Aztech PCI 338-A3D Intel'in AC'97 yüksek kalite ses standartlarına uyarken Micro-

soft'un PC'98 gelişmiş ses standartlarını da aşıyor. 93 dB'i aşan sinyal/gürültü oranının yanında 20 Hz ila 20 kHz arasında frekans aralığına ve sadece yüzde 0.003'lük bir harmonik distorsiyona sahip.

DirectSound ve DirectSound3D desteği ile birden fazla WAV dosyasının aynı anda çalınmasına ve Mix yapılabilmesine olanak sağlayan kart hem DOS hem de Windows üzerinde Sound Blaster ve Sound Blaster Pro uyumluluğu da sağlıyor. Microsoft'un Ocak 1999'dan sonra PC'98 standartları ile ISA desteğini keseceği göz önünde bulundurulursa bir tercih yapacak olanların grafik kartından sonra ses kartı için de ses kalitesi oldukça yüksek PCI bir kartı tercih etmeleri yanlış olmayacaktır.

Bilgi İçin: Albim Bilgi İşlem

Tel: (0216) 349 3351

Faks: (0216) 347 5934

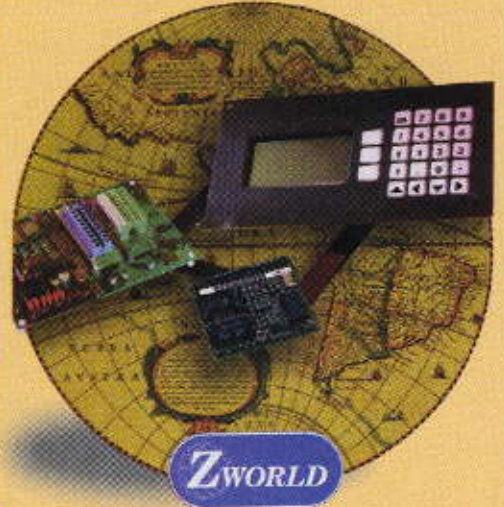
Fiyat: 102\$+KDV ▶

mansını 93 desibeli aşan sinyal/gürültü oranı ile sağlıyor. Bilgisayar kasesi içinde fazla yer kaplamayacak, gerçekten oldukça ufak olan bu ses kartı ile birlikte Win 95/98/NT ve DOS sürücülerinin ve çeşitli bundle yazılımların yer aldığı bir CD ve kullanım kitapçığı da kutu içinde yer alıyor.

Çeşitli ses yazılımları arasında VideoStation ve ImageStation gibi videolar ve resimler için Playlisiter oluşturabileceğiniz grafik programları da bulunuyor. Kartın 3D özelliği Aureal'ın A3D teknolojisi ile sağlanıyor. Çok kısa zaman içinde bir standart olma yolunda giden bu teknolojiyi şimdiden birçok oyun firması yeni oyunlarında desteklemeye başla-

C İLE PROGRAMLANABİLEN DÜNYANIN EN YETENEKLİ KONTROL KARTLARI

<http://www.zworld.com>

- RS 485 / RS 232
- DIGITAL I/O
- ANALOG I/O
- STEP MOTOR KONTROLÜ

- VERİ TOPLAMA
- MAKİNE - MONTAJ HATTI
- TARIMSAL SULAMA VE SERA
- UN RANDIMAN SİSTEMLERİ
- GIDA İŞLEME
- ALARM, GÜVENLİK
- TRAFİK KONTROL, SİNYALİZASYON
- VE DİĞER OTOMASYON UYGULAMALARI İÇİN

TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ

OTES

OTES Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.

İnönü Cad., Türaboğlu Sokak

Sümko Sitesi, A3 Blok, Da:1

Kozyatağı-İSTANBUL

Tel: (0216) 463 76 29 Fax: (0216) 463 76 30

E-Mail: otes@usa.net

İÇ ANADOLU BÖLGE BAYI

Mikrokon Otomasyon Ltd. Şti

Bankacı Sokak No:4/10, Kocatepe-Ankara

Tel: (0312) 418 22 02 Fax: (0312) 418 98 48

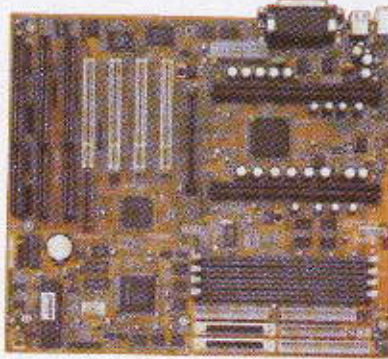
E-Mail: mikrokon@tr-net.net.tr

Iwill Ultra SCSI DPIILS2

Pentium II işlemcilerin yaygınlaşmaya başlaması ile birçok ekstra özelliğe sahip Pentium II anakart da piyasada boy göstermeye başladı. Iwill firmasının piyasaya sürdüğü bu DPIILS2 modeli anakart da çift Pentium II işlemci desteği, üzerinde yerleşik olarak bulunan Dual Adaptec Ultra Wide SCSI adaptör, Ultra DMA 33 desteği ve Intel 440LX Chipset ile bu grup içinde yerini alıyor. Award'ın Flash ROM'lu Plug&Play Bios'u sayesinde Adaptec SCSI, Enhanced IDE, ve Ultra Multi-IO ayarları kolayca yapılabiliyor ve yeni sürüm BIOS'lar yazılımla yükseltilebiliyor. 4 adet 168 pinlik DIMM soket vasıtası ile EDO Ram ile 1GB, SDRAM kullanılması durumunda da 512 MB'a kadar hafıza desteği bulunuyor. Adaptec'in AIC-7895 chip'ine sahip Adaptec AHA-3940UW PCI SCSI kontrolleri ayarındaki Dual PCI Ultra Wide SCSI kontrolü ile ise 80 MB/saniye'ye varan hızlarda veri transferi de mümkün

oluyor. Ayrıca kart ile birlikte DOS/Windows için EZ-SCSI de dahil olmak üzere Netware, Windows NT, OS/2, SCO Unix ve Unixware için sürücü de sağlanıyor. Genişleme yuvaları olarak 3 adet 16 bitlik ISA ve 4 adet 32 bitlik PCI yuvarının yanında 1 adet de 124 pinlik AGP genişleme yuvası kart üzerinde yerini alıyor. SCSI yanında IDE kontrollerde ATAPI ve Ultra DMA 33 ile oldukça fazla performans alınabiliyor. Çıkışlar içinde 12 Mbit'e kadar transfer hızına

Anakart üzerindeki elemanların yerleşimi montajı oldukça kolaylaştırıyor.

sahip iki adet de USB bulunuyor. ATX yapıdaki olan kart tasarım olarak da en çok performansı alacak şekilde düzenlenmiş. Hafıza üniteleri her koşulda çok kolayca kart üzerine yerleşecek şekilde bulunurken genişleme yuvaları da en uzun kartın bile kolayca sığacağı şekilde düzenlenmiş. ATX güç ünitesinin de yerleşimi dolayısı ile doğrudan işlemci üzerine havayı üfleterek maksimum miktarda soğumayı sağlamış oluyor. SCSI ve IDE kontroller de disk yuvalarına olabildiğince yakın yapılmış. Kutusu içinde iki adet işlemci kazağı da dahil olmak üzere tüm kablolar ve yazılımlar ile dışsal SCSI bağlantısı için bir arabirim bile bulunuyor. Eksiksiz yan ürünleri ile de dikkat çeken bu kartı anakartımı değiştirmek isteyen Pentium II sahipleri veya yeni Pentium II alacaklara tavsiye ediyoruz.

Bilgi İçin: Datagate

Tel: (0212) 288 53 11

Faks : (0212) 288 07 86

Fiyat: Henüz belirlenmedi

Microtek Phantom 330

Mikrotek firması tarafından ev ve küçük ofis kullanıcılarına yönelik olarak piyasaya sürülen Phantom 330 modeli, 1.07 milyon renk verebilen 30 bit renk derinliği ve 4800 dpi'a çıkabilen tarama çözünürlüğü ile sınırında renk keskinliği ve tarama güvenilirliği ile üst sıralarda yerini alacak gibi duruyor. Oldukça düşük fiyatı ile her kesime hitap eden bu Flatbed tarayıcı 300x600 optik çözünürlüğe sahip ve interpolasyon ile 4800x4800 dpi çözünürlükte tarama yapabiliyor. Maksimum olarak A4 boyutlarında bir sayfayı tarayabilen tarayıcı tek geçişli renkli CCD ile tüm renkleri tek seferde tarayarak sırtı için çok iyi sayılabilecek bir hız

da sağlıyor. Tarayıcı ile birlikte tarama işlerinize yardımcı olacak Ulead'in Photo Express yazılımı ile oldukça başarılı bir OCR yazılımı olan Caere Omnipage'de bulunuyor. Üzerinde dahili olarak bulunan EPP teknolojisi ile çok kolay bir şekilde paralel port üzerinden bilgisayara bağlanan tarayıcı üzerinde yer alan ikinci paralel port ile yazıcınızı bağlamanız da sorun olmuyor. Twain uyumluluğu ile de bu standardı destekleyen her yazılım altında da çalışabiliyor. Bunların yanında Microtek'in yeni eklediği sıfır yansıma sağlayan dizaynı, kitap gibi üç boyutlu nesneleri tararken oluşabilecek farklılıkları engelleyen teknolojisi, ısınma süresini kısaltan, tarayıcının ömrünü

uzatan ve az enerji harcayan soğuk katod lambası teknolojisi ve tozu tamamen önleyen kapak koruması ile kullanım performansı iyi sayılabilecek bir değere ulaşıyor.

Bilgi İçin: Albim Bilgi İşlem

Tel: (0216) 349 3351

Faks: (0216) 347 5934

Fiyat: 167 \$ + KDV

ZOOM External Fax/Modem 56Kx

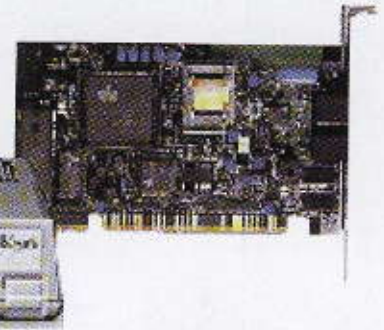
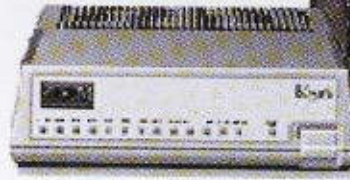
Ürünlerine verdiği uzun garanti süreleriyle tanınan ZOOM firmasının piyasaya sürdüğü 56K Flex teknolojisini destekleyen yeni External Fax/Modemlerine verdikleri garanti süresi yine tam 7 yıl. Bu çarpıcı süre dışında Rockwell chip'e sahip olan bu modem yıldırım düşmesi gibi durumlardan doğan telefon hatlarından ters yönde gelecek elektrik akımlarına karşı da koruma sağlıyor. Tüm uluslararası ve Bell standartları desteği ve Full Duplex özelliği ile 300 bps'den 33600 bps'e kadar veri transfer hızlarına ulaşabiliyor. İnternet servis sağlayıcısının desteklemesi durumunda K56Flex teknolojisi ile sadece tek yönlü olarak veri alımında 56000 bps hıza ulaşabilen bu modem Flash Memory'e sahip ve dijital sinyal işlemcisi yazılımsal

olarak tekrar programlanabiliyor. Bu şekilde modem üretildiği zaman bir 56K standardı olmamasına rağmen ITU International tarafından belirlenen standarda çok kolay bir şekilde yükseltme

gerçekleştirilebilecek. V42bis ve MNP5 gibi yazılımsal sıkıştırma devreye sokulduğu zaman 230400 bps hızlara ulaşmak da mümkün oluyor. Faks hızı olarak ise 14400 bps gibi bir hız söz konusu oluyor. External bir video kamera olması durumunda modemin v80 Videophone uyumluluğu kullanılarak görüntülü görüşme yapılması da mümkün. Yaptığımız denemelerde bağlanan ISS 56K hızı

desteklememesine rağmen ZOOM 56Kx'den herhangi bir 33600 modemden daha fazla performans aldık. Bundle olarak 50 saat Aol ve CompuServe bağlantısı da sunan modemle birlikte Communicate programının Lite sürümü de birlikte geliyor.

Bilgi İçin: Telekom
Tel: (0212) 220 83 26
Faks: (0212) 220 95 03
Fiyat: 167\$+KDV

Fenton PowerPal L1000 Kesintisiz Güç Kaynağı

Türkiye'de Tellioglu bilgisayar tarafından satılan Fenton güç kaynaklarının yeni piyasaya sürülen modeli olan L1000, 1000VA'lık Line Interactive yapıda, otomatik voltaj regülasyonu, Cpu kontrolü, RJ11 (telefon ve İnternet bağlantısı) ve RJ45 ağ bağlantıları için mevcut soketler, Cold Start özelliği, RS232 portu içeren bir güç kaynağı.

Türkiye koşullarına uygun voltaj aralığında (169 ila 280 arasında voltaj dengelenmesi) çalışan Fenton L1000'in en önemli özelliği uzaktan yönetilebilirliği sağlayan, bilgisayarıza istediğiniz saatlerde açma-kapama yaptıran, saat rapor almamızı sağlayan RUPSII yazılımı ile birlikte geliyor olması. Bu yazılım DOS, Win 3.1/95/NT ve Novell Netware gibi sistemler altında çalışabiliyor. Dizayn olarak da oldukça sık olan alet üzerinde yer alan tuşlar ile manuel olarak akü testi yapılabiliyor. Bu test aynı zamanda alet her açılışında da zaten otomatik olarak yapılmakta. Smartload özelliği ile ise KGK %110 ila %130 arası aşırı yüklenme olayı durumunda en geç 1 dakika için-

de kapanıyor. %130'u aşma durumunda ise güç hemen kesilirken sigorta atma problemleri ise neredeyse ortadan kalkıyor. RJ11 ve RJ45 bağlantıları ile ise LAN ve telefon hatlarınıza elektrik şoklarına karşı koruyabiliyor. Fenton'un L1000 modeli duruma göre değişmekle beraber tahmini olarak 15" monitör bağlı PC/Mac ve iş istasyonlarında 40-50, 17 yada 20" aynı sistemlerde 30-40, dosya sunucularda ise 20-30 dakika arası güç sağlayabiliyor. Fiyatı da oldukça makul. □

Bilgi İçin: Tellioglu Bilgisayar Sistemleri

Tel: (0212) 213 3440

Faks: (0212) 211 4764

Web: <http://www.tellioglu.com.tr>

E-Mail: [tellcom\(at\)tellioglu.com.tr](mailto:tellcom(at)tellioglu.com.tr)

Fiyat: 310 \$ + KDV

Türkçe Kurulum Programı

Melsoft Yazılım'ın, Türkiye'deki profesyonel yazılımcılara ve firmalara yönelik olarak Windows 95 ve Windows NT için hazırladığı Türkçe kurulum programı ile artık bir kurulum programı yazmak gerekmeyecek. Daha önce 6 aylık bir süre içinde Melsoft programlarıyla birlikte verilen kurulum programının genelleştirilmesiyle oluşan Melsoft Kurulum, hem disket korumalı, hem de çalıştırılabilir dosya olan *.exe korumalı olarak satılması planlanıyor. Firmalar kendi programlarını kurulumuna dahil ettikle-

rinde isterlerse diskete gizli bir koruma koyarak güvenliklerini sağlayabiliyorlar. Böyle olunca program kurulduğu makineden başkasına bir daha kurulamamasına rağmen, istendiği zaman kurulum yapılan makineye istenildiği kadar tekrar kurulabiliyor. Çalıştırılabilir dosya olan *.exe korumalı modda ise, program kurulduğu makine dışında başka bir makine de çalışmıyor ve aynı disket de başka bilgisayarlara bir daha yüklenemiyor. Melsoft Kurulum'da aynı disketten bir defa ana makine kurulumu yapıldıktan sonra, o ana makineye bağlı terminallere ise istenildiği kadar kurulum yapabilmek mümkün oluyor. Yalnız bu durumda bu işlem sonucunda terminaller ana ku-

rum yapılan makineye bağlı olmadan çalışmıyor. Böylece tek bir kurulum paketiyle hem güvenlik hem de sürekli terminal kurulumu yapılabiliyor. Tamamı Türkçe olan programda Windows'un bütün özelliklerinden olabildiğince yararlanılmış. Melsoft Kurulum'a tanıtıcı metin dosyalarının yanı sıra *.BMP uzantılı resimler de eklenebiliyor. Programı alanlara gerekli eğitim ve destek de Melsoft personelleri tarafından veriliyor. Menüler ve kurulum sırasında ekrana gelen mesajların tamamen Türkçe olmasından dolayı kullanıcı hiçbir zorluk çekmeden programı rahatlıkla kurabiliyor. Kendi başına bir kurulum programı yazmak istemeyenler için iyi bir yazılım.

Bilgi İçin: Melsoft Yazılım

Tel: (0212) 216 0345

Faks: (0212) 212 3131

Fiyat: 100\$ + KDV

Kurulum programlarınıza kolay bir şekilde kopya koruma da ekleyebilirsiniz.

TUSMatik For Windows

Özellikle sağlık sektörü üzerine yazılımlar üreten Medicom firması tarafından piyasaya sunulan TUSMatik, Tıp öğrencileri için hazırlanmış TUS bitirme sınavı üzerine bir hazırlık programı. 19 konu üzerine 12000'den fazla soru ve cevap içeren program buna rağmen sadece iki diskete sığabiliyor ve fazla yer kaplamıyor. Windows altında çalışan TUSMatik programının bu geniş soru bankasına isterseniz kendiniz de soru ekleyebilirsiniz. Yeni soru girişi, düzeltme ve silme işlemleri için ana menüdeki ilk üç seçenek kullanılabilir. Deneme sınavları için 1987'den başlamak üzere eski TUS sınavlarının nisan ve eylül dönemlerinden biri seçilebilir. Karışık sorular seçildiği zaman tüm arşivden sorular otomatik olarak derlenerek karşınıza geliyor. TUS deneme

sınavı kısmında ise sorular yine karışık olarak fakat konular üzerine sizin belirlediğiniz oranlarda yer alacaktır. Sorular üzerine son seçenek olan "Konu başlıklarına göre sorular" menüsünde ise adı üzerinde anatomi, histoloji, patoloji, dahiliye, psikiyatri, nöroloji, cerrahi, ortopedi, üroloji, kadın doğum gibi 20'ye yakın konudaki testleri çözebilirsiniz. Yine ana menü kısmında yer alan Başarı Grafiği seçeneği ile başarı durumunuzu çubuk grafikler olarak görebilmeniz mümkün oluyor. Herhangi bir teste başladığınız zaman test ekranında soru ve cevap şıkları dışında kullanımı ko-

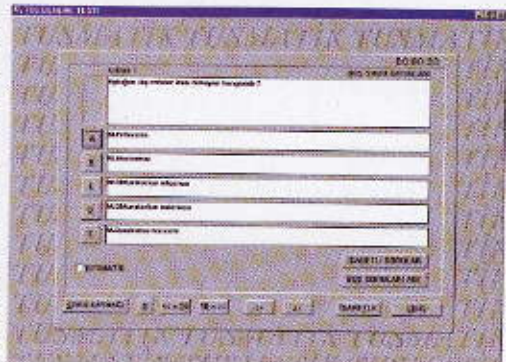
Veri tabanına kendi sorularınızı da ekleyebilmeniz için test sayfasındaki soru ve şık pencereleri olabildiğince geniş tutulmuş.

laylaştırmak için kalan süre, o sorunun hangi yıla ait olduğu gibi çeşitli seçenekler de yer alıyor. Ayrıca boş sorulara ve önceden işaretlediğiniz sorulara da bir tıklama ile ulaşabilirsiniz. Tıp öğrencileri için iyi bir kaynak. ☐

Bilgi İçin: Medicom Bilgisayar

Tel: (0212) 213 3049

Fiyat: 49 \$ + KDV

GRAFİK KARTLARI

Artık her makina için bir zorunluluk haline gelen üç boyut hızlandırıcı kartlar test merkezimizde tüm hünerlerini gösterdiler.

Bu testte hız sınırlarını zorladık ve son teknoloji kartları yarıştırdık.

Bu ayki testimizin konusu artık sadece oyun veya CAD yazılımları için bir şart olmayan üç boyut hızlandırıcı grafik kartları. Piyasada çok farklı markalarda grafik kartları bulunmasına rağmen, kartların kullandığı hızlandırıcı işlemciler sadece birkaç üretici firmaya ait. Ancak grafik kartlarının üzerindeki işlemci kadar o kartlar için yazılmış olan BIOS da önemli. Testi ortak bir platformda gerçekleştirmek amacıyla oluşturduğumuz prosedüre bir de çok popüler standartları eklemeyi uygun gördük.

Elimizdeki tüm 3D kartların ortak bir özelliği vardı; DirectX 5.0 desteği. Şu anda en çok desteklenmesi is-

tenilen özelliğin bu olduğunu göz önüne alarak testimizi planladık. Bu sayede hem tüm kartları aynı yazılım tabanında deneyecek, hem de tek sistem üzerinde test gerçekleştirebilecektik. DirectX 5 içerisinde hazır yer alan 3D sürücüler çok geniş bir kart grubunu desteklemesine rağmen test için her kart üreticisinin kendi sağladığı DirectX sürümünü kullandık. Daha önce bu kadar ayrıntılı yapılmadığına inandığımız testte, bir 3D kart satın almadan önce dikkat etmeniz gereken detaylara ait bilgi bulacaksınız.

Çoğu kartlar için gelen sürücülerde 2D desteği de vardı fakat biz şartlarda eşitlik için 2D test seçeneklerini kullanmadık. Gerçek zamanlı bir

demo-test yazılımı olan Final Reality ile aldığımız sonuçlar bize 3D hesaplama, doku kaplama ve AGP kartlar için AGP transfer hızı hakkında rapor hazırlama imkanı verdi. Tabii ki bunun için ilk önce kullanacağımız Pentium II sisteme ufak bir operasyonla AGP desteği eklemek gerekti. (Bu destek şu anda piyasada bulunan Windows 95 CD'lerinde hazır olarak geliyor.) Test için her zaman aynı ekran boyutları ve renk derinliği kullanıldı ve AGP testi için gerekli test verisi 2.3 Mb ile sınırlandırıldı.

Çok daha hızlı grafik verisi işlemek için çok daha hızlı bir bağlantıya ihtiyaç var, o da AGP. 2.3Mb boyunda RGB bir resim, kartın ana belleğe doğrudan erişim fonksiyonu ile sürekli ekrana basılarak ve çevrilerek test gerçekleştirildi. Bu şekilde elde edilen veri akış hızı ölçülerek kartların AGP performanslarını saptadık. Bu prensiple, aslında 36 Mb'a kadar zorlayabileceğimiz AGP kartları 2.3 Mb ile deneyerek "en iyi durumda" nasıl yanıt vereceklerini görmüş olduk. Böylece sistem belleğinin diske yazılmasından oluşan gecikmelerin bu testi etkilememesi de sağlamış olduk. AGP yapısı gereği sistem belleğine erişim gerçekleştirdiği için bu test sırasında sistem üzerinde (Windows 95'ten başka) bir yük bulunmamasına dikkat ederek sonuçları kaydettik.

Her zaman saf veri transferi işlevsel olmayacaktır. 3D hesaplama, ya da projeksiyon ve yüzey "kesme" (clipping) işlemlerinde kartların performansını ölçmek istersek kullanacağımız yöntem biraz farklı olur. Elimizde basit bir üçgen varken sadece bunu ekranda çevirmek bize bir fikir vermeyeceği için, aynı anda yüzlerce ve birbirine değişik açılarda bulunan, hatta kesişen yüzeyleri işleyerek testi gerçekleştirmenin daha iyi olacağına karar ver-

dik. Kullandığımız yazılımda da normal kullanım sırasında karşılaşılan, ve bundan bir seviye daha karmaşık olan bir 3 boyutlu ve hareketli sahne ile test gerçekleştirildi.

Teste giren kartlar arasında bir kıyaslama yapabilmek amacıyla elde ettiğimiz üç grafiği incelediğinizde her grafikte farklı bir sıralama olduğunu göreceksiniz. Bu, kart üzerinde bulunan işlemcinin özelliklerinden en iyisinin daha iyi gözlemlenebilmesini sağlıyor. Böylece bu gün ya da ileride alacağınız kartın kullanım amacına uygunluğunu saptamanız daha da kolaylaşmış oluyor. Bazı PCI kartların ise AGP versiyonlarını geçmiş olduğu gözünüze çarpacaktır.

Bu kötü tasarım, kullanılan işlemci ve bellek konfigürasyonu, ve veri-

yolu genişliğinin bir fonksiyonudur. AGP kartları tam anlamıyla kullanabilmek için Windows 98'i beklemek gerekeceğinden bir AGP testi gerçekleştirmedik.

Nasıl Seçtik?

Karşılaştırmalı tabloda bulacağınız sonuçlar merkezimizce en önemli kriterler olarak tesbit edildi ve fiyat da göz önünde bulundurularak bu ay okurlarımıza tavsiye edebileceğimiz bir kart seçildi. Seçimin Soket-7 anakart kullanan okurlarımız için de bir anlam ifade edebilmesi için bir tane de PCI veriyolu kullanan kart seçtik.

Seçimimiz, testin konusu 3 boyut hızlandırıcılı kartlar olduğu için 2 boyutlu işlemler için elimizdeki kartlara bir test uygulamadık. ▶

Sözlük

OpenGL: Silicon Graphics tarafından platformdan bağımsız oluşturulan grafik standardı. OpenGL kullanımı yazılım ya da donanım ayırt etmeden Direct3D'den farklı bir ortamda "yorumlanmış" görüntüler elde etmekte kullanılıyor. Assembly gibi düşük seviyede programlanmaya elverişli olan OpenGL, DirectX'in aksine yazılım üreticisi tarafından genişletilebilir özelliğine sahip.

Direct3D: Microsoft'un donanım hakkında çok detaylı bilgi olmadan 3D kartları programlamada kullanmak üzere geliştirdiği API (Application Programming Interface: Program Geliştirme Arayüzü). Çok düşük seviyede kontrole yeni açılan bu standart ile oyun ya da diğer 3D uygulamaları geliştirmek mümkün olmaktadır. Donanım geliştiricileri için hayati sadece bir sürücü yazmak yolu ile daha kolaylaştıran Direct3D ileride yerini Fahrenheit (DirectX 7) isimli bir OpenGL-Direct3D karışımına bırakacak.

AGP: Accelerated Graphics Port (Hızlandırılmış Grafik Bağlantı

Noktası). Bu veri yolu yapısı Pentium II (ve çok ender olmakla birlikte Pentium) işlemcileri destekleyen ana kartlarda kullanılıyor ve grafik kartının sistem belleğine ulaşmasını sağlıyor. Böylece 3D uygulamalarda normalin üzerinde kaplama deseni boyutları bellek sınırı olmadan kullanılabilir. Bu bağlantı noktası aynı zamanda görüntü yakalama özelliği olan kartların da kesintisiz veri aktarmasını sağlıyor.

AGP 2X: AGP ile aynı olmasına rağmen veri transfer hızı iki misli olan veri yolu tipi.

HEIDI: Başta 3D Studio MAX olmak üzere birçok 3D CAD yazılımının kullandığı bir sürücü standardı. Sürücü yapısını sabitleştirerek ileride tek bir yükleme ile daha çok yazılımı desteklemeyi amaçlayan HEIDI sürücülerini donanım geliştiricileri tarafından, bir kaç hariç, yeteri kadar desteklenmiyor.

Bi-Linear Filtreleme: Çoğu kartta bulunan bu fonksiyon sayesinde sadece yazılım ile yapılan 3D'de oluşan "bloklama" yok ediliyor.

TEST EDİLEN GRAFİK KART'LARI

Aidata S3 Virge/GX2

Bilgi için: Aidata
Telefon: 0 212 288 92 92
Faks: 0 212 274 38 10
Fiyat: 795 + KDV
<http://www.aidata.com.tr>
<http://www.s3.com>

Aidata'nın testimize yolladığı ve üzerinde herhangi bir marka bulunmayan bu kartın üzerinde S3 Virge Gx/2 işlemcisi bulunuyor ve kart AGP veriyolunu kullanıyor. İşlemci 64 bitlik bir işlemci ve hem AGP hem de PCI veriyolunu destekliyor. TV çıkışı da destekleyen kart ayrıca hem EDO-RAM (66 MHz) hem de SGRAM (100 MHz) desteği ile oldukça esnek bir yapıya sahip. 24 bitlik 170 MHz'lık RAMDAC

da üzerinde bulunuyor. Kart iki ve üç boyut hızlandırıcısının yanında çeşitli video formatlarının hızlandırıcısına da sahip. Pentium harici CPU'larla da sorunsuz çalışacak şekilde tasarlanmış. Çok geniş bir sürücü desteği yelpazesine de sahip. Kendinden önceki sürümlerine göre GX2 iki veya üç kat daha hızlı çalışan bir işlemci. Kart ile beraber parlaklık vb. ayarların yapılabilirdiği bir sürücü geliyor.

ASUS AGP-V2740

Bilgi için: Çizgi Elektronik
Telefon: 0 212 273 14 91
Faks: 0 212 272 58 86
Fiyat: 145 \$ + KDV
<http://www.asus.com>
<http://www.cizgi.com.tr>

CHIP
Resmî
Tercihli

Asus'un ürettiği olduğu bu kart oldukça yeni bir kart. Üzerinde Intel'in Lockheed Martin ile beraber geliştirerek yeni çıkardığı grafik hızlandırıcı işlemci Intel 2740 kullanılmış ve bu işlemcide Intel "3D hyper-pipeline" adını verdiği yeni bir teknik kullanılmış. AGP 1.0 arabirimini kullanıyor ve AGP 2x'yi destekliyor. 8 megabaytlik 100 MHz'lık standart SGRAM

ile gelen kartın piksel saat frekansı ise 205 MHz. Üzerinde donanımsal olarak DVD'ye hazır eklentiler bulunan kartın opsiyonel olarak video, kamera gibi cihazlar için giriş ve çıkışları bulunuyor. Windows 95, Windows 98, Windows NT, DirectX, OpenGL sürücüleri kart ile beraber geliyor. Direct3D ve DirectDraw gibi hızlandırıcı standartlarını kart destekliyor. Kart ile beraber gelen CD içinden çıkan yazılım ile kolayca sürücüleri kurmak mümkün.

ASUS AGP-V3000/ASUS 3DP-V3000

Bilgi için: Çizgi Elektronik
Telefon: 0 212 273 14 91
Faks: 0 212 272 58 86
Fiyat: 130 \$ + KDV
(Her iki model için de aynı)
<http://www.asus.com>
<http://www.cizgi.com.tr>

Asus'un V3000 modelinin AGP sürümü odullu bir grafik kartı. Çok başarılı olan bu kartın PCI veriyolunu destekleyen sürümüne de çıkarılmış. Kartlarda SGS-Thomson'un RIVA 128 adlı 128 bitlik iki ve üç boyut hızlandırıcı işlemcisi kullanılmış. AGP versiyonu AGP 1.0'ı desteklerken PCI olan ise PCI 2.1 standardını kullanıyor. 230 MHz'lık RAMDAC piksel saatine sahiptir ve üzerlerinde 4 megabayt 100 MHz'lık SGRAM bulunuyor. Kartın üzerinde iki tane Vip

bağlantısı var ve arka tarafında da VGA çıkışının yanında S-VHS/TV çıkışı, kompozit/TV çıkışı, Tuner/TV Box/S-VHS girişi, CCD/kamera girişi bulunuyor. Kullanma kılavuzunda opsiyonel olduğu belirtilen bu giriş ve çıkışlar testimize gelen kartlarda bulunuyordu. Kartlar hem Windows 95 için hem de Windows NT için güncel olan donanım hızlandırıcı standartlarını destekliyor. MPEG-1, MPEG-2 ve Indeo da kartın üzerinde bulunan hızlandırılmış özellikler.

ASUS 3DP-V264GT/Pro

Bilgi için: Çizgi Elektronik
Telefon: 0 212 273 14 91
Faks: 0 212 272 58 86
Fiyat: 105 \$ + KDV (4 MB)
150\$ + KDV (8MB)
<http://www.asus.com>
<http://www.cizgi.com.tr>

Asus'un testimize katılan bu kartında kullanılan işlemci ATI'nin Rage Pro'su. 64 bitlik bir işlemci ve kart 4 megabayt standart olarak geliyor. 8 megabayta yükseltme imkanı da var. Kartın VGA çıkışının yanında iki adet de TV çıkışı var. Bunlardan biri kompozit diğeri ise S-Video çıkışı. Aynı şekilde diğer tarafta da kompozit ve S-Video girişleri bulunuyor. Kartın kullanma kılavuzu diğer Asus ürünle-

rinde olduğu gibi oldukça detaylı hazırlanmış. RAM artırımının nasıl yapılacağından sürücünün nasıl kurulacağına kadar herşey tüm detaylarıyla anlatılmış. Kart üzerinde iki boyutlu bir hızlandırıcının yanı sıra bulunan üç boyut hızlandırıcıya ek olarak artık yaygınlaşmakta olan MPEG verisini donanım olarak çözen bir birim de bulunuyor. Kart DVD sürücüler ile de yüzde yüz uyumlu

Creative Graphics Blaster Exxtreme

Bilgi için: Empa
Telefon: 0 212 599 30 50
Faks: 0 212 598 33 53
Fiyat: Belirlenmedi
<http://www.empa.com.tr>
<http://www.crea.com>

Creative'in bu kartı 3Dlabs'in Permedia 2 işlemcisini kullanarak üretilmiş. İşlemcinin hızı 83 MHz ve ayrıca üzerinde 230 MHz'lik RAMDAC bulunuyor. 100 MHz hızında çalışan 4 megabayt SGRAM kart üzerine entegre edilmiş. Kart üzerindeki BIOS Flash EPROM olarak kullanıldığı için ileride güncelleme imkanı var. İşlemci dolayısıyla kart hem PCI hem de AGP veriyoluna uyum sağlayabiliyor. Testimize gelen kart ise AGP veriyolunu destekliyordu.

Bir CD içinden sürücüler ve bazı programlar çıktı. Testlerimiz sırasında kart bazı dokuları aşırı yumuşattığı için istenmeyen görüntüler de elde ettik, ancak sürücü aracılığıyla bir çok özelliği açıp kapamak ve ayarları yapmak mümkün. Kart DirectX 5.0 içinden çıkan DirectDraw, DirectVideo ve Direct3D'nin en son sürümlerini destekliyor. OpenGL ve 3D Studio MAX için HEIDI sürücüler de CD'nin içinde geliyor.

Diamond FireGL 1000Pro AGP

Bilgi için: Karma
Telefon: 0 212 233 30 30
Faks: 0 212 296 18 29
Fiyat: 223 \$ + KDV
<http://www.karma.com.tr>
<http://www.diamondmm.com>

Diamond Multimedia'nın ürettiği bu grafik kartı üzerinde ise 3Dlabs'in Permedia 2 işlemcisini kullanılmış. Kart üzerinde 4 megabayt 100MHz SGRAM bulunuyor ve piksel saat frekansı için 230 MHz'lik RAMDAC kullanılmış. Kartın en önemli özelliklerinden biri StereoGraphics çıkışına sahip olması. Yani bu kart aracılığı ile likit kristalli gözlükler kullanarak üç boyutlu görüntüler elde etmek mümkün. Diamond'ın ödül kazanan sürü-

cü yazılımı tekniği de bu karta bir avantaj sağlıyor. Ayrıca Flash EPROM teknolojisi ile kartın üzerindeki BIOS'u güncellemek mümkün. Bunu Internet üzerinden ücretsiz yapmak da kartın avantajlarından.

Kart ile beraber tüm popüler sürücüler de geliyor. Tüm güncel standartları destekleyen kartı satın aldığınızda çok çabuk demode olmayacağından bu özellikleri sayesinde emin olabilirsiniz.

Diamond Viper 330

Bilgi için: Karma
Telefon: 0 212 233 30 30
Faks: 0 212 296 18 29
Fiyat: 223 \$ + KDV
<http://www.karma.com.tr>
<http://www.diamondmm.com>

Diamond Multimedia tarafından üretilen bu kartın üzerinde NVIDIA RIVA 128 grafik hızlandırıcısı bulunuyor ve bu işlemci gerçek 128-bit olarak çalışıyor. Kart üzerinde 100 MHz 4 megabayt SGRAM bulunuyor ve piksel saat hızı 230 MHz. Opsiyonel olarak TV çıkışı da kartlara eklenmiş. MPEG-1, Indeo ve Cinepak hızlandırıcılarının yanı sıra Direct3D, Internet VRML ve OpenGL de destekleniyor. Kart aslında

PCI veriyolu için tasarlanmış olmasına rağmen üretici firma AGP sürümünü de çıkarmış. Daha çok oyunlarda yüksek performans gösterdiğini gözlemlediğimiz bu kartı OpenGL desteği ile bazı CAD yazılımlarında gerçek zamanlı olmayan 3D görüntüler elde etmek için kullanabilirsiniz. Kart ile beraber gelen CD içinden çıkan yazılımlar ile kartı kurmak ve istenilen ayarları yapmak çok kolay.

ELSA Victory Erazor

Bilgi için: Tet
Telefon: 0 212 256 35 32
Faks: 0 212 254 77 81
Fiyat: 245 \$ + KDV
<http://www.tet.com.tr>
<http://www.elsa.com>

Elsa'nın ürettiği grafik hızlandırıcı kartlarda SGS-Thomson RIVA 128 işlemcisi kullanılmış. Kartlar 4 megabayt standart olarak geliyor. Windows 95 ve Windows NT sürücülerini de kartlarla geliyor. OpenGL sürücüsü ise henüz deneme aşamasında ve üreticinin sitesinden beta sürümünü sağlanabiliyor. PCI modeli de doku kaplama için sistem belleğini kullanabildiğinden oldukça yüksek performans gösterebiliyor. Windows 95 ve Windows NT için gerçek 128 bit hızlandırıcı

olan kartın arkasında S-Video ve VHS giriş-çıkışları bulunuyor. Kompozit giriş-çıkışlar da unutulmamış. 230 MHz'lik piksel saat frekansı bu kartlarda da bulunuyor. Üzerinde bulunan Flash-BIOS ile her zaman için kolaylıkla güncellenme imkanı da bulunuyor.

Kartlar S-Video ve VHS cihazlara çıkış ve yine aynı standartları destekleyen girişlere sahip. Ayrıca ELSA'nın kartları için altı yıllık bir garanti süresi söz konusu.

Bilgi için: Tet
Telefon: 0 212 256 35 32
Faks: 0 212 254 77 81
Fiyat: 395 \$ + KDV
<http://www.tet.com.tr>
<http://www.elsa.com>

CHIP
Testin
Tercihini

ELSA Winner 2000/Office

Elsa'nın bu kartında 3Dlabs'in Permedia 2 grafik hızlandırıcısı kullanılmış ve kartlar standart olarak 4 megabayt RAM ile donatılmış. Ek bir modül ile bellek miktarını 8 megabayta çıkarmak mümkün. 230 MHz'lik piksel saat frekansının yanında kartın üzerinde S-video giriş-çıkışları ve kompozit giriş ve çıkışlar bulunuyor. Bu kart ile video konferans için gerekli olan video giriş-çıkışlarını

yapmak da mümkün. İşlemci 64 bit'lik bir işlemci ve kart üzerindeki RAM-DAC ile 200 MHz'e kadar tazeleme frekanslarına çıkmak mümkün. Microsoft'un DirectX'ini ve OpenGL'i destekleyen kartın yanında ayarları yapmak için gerekli olan birçok araç yazılım da geliyor. PCI veriyolu için tasarlanan kartın PCI versiyonu ile de AGP oyunları oynamak mümkün. Bunun sebebi de doku belleği olarak sistem belleğinin de kullanılabilmesi.

Flagpoint Shocker GX/2

Bilgi için: Karma
Telefon: 0 212 233 30 30
Faks: 0 212 296 18 29
Fiyat: 855 + KDV (4 MB)
<http://www.karma.com.tr>

Flagpoint'in bu kartı üzerinde S3 Virge/GX2 işlemcisi kullanılmış. İşlemci 64 bitlik iki ve üç boyut hızlandırıcı. Aynı zamanda birçok sıkıştırılmış video formatını da donanımsal olarak açabiliyor. GX2 işlemcisi S3 tarafından daha önce çıkarılan işlemcilere göre çok daha başarılı. DX işlemcisine göre 2-3 kat daha hızlı olan bu işlemci renk üzerinde oynamalara da izin veriyor. Hem AGP hem de PCI desteği var ve bu kart PCI veriyolunu kullanıyor. 4 megabayt bel-

lek ile gelen kartın hem EDO hem de SGRAM desteklemesi oldukça büyük bir avantaj. Kart ile 1600x1200 çözünürlükte 256 renk elde etmek mümkün. İşlemci üzerinde 170 MHz'lık piksel saat hızı sağlayan RAMDAC bulunuyor. Kart kaliteli TV çıkışı sağlayabiliyor. Kart ile beraber Windows 95 Windows NT ve 3.1 sürücüleri geliyor. 83 MHz'lık ve 100 MHz'lık 64 bit'lik SGRAM destekleyen kartın üzerindeki bellek modülü kadar RAM bulunuyor.

Iwill 3D Adventure II

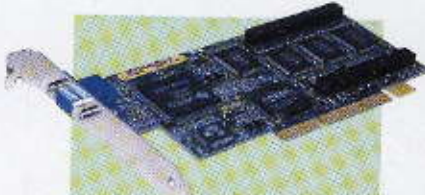

Bilgi için: Datagate
Telefon: 0 212 288 53 11
Faks: 0 212 288 07 86
Fiyat: Belirlenmemiş
<http://www.iwill.com.tw>

AGP mimarisi ile üretilen bu kartın üzerinde 3Dlabs'in Permedia 2 işlemcisi bulunuyor. Karta 230 MHz'lık RAMDAC entegre edilmiş ve ayrıca üzerinde 100 MHz'lık SGRAM'ler bulunuyor. Testimize katılan kartın üzerinde 8 megabayt SGRAM vardı, ancak kartın 4 megabaytlık modelleri de mevcut. 8 megabaytlık model ile 1280x1024'lük bir çözünürlükte 16.7 milyon renk görüntülemek mümkün. Kartın Z-tampo-

nu 32 bitlik. Kartın arka tarafında sadece monitöre çıkış veren VGA çıkışı bulunuyor. Kart hem iki hem de üç boyut hızlandırıcısı. Bunların yanı sıra MPEG-2 hızlandırıcısına da sahip. Donanımsal olarak Direct3D, OpenGL ve Heidi standartlarını destekliyor. Bir CD içinde gerekli sürücüler ve bazı yazılımlara yer verilmiş ve başka bir CD içinde ise kartla beraber 13 tane oyunun demo sürümü geliyor.

Matrox Millenium II

Bilgi için: Karma
Telefon: 0 212 233 30 30
Faks: 0 212 296 18 29
Fiyat: 369 \$ + KDV
<http://www.karma.com.tr>
<http://www.matrox.com>

Matrox'un geliştirdiği bu yeni kart hem iki boyut hem de üç boyut hızlandırıcıya sahip. Kart üzerinde altıncı kuşak MGA işlemcisi olan MGA-2164W işlemcisi bulunuyor ve işlemci oldukça gelişmiş özelliklere sahip. Kart üzerinde çift yönlü erişilebilen WRAM'ler kullanılmış ve kartın üzerinde 8 megabayt bellek bulunuyor. Bellek modülleri kartın ön ve arka yüzlerine dağıtılarak akıllıca bir tasarım yapılmış. Ayrıca kart üzerinde ileriye dönük amaçlı tasarlanmış iki adet de genişleme yuvası

bulunuyor. Kartın üzerinde ana işlemcinin yanında Texas Instruments tarafından üretilmiş birde video hızlandırıcı işlemci bulunuyor. 1920x1200'e kadar çözünürlüğe çıkabilen kart 16 megabayta da yükseltilebilme özelliğine sahip. Kart ve tabii işlemci her ne kadar PCI veriyolu için de tasarlanmış olsa AGP sürümü ile de oldukça yüksek performanslar elde ediliyor. Kart ile beraber Matrox tarafından çeşitli sürücülerin ve yazılımların koyulduğu bir adet de CD geliyor.

Tekram AGP-5000

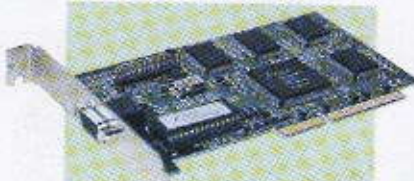

Bilgi için: Karma
Telefon: 0 212 233 30 30
Faks: 0 212 296 18 29
Fiyat: 131 \$ + KDV (8 MB)
<http://www.karma.com.tr>
<http://www.tekram.com>

Tekram 3D Fire adlı AGP-5000 modelinde üç boyut hızlandırıcı olarak Riva 128 kullanılmış. SGS Thomson ürettiği 128 bitlik bir işlemci olan Riva 128 in iki ve üç boyut hızlandırma özelliği var. Kart 66 MHz'lik AGP 1.0 arabirimini kullanıyor. Donanımsal olarak MPEG-1 ve MPEG-2 çözümü de yapıyor. Kartın üzerinde 100 MHz'lik 4 megabayt SGRAM bulunuyor. VGA çıkışının yanında çeşitli kaynaklar için giriş ve çıkışlar için de

baglantı yerleri bulunuyor. Kart ile beraber Windows 95 ve Windows NT sürücüleri ve bir tane de gelişmiş video oynatıcısı geliyor. Kartın üzerinde bulunan 6 pinlik bir bağlantı noktası aracılığıyla 3 boyutlu oyun gözlüklerinden takmak mümkün. Ayrıca kartın üzerinde 2 tane de opsiyonel video girişi için VIP bağlantı noktası yer alıyor. Kart ile beraber gelen kitapçık içinde kart ile ilgili teknik bilgiler oldukça detaylı bilgiler anlatılmış.

Utopia 3DImage 9750

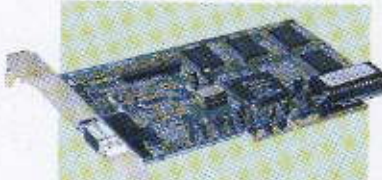

Bilgi için: Empa
Telefon: 0 212 599 30 50
Faks: 0 212 598 53 53
Fiyat: Belirlenmedi
<http://www.empa.com.tr>

Bu kartın üzerinde ise Trident 3DImage9750 işlemcisi bulunuyor ve kart 66 MHz AGP veriyolunu destekliyor. 170 MHz'lik RAMDAC işlemci üzerine entegre edilmiş. 64 bitlik bir işlemci ve grafik arabirimi hızlandırma amaçlı tasarlanmış. Yani hem iki hem de üç boyut hızlandırıcıya sahip. Kart Windows'un tüm sürümlerinin sürücüleri ve Autocad sürücüleri ile geliyor. DirectDraw desteği var ve MPEG'i donanımsal olarak çözüyor. Kart standatı olarak 4 megabayt bellek ile geliyor. Kart ile beraber gelen CD çok amaçlı hazırlanmış bir sürücü arşivi ve bu CD içerisinde çeşitli grafik hızlandırıcı işlemcilerin sürücülerinin son sürümleri bulunuyor. DirectX'in son sürümü ve Xing mpeg oynatıcı yazılım da CD'ye eklenmiş. Kartın arka tarafında sadece VGA çıkışı olmasına rağmen kartın üzerinde konektör yer alıyor.

Bu kartın üzerinde ise Trident 3DImage9850 işlemcisi kullanılmış ve işlemci hem AGP hem de PCI veriyolu standartını destekliyor. Testimize katılan kartın kullandığı arabirim AGP idi ve üzerinde 170 MHz'lik piksel saat hızını sağlayan RAMDAC bulunuyordu. Kartın desteklediği RAM hızı maksimum 833 MHz. Kartın opsiyonel olarak TV için çıkışı ve çeşitli cihazlardan girişleri bulunabiliyor. DirectDraw ve MPEG desteği var. Kart ile beraber

Utopia 3DImage 9850

Bilgi için: Empa
Telefon: 0 212 599 30 50
Faks: 0 212 598 53 53
Fiyat: Belirlenmedi
<http://www.empa.com.tr>

Windows'un tüm sürümlerinin sürücüleri geliyor. Bu kart oldukça yeni ve elimize de son anda ulaştı. İthalatçı firma yakında stoklarına gireceğini belirtti. Kartla beraber Tomb Raider oyunu da geliyor. Kitapçık ise detaydan uzak. Bize gelen sürümünde bulunmamasına rağmen opsiyonel olarak kartın arka tarafında video ve kompozit çıkışlar bulunuyor. Ayrıca testimize gelen kartla beraber sadece Windows 95 sürücüleri geldi.

Windows'un tüm sürümlerinin sürücüleri geliyor. Bu kart oldukça yeni ve elimize de son anda ulaştı. İthalatçı firma yakında stoklarına gireceğini belirtti. Kartla beraber Tomb Raider oyunu da geliyor. Kitapçık ise detaydan uzak. Bize gelen sürümünde bulunmamasına rağmen opsiyonel olarak kartın arka tarafında video ve kompozit çıkışlar bulunuyor. Ayrıca testimize gelen kartla beraber sadece Windows 95 sürücüleri geldi.

Bilgi İçin: Empa
Telefon: 0 212 599 30 30
Faks: 0 212 598 53 53
Fiyat: Belirlenmedi
<http://www.empa.com.tr>

Üzerinde S3 virge DX işlemcisi bulunan bu kart diğer kartların üzerinde bulunan işlemcilere göre daha eski. EDO RAM desteği sağlayan kart en fazla 4 mb olabiliyor. Testimize de 4 mb'lık modeli gelen bu kart üzerinde ayrıca 170MHz'lik piksel saat frekansı sağlayan RAMDAC bulunuyor. Kart üzerinde 64 bitlik hızlandırıcı hem 2 hemde 3 boyutlu hızlandırıcı sağlanmasının yanı sıra değişik video formatlarını da destekliyor. Kart ile beraber

farklı işletim sistemleri için gerekli olan sürücüler de geliyor.

Kart en fazla 75 Hz'lik tarama frekansını kaldırabiliyor ve çıkabildiği en yüksek çözünürlük 1028X1024. Kartın yanında gelen sürücüler S3'ün kendi işlemcileri için yazdığı sürücüler. Kartın tasarımı da S3 firmasının kendi ürettiği işlemcisi için öngördüğü şekilde yapılmış. CD'nin içinden yine S3 firmasının ürettiği bazı yama yazılımlar da çıkıyor.

Xpert@Play

Bilgi İçin: Karma
Telefon: 0 212 233 30 30
Faks: 0 212 296 18 29
Fiyat: 276 \$ + KDV (8 MB PCI)
175 \$ + KDV (4 MB PCI)
232 \$ + KDV (8 MB AGP)
<http://www.karma.com.tr>
<http://www.atitech.com>

PCI veriyolunu kullanan kartın testimize iki ayrı modeli katıldı. Biri 8 megabayta yükseltilebilen 4 megabaytlık bir kart iken diğeri 8 megabaytlık sürümüydü. Kart üzerinde bulunan işlemci kartı üreten firmanın ATI 3D Rage Pro'su. 64 bitlik hızlandırıcı üç boyut, iki boyut ve videolar için hızlandırıcı özelliklere sahip. Donanımsal olarak MPEG-2 hızlandırıcısına sahip ve kart üzerine 230 MHz'lik piksel saat hızı da eklenmiş. Kartın arkasında kompozit ve S-video çıkışları da bulunuyor. Kart

ile beraber üç boyut özelliğini kullanan oyunlar geliyor.

Aynı modelin testimize AGP modeli de katıldı ve bu kartın üzerinde de 8 megabayt SGRAM bulunuyordu. OEM olarak gelen kartın yanında kutulu gelen PCI sürümündeki gibi yazılımlar yoktu. Her iki sürüm de ek bir karta gereksinim duymadan DVD'ye uyum gösterebilecek şekilde tasarlanmışlar. Kart ile beraber tüm bağlantıları yapabilmek amacıyla gerekli olan kablolar da geliyor.

Xpert@Work

Bilgi İçin: Karma
Telefon: 0 212 233 30 30
Faks: 0 212 296 18 29
Fiyat: 262 \$ + KDV (8 MB)
209 \$ + KDV (4 MB)
<http://www.karma.com.tr>
<http://www.atitech.com>

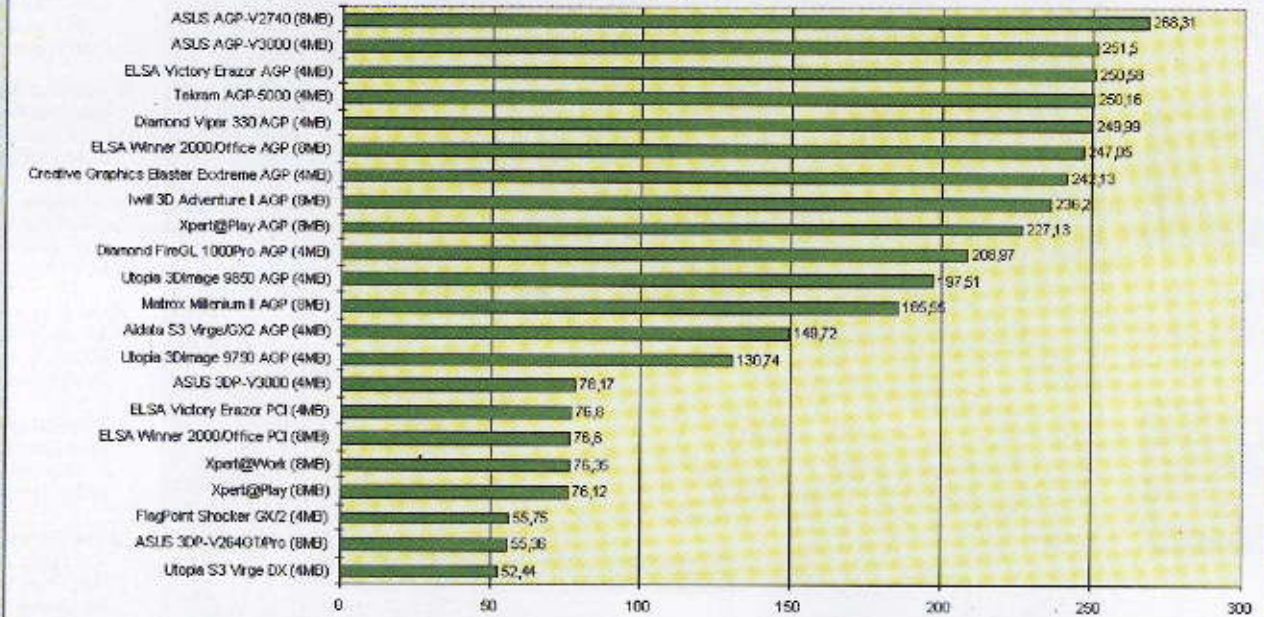
Bu kart da Xpert@Play ile aynı özelliklere sahip. Kart üzerinde ATI'nin ATI 3D Rage Pro üç boyut hızlandırıcı işlemcisi bulunuyor ve kart üç ve iki boyut hızlandırmanın yanında MPEG-2'yi de donanımsal olarak destekliyor. Direct3D ve OpenGL desteği veren kartın asıl kullanım yeri olarak işyerleri düşünülmüş ve kartın arkasındaki ekstra çıkışlar iptal edilmiş. Ayrıca kartın Xpert@Play ile arasındaki en büyük fark da bundle olarak gelen ya-

zılımlar.

Karta daha çok üç boyut çizim programları eklenmiş. Extreme 3D, PhotoSuite, Wirl, 3D Models kart ile beraber gelen yazılımlar. Kutunun içinden çıkan kitapçık 6 ayrı dilde yazılmış ve sürücü ile CD içinde gelen yazılımların kurulumunu anlatıyor. Sürücü kurulduktan sonra araç çubuğunda çıkan simge aracılığıyla sürücünün ve ekran kartının ayarlarına kısa yoldan erişmek mümkün.

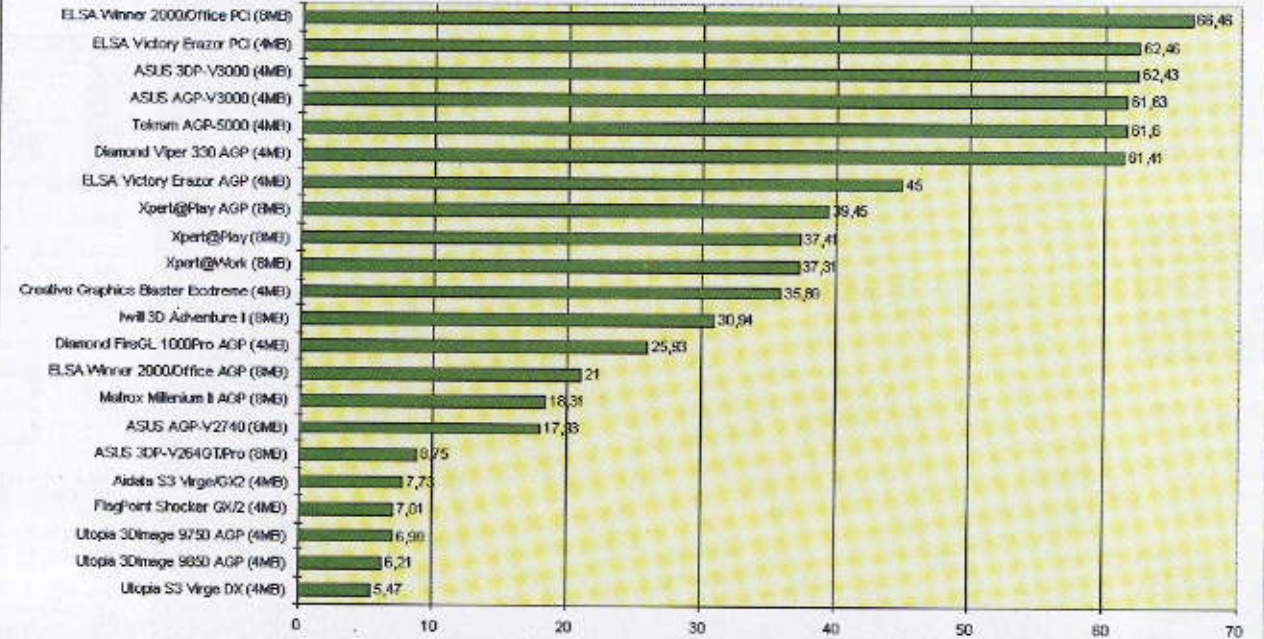

25 Pixel (Kpolys/s)

"25 pixel" testinde ekran kartının 25 piksellik poligonlardan bir saniye içinde ekrana kaç tane çizildiği ölçülüyor. Poligonlar doku kaplama, gölgelendirme ve z-tamponu kullanılarak çiziliyor.

Fill Rate (Mpixels/s)

"Fill rate" testi'nde ekran kartı üzerindeki 3D hızlandırıcısının hafızasına ne kadar hızlı pikseller çizilebildiği ölçülüyor. Sonuç megapiksel/saniye cinsinden veriliyor.

3D performance
(Reality marks)

Reality Marks, sisteme verilen ortalama 3D performans puanıdır. Bir Pentium 150 ve S3 Virge/VX'den oluşan sistem tam olarak 1.0 RMark değerindedir.

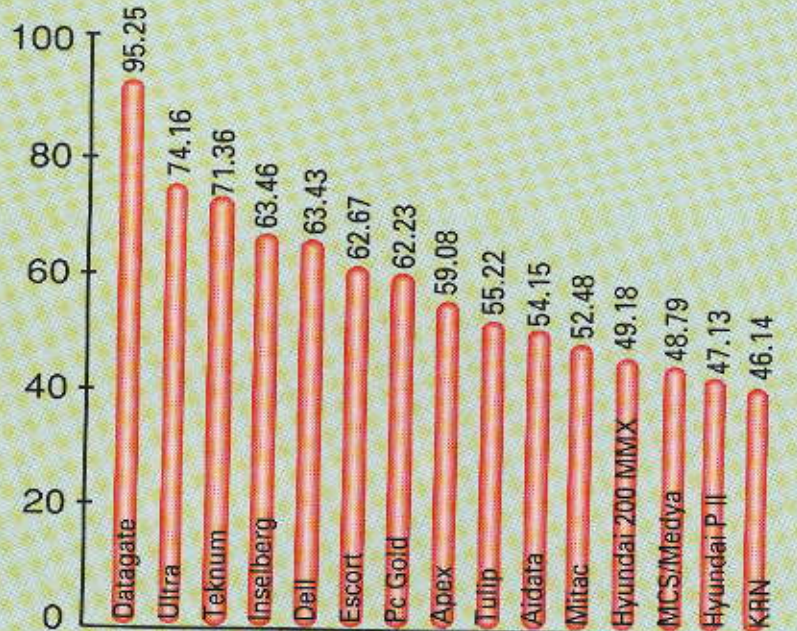
DÜZELTME

PC Testi Sonuçları

Geçen sayımızda yapmış olduğumuz PC testi sonuçlarını yayınlarken grafiklerin hazırlanması sırasında okuyucuları yanlış yönlendirebilecek, üreticileri de mağdur duruma düşürecek bir hata yaptığımızı dergi baskıya girdikten sonra fark ettik. Fiyat/performans oranının grafikleri hazırlanırken oluşan bu hata yüzünden tüm okuyuculardan ve teste makine gönderen firmalardan özür diliyoruz. Grafiği düzgün haliyle yanda yeniden ilginize sunuyoruz.

Okurlar tarafından aşırı bir ilgiyle karşılanan bu testi önümüzdeki aylarda çok daha geniş kapsamlı olarak yeniden yapıp dergimizde yayınlayacağız.

Fiyat/Performans

Grafik Kartı Satın Alırken

Bu sayfada 'Satın Alma Danışmanı' başlığı altında her ay bir bilgisayar ürünü satın alırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini bulabileceksiniz. Bu ayki konumuz 3 Boyutlu Grafik Kart'ları.

Bilgisayar teknolojisindeki yarışa ekran kartlarının katılmaması düşünülemez. Özellikle grafik ağırlıklı uygulamalarda günümüzde artık şart olan üç boyut hızlandırıcılı grafik kartı satın alırken dikkat edilmesi gereken ilk özellik. Farklı standartların olduğu üç boyut, hızlandırıcılarda en popüler olanı ise DirectDraw. Özellikle oyunların kullandığı doğrudan donanım erişimi sağlayan bu standart Microsoft'un geliştirdiği bir özellik ve tüm oyun firmaları tarafından da kabul gören bir standart hemen tüm kartlar bu standartı destekliyor. Bütün kartlarla beraber DirectX'in son sürümü de geliyor.

DirectX'in yanı sıra özellikle Windows NT işletim sistemi için artık

bir standart haline gelmiş Open GL standardı da kartta aramanız gereken özelliklerden. Her kartın desteklemediği bu özellik programcılara sürücüyü genişletme imkanı sağlıyor. DirectX'e göre daha başarılı bir standart olan OpenGL, NT işletim sistemini kullananlar için ileriye dönük bir yatırım.

Bunların yanı sıra Autodesk firmasının 3D Studio Max için geliştirdiği Heidi standardı da kartlara yavaş yavaş yerleşiyor. Bu firmanın ürünlerini kullananlar için düşünülmesi gereken bir özellik.

Pentium II işlemcili bir makineye sahip olanlar için ise AGP artık bir şart. Çok hızlı veri transferine izin veren AGP sistem belleğini de kullanarak PCI grafik kartlarında bulu-

nan hafıza sınırını aşıyor. 10 ns'lik hafıza modülleri ile kartın performansı oldukça yüksek. AGP grafik kartları kendinden TV çıkışı ve video girişine izin verdiği için bu çıkışların kart üzerine entegre edilmiş olanlarını tercih etmek de geleceği düşünerek hareket etmek olur.

Çok yakında CD sürücülerimizin yerini alacak olan DVD sürücülerine uygunluk da ekran kartı alırken dikkat edilecek bir nokta.

Aynı anda birçok pencerede çalışanlar içinse yüksek çözünürlük ve yüksek çözünürlüklerdeki tazeleme oranları önemli birer kriter.

Ürün listesinde yer almak istiyorsanız, lütfen (0212) 283 42 54 numaralı telefona ürünlerinizi fakslayınız.

ÜRÜN İSMİ	FİRMA	YETKİLİ	TELEFON
DONANIM			
HDD			
HP	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
QUANTUM	ESTRON	LEVENT GİRGİN	(0 212) 224 54 04
NEC	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
QUANTUM PIONEER 2100MB	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TİMUR	(0 216) 336 00 20
IBM 6.4 IDE	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
MAXTOR 2.1 GB	KONTROL DATA BİLG.	ŞEREF ŞENTÜRK	(0 216) 414 18 40
QUANTUM FIREBALL 3.2 GB	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
W.DIGITAL 6500 MB SCSI	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
SEAGATE	DENİZ BİLGİSAYAR	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
W.DIGITAL	GÜLEN BİLGİSAYAR	UMİT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
MICROPOLIS	MEGAVİZYON	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
SEAGATE 2.5 GB IDE U/ATA	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
W. DIGITAL 2.1 GB	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
SAMSUNG 3.2 GB IDE U/ATA	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
QUANTUM 4.3 GB IDE U/ATA	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
ANAKART			
SOYO 5VX5	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
REDFOX 512 TX	ESTRON	LEVENT GİRGİN	(0 212) 224 54 04
CRUSADER 512 TX	ESTRON	LEVENT GİRGİN	(0 212) 224 54 04
PENTIUM BOARD VX 512K	YONSIS	ZEYNEP TANDOPAN	(0 216) 414 35 74

ÜRÜN İSMİ	FİRMA	YETKİLİ	TELEFON
DONANIM			
ANAKART			
MATSONIC TX-PRO 1 MB CACHE	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
MAINBOARD TYAN TX 512	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
TOMATO 512 VIA	KONTROL DATA BİLG.	ŞEREF SENTÜRK	(0 216) 414 18 40
PENTIUM 512K CACHE TX INTEL	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
ASKA 512 KB INTEL 430 TX	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
TX PRO 512 K	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAP	(0 216) 330 27 70
TOTEM INTEL TRITON TX	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
FLAGPOINT INTEL TRITON TX	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
ASSUS TX97X-E INTEL TX	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
ABIT PX5 512 KB TX MMX	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
SHUTTLE 512 TX	DENİZ BİLGİSAYAR	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
TOTEM INTEL TRITON KEY ON/OFF	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
P2L97 S PH INTEL LX	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
GIGABYTE LX6 440LX	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
MONİTÖR			
HP 14", 15", 17", 19", 21"	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
CTX DIGITAL OSD 15"	MEDYA BİLGİSAYAR	İBRAHİM ERDOPAN	(0 216) 414 13 22
ACANA DIGITAL 14"	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
SAMPO	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
TATUNG DIGITAL 15"	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAĞ	(0 216) 330 27 70
PANASONIC DIGITAL 15"	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
COMPAL	ESTRON	LEVENT GİRGİN	(0 212) 224 54 04
MICROVISION DIGITAL 14"	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
DAEWOO DIGITAL 14", 15", 17", 20", 21"	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
VESTEL DIGITAL 14"	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
PHILIPS 21"	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
HYUNDAI 14"	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
SONY	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOPAN	(0 216) 414 35 74
HANSOL	TELLCOM	MURAT TELLİOĞLU	(0 212) 213 34 40
MULTIMEDYA 15"	GÜLEN BİLGİSAYAR	UMİT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
ANALOG 14"	GÜLEN BİLGİSAYAR	UMİT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
NEC	ESCORT COMPUTER	KAHRAMAN İNCE	(0 212) 212 07 50
LITE-ON	ESCORT COMPUTER	KAHRAMAN İNCE	(0 212) 212 07 50
İŞLEMCI			
INTEL PENTIUM 166 MMX OEM	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAP	(0 216) 330 27 70
INTEL PENTIUM II 300 BOX	KONTROL DATA BİLG.	ŞEREF SENTÜRK	(0 216) 414 18 40
INTEL PII 333	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
INTEL PENTIUM II 350	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
INTEL PENTIUM II 400	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
INTEL 233 MMX	CEMRE BİLGİSAYAR	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 216) 330 06 30
INTEL 166 MMX	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
INTEL PENTIUM PII 233	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
INTEL PENTIUM II 266	DENİZ BİLGİSAYAR	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
INTEL II 300 MHZ 512K	MEDYA BİLGİSAYAR	İBRAHİM ERDOĞAN	(0 216) 414 13 22
INTEL PII 233	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
INTEL PENTIUM 233	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74
INTEL 200 MMX	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
INTEL PII 266	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
INTEL PII 300 box	GÜLEN BİLGİSAYAR	UMİT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
INTEL PENTIUM 166 MMX CPU	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
INTEL PENTIUM II 333	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
RAM			
32 MB DIMM	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
32 MB SDRAM	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAĞ	(0 216) 330 27 70
16 MB 72 PIN EDO	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
16 MB 72P SIMM EDO	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20

ÜRÜN İSMİ	FİRMA	YETKİLİ	TELEFON
DONANIM			
RAM			
4 MB SIM (72 PIN) EDO	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
32 MB 72 PIN EDO	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
32 MB SD RAM	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
64 MB 168 PIN S-DRAM	MEDYA BİLGİSAYAR	İBRAHİM ERDOĞAN	(0 216) 414 13 22
16 MB EDO RAM	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
8 MB EDO RAM	GÜLEN BİLGİSAYAR	ÜMIT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
64 MB SDRAM	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
128 MB 168 PIN SDRAM	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74
İKİNCİ VE GRAFİK KARTLARI			
OXYGEN 102-1 CPU	MEGAVİZYON	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
ASUS AGP V.3000	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
VGA DIAMOND 8 MB FIRA GLPRO	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
ELSA WINNER 2000/Office	TET LTD.	TAYFUN ERKESKİN	(0 212) 256 35 32
4 MB S3 VIRGE VGA KART	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
S3 VIRGE	DENİZ BİLGİSAYAR	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
UTOPIA 4MB S3 VIRGE-DX	KONTROL DATA BİLG.	ŞEREF ŞENTÜRK	(0 216) 414 18 40
1 MB S3 TRIO	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
MATROX MILLENNIUM 4 MB	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
DPS EDIT BAY	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
DPS PERCEPTION VR Capture	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
MATROX Digisuite	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
DPS PERCEPTION VR Bundle	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
DIAMOND ST 220 4MB	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
ETHERNET KARTI			
CNET OEM 16 BIT ETHERNET COMBO	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
ETHERNET NE 2000 ISA COMBO	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
HP DeskDirect lan Adapter	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
HP JetDirect EX Print Server	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
PCIMCI ETHERNET KARTI	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
CNET OEM 32 BIT PCI ETHERNET	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
LITE-ON 32 BIT PCI BNC+UTP	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKOZ	(0 212) 677 96 86
16 BIT ETHERNET COMBO	GÜLEN BİLGİSAYAR	ÜMIT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
D-LINK RETAIL	4K BİLGİ İŞLEM	TUĞBA BOYER	(0 212) 259 38 00
HUB			
8+1 HUB	GÜLEN BİLGİSAYAR	ÜMIT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
D-LINK RETAIL DE-809TC	4K BİLGİ İŞLEM	TUĞBA BOYER	(0 212) 259 38 00
16'LI HUB	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
3COM	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKOZ	(0 212) 677 96 86
NE2000 BOOT ROM	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
C-NET 18'LI HUB (UTP, BNC, AUI)	BİLİM BİLGİSAYAR	NİLGÜN TANRIVERDİ	(0 212) 676 50 17
KASALAR			
ATX MIDI TOWER 250 WATT	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
MINI TOWER (DIGİTLİ)	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
MINI TOWER KASA	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
MULTIMEDIA KASA	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
KAPAKLI KASA	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
ASUS ATX KASA	GÜLEN BİLGİSAYAR	ÜMIT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
MINI TOWER KASA KAPAKLI	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
ATX KASA	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
UPS			
RIELLO PD 300, 450, 650 VA	ATP	MURAT KÜÇÜK	(0 212) 213 53 80
EKOLINE 300VA	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
PRONET 500, 900, 1400VA	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
DATA-PROTECTOR	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKOZ	(0 212) 677 96 86
LINEINTER 325-425-525 VA	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
MAIN POWER 300-600-1200 VA	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74

ÜRÜN İSMİ	FİRMA	YETKİLİ	TELEFON
DONANIM			
UPS			
KING (LINE INTERACTIVE) 325-425-525 VA	DENİZ BİLGİSAYAR	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
FENTON	TELLCOM	MURAT TELLİOĞLU	(0 212) 213 34 40
TRIPP LITE BC PERS INT 280	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
PANASONIC P SONIC ART PRO 280-425-650	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
POWERCOM 250 VA	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
CD-ROM			
24x BTC	ESTRON	LEVENT GİRGİN	(0 212) 224 54 04
32X CREATIVE INFRA UK	MEDYA BİLGİSAYAR	İBRAHİM ERDOĞAN	(0 216) 414 13 22
PIONEER	MEGAVİZYON	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
32X CREATIVE INFRA	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
2X6 SCSI CD WRITER MITSUMİ	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
2X2X6 TRAXDATA	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
20X LITEON	DENİZ BİLGİSAYAR	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
24X SAMSUNG	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
24X TOSHIBA/ACER	YONSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74
24X CREATIVE	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
24X MITSUMİ	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
32X ACER	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
24X CYBER	GÜLEN BİLGİSAYAR	UMİT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
SES KARTI			
MASTERPORT - CUBASE AUDIO	MEGAVİZYON	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
TRIPLEDAT - MASTERING SOLUTION	MEGAVİZYON	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
YAMAHA 719 3D PNP	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
CREATIVE SB 16 OEM	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 212) 348 94 54
16 BIT OPTİ	DENİZ BİLGİSAYAR	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
CREATIVE AWE 64 PNP	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
SOUND BLASTER OEM 16 PNP	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
TV VE RADYO KARTLARI			
COMBO TV PRO + 4 MB VGA+UK+TXT	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
RADYO KARTI	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
ZORTLIX INT. RADYO KARTI	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
AWERMEDYA TVCARD+U.KUM	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
ZOLTRIX RADIO KARTI	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
SOUND FORTE RADIO KARTI	DENİZ BİLGİSAYAR	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
TV+UZAKTAN KUMANDA	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
TV+U.K.+FM+CAPTURE	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
SONY/PHILIPS VIDEO CONFERENCE KIT	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
TV KARTI+CAP.+TXT+U.K	MEDYA BİLGİSAYAR	İBRAHİM ERDOĞAN	(0 216) 414 13 22
TV KARTI U. KUMANDALI	GÜLEN BİLGİSAYAR	UMİT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
FM RADYO	GÜLEN BİLGİSAYAR	UMİT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
AVERMEDIA TV	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
TEKRAM TV+2 MB VGA+MPEG	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
KONTROL KARTLARI			
VESA I/O KART	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
SCSI KART NON CACHE	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
ADAPTEC SCSI KART 2940 UW KIT	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
ASUS SC200	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
VESA VO KONTROL KARTI	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
ADAPTEC	BİLİM BİLGİSAYAR	NİLGÜN TANRIVERDİ	(0 212) 676 50 17
KLAVYE			
TRF WIN95	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
MICROSOFT KLAVYE	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TIMUR	(0 216) 336 00 20
ERGONOMİK Q TÜRKÇE KLAVYE	SENTİM BİLGİSAYAR	EMİNE AKMAN	(0 216) 466 08 50
Q-F BTC KLAVYE	DENİZ BİLGİSAYAR	SATİŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
PASTEL RENKLİ KLAVYE	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
Q TÜRKÇE WIN 95	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70

ÜRÜN İSMİ	FİRMA	YETKİLİ	TELEFON
DONANIM			
KLAVYE			
105 TUŞLU F TÜRKÇE	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
F TÜRKÇE KLAVYE	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
MOUSE			
MICROSOFT MOUSE OEM	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
MS INTELLI MOUSE	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
MOUSE OEM	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
MOUSE 3 TUŞLU	GÜLEN BİLGİSAYAR	ÜMIT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
MITSUMI MOUSE	KONTROL DATA BİLG.	ŞEREF ŞENTÜRK	(0 216) 414 18 40
YAZICI			
HP LaserJet	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	ALIN SERCENYAN	(0 212) 279 89 21
HP Deskjet	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	ALIN SERCENYAN	(0 212) 279 89 21
HP 690C PLUS	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
HP OFFICE PRO 1150 C	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
OKI ML 280	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
PANASONIC	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
EPSON	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
HP 6L	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
STAR	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74
NOTEBOOK			
HP OMNIBOOK 2000/3000/5700	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
ZET NOTEBOOK	ESTRON	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 224 54 04
DIGITAL HINOTE ULTRA 2000	4K BİLGİ İŞLEM	TUĞBA BOYER	(0 212) 259 38 00
DIGITAL HINOTE VP735	4K BİLGİ İŞLEM	TUĞBA BOYER	(0 212) 259 38 00
IBM	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKÖZ	(0 212) 677 96 86
ESCORT	ESCORT COMPUTER	ÖZGÜN TERZİ	(0 212) 212 07 50
TOSHIBA	ESCORT COMPUTER	ÖZGÜN TERZİ	(0 212) 212 07 50
COMPAQ	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74
MODEM			
33.6 CRUSADER	ESTRON	LEVENT GİRGİN	(0 212) 224 54 04
33.600 BOCA	MAVİ DONANIM	MUSTAFA AKYOL	(0 216) 348 94 54
SYSGRONICS 56.000 EXTERNAL	TRANSDATA LTD.	ILKNUR TİMUR	(0 216) 336 00 20
33.600 PROLING EXT.	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
56K APACHE VOICE INT.	MEDYA BİLGİSAYAR	İBRAHİM ERDOĞAN	(0 216) 414 13 22
E-TECH MODEM	DENİZ BİLGİSAYAR	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 213 34 00
33.600 APACHE INT.	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
33.600 PCTEL INTELNAL	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
33.600 ROCKWELL INTERNAL	PROTOKOM	TUNCAY ZENGİN	(0 212) 216 23 92
ACER 33.6 ROKWEL FAX/MODEM	GÜLEN BİLGİSAYAR	ÜMIT ŞENCAN	(0 212) 266 62 42
56.000 USR EXTERNAL	PROMARKET	HÜSEYİN KABAK	(0 212) 216 23 94
DATRON 33.600/56.600 INT.	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74
33.6 US ROBOTICS	ARSLAN BİLGİSAYAR	AHMET ÇELİK	(0 212) 213 84 25
SCANNER			
PRIMAX	ESTRON	BUKET YERUŞELMI	(0 212) 224 54 04
HARDWARE GALLERIA 600S	ESCORT MULTIMEDYA	RAGİP SERBEST	(0 212) 212 07 50
HP 6100C	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
HP 5P	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
PARAGON 1200 SP	MASCOM	AHMET OKUMUŞ	(0 212) 212 13 66
SCAN EXPRESS SERIES	MASCOM	AHMET OKUMUŞ	(0 212) 212 13 66
MUSTEK PARAGON 1200 SP	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
HP SCANJET 4C	GOLD BİLGİSAYAR	FATİH GÜVEN	(0 216) 418 11 44
TWAIN SCAN COLOR EL TIPI	BIG-BANG BİLGİSAYAR	ERGÜN ERSÖZ	(0 216) 418 69 93
TEDEKİLEME ÜRÜNLERİ			
HP SureStore DAT Tape	KOMPUSAN BİLGİSAYAR	KIYMET ERYETİŞTİ	(0 212) 279 89 21
SEAGATE 800R-FBXT 800MB TEYP BACKUP	DATAGATE	HAKAN VARDARLI	(0 212) 288 53 11
YAMAHA 400IT 4X2X6 EIDE KIT INT/EXT	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74
İOMEGA ZIP 100 MB PARALEL PORT	YÖNSİS	ZEYNEP TANDOĞAN	(0 216) 414 35 74

ÜRÜN İSMİ	FİRMA	YETKİLİ	TELEFON
DONANIM			
SERVER			
DIGITAL PRIORIS MX 6200	4K BİLGİ İŞLEM	TUĞBA BOYER	(0 212) 259 38 00
DIGITAL HX 6000	4K BİLGİ İŞLEM	TUĞBA BOYER	(0 212) 259 38 00
ZET ESTRON SERVER	ESTRON	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 224 54 04
ALPHA	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKOZ	(0 212) 677 96 86
CASPER	YILDIZ ELEKTRONİK	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 288 10 05
DIGITAL 1200 SERVER	LOGOSOFT	BERRİN AYDIN	(0 216) 348 13 99
YAZILIM			
MUHASEBE YAZILIMI			
ALFA-Anahtar	ALFA YAZILIM	SEDAT YAZICI	(0 212) 572 16 52
ALFA-STK	ALFA YAZILIM	SEDAT YAZICI	(0 212) 572 16 52
ALFA-Para	ALFA YAZILIM	SEDAT YAZICI	(0 212) 572 16 52
ALFA-Döviz (Döviz Analiz ve Grafikler)	ALFA YAZILIM	SEDAT YAZICI	(0 212) 572 16 52
ALFA-ParkWare	ALFA YAZILIM	SEDAT YAZICI	(0 212) 572 16 52
KELİME İŞLEM			
ETA KELİME İŞLEM	ETA BİLGİSAYAR	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 231 58 72
WORDPRO' 96	BİMEKS	CÜNEYT GÜNGÖR	(0 216) 472 04 34
COREL WORDPERFECT SUITE 8.0	ETİ BİLGİSAYAR	MURAT TALI	(0 212) 212 98 02
COREL WORDPERFECT SUITE PROF.8.0	ETİ BİLGİSAYAR	MURAT TALI	(0 212) 212 98 02
WORD 6.0 TÜRKÇE	LOGOSOFT	BERRİN AYDIN	(0 216) 348 13 99
PROGRAMLAMA			
DELPHI 3 Professional CD	BİMEKS	CÜNEYT GÜNGÖR	(0 216) 472 04 34
DELPHI 3 Standart CD	BİMEKS	CÜNEYT GÜNGÖR	(0 216) 472 04 34
MS VISUAL BASIC 5.0	BİLGİNÇ BİLGİSAYAR	NİLGÜN ÖZKASAP	(0 216) 349 45 95
MS ACCESS FOR WINDOWS 95	BİLGİNÇ BİLGİSAYAR	NİLGÜN ÖZKASAP	(0 216) 349 45 95
MICROSOFT VISUAL BASIC 5.0	LOGOSOFT	BERRİN AYDIN	(0 216) 348 13 99
VERİ TABANI			
MEGA-VERİTA	MEGA YAZILIM	CUMHUR ŞENOLSUN	(0 212) 258 82 55
SQL	YA-GE YAZILIM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 275 86 04
OFFICE 97 PRO	A&G BİLGİSAYAR	ENGİN AKOZ	(0 212) 677 96 86
PARADOX	ETİ BİLGİSAYAR	MURAT TALI	(0 212) 212 98 02
NETFILE (Veri tabanı programı)	BİMEKS	CÜNEYT GÜNGÖR	(0 216) 472 04 34
VİSUAL DBASE 7	BİMEKS	CÜNEYT GÜNGÖR	(0 216) 472 04 34
OFİS 97 FOR WINDOWS 95	LINKSOFT	HÜLYA GÜRSU	(0 212) 233 23 13
ACCESS 2.0 FOR WINDOWS	LINKSOFT	HÜLYA GÜRSU	(0 212) 233 23 13
VİSUAL DBASE 7	BİMEKS	CÜNEYT GÜNGÖR	(0 216) 472 04 34
İŞLETİM SİSTEMİ			
WINDOWS FOR WORKGROUPS 3.11	LINKSOFT	HÜLYA GÜRSU	(0 212) 233 23 13
MS DOS 6.22	LINKSOFT	HÜLYA GÜRSU	(0 212) 233 23 13
WINDOWS NT WORKSTATION 4.0	LINKSOFT	HÜLYA GÜRSU	(0 212) 233 23 13
MS WINDOWS 95 Türkçe Upg.	LOGOSOFT	BERRİN AYDIN	(0 216) 348 13 99
WINDOWS 95 OEM TÜRKÇE	MARKOM BİLGİSAYAR	MURAT AYAG	(0 216) 330 27 70
MASAÜSTÜ YAYINCILIK PROGRAMLARI			
Adobe Pagemaker 6.5	ETİ BİLGİSAYAR	MURAT TALI	(0 212) 212 98 02
Adobe Photoshop 4.0	ETİ BİLGİSAYAR	MURAT TALI	(0 212) 212 98 02
Adobe Illustrator 7.0	ETİ BİLGİSAYAR	MURAT TALI	(0 212) 212 98 02
Recognita Plus 3.2	ETİ BİLGİSAYAR	MURAT TALI	(0 212) 212 98 02
ÇEŞİTLİ YAZILIM			
SOFTIMAGE / 3D Extreme	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
SOFTIMAGE / 3D Educational	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
SPEED RAZOR 3.51	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
VIDEO ACTION NT	COMPUTORIUM	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 216 03 13
SCALA VIDEO	MEGAVİZYON	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
VIDEO ACTION PRO	MEGAVİZYON	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
MEDIO STUDIO	MEGAVİZYON	SATIŞ BÖLÜMÜ	(0 212) 641 33 19
IBM ANTIVIRUS V.3.0	LOGOSOFT	BERRİN AYDIN	(0 216) 348 13 99
DR SOLOMON'S TOOLKIT	LOGOSOFT	BERRİN AYDIN	(0 216) 348 13 99

Sorun Söyleyeyim...

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve çözemediği soruları olanların hizmetinde

Modem ile Konuşmak

Süper ChipMan, öncelikle böyle güzel bir dergiyi hazırladığınız için sizi tebrik eder başarılarımızın devamını dilerim. Bilgisayarımın özellikleri: 166 MMX Cpu, 16 Mb Ram, Intel Vx anakart, 56 Kps Seedcom Modem, Sound Vision 16 Bit ses kartı, 1.7 Gb Fujitsu Hdd (Fat 32). Sormak istediklerim;

1. Norton Disk Doctor ile tarama yapmak istediğimde bu yazı ile karşılaşıyorum "Are you unable to access partitions on hard disk 1 that you were able to use at one time". Bu soruya "Yes" diye cevap verdiğimde Partition Table'i yeniden oluşturuyor. Fakat ikinci girişimde yine aynı yazı çıkıyor. Chip dergisinin Ocak 98 sayısında Cd ile verilen Norton Utilities'de sorun çıkmıyor. Bu sorunu nasıl çözebilirim?

2. Bir hafta önce 56 Kbps Seedcom marka yeni bir Modem aldım. Daha eve gelip kurmak istediğimde Plug and Play olduğu halde Modem'i Windows 95 tanımadı. Bilgisayar açılırken Setup Conflict 2F8 mesajı veriyor. Yeni donanımı ekleden aratıp tanı-

tım fakat hala Setup Modem'i tanımıyor. Ayrıca Modem Full Duplex olduğu halde telefon görüşmesi yapmak istediğimde aradığım kişinin sesi geliyor fakat benim sesim mikrofon Modem'e takılı olduğu halde gitmiyor (mikrofon ses denetiminden açık). Bu sorun neden olabilir?

Aytaç Karamanlioğlu/Edirne

CHIP 1- Bu aslında bir sorundan daha çok, programın kullanıcının bilgisine başvurusu olarak isimlendirilebilir. Eğer FDISK programı ile sabit diskinizi birden fazla bölüme ayırdıysanız, ya da ana DOS bölümü (Primary DOS partition) yaratılırken tüm alanı kullanmak istiyormusunuz sorusunu olumsuz yanıtladıysanız bu soru ile karşılaşabilirsiniz. Sadece parçalara ayrılmış olan sabit disk bölümlerinden birine ulaşamıyorsanız bu soruyu "Yes" şeklinde yanıtlamanız gerekiyor.

2- Satın aldığınız modem PNP uyumlu. Fakat ilk önce BIOS Setup'a girip (sistem açılırken DEL tuşuna basarak) buradan "2F8" olarak işaretli COM bağlantı noktası ayarını bir başka adrese aktarmanız ya da bu noktayı iptal etmeniz gerekiyor. Bu sayede modem

ihtiyaç duyduğu bağlantı noktası kendi kullanımı için boş kalacaktır. Modemden karşı tarafa sesinizin gitme nedeni birden çok olabilir. Mikrofonunuz "aktif" olmak zorunda olabilir (yani bir pil ile kendi gücünü yükselten türden). Yanlış yazılımı kullanıyor olabilirsiniz, örneğin "Numara Çeviricisi" adlı uygulamadan telefonu çeviriyorsanız sadece karşıdan gelen sesi duyarsınız. Eğer modeminizde problem olup olmadığını denemek istiyorsanız HyperTerminal programı ile ATDTxxxxx yazıp Enter'a basarak bir numara çevirin. Karşıdan ses geldiği zaman ise boşluk tuşuna basıp mikrofon ile konuşmayı deneyin. Eğer modeminiz mikrofonu bu şekilde kullanıyorsa karşı taraf sesinizi duyabilecektir.

CD-Rom ve Harddisk Uyumu

Sevgili ChipMan,

Derginizi fırsat buldukça almaya çalışıyorum ve çok beğeniyorum. Bende size herkes gibi sorunlarımdan bahsetmek istiyorum ama önce bilgisayarımın özelliklerini vereyim; Pentium 100, 24 Mb Ram

24x Mitsumi Cd sürücü, 1.6 Gb ve 170 Mb Hdd, Opti 16 ses kartı, Windows 95. Şimdi sorularına geçeyim;

1. Herşey ikinci Hdd'yi bağlarken başladı. İkinci Hdd'yi bilgisayarıcı Secondary Master olarak bağlayınca Dos'a Cd sürücü tanıtamaz oldum. Config. Sys'yi 20 defa değiştirdim, kabul etmedi. Bana bir çıkar yol gösterebilir misiniz? Ne yapayım da şu Cd sürücüyü tanıtayım? Cd sürücüler de buna karşı duyarlı değil. Windows tanıyor ama Dos değil. Nedeni de Cd'nin E sürücüsü olması.

2. Hdd'yi Primary Slave Cd'yi Secondary Master yaparsam 2 Hdd'nin performansı düşer mi? Ayrıca bunu nasıl yapabilirim? Lütfen açıkla mısınız?

3. Windows 95 Rambo marka Cd sürücümü görmüyor. Ne yapmalıyım (sakın ses kartı disketleri demeyin çünkü içinde yok, bkz. Chip Ocak 98)?

4. Cd sürücünün yamuk Cd'leri yavaş okuduğunu okumuştum. Hani en küçük boya fazlalığıyla yavaş okuduğunu. Benim Cd sürücümde bu olur mu?

5. S3 Virge ekran kartının iki tane çipi varmış (Utopia ve Cardex). Bunların birbirlerine karşı

avantaj ve dezavantajları nelerdir?

Sorularımı cevapladığınız için teşekkür eder, son aylarda ki başarınızın devamını dilerim.

İsimsiz

CHIP 1- DOS için gerekli CDROM sürücülerini yüklediğinizde göre, CDROM sürücüsü ile ilgili satırlardan birinde /Lx gibi bir ifade bulacaksınız. Buradaki x'i CDROM sürücüsünün sahip olmasını istediğiniz harf ile değiştirin. Eğer böyle bir ifade bulamazsanız, CONFIG.SYS dosyanızdaki benzer satıra şunu ekleyin: /Lx (x'i CDROM harfi ile, örneğin E ile değiştirin)

2- Olması gereken konfigürasyon şu şekildedir: ilk sabit disk Primary Master, ikinci sabit disk Primary Slave, CD ROM sürücüsü ise Secondary Master. CD ROM'u ikinci IDE kanalına bağlamamız, CD ROM'un veri aktarırken ana sabit disk ile aynı hatta (primary) olması halinde yaşanan yavaşlama yüzündendir.

3- İnternet bağlantısına sahipseniz, ATAPI_CD isimli bir sürücü bulabilirsiniz. Bu dosyayı sabit diskinizde DOS ya da WINDOWS dizini altına kopyalayın. Daha sonra, CONFIG.SYS dosyasında CDROM sürücüsü tamımı ile ilgili satırda /D ile işaretli bölüme, ATAPI_CD sürücüsü dosyasının adını yazın. Sistem tekrar başladığında DOS 7 sürücüsünü göreceği için, Windows 95 de görecektir. Fakat tavsiyemiz, bu sürücü dışında bir sürücüyü deneyip aynı problemin oluşup oluşmadığını görmektir.

günü görmektir.

4- CDROM sürücüsü, diski yüksek hızda çevirecektir. Boya tabakası, eğer normal bir baskı yöntemi ile oluşturuldu ise, ağırlık sınırı içinde kalacaktır. CDROM içerisindeki mekanizma CD'yi dönüş sırasında kavradığı için daha kalın boya ile oluşabilecek tek sorun titreşimin yol açacağı rahatsız edici bir sestir. Eğer bu titreşimin aralığı çok geniş ise, yani sürücüsünün hareketli lens CD'nin uzaklığındaki değişimi takip etmeye yetişemiyor ise, o zaman okuma problemi ortaya çıkar. Daha düşük hızlı bir CDROM sürücüsünde aynı CD'ni bazen okunabilmesi de bu yüzden.

5- S3 Virge, S3 firmasının 3D işlemler için tasarladığı bir çip. Bahsi geçen diğer iki isim ise çip değil, bu çip kullanılarak üretilen kartlar. Bir firmanın tasarımı diğer firmaya yakın olacağı için bellek kapasiteleri, sürücüler ve genişletilme imkanlarını kıyaslamayı öneririz. En fazla seçeneğe sahip kartı seçmenize yardımcı olması için 3D sürücülerinin DirectX 5'i destekliyor olmasına dikkat etmeniz gerektiğini söyleyebiliriz. Ayrıca dergimizde bulabileceğiniz 3D grafik kartları testi de size bir fikir verecektir.

BBS'ler ve İnternet Hakkında

Değerli ChipMan, Bilgisayarımı yeni aldım. Modem hakkında sorum olacaktı.

BBS'ler nedir? Bana bunlar hakkında bilgi (Adresleri var ise) verir misiniz?

Şimdiden teşekkürler

Ali Algan

CHIP 1- BBS, Bulletin Board System'in kısaltmasıdır. Tek bir bilgisayara birden fazla modem ile direkt bağlantı yapılabilmesini sağlayan, özel BBS sunucu yazılımları ile kullanılırlar. BBS sunucu sisteminde çok sayıda COM bağlantı noktası bulunur. Bu sayede sınırlı sayıda insan yüksek hızda tek bir bilgisayara bağlanıp, dosya ve mesaj alışverişi yapabilir. İnternet bağlantısının aksine hiç bir bilgisayar bu sistemde numaralandırılmaz, bundan dolayı BBS'e bağlı makineler birbirlerine ulaşacak bir noktaya sahip değildirler. BBS artık son derece az sayıda noktada bulunabileceği için, İnternet'i daha geniş amaçlı bir alternatif olarak tercih edebilirsiniz.

Oyunlarda 3. Boyut

Süper ChipMan, Derginiz yarıktan takip ediyorum, zaten abonesiyim. Böyle bir dergi için tüm çalışanlarına teşekkür ederim.

1.Üç boyutlu oyunlarda minimum işlemci, görüntü kartı, anakart gibi özellikler nelerdir (örneğin 166 MMX, S3 Virge 4 Mb, TX anakart, 16 Mb Ram)?

2.Sony Playstation'un bilgisayar Cd oyunlarından farkı ne? Oyun kalitesi ve çeşitliliği yerteli mi? Tek tip mi yoksa farklı

özellikleri olan Playstation'lar var mı?

Erhan Özbek

CHIP 1- Sürekli ilerleyen 3D (3 boyutlu) oyun teknolojileri artık anakarttan bağımsız, yeni tür donanımlara ihtiyaç duymaktadırlar. Bu ek donanımlar üzerinde bulunan bellek ve işlemci ana işlemciden bağımsız çalıştıkları için anakart ya da CPU ile ilgili bir tavsiyede bulunmak zor. Fakat şunu söyleyebiliriz ki eğer sisteminizde bir 3D hızlandırıcı kart varsa minimum işlemci P166 MMX ve minimum bellek 24 Mb olmalıdır. Eğer bir 3D işlemciniz yok ise ancak o zaman yüksek performansla sahip bir işlemciye ihtiyacınız olacaktır çünkü bu durumda ana işlemci aynı anda hem 3D hem de geriye kalan kodlarla "uğraşmak" zorunda kalacaktır. Eğer yeni 3D donanım satın alıyorsanız 2 ve 3 boyut bir arada olan modeller yerine sadece 3D için geliştirilmiş olanları tercih etmeniz gerekir.

2- Sony Playstation ile ilgili daha ayrıntılı bilgiyi Level dergisi editörlerinden edinebilirsiniz. Donanım olarak bir PC'den oldukça farklı olmasına rağmen, oyun çeşitliliği PC'ye göre daha gelişkin olan bu aracın sizi uzun süre oyunlarla iç içe tutabileceğine eminim.

USB Desteği

Süper ChipMan, Konfigürasyonum, 166 MMX, 64 Mb Ram, 4 Mb S3 Virge DX.

33600 Modem, Cyrystal CS4236 ses kartı, 12x Cd Rom, Tomato SSTX Board.

1.Seta tarafından satılmakta olan Earth 2140 (Türkçe) oyunu aldım. Bu oyunu arkadaşımın bilgisayarımda oynamak istediğimde kurulum sırasında ekran kartının kontrol ederken kilitlendiğini gördük. Bunun üzerine Seta'ya telefon açtığımızda bize sorunun arkadaşımın ekran kartı olan S3 Trio 64 V+ (2 Mb) kaynaklandığını söyledi. Daha sonra arkadaşımın makinesine kendi ekran kartını taktığımda sorun çıkmadan kuruldu ve oyunu oynayabildik. Bu sorunun kaynağı hakkında beni ve bu oyunu (oyun çok iyi) almak isteyenleri daha fazla bilgilendirirseniz sevinirim.

2.Board üzerinde bulunan PCI Bridge ve PCI Universal Serial Bus donanımlarının sürücülerini nereden bulabilirim? (ZIDA'nın sitesinde Driver seçeneği aktif değil)

Sorularımı yanıtladığınız için şimdiden teşekkür eder liderliğinizin devamını dilerim.

İsimsiz

CHIP 1- Sistemde bulunduğunu söylediğiniz kartın donanım çıkışına sorunu oldukça fazla rastladığımız bir problem. S3 t64v+ kartlarında bulunan ek özellikler, sistemde bulunan diğer aygıtlarla çıkışacak noktalarda donanım giriş çıkışları kullanıyor. Yani aynı kapıdan aynı anda iki kişi geçmeye çalışması gibi sistemde bulunan iki kart (ya da donanım parçası)

aynı anda aynı noktaya veri yollamaya çalışıyor. Bu problemi çözmek için donanım masalarından sistem ikonuna çift tıklayıp, burada bulacağınız donanım listesinden ekran kartını seçerek hangi donanım ile çalıştığını öğrenerek, bu donanımın ayarlarını değiştirip çalışmayı engelleyebilirsiniz. S3 DX, GX ve daha sonraki modellerde ise bu problem büyük ölçüde düzeltilmiş için sizin ekran kartınız kullanıldığında problem çıkmamış olması normal.

2- Eger ana kartınız için gerekli sürücülerini bulamıyorsanız, ve sistem sürümünüz Windows 95-B (yani OSR2.x) değil ise, sistemini OSR 2.0 ya da 2.1'e yükseltmeniz yeterli olacaktır. Bunun için gerekli eklentiyi www.microsoft.com'dan edinebilirsiniz. USB ve PCI bridge sürücülerini OSR 2.x'de oldukça geniş miktarda sistemi desteklemekte, bu yüzden geçiş gerçekleştirildiğinizde probleminiz çözülecektir.

Netscape ve HTML

Değerli Chip Dergisi Çalışanları, Değerli Süper ChipMan,

Pazardaki en zengin içerikli ve en kaliteli dergiyi hazırladığınız için size teşekkür ediyorum. Sorularım şunlar;

1.Apache Cyberpower 33600 Modem ile birlikte gelen Megafax yazılımı, başka bir uygulamadan "Print" komutu ile fax çekmek istediğimizde "Open fax Doc Error. No: 1009" ve "Btrieve Error"

gibi hata mesajları veriyor. Bu neden olabilir?

2.Winword'de "Allow fast saves" seçili olduğunda dosya boyutu neden şişiyor?

3.Hyundai Deluxscan 14S marka bir monitör aldım. Derginizin monitör testinde dikey tarama frekansının max 130 Hz olduğu yazıyor. Bu sayı saniyede kaç resim demektir? (Windows'u 800*600 75 Hz ile kullanıyorum. Bu modda saniyede kaç resim geçer?)

4.Piyasada çok tutulan ve tavsiye edilen Apache modemlerin testini derginiz dahil hiçbir yerde bulamadım. Cirrus Logic işlemci kullanan bu Modem hakkında sizin bilginiz nedir?

5.Birçok 14" monitörde The Need For Speed I oyununun videosunu gördüm ancak kendi monitörüm oynatmıyor. Neden olabilir?

6.Netscape Navigator 4.01 kullanıyorum. Composer'da sayfayı Html formatında kaydettiğimde resimler de kaydediliyor. Ancak sayfanın düzeni çok değişiyor. Olduğu kaydetmenin bir yolu var mı? Yine bu programda "Encoding" kısmında Türkçe'yi nasıl Default yapabilirim?

Cevaplarınız için şimdiden teşekkür eder, başarılarınızın devamını dilerim.

Bilgisayarımın özellikleri; 486 DX4 100 Cpu, 24 Mb Ram, 2 Gb Quantum Pioneer Hdd, Apache Modem, 2 Mb S3 Trio V2 Vga, Philips ses kartı, 14" monitör.

Bir öneri; eğer mümkün-

se kapak reklamının dizaynını değiştirin. Çünkü bu ters açılan kısım çok kolay deforme olarak derginin şeklini bozuyor. Dergileri üst üste dizince sorun oluyor.

Başarılar.

Ozan Akkaya/Istanbul

CHIP 1- Sözü geçen modemde bulunan yazılımın yerine, Microsoft'un fax yazılımını kullanmayı deneyin. Sistem seviyesinde desteklenen bir sürücü olduğu için probleminiz çözülecektir.

2- Allow fast saves seçeneği dosyaların diske daha hızlı yazılması için işlenmeden kaydedilmelerini sağlar. Her seferinde küçük ve işlenmiş parçalar halinde diske yazmak daha yavaş olacaktır için, bu yolu tercih edebilirsiniz. Bir dezavantajı diske gereksiz bilgilerin yazılması olduğu için bu dosya kayıt şekli diskinizin daha çabuk dolmasına yol açabilir.

3- Hz, periyodik bir işlemin saniyede kaç kez tekrarlandığını gösteren birimdir. Buradan yola çıkarak 130 Hz için saniyede 130 resim, 75 Hz için saniyede 75 resim diyebiliriz. Eğer ekranınız interlaced (yani tek-çift sıra ile) tarama yapıyorsa, o zaman 130 Hz ile ancak 130'un yarısı kadar resim elde edebilirsiniz. Bazı monitörler bu kadar yüksek hızlarda tarayamazlar ve 60 Hz ile 1024x768 boyutunda interlace ile saniyede 30 resim verebilirler, bu da ekranın titremesine yol açar.

4- Daha önceden elde ettiğiniz bilgilere dayanarak ▶

bu modem iyi bir seçim olduğunu söyleyebiliriz. En azından şu anda kullanımda olduğu bir çok bilgisayar mevcut.

5- Eğer oyunun kendisi ile ilgili bir problem yoksa bu oyunun video görüntüsü belirlediği sırada aktif olan x-mode ile ilgili bir problem olmalı. X-mode, standart olmayan tarama frekansları ile normalde mümkün olmayan ekran modlarına geçildiği zaman kullanılan terimdir. Need for speed ve daha bir çok oyun bu modları kullanır. Standart monitörlerin tümü bu modlara geçebildiği için buradaki problemin ekran kartınızdan kaynaklandığını düşünmek daha doğru olacaktır.

6- Eğer sayfada bulunan resimlerin ya da yazıların kaymasını istemiyorsanız, bunları sabit boyda "table" lar açarak belirli yerlerde kalmaya zorlayabilirsiniz. Bir tablo içerisinde yer alan elemanları kesin konumlara yerleştirmek için bu tabloyu alt tablolara da bölebilirsiniz. Tabloların boyutları sabit (pixel cinsinden) verilebildiği için kullanıcı sayfa boyunu değiştirse bile bunların boyutu değişmeyecek, ve bu sayede resim ya da metniniz kaymayacaktır. Türkçe problemine gelince, Netscape içerisinde bunu sabitlemek için bir yol olmadıgından, Internet Explorer'ı tercih etmenizi tavsiye edebiliriz. Aslında kurallara uygun hazırlanmış web sayfalarında içerdikleri dile ait bilgi bulunduğu için yakın zamanda dil bir problem olmaktan çıkacaktır.

S3 Trio 64 Çakışması

Süper ChipMan'e Konfigürasyonu: 166 Mmx, 64 Mb Ram, 4 Mb S3 Virge Dx, 33600 Modem, Crystal Cs4236 ses kartı, 12x Cd Rom, Tomato Sstx Board.

1.Seta tarafından satılmakta olan Earth 2140 (Türkçe) oyunu aldım. Bu oyunu arkadaşımın bilgisayarında oynamak istediğimizde kurum sırasında ekran kartımı kontrol ederken kilitlendiğini gördük. Bunun üzerine Seta'ya telefon açtığımızda bize sorunun arkadaşımın ekran kartı olan S3 Trio 64V+ (2 Mb) kaynaklandığını söylendi. Daha sonra arkadaşımın makinesine kendi ekran kartımı taktığımda sorun çıkmadan kuruldu ve oyunu oynayabildik. Bu sorunun kaynağı hakkında beni ve bu oyunu (oyun çok iyi) almak isteyenleri daha fazla bilgilendirebilirseniz sevinirim.

2.Board üzerinde bulunan PCI Bridge ve PCI Universal Serial Bus donanımlarının sürücülerini nereden bulabilirim? (Zida'nın sitesinde Driver seçeneği aktif değil).

Sorularımı yanıtladığınız için şimdiden teşekkür eder liderliğinizin devamını dilerim.

CHIP 1- Bahsi geçen oyunda bir hata bulunmuyor. Sisteminizdeki ekran kartı gerçekten bahsedildiği gibi problem yaratabilir. S3 için kullanılan bazı bağlantı noktaları ve hafıza arakları başka kart ya da ek do-

nanımla çakışabiliyor. Bunu çözmek için ya www.s3.com'dan modele uygun yeni (ve düzeltilmiş) bir sürücü almanız, ya da ayarlar/denetim masası/sistem simgesinden aygıt yöneticisini seçerek "görüntü bağdaştırıcısı" ayarları ile çakışma ortadan kalkıncaya kadar oynamanız gerekiyor.

2- Eğer Windows-B (OSR2 ya da OSR2+USB) sistem yazılımını yüklerseniz bu sorun ortadan kalkmakta. Sisteminiz bunlardan biri değilse yapabileceğiniz iki şey var: ilki, internet bağlantınız varsa www.microsoft.com'dan OSR2 için gerekli "service pack" i almanız (ve USB için usbsupp.exe adlı dosya). İkinci yol ise bilgisayarınızdan Windows OSR2'yi edinmeniz. Yalnız dikkat etmeniz gereken nokta yeni alacağınız Windows CD'si üzerinde "USB destekli" ibaresinin bulunması gerektiği.

Direct X Sürüm Çakışması

Sevgili Süper ChipMan, Derginizi beğenerek ve ilgiyle takip ediyorum.

Bu dertlere derman olan dergiyi başarıyla çıkarttığınız için sizi tebrik ediyorum. Bilgisayarımın özellikleri: Pentium 200 Mmx, 32 Mb Edo Ram, 4 Mb S3 Virge, 1.3 Gb Hdd, Sb Awe 64, Tomato Vx 512k Board, 12 Philips, 33.600 Modem. Şimdi gelelim sorunuma.

1.Bir zamanlar neşe için-

de oyun oynadığım bilgisayarım artık kafasına göre davranmaya başladı. Artık bazı oyunlara girmiyor ve bazılarında oyun sırasında Windows'a dönüyor. Bir zamanlar hiç böyle şeyler olmazdı. Oyunları sildim ve bir daha yükledim, DirectX 5'i bir daha yükledim. Hatta Windows programları ve çoğu şeyi silip Windows'u yeniden kurdum. Ama nafile, hiç bir şey değişmedi. Blade Runner diye bir oyunum var, onda da oyun başladıktan sonra Hdd'e yüklerken 'This program has performed an illegal operation and will be shut down.' Diyor. Her zaman değişik yerlerde oluyor, çoğu oyun da böyle. Bazı oyunlarda oyundan çıkıp yine bir hata mesajı veriyor. 'The memory at X could not be written (X:3F ggh gibi mesajlar)'. Yani eskisi gibi oyun oynayamıyorum. Fakat Win95 ve Dos'ta çalışabilen oyunlarım var ve Win 95'te hep hata veriyor. Ama Dos'ta sorunsuz çalışıyor. Sizce bu sorun donanımsal mı yoksa yazılımdan mı? Ve donanımsal ise hangi donanımdan olabilir? Yardım ederseniz çok sevineceğim.

2.Bende Compaq, P 133 Mmx, 16 Mb Ram, 1 Mb Cirrus Logic 7548, 1.4 Gb Hdd, 10x Cd Rom, 16 Bit ses kartlı bir Laptop var. Windows 95 açılışında şöyle bir hata mesajı veriyor 'There is not enough disk space for the Hibernation File on drive C:\2401539584 bytes are required (PW25)'. Ve şu anda hafızada 910 Mb boş

yer var. bir dosya buna sığmazsa, neye sığar bilmem. Bütün bu sorunlarıma bir cevap verirsiniz bu dünyada benden mutlu bir kişi olamaz.

Can Bilen/Göztepe-İstanbul

CHIP 1- Sorunuzdan anlaşıldığı kadarıyla ard arda yüklediğiniz bir kaç oyun mevcut olan DirectX sürücülerini tekrar tekrar yüklemiş. Eğer DirectX sürümleri arasında dil farkı ya da ufak sürüm farkları varsa kurulum yazılımı bunlardan en yenisini bırakacak, eskileri yenileriyle değiştirecektir. Her durumda yeni yazılım daha iyi çalışacak diye bir kural olmadığı için, DirectX'i tamamen kaldırıp baştan kurmanız gerekebilir. Verilen mesajlara ait tek satırlık ardışık sayıları ve "Detay>>" tuşuna tıklayınca çıkan dönmü bize faxlayabilirsiniz daha ayrıntılı yanıt alabilirsiniz.

2- Verdiğiniz sayı, yani 2401539584 byte imkansız bir rakam. Açılışta yüklenen programlardan biri hatalı olmalı

Müziğe Kablolu Bağlantı

Sayın Chip Dergisi Yetkilileri, Bilgisayarımda Ess 1869 (30) ses kartı var. Derginizde çıkan bir yazı üzerine Amfili kolonlarımı Line Out çıkışına bağladım. Daha önce Speaker çıkışına bağlıydı ve hem hoparlör üzerinden, hem de Windows içinden sesi

devamlı kısmak zorunda kalıyordum. Şuanda bu bağlantıyla gayet memnunuz. Sizlere sormak istediğim sorular şunlar;

1. Bilgisayarıma bir Walkman bağlamak istiyorum. Acaba ses kartının Line'in girişini kullanmamı gerekiyor? Ayrıca bir radyo kartım var. Oda Line'in girişine bağlı. Bu ikisini aynı anda kullanmak için ne yapmam gerekiyor?

2. Ayrıca Us Robotics (External) Modem'im var. Karşıdaki konuşan kişinin sesini hoparlörden duymak için ses kartında hangi girişi kullanmalıyım?

Derginizi ilgiyle takip ediyorum. Ayrıca bunları açıklayan bir yayınlarsanız memnun oluruz. Çalışmalarınızda başarılar.

Aydın Gürbüz/İstanbul

CHIP 1- Walkman'den verilen çıkış fazla güçlü değilse, yani bas boost gibi bir özelliği yoksa rahatlıkla line in girişine bağlantı yapabilirsiniz. Radyo kartı ve walkman'i aynı anda line in'e bağlayamazsınız, fakat eğer ses kartınız üzerinde CDROM'dan gelen ses için digital yanında analog bir giriş te bulunmuyorsa, CDROM bağlantı noktasına walkman'i uygun bir kablo yaparak bağlamanız mümkün olacaktır, böylece ses kartı üzerindeki mixer iki cihazın sesini de ayrı ayrı ve aynı anda dinlemenize olanak sağlayacaktır.

2- Bu modemın arkasında bulunan çıkışı ayrı bir hoparlör setine bağlamanız daha uygun olacaktır. Bu iş için kulaklık da kullanabi-

lirsiniz. Ses kartına bağlamak da mümkün fakat sizin durumunuzda aynı anda ses kartına giriş yapan

cihaz sayısı fazla olduğu için kulaklıkları tercih edebilirsiniz.

WIN.INI için Tavsiyeler

Sayın Chip Yetkilileri,

İlk önce böyle bir dergi çıkaracağınız için teşekkür ediyorum.

1. Windows 95 açıldıktan sonra .Win.ini dosyasında belirtilen 'Error' çağıştırılmıyor. 'Dosyasının bilgisayarınızda olduğundan emin olun veya bu dosyaya yapılan başvuruyu Win.ini dosyasından kaldırın' diye bir yazı çıkıyor ve daha sonra bilgisayar düzgün olarak çalışıyor. Bu dosyanın diskette bir kopyası yok, bu olay nasıl düzelir?

2. Windows'u Reser'lediğinde bilgisayar tekrardan açılırken Scandisk devreye giriyor ve aynen şu yazı çıkıyor 'Bir sürücüyü incelemek için yeterli kadar boş geleneksel bellek yok. Ve Config.sys içinde bellek öbekleri içine yüklemelisiniz'. Bu soruyu geçen ayda birisi daha sormuştu fakat verdiğiniz cevaptan pek bir şey anlayamadım. Bu soruya daha ayrıntılı bilgi verirsiniz sevinirim.

Uğur Taşkın/İstanbul

CHIP 1- Windows'da bulunan WordPad ya da Not Defteri uygulamalarından birini kullanarak WIN.INI dosyasını açın. Hataya yol

açan dosyanın ismini (windows hata mesajında bunu belirtir) arayın. Bulduğunuz satırı tamamen silin. Bu şekilde sistem hata vermeden açılacaktır.

2- Eğer bilgisayarınızda DOS kurulu iken üzerine sonradan Windows'u kurduysanız, daha önceden kalan CONFIG.SYS ve AUTO-EXEC.BAT içerisindeki ayarlar korunacaktır. Sizin durumunuzda muhtemelen önceden kalan bir "HIMEM.SYS" satırı bulunmuyor ya da hatalı. CONFIG.SYS içerisindeki HIMEM.SYS olan satırı bulup bununla değiştirin: DEVICE=C:\WINDOWS\HIMEM.SYS. Satırın sonunda başka bir şey bulunmadığından emin olun. Ek bir önlem olarak da EMM386 geçen satırı şu şekilde değiştirin: DEVICE-HIGH=C:\WINDOWS\EMM386.EXE RAM. (NOT: cümle sonlarındaki noktaları dosyalarda yazmayın)

Teknoloji'de Modanın Etkisi

Sevgili Chip Uzmanları, Bilgisayar konusuna henüz merak sarmış durumdayım. Bizlere Chip gibi bir dergi sunduğunuz için size teşekkür eder, başarılarınızın devamını dilerim. Sorularım şunlar;

1. Kendime bir Pc almak istiyorum. 14" monitörlerin yakında demode olacağı yerine daha büyük ekranlı monitörlerin alacağı doğru mu? Görüntü kalitesine önem veriyorum.

Kaliteli görüntü için nasıl bir konfigürasyon satın al-
mam gerekir?

2. Büromdaki telefonu bilgisayarla irtibatlandı-
rıp, ben büroda yokken
konuşulanları kaydedebil-
mem mümkün mü? Eğin
mümkünse nasıl?

3. Yeni başlayanlar için
bir terminoloji veya sözlük
eki (Word, Excel kursu gi-
bi) vermeyi düşünüyor
musunuz? Böyle bir planı-
nız yoksa bana bu konuda
kaynak önerir misiniz?

Teşekkür ederim.

Atilla Ögüz

CHIP 1- Demode olmak bo-
yuyla ilgili değil teknoloji
ile ilgili bir kavram. Yakin-
da daha da ucuzlayacak
olan LCD ekranların eskile-
rinin yerini alacağı doğru,
fakat 14 inch için böyle bir
şey söz konusu değil, çünkü
herkesin masa üstünde 21
inch için çok fazla yer bul-
lunmuyor.

2- Bunun için santrali kul-
lanmanız daha uygun ola-
caktır. Bilgisayardaki disk
alanı sonunda tükeneceği
için bu pek pratik bir çözüm
değil.

3- Deride konu içerisinde
gerekli terimler açıklanı-
yor. Eğer daha detaylı bilgi
istiyorsanız der-
gimizde yer alan
kitap inceleme-
lerine göz atabi-
lirsiniz.

Drivespace ile Yer Kazanmak

Merhaba Süper Chip-

Man ve Yazarları,

İlk önce sizi
boyle bir dergi
çıkardığınızdan
dolayı kutlar ve başa-

rılarınızın devamını dile-
rim. Benim bilgisayarımın
konfigürasyonları şunlar;
Pentium 200 Mmx işlem-
ci, 32 Mb Ram, 24x Cd
Rom, S3 Trio 64V+ 2 Mb
ekran kartı, 2.1 Gb Hdd,
Creative Awe 32 ses kartı.
Sorularım şunlar;

1. Benim bilgisayarım
sürekli kilitleniyor. Bu da-
ha çok Windows 95'de
oluyor. Mesela denetim
masasındaki ses özellikle-
rini açmak istediğim za-
man bir kaç saniye kum
saati çıkıyor ve daha sonra
bigisayar kilitleniyor. Ben-
de Reset tuşuna basmak
zorunda kalıyorum. Aynı
şey herhangi bir disket
oyunun açmak istediğim-
de de oluyor. Acaba işlem-
ciden mi yoksa Hdd'te bir
sorun mu var?

2. Benim 14400 bps'lik
Fax-Modem kartım var.
ben evde yokken de bilgi-
sayarın gelen faxları alma-
sını istiyorum. Fakat be-
nim bilgisayarım da Sleep
tuşu yok (Microsoft Exc-
hange var). Ne yapabili-
rim?

3. Benim Hdd'te Micro-
soft Plus yok. Onu nasıl
yükleyebilirim?

4. Drivespace ile Hdd'i
sıkıştırmak istiyorum. Ba-
na ilk önce Hdd'im 2.96
Gb (normalde 2.1 Gb) ola-
cağını söyleyen bir ileti çı-
kıyor. Daha sonra dosyala-
rı yedeklemem gerektiğini
söylüyor. Eğer dosyaları
yedeklemeden dosyalı sıkış-
tırsam ne olur? Yedek-
lemek istersem nasıl ye-
deklerim? Sıkıştırmadan
sonra her dosyayı normal
bir biçimde açabilir mi-
yim? Benim sorularım
bunlar, şimdiden yanıtla-

dığınız için teşekkürler.

Emir Çeltik/Karabük

1- Kilitlenmenin sebebi do-
nanım ya da yazılım kay-
naklı olabilir. Windows
95'in parçası olan program-
lar da kilitlenmeye yol açı-
yorsa, ve daha önceden böy-
le bir probleminiz yoksa
sisteminizde virus olma ih-
timali yüksek. Zaten bu ih-
timali "disket oyunu" teri-
minizden de anlayabiliyo-
ruz. Eğer kopya yazılım
kullanmazsanız bu tip
problemler ile karşılaşmaz-
sınız.

2- Sistemin uyku fonksiyo-
nuna sahip olmaması çok
şey değiştirmiyor. Normal-
de bir bilgisayarı çok sık
açıp kapamak doğru olma-
dığı için, elektrik kesintisi
olmayan bölgelerde rahat-
lıkla açık bırakabilirsiniz.
Sadece monitörün yapısı ge-
reği zarar görmemesi için
kapatılması uygun olur.
Eğer BIOS Setup'ta güç tü-
ketimi ayarlarınızda uy-
ma için gerekli süreleri be-
lirlerseniz, bu iş için bi tuş
olmasa bile sistem uykuya
gececektir. Uyanma seçe-
neklerinden de COM bağ-
lantı noktası için geçerli se-
çeneği açarsanız modeme bir
çağı geldiğinde tüm sistem
normal hızına dönecektir.

3- Plus Pack, ayrıca satılan
bir ürün, bu yüzden Win-
dows CD'sinde bulunmuyor.

4- DriveSpace, aslında dos-
yaları değil sabit disk üze-
rinde bulunan bölümleri
"sıkıştırır". Burada geçen
sıkıştırma terimi de sadece
aynı dosyayı daha az bloğa
dağıtmaktan oluşan bir
yöntemi ifade eder. Bunu
yapabilmek için de DriveS-
pace tüm dosyaları tek bir
sanal sabit disk (tek bir bu-

yuk dosya) içerisinde sak-
lar. Eğer çok sayıda ufak
dosyanız varsa bu yöntem
işe yarar fakat çok az ve bü-
yük dosya için iyi sonuç
vermez. Dosyalarınızı bu
işlemden önce yedekleme-
niz, bir aksaklık (elektrik
kesintisi vb...) oluşması du-
rumunda geriye dönebilme-
nizi sağlamak için tavsiye
edilir. Sıkıştırma işlemi
sonrasında sabit
diskinizde gözle
görebileceğiniz
bir değişiklik ol-
maz.

Frontpage ile HTML

Sevgili Chip Dergisi,

Ben İzmir'in bir
ilçesi olan Ti-
re'den sizin bir
okuyucunuzum.

Derginizi çok seviyo-
rum ve çoğu konuda işe
yarıyor. Başarılarınızın de-
vamını dilerim. Size sor-
mak istediğim bir soru var.
Yanıtlarsanız çok mutlu
olurum.

1. Bir gün derginize ba-
karken HTML sayfasının
yapılması hakkında bilgi-
lerin yazdığını gördüm.
Daha sonra bunu kolayca
öğrendim. Sorum şu; ken-
di HTML sayfamı bir an-
ket koymak istedim. Ve
bunların Microsoft'un
FrontPage Express progra-
mıyla yaptım. Fakat tekrar
Internet Explorer'a girip
sayfayı açıp, anketi cevap-
layıp "Submit" düğmesine
bastığımda bu verileri kay-
detmediğini gördüm. Bu-
nu nasıl yapabilirim? Ayri-
ca kaydettikten sonra veri-
leri nasıl tekrar "Search"
düğmesiyle bulabilirim?

2. Birara Internet'e bağ-

lanmışım (1997'nin Eylül, Ekim ve Kasımında). İnternet paketini Eylül ayında ayda 20 saatlik olarak aldım ve 36 saat kullandım. Fakat telefon paraları çok kabarık geldi. Toplam 36.000.000.-TL ödedim. Sizce bu normal mi?

3.İnternet için indirimli saatler ne zamanlardır?

4.Bilgisayarda faks almak için faks programının açık olması mı gerekir?

5.BBS'ler iyi midir? İzmir'de BBS'ler var mıdır?

İsimsiz/Tire-İzmir

CHIP 1- Frontpage'de bulunan Database Integration Wizard'ı kullanarak bu tip bir formu sayfanıza ekleyebilirsiniz. Fakat sonuçta sayfanızı üzerinde yayınlayacağınız sunucuda Frontpage servisleri için ekler bulunması gerekir. Eğer bu ekleri içermeyen bir servis ise, ki çoğunda bulmak zordur, submit tuşunuz işlevsel olmayacaktır. Search mekanizması ise dağıtıcının size ait olması durumunda daha rahat kullanılacaktır çünkü çoğu web servis sağlayıcı sayfaların bulunduğu diske gerçek sahibi dışında bir kişinin veri kaydetmesine izin vermez.

2- Eğer bağlantıyı sağladığınız santralda 822 ya da 800'li hat numaraları indirimli görünmüyorsa, ya da santral digital değilse telefon faturanız bu şekilde gelebilir. Eğer gerçekten şüpheleniyorsanız abonelik kaydınızı belgeleyen bir doküman ile Telekom'a bir dilekçe ile başvurup tekrar kontrol ya da düzeltme isteyebilirsiniz.

3- Bu tip zaman ayarlaması sürekli değişken olduğu

için kesin bir yanıt vermek zor fakat bu tip bağlantı için saat 18:00 ile 08:00 arası indirim olduğunu öğrendik.

4- Modem üzerinde gelen veriyi saklamak gibi bir yetenek bulunmadığı için bu işlevi sağlayan bir yazılıma ihtiyaç duyarlar. Ancak bu yazılım aktif olduğu zaman gelen veri, yani fax mesajı, diske kaydedilebilir. Normal durumda modem çağrıya yanıt verir fakat mesajı kaydedemez.

5- BBS, artık çok yaygın olmayan bir kavram. Bunun yerine tercih edebileceğimiz en iyi alternatif İnternet olacaktır. Ücretlendirilmiş olması dışında giriş seviyesinde kullanıcı açısından çok da farkı olmayan İnternet BBS gibi sadece bir kaç bilgisayar değil, çok geniş bir kitleyi birbirine bağlar. Size denemeniz için BBS numaraları vermek isterdik fakat elimizde artık bu tip bir veri yok.

Oyunlarımı Geri İstiyorum

Sevgili ChipMan, Derginizi seve rek ve zevkle okuyorum. Hemen sorularma geçiyorum.

1.Benim bir Hyundai marka bir bilgisayarım var. Hdd'imi yanlışlıkla bozdum ve Hdd'imi değiştirmek gerekiyormuş. Bana hangi Hdd'i önerirsiniz?

2.Windows 95'te bilirsiniz, kâğıt oyunları ve mayın tarlası oyunları Windows 95'i ilk kurduğumda

yoktu. Acaba oyunları nasıl çıkarabilirim?

3.Bilgisayarımı formatlamak istediğimde bir uyarı geliyor ve formatlamıyor. Bunun nedini Hdd'in bozuk olması mıdır?

4.Bu ay ki verdiğiniz Chip Şubat Cd'sinde Fifa 98 ve birçok oyun açılmıyor. Bunun nedeni nedir?

Sorularımı cevap verirseniz çok sevinirim.

Mert Sözüpek/Sivas

CHIP 1- Şu anda gözlemlediğimiz kadarıyla Western Digital yaygın ve oldukça iyi performans veriyor. Tabii kapasite seçenekleri size yeterli gelmezse bilgisayarınızı satın aldığınız yerden Quantum, Seagate ya da Fujitsu arasından uygun bir seçenek bulabilirsiniz.

2- Bunun için Ayarlar/Denetim Masası/Program Ekle-Kaldır/Windows Kur/Donatılar'dan Oyunlar'ı işaretleyip Tamam'ı tıklayın. Windows, üzerinde bulunduğu CDROM'u isteyerek oyunları yükleyecektir.

3- Eğer Windows altında bunu yapmaya kalkarsanız aktif sistem yazılımı size izin vermeyecektir. Bunun için ikinci sorunuzdaki denetim masasından Başlangıç Disketi seçeneğini kullanarak bir başlangıç disketi yaratın. Ardından sistemi bu disketle açarak FORMAT komutunu kullanabilirsiniz. Tabii ki önce önemli verileri yedeklemeyi unutmayın.

4- Sahip olduğunuz sisteme ait detay vermediğiniz için bu sorunuza yanıtlayamıyoruz.

Kayıp Windows Dosyaları

Sayın ChipMan,

Bu benim hem Chip dergisine hem de bir bilgisayar dergisine gönderdiğim ilk mektup. Benim bilgisayarımı kardeşim yanlışlıkla silmiş ve sadece dizinler kalmış sanırım. Bilgisayarım kendini test ettikten sonra "Windows 95 başlıyor" yazısı çıkıyor ve Windows'un bulutlar arasında bulunan amblemi çıkıyor. Ardından tekrar ekran kararıyor ve şu yazılar çıkıyor; Aşağıdaki dosya eksik veya bozuk. C:\Windows\Hiem.sys, aşağıdaki dosya eksik veya bozuk C:\Windows\lfshlp.sys, komut yorumlayıcının adını girin (örneğin C:\Windows\Command.com), C:\, "Windows 95 başlıyor" yazısı geldiğinde F8'e basıyorum ve şunlar çıkıyor; Microsoft Windows Başlangıç Menüsü, 1.Normal, 2.Günlük C:\Bcotlog.txt, 3.Güvenli Kip, 4.Adım adım onaylama, 5.Sadece komut sistemi, 6.Sadece güvenli kip komut sistemi. Bir seçenek girin: 1 diyor. Ne dersem deyim takılıp kalıyor. Bu sorunun çözümünü bana Chip dergisinde anlatabilir misiniz?

İlker Utlu Kaya/Ankara

CHIP 1- Anlattıklarınızın ışığında sisteminizde bulunan Windows dizininin silindiğine karar verebiliyoruz. Komut yorumlayıcısı da kayıp ise bu ana dizinde bulunan COM-MAND.COM'un da silinmiş

olabileceğini bize gösteriyor. Windows 95'de açılışta kullanılan logo ve açılış prosedürünü içeren dosyalar gizli olduğu için bunları görebilmeniz normal. Seçeneklerin hiç birinin bu durumda yanıt veremeyeceğini düşünerek size Windows'u baştan kurmanızı önerebiliriz.

Boot Virüsünden Nasıl Kurtulurum?

Sevgili ChipMan, Ben Chip dergisini almaya daha yeni başladığım halde çok beğendiğimi belirtmek istiyorum. Benim bilgisayarım 166 Mmx, 2.1 sabit disk, 24x Mitsumi Cd Rom, 2 Mb S3 Trio ekran kartı, 16 Bit radyolu ses kartı, 14" Digital monitör, Hp 670C Printer konfigürasyonlarına sahip ve daha yeni. ChipMan, sorunlarım daha ilk kullanmaya başladığım gün başladı.

İlk günden bilgisayara virüs kaptırdım ve sistemi çöktürdüm. Fakat geri yükleyip, sistemi kurdum. İşte bu kurmadan sonra sorunlar başladı. Windows bana hata mesajları verip durdu. Bu kurmadan sonra Görüntü Bağdaştırıcılarım doğru yapılandırılmamış uyarısı verip durdu. Bende bunlardan kurtulmak için Windows 95'i yeniden kurdum. Fakat işe yaramadı. Ve üstüne sorunlar eklendi. Bu sefer de Radyo.txt dosyasını bulamıyorum diye son çıkardı. Ayrıca renk düzenini 16 renge indirip, 256 renge yeniden

çıkarmama rağmen bunu diğer yerlere yansıtmayıp, 256 renk isteyen programları çalıştırmadı.

Evet ChipMan, bunların çözümünü bilmiyorum ve senden yardım istiyorum. Şimdiden teşekkürler. Ayrıca Chip yazarlarına selamlar

Gökhan Yılmaz/
Zonguldak

CHIP 1- Virus eğer boot tipi ise temizlemeniz sonucu hafızada aktif kalan kopyası tekrar kendini diske yazabilir. Tavsiye edebileceğimiz en iyi şey, diskte bulunan çalışma dosyalarınızı yedekleyip, DOS açılış diski ile sistemi açtıktan sonra FORMAT komutu ile tüm diski silmeniz. Bunun ardından sistemi yeniden başlatıp (RESET ile) DOS kurulumuna ve ardından Windows kurulumuna geçerseniz sorun kalmayacaktır. Eğer üst üste yükleme yapmamış olsaydınız daha pratik bir şekilde de çözüme ulaşabilirsiniz.

Internet'te Daima Açık Casino

Sayın Chip Yöneticileri,

Öncelikle böyle güzel bir dergi hazırladığınız için sizlere çok teşekkür ederim. Benim 166 Mmx 64 Mb, Fax Modem'i olan üstün bir bilgisayarım var.

1. Son zamanlarda, bilgisayarımı açtığımda nereden geldiğini bilemediğim bir yazı ile karşılaşıyorum. Yazı şöyle; (No Dial-Up Networking entry is fo-

und. Go to Dial-Up Networking folder and double-click on Make new connection). Yazının altında 'Tamam' var ona basınca yazı gidiyor ama ben bu yazıdan nasıl kurtulabilirim? Acaba yanlış bir silme mi yaptım? Bu konuda beni yeterince aydınlatırsanız çok sevinirim.

2. Mart Cd'niz bir harika. Casino programları da çok güzel. Ancak hepsini çalıştıramadım. Gaming Club, Inter Casino, Cribbean Sand çalışmadıkları gibi Personal Number, Password, Serial Number istiyorlar. Benim Internet'im yok, acaba bu oyunlar Internet mi istiyor? Eğer öyleyse diğer Casino'lar nasıl çalıştı? Çalışmayanları nasıl çalıştırırım?

3. En iyi ve en kullanışlı Winzip programı hangisi?

Sorularıma cevap vereceğinizi ümit ediyor, başarılarınızın devamını diliyorum.

Pınar Palavaroglu/Maltepe-İstanbul

CHIP 1- Sisteminizi ilk açıldığı anda internet'e bağlamaya çalışan bir yazılım, Başlangıç isimli klasörde yer alıyor olmalı. Tabii ki internet bağlantısı için gerekli dosyalar ve bundan dolayı ayarları bulamadığı için Windows'dan bir "iletişim hatası" mesajı alıyordunuz. Başlangıç isimli klasörde ya da WIN.INI dosyasında RUN= satırında bulunan dosyayı ya da ismini ortadan kaldırırsanız açılışta bu mesajı almazsınız. 2- Bu yazılımlar sadece Internet bağlantısı aktifken çalışmakta. Bu yüzden ilk

önce internet bağlantısını sağlayıp ardından bu yazılımları başlatmanız gerekiyor.

3- Winzip 6.3. Bu programı Chip CD'lerinden temin edebilirsiniz

Bozuk Sektörleri Saklamak

Sevgili ChipMan, Bir takım sorularım var. Cevaplarsanız mutlu olurum.

1. Bozuk sektörlerden kurtulmak için ne yapılmalıdır? Ve bozuk sektör oluşmasına sebep olan şeyler nelerdir?

2. Boot virüsünü temizlemek için, bilgisayarı temiz bir System disketi ile açıp F-Prot ile temizlememi önerdiler. Ancak F-Prot 1 diskete sığmıyor. Bazı dosyaları kopyalamadan F-Prot'u bir diskete kopyalarsam bir sakıncası olur mu? Eğer olmaz ise hangi dosyaları kopyalamamalıyım?

3. Windows oturumu kapatırken çok geç kapanıyor. Bu donanımdan kaynaklanabilir mi? Çözüm yolunu gösterebilir misiniz?

Rahmi İmemek/Elazığ

CHIP 1- Bozuk sektörlerden kurtulmanız mümkün olmazsa da bunları bir şekilde maskeleyebilirsiniz. Norton'a ait disk yazılımlarından birini kullanarak bozuk sektörleri dosyalar içerisinde saklamasını belirterek bu sektörlerden kurtulabilirsiniz.

2- Boot virusunu temizle-

mek için sistemi açılış diskiyle başlattıktan sonra şu komutu verin: **FDISK** /MBR. Bu komut Master Boot Record adı verilem bölgeyi yeniden yazarak virüsü silecektir.

3- Eger sisteminizde bir network kartı mevcutsa bu geç kapanışlara sebep olabilir. Başka bir sebep ise çok kalabalık ve ağda paylaşılmış klasörleriniz olmasıdır. Bunun dışında az sistem belleği de takas dosyasını aşırı miktarda büyütürken bunun geç silinmesine bu yüzden sistemin geç kapanmasına yol açabilir.

DOS'u Install Etmek

Sayın Chip Dergisi, Öncelikle şunu belirteyim ki derginiz tek kelimeyle harika ve ilk sayıdan beri takip ediyorum (yalanım olmasın 2 sayı kaçırdım). Bilgi açısından çok iyi olan derginiz Türkiye'de bir numara olduğunuzu kanıtıyor. Sorularına gelince;

1. Bir süre önce C: sürücümü formatlamam gerekti. Tüm yedeklerim ve Windows 95 Cd Rom'um olduğundan tereddüt etmedim. Fakat sistemimdeki Dos 6.2'nin disketleri yoktu. Bende önceki disketlerinizde verdiğiniz Install programlarından birini kullanarak C:\Dos klasöründen 3 disketlik bir dos Install programı yaptım. C: sürücümü formatladıktan sonra sistemime herşeyi yükledim.

"Dos" disketlerini de yükledikten sonra Dos'ta bulunan birçok komutu kullanabiliyordum (memma-ker gibi). Ama "Ver" komutunu girince sistemimde bir tek Win 95 olduğunu anladım. Yani eskisi gibi Dos 6.2 benzeri bir yazı çıkmıyor. Dos'u sistemimle nasıl bağdaştırabilirim?

Şimdiden size bu uzun sorularına vereceğiniz cevaplardan dolayı teşekkürler, yayın hayatınızda başarılar.

Serkan Güven/İzmir

CHIP 1- Install programı ile oluşturduğunuz DOS kurulum programı IO.SYS ve MSDOS.SYS gibi dosyaları kopyalamadığı için bunlar bir önceki DOS sürümünden kalmış olabilir. Bu yüzden DOS sürümü 6.x yerine Windows 4.0 (DOS 7.x) gibi görüntüleniyor olmalı. Üzerinde Windows 95 yüklü olan bir bilgisayardan açılış diski yaratıp bununla yeni baştan DOS'u yüklemeyi deneyin. Eger sabit diskiniz FAT32 ise DOS 6.x'i yüklememeniz gerekir.

Dial Up Server ile Bağlantı

Merhaba, 1. Win 95 kuru- lu olan makine- me Win 95 olan makinelerin modem kullanarak sanki normal bir Workgroup ta çalışıyormuş gibi dosyalarını ve yazıcıını nasıl paylaşabilirler? Bunun için nasıl bir program kullanmam gerekir?

İlgileriniz için şimdiden

teşekkür ederiz. İsimsiz

CHIP 1- Eger Dialup Network Server'i kurarsanız, ki bu Plus Pack'te yer alıyor, sisteminize uzaktan network bağlantısı sağlayabilirsiniz. Tabii ki bu durumda her makinede bulunan Workgroup adı aynı olmalı ve paylaşılan diskler için gerekli ayarlar yapılmış olmalı. NOT: Bir kaç ay daha beklerseniz Windows 98 içerisinde bu fonksiyon standart olarak kullanıma sunulmuş olacaktır.

Birden Fazla CD Sürücü Bağlamak

Sevgili Super ChipMan, Benim bilgisayarım; Pentium 133, 24x Cd Rom, 16 Bit ses kartı, S3 Trio Dx64 4 Mb ekran kartı, 32 Mb Ram özelliklerine sahip. Benim size sorularımı şöyle;

1. Bilgisayarıma ikinci bir 8x'li Cd Rom takarak oyun oynarken de müzik dinleyebilir miyim? Bunu Board'ım kaldırır mı? Ve ne tür bir kasa almam gerekir?

2. Benim bilgisayarım toplama (no-name) olduğu için monitörüm 5 sene öncesine ait ekran kartımla uyur mu? Yani renkleri iyi gösterir mi?

3. Ben Plak dinliyorum (klasikleri). Plakta dinlediğim müzikleri bilgisayarımda Hdd'e yüklemek için ne tür sistem kullanmalıyım?

Magician Aykut/B.köy

CHIP 1- Bu mümkün olmasına rağmen, ses kartınızda bir CDROM için giriş olduğundan sadece aynı anda bir CDROM'dan müzik dinleyebilirsiniz. Bu sistemi yoran bir işlem değildir çünkü CDROM sürücü kendisi donanımdan bağımsız olarak bu işlemi yürütmektedir. Eger kasanızda iki adet 5.25 inch sürücü için yeterli yer varsa kasanızı değiştirmeniz de gerekmez. Ses kartındaki bağlantıyı diğer CDROM için iptal etmek istemiyorsanız sürücünün ön tarafında bulunan çıkıştan amplifikatöre sahip bir hoparlöre çıkış alabilirsiniz.

2- Sorunuzdan anlaşıldığı kadarıyla monitörünüz oldukça eski, fakat normalde renkleri görmekle ilgili bir probleminiz yoksa ekran kartınızı değiştirdiğinizde de böyle bir probleminiz olmayacaktır.

3- Bir müzik parçasını saklamanın en iyi yolu (şimdilik) MP3 standardı olarak görülüyor. Plaktan normalde amplifikatör ya da kolonlara giden çıkışı ses kartınıza girerek kayıt yaptırdıktan sonra, bunları diskte daha az yer kaplamaları için MP3 sıkıştırıcı programlardan biri ile (örneğin Easy MP3) sıkıştırabilirsiniz.

95 Kez Windows 95 Yükleme

Sevgili Süper ChipMan ve Chip Dergisi Yetkilileri,

Öncelikle böyle içeriği bol bir dergi hazırladığınız için sizi tebrik

ederim. Bilgisayarımın konfigürasyonu; P 166 Mmx, 32 Mb Ram, 2.1 Gb Hdd, 24x Cd sürücü, 16 Bit ses kartı, TV kartı, Modem, Windows Türkçe.

1. Bir sebepten dolayı Windows'umu yeniden yüklemek zorunda kaldım. Şu anda Windows 95 uyumlu oyunları yüklediğimde çalışmıyor. "Gerekli bir DLL dosyası eksik" diye bir uyarıyla karşılaşıyorum. Bunun sebebi nedir ve sabit diskimde bulunan Win95 Setup dosyasıyla bunu çözebilir miyim?

2. Sorunsuz bir şekilde Internet Explorer 4.0'ı nasıl yüklerim?

3. Şirketimizde Dos altında çalışan bir muhasebe programı kullanıyoruz. F-Prot 2.28 ile sistemi bir virüs taramasından geçirdim ve "Trakia 1070" adında bir virüs buldum. Virüs Removed yazmasına karşılık virüsü hep "Exe" uzantılı dosyalarda bulmaya devam ediyor. Acaba F-Prot 2.28 bu virüsü temizleyebiliyor mu?

Sorularına çözüm bulduğunuz için teşekkür eder, başarılarınızın devamını dilerim.

Gökhan Eker/Ankara

CHIP 1- Eksik olan DLL dosyasının adını belirtmediğiniz için bunun DirectDraw ile ilgili bir problem olduğunu varsayıyoruz. Bahsi geçen oyunlar içerisinde bulunan DirectX yazılımını tekrar yükleyerek bu problemi çözebilirsiniz.

2- IE4.0 için en son sürümü Microsoft'un sitesinden ya da dergimiz ile birlikte ver-

diğimiz CD'lerden edinebilirsiniz. Bu yeni sürümlerde yükleme problemi çıkma ihtimali son derece az. Eğer yeni bir sürüm ile problem yaşıyorsanız Active Desktop seçeneğini yüklememenizi önerebiliriz.

3- Virüsü dosyalardan silmeniz bunun bellekteki kopmasını yok etmemektedir. Bu yüzden bilgisayarı virüsün başlamasını engellemek için bir sistem disketiyle açtıktan sonra virüs tarama ve temizleme işlemini yapmalısınız.

OpenGL sürücüsü ve S3

Sayın Chip Dergisi Yetkilileri ve ChipMan,

Derginizin 1997 yılının Ocak ayından beri takipçisiyim. Geçen bu zaman süresinde derginizi zevkle okuduğumu belirtmeliyim. Benim size danışmanlık ve soramak istediğim birkaç konu ve sorum var.

1. Duyduğum kadarıyla Windows 95, Osr2'yle beraber OpenGL'ye aynı Direct3D'de olduğu gibi yazılım yoluyla destek veriyormuş (Windows\System\OpenGL32.dll dosya ile). Yalnız buradaki şart ekran kartının da bunu uygun sürücülerle desteklemesi gerekiyormuş. İşte sorum burada, benim, arkadaşlarımla ve ilçemizdeki bilgisayarların hiçbirinde İnternet bağlantısı olmadığı için ekran kartının üreticisinin böyle sürücüler çıkarıp çıkarmadığını bilemiyorum. Sizden ricam ekran kartımın OpenGL'yi

yazılım yoluyla destekleyen sürücülerinin olup olmadığını varsa Nisan sayınızın Cd ekinde vermeniz. Eminimki sonuç birçok S3 Chip setli ekran kartlı Chip okurunu bu dersten kurtaracaktır.

2. Denetim masasında S3 Color Control isimli simge var. Ben bu simgeye gidip çift tıkladığımda "Cannot Adjust Color Settings Due To Motion Video Format Mismatch" diye uyarı çıkıyor. Anlamı nedir, çözümü nasıldır?

3. Ve son sorum 97 yılı Haziran ayında vermiş olduğunuz Cd'deki Yamaha Midi sürücülerinin güncel sürücülerini verebilir misiniz?

Ekran kartım S3 Virge Dx 375/385 4 Mb Dram. Şimdiden çok teşekkürler, yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Hilmi Sahtiyancı/Düzce

CHIP 1- Bu sorunuza ilişkin bir araştırma yaptık ve MESA adı altında, üç boyut hızlandırma eteneği bulunan S3 işlemcili kartlara (DX, GX ve daha üstü) uygun bir sürücü olduğunu gördük. Yalnız bunu kullanabilmek için derlenmiş (bir derleyici tarafından çalıştırılabilir hale getirilmiş) sürümünü edinmeniz gerekiyor. MESA tamamen OpenGL uyumlu ve şu anda Linux, Windows 95 ve DOS altında S3 ve 3Dfx işlemcili kartları destekliyor. İleriki tarihlerde bunu CD'lerimizde çalıştırılabilir halde dağıtmayı planlıyoruz, fakat ilk önce programın yazarından gerekli izinleri almamız gerekiyor.

2- Renk düzeltme ayarları kontrast ve parlaklık dışındadır, daha önceden girilmiş hazır veriye göre bir çok monitöre ideal ayarlar içerir. Bunları kullanmanız şart değildir ve eğer ekrandaki kontrast gözünüzü rahatsız etmiyorsa ayarları olduğu gibi bırakmanız gerekir. Bazı durumlarda da ekrandaki resimlerin gerçesine daha yakın görüntülenmesi için bu ayarlar kullanılır.

3- Yamaha sürücülerini sürekli güncelliyor. Biz de fırsat (ve yer) bulduğumuz ilk anda bunlara CD'lerimizde yer vermeyi düşünüyoruz.

Dizinelere İlkaydım

Sevgili Chip Dergisi Çalışanları ve ChipMan, Öncelikle sizi sorularıyla yordugum için özür dilerim. Sorularım biraz çok.

1. Silinen dizinler kurtarılabilir mi? Nasıl?

2. İkinci bir Joystick girişi için ne yapmalıyım (bana kaç paraya mal olur)?

3. Windows 95 için sistem gereksinimleri nelerdir?

4. Çok önce aldığım Ess688 ses kartının disketi elimde yok ve Hdd dizini silindi (ses kartı dizini). Bunu nasıl giderebilirim? Windows'ta sesler çıkmıyor.

5. Gelecek sayılarımızın Cd'lerinde Windows 3.1 ile ve Dx4-100 ile çalışan oyunlar verebilir misiniz?

Mustafa Taner/İstanbul

CHIP 1- Silinme yönteminin dolayı bir dizini kurtarmanız mümkün değildir. Bu yüzden sadece bir dizin altında bulunan dosyaları kurtarabilirsiniz.

2- İkinci bir joystick girişi için sisteminizde bulunan ses kartının arkasındaki joystick çıkışına "joystick splitter" adı verilen bir kablo bağlamanız gerekir.

3- Minimum sistem gereksinimleri Intel 486 işlemci ve 8 Mb bellektir.

4- İnternet bağlantısına sahipseniz bu sürücülerin üreticisine ait siteden bulabilirsiniz. Bu imkan dahilinde değilse ses kartınızı Sound Blaster olarak tanıtır sistemi başlattıktan sonra Sound Blaster'a ait sürücüler yükleyebilirsiniz.

5- Artık bu tip oyunlar üretilmediği için istediğinizi yerine getirmemiz oldukça güç.

Windows OSR2 ve IE4

Sayın Yetkili,
Herkesin yazdığı gibi size överek yazıma başlamadığım için affedin. Bence işini gereği gibi yapan bir dergi gibi dergiyi övmek gereksiz, yeter ki çizginizi bozmadan devam edin. Bu kadar sözden sonra gelelim ne istediğime;

1.Öncelikle getirdiğiniz çözümleri birazda benim gibi İngilizce bilmeyenlerin anlayacağı tarzda kalem alm.

2.Dergimizde yayını süren Windows, World, Excel gibi acaba birde FrontPage 97 eğitimini yayınlanamaz mı? Yayınlanamaz

derseniz acaba benim için Fp.97'de kayan yazının nasıl ekleneceğini ve Link eklemenin nasıl yapılacağını, bütün çalışmalara başlamadan önce yapmamız gereken ön çalışmalar var mı? Yazarsanız memnun olacağım.

3.Windows OSR2 95 kurulduktan sonra çalışan Active Movie Ie4 (Türkçe) yüklendikten sonra neden çalışmaz hale geliyor? Bozulmasını önleyecek bir yükleme şekli var mı?

4.Microsoft Exchange ayarlarını nasıl yapacağım? Cevaplamakta güçlük çektiğim sorular şunlar; posta hesabı, sonucu başvurusu, postane adı, bunlara ne cevap vereceğim?

5. Çizdiğim veya taradığım resmi veya Word'te yazdığım bir yazıyı nasıl gönderirim? Modemim var.

Sorunlarımla ilgilenir ve cevaplarsanız sevinirim. E-mail adresim; peker@superonline.com. Çalışmalarınızda başarılarınızın devamını diler sevgi ve saygılar sunarım.

Sabahaddin Peker/Ayvalık

CHIP 1- Teknik terimlerin karşılığını Türkçe'de bulamadığınız zaman, Microsoft gibi kendimiz bir alternatif üretmek yerine orijinalini kullanmayı tercih ediyoruz. Bu yüzden bazı anlatımlarda geçen İngilizce terimlere alışmanız gerekecek.

2- Sorunuzu burada yanıtlamayı tercih ediyoruz. Sorunuzda geçen kayan yazı, eğer browser'larda bulunan durum çubuğu üzerinden geçecek ise, bunu JavaScript ile gerçekleştirebilirsiniz.

Bunun için bu tip yazı içeren sayfalardan birine gidip "Show Source" ya da "Kaynağı Göster" seçeneği ile yazının geçtiği bloğu bulup kendi sayfanıza kopyalamanız yeterli olacaktır. Eğer HTML üzerinde bunu yapmak istiyorsanız Java ile bir program yazarak derleyip bunu sayfanıza bağlamanız gerekecektir.

3- IE4'ü yükledikten sonra tekrar OSR2 kurulumunu çalıştırın. Tam yükleme yaparsanız sadece gerekli ve hatalı parçalar kopyalanacağı için ActiveMovie düzelecektir.

4- Eğer bir Exchange'e ait bir server'ınız yok ise bu servisi kullanmanız mümkün olmayacaktır. Bu yüzden soruları doğru yanıtlamanız da olası değil.

5- Eğer WinFax yazılımını yüklerseniz yazıcı yerine fax-modem kartınızdan "Yazdır" komutu ile çıkış alabilirsiniz. Tabii burada çıkış ile kastedilen fax mesajı oluyor.

Disket'te Yer Sorunu

Sevgil Chip Çalışanları,

İlk önce başarılarınızı, derginizin çok yönlü oluşunu, bizlerin sorunları için böyle bir bölüm ayırmanızı sevinçle karşılaşıyorum ve sorunlarma geçiyorum.

1.Windows'da yüklü olan programları Dos'ta açmaya çalıştığımda o programın Dos'ta devam edemeyeceğini yazıyor. Fakat daha önceleri bir oyun açıp oynayabilmişim. Bunun

nedeni nedir, Windows'dan bir programı nasıl açabilirim?

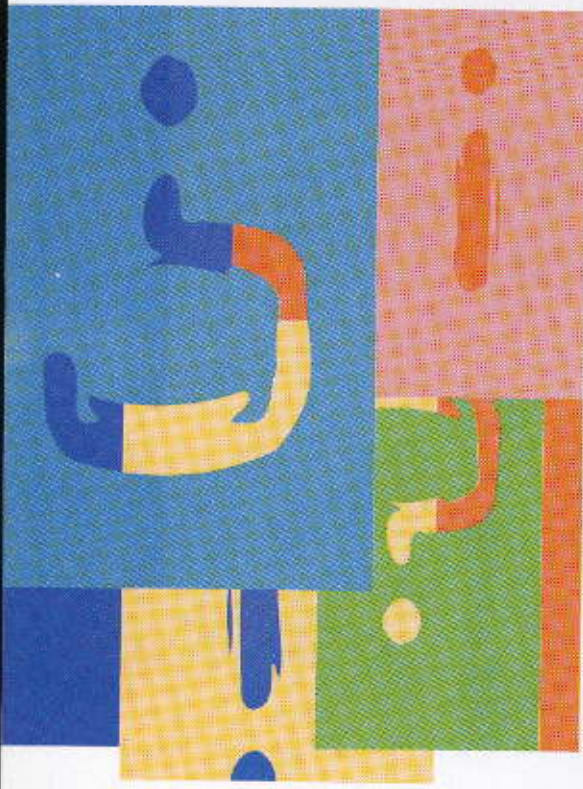
2.C: sürücüsünde virüs ve Tk Direktörleri içinde bir virüs programım var. Bu programı da birisinden aldığım disketten kopyaladım. Şimdi onu bir diskete kopyalamak istiyorum. Kopyalamak için "Copy C:\Virüs\Tk*. B:" yazıp Enter'liyorum. Yedi adet dosya kopyaladıktan sonra "Insufficient disk space" yazısı çıkıyor ve kopyalamaya devam etmiyor. Yazdığım kopyalamada bir hata mı var yoksa diskette yeterince yer yok mu (kopyalamadan önce "Del *.* ile silmiştim)?

CHIP 1- DOS uygulamaları ile Windows uygulamaları derlenirken ayrı başlık bilgileri ile donatılırlar. Bu yüzden Windows ya da DOS "loader" (yükleyici) kodları bu dosyalara ayrı prosedür uygulayarak değişik şekillerde çalıştırılır. Bu yüzden bir DOS uygulaması Windows ortamına adapte edilip yüklenebilirken, bir Windows uygulaması ihtiyaç duyduğu mesajları DOS'tan alamayacağı için çalışmaya-caktır.

2- Diskinizde yeterince yer bulunmadığı için bu hata mesajını alıyorsunuz. Bu yüzden PKZIP ya da ARJ adlı programlardan birini kullanarak bu dizinde bulunan dosyaları tek ve sıkıştırılmış bir dosya haline getirmeniz gerekiyor. Sonra bu tek dosyayı diskete kopyalayabilirsiniz. (Tabii eğer 1.44 Mbyte'dan daha küçükse).

Okurlar Soruyor, CHIP Uzmanları Yanıtlıyor

Herkesin bilgisayarıyla başı dertte.

CHIP uzmanları bundan böyle en çok yaşanan ve en ilginç sorunlara sizler için çözüm buluyor. CHIP destek hattına gelen telefonların da bu köşenin oluşmasında büyük katkıları oluyor. Sizin de başınız bilgisayarınızla dertteyse veya pratik çözümler arıyorsanız bu köşede işinize yarayacak birçok bilgi bulabilirsiniz.

WINDOWS 95

Picture Publisher çalışmıyor

Mustek marka Scanner'ım var ve Picture Publisher programını kullanıyorum. Picture Publisher'ı başlatmaya çalıştığımda LEAD45.DLL dosyasının bozuk olduğuna dair bir mesaj alıyorum. Programı yeniden kurmak da bir işe yaramıyor. Ne yapmalıyım?

CEVAP: Burada dosya çakışması söz konusu olabilir. "Başlat / Bul / Dosyalar veya klasörler" ile LEAD45.DLL dosyasını aratın. İki farklı dosya bulunursa ve bunlardan biri "WINDOWS\SYSTEM" dizininde bulunuyorsa, bunu silin; zira Picture Publisher bu durumda dosyayı "Windows" dizinine kopyalar. Diğer programlar ise bu dosyayı "WINDOWS\system" dizinine kopyalar. Sonuçta yukarıda bahsettiğiniz hataya neden olurlar. Bu tip DLL dosyası çakışmalarında aynı yolu izlemelisiniz.

Dosya ilişkilerini değiştirmek

Sürekli grafiklerle çalışıyorum ve üzerlerinde değişiklikler yapıyorum. Bunun için bilgisayarına bir sürü grafik programı kurdum. Ancak her grafik kurulumu programının kurulumundan sonra mesela GIF dosyaları o programla ilişkilendiriliyor. Bunu önlemek veya geri almak mümkün mü?

CEVAP: Bunu önlemek maalesef mümkün değil. Ancak değişiklikleri geri alabilirsiniz. Bunun için bir dosyayı işaretleyin (GIF dosyasını). [Shift] tuşuna basılı tutup sağ tuşla dosyaya tıklarsanız açılan kısayol menüsünde "Birlikte Aç..." seçeneğini bulabilirsiniz.

Şimdi ilişkilendirilecek programı seçip "Bu türdeki dosyaları açmak için hep bu programı kullan" seçeneğinin başındaki kutucuğu işaretledikten sonra "Tamam" düğmesine basabilirsiniz.

Bilgisayarına Kimler Bağlı?

Network kartı olan Windows 95 yüklü bir bilgisayarım var. Network'te arkadaşlarımla oyun oynadığımda, bunun için bazı dizinlerin paylaşımına açılması gerekiyor. Ancak kimin bilgisayarına bağlı olduğunu ve neler yaptığını görmek istiyorum. Bunun için bir Windows aracı var mı?

CEVAP: En basit yolu Ağ İzleyicisi'ni kurup Netwatch programını çalıştırmaktır. Bunun için Başlat ve Çalıştır simgelerine tıklayarak Netwatch girin. Artık her şeyi kontrol edebilirsiniz.

DOS modunda CD sürücüyü erişmek

Windows 95'le çok çalışıyorum ve aslında bugüne kadar oyle pek büyük bir sorun yaşamadım. Kısa bir süre önce Windows 95 altında çalışmayan bir oyun aldım. Oyunun ku-

rulumunu Windows 95 altında sorunsuz olarak gerçekleştirebiliyorum, ancak maalesef DOS altında oyunu oynayamıyorum, çünkü oyun CD'ye erişmeye çalışıyor ve DOS altında benim CD-ROM sürücüm tanımlı değil. Ne yapmam gerekiyor?

CEVAP: Windows 95 altında DOS modunda CD sürücünüze erişmek istiyorsanız önce normal DOS sürücülerini kurmanız gerekiyor. Kurulumdan sonra AUTOEXEC.BAT dosyasına eklenen satırları DOSSTART.BAT dosyasına kopyalayın.

DOS kutusundan metin kopyalamak

DOS komut isteminde sıkça çalışıyorum. DOS penceresindeki metinleri bir Windows kelime işlem programına kopyalayabilsen çok iyi olacak. Ancak bunu nasıl yapabileceğimi bilmiyorum.

CEVAP: Bunun için önce DOS komut istemini pencere modunda çalıştırmanız gerekiyor. Pencerenin sol üst köşesinde Yazıtipi ayarının yanında kesik çizgili bir kare düğmesi bulunur (İmle düğmesi), buna tıklayın. Ekranda beyaz bir blok görünecektir. Şimdi metni istediğiniz gibi işaretleyebilirsiniz. İşaretli metni panoya kopyalamak için bir sonraki düğmeye (Kopyala) tıklayın. Şimdi metni istediğiniz programa yapıştırabilirsiniz.

IP adresimi nasıl öğrenirim?

Windows 95 kullanıyorum. Modem ve Internet bağlantısına da sahibim. Oyunlara çok meraklı olduğum için Internet üzerinden arkadaşlarımla multiplayer oyun oynamak istiyorum.

Ancak bunun için çoğunlukla, arkadaşlarımla beni bulabilmesi için, IP adresimi bilmem gerekiyor. IP adresimi nasıl öğrenebilirim?

CEVAP: Bunun için Başlat düğmesine sonra da "Çalıştır..." düğmesine

tıklayın. "WINIPCFG" ifadesini girin, "PPP Adapter" ve IP Adress" bölümünde güncel IP adresinizi görebilirsiniz.

Ancak hemen her ISS'de her yeni bağlantınızda size farklı bir IP adresinin verileceğini unutmayın, bunu her seferinde yeniden öğrenmeniz gerekir.

DONANIM

3D Grafik Hatası

Diamond Monster 3D ve Number Nine 128 grafik kartlarına sahibim. Maalesef çoğu oyunda bariz grafik hatalarıyla karşılaşıyorum, mesela kaymış kaplama desenleri ve yırtık resimler.

Önce sorunun grafik kartından kaynaklandığını düşündüm, ancak kartı başka bir arkadaşımın bilgisayarına taktığımda herhangi bir sorun çıkmıyor. Bunun nedeni ne olabilir?

CEVAP: Büyük bir ihtimalle 3D hızlandırıcı kartınızı bilgisayarınızdaki başka bir kartın çok yakınına monte etmişsiniz. Maalesef bazı kartlar çok güçlü bir manyetik alan oluştururlar ve diğer kartlar bundan etkilenirler. Monster 3D grafik kartınızı başka bir slota takmayı deneyin ve oyunlarda doğru hızlandırıcı kartın seçili olmasına dikkat edin.

Sürekli sistem kilitlenmeleri

Pentium 133 bilgisayarım var. Ancak sürekli kilitleniyor. Açılıştan yaklaşık 10-15 dakika sonra tüm sistem çöküyor. Kasayı açtığımda yarım saat kadar daha fazla idare edebiliyor. Neler oluyor?

CEVAP: Problemin nedeni olarak dikkate almanız gereken en büyük olasılık bilgisayarın çalışmasıyla oluşan aşırı ısınmadır. Bu yüzden öncelikle bilgisayarın güç kaynağındaki ve işlemcinin üzerindeki fanın çalışıp çalışmadıklarını kontrol edin. Bunların herhangi birinde bir arıza sözko-

nusu ise bahsettiğiniz sorunun nedeni budur.

Özellikle 486DX2, 486DX4 ve Pentium işlemcili bilgisayarlarda oluşan aşırı ısınma yüzünden bu tip kilitlenmeler meydana gelebilir. Yapmanız gereken şey bozuk fanı yenisiyle değiştirmektir.

Bilgisayarınıza çok fazla kart takılıysa çalışan fana rağmen yine aşırı ısınma oluşabilir. Bu durumda kasaya ikinci bir soğutucu takmanız gerekir. Böylece sistem kilitlenmelerinin önüne geçebilirsiniz.

Joystick neden çalışmıyor?

Yeni bir Joystick satın aldım, Microsoft'un Side-winder Gamepad'ini. Ses kartındaki uygun yuvaya Joystick'i bağladım. Ancak hiçbir şekilde komutlara cevap vermiyor. Neden çalışmıyor?

CEVAP: Buradaki sorun anakartınızda da bir Gameport bulunması. Hatta bazı anakartlarda Onboard Gameport'lar bulunuyor, dışarıdan bakınca uygun bir Joystick çıkışı görünmüyor. Anakartınızda bu tip bir Gameport bulunuyorsa ve iptal edilmemişse ses kartının Gameport'u ile çalışmaları olabilir.

Bilgisayarınızın kasasının arkasında bu tip bir Joystick bağlantısı bulamazsanız ses kartınızı sökün. Daha sonra MSD programını çalıştırın veya Windows 95 altında Yeni donanım ekleme sihirbazını çalıştırın. Arama sonunda "Oyun bağlantı noktası eğlence çubuğu", "Oyun denetleyicisi" veya "Diğer denetleyiciler" bulunursa anakartınız kendi Gameport'una sahip demektir. Bu tip Onboard Gameport'lardan bazıları Jumper veya BIOS'taki bir seçenikle iptal edilebilirler. Sizde bunlar mümkün değilse çıkışmaları gidermek için Onboard Gameport'la çalışmanız gerekiyor. Ancak bu durumda da ses kartındaki Gameport'u birlikte verilen yazılım veya ses kartındaki bir Jumper ile iptal etmeniz gerekiyor. ☐

Güvenli ve Hızlı Web

Bilgi otoyolu da İstanbul yolları gibi delikler ve tehlikelerle dolu. Netmedic, Guard Dog, Network Toolbox ve PeakJet isimli programlar, sizi bu tehlikelerden korumayı, oluşabilecek hataları önceden hissetmeyi ve genel olarak Net hayatınızı hızlandırmayı vaadediyorlar. CHIP bu vaatleri yakından inceliyor.

Internet'i sadece bir browser ile gezenler çektikleri işkenceden kendileri sorumlu. Çünkü ağdan daha fazla yararlanabilmenizi sağlayan en azından vaadeden yardımcı programlar var. Hakikaten de bazıları hataları önceden hissediyor, kabul edilebilir bir güvenlik düzeyi sağlıyor ve Web hayatınızda genel olarak hız ve konforu artırıyorlar.

NETMEDIC 1.2 Online Doktorunuz

Programın ismi sağlık konularına gönderiyor olsa da -"medic" doktor demek- Netmedic aslında kontrol panelini andıran akıllı bir analiz aracı. Ama açıkçası yaptığı işler bir doktorun hastasına yaptıklarına benziyor. Herhangi bir problemi çözmeye çalışmadan önce kaynağını bulmamız gerektiği düşünülürse, ki bu problemler kendi bilgisayarınızdan kaynaklamıyor ve bilgisayarınızın şişenin dar ucu vazifesini üstleniyor olabilir, Netmedic semptomların ayırdına varmanızda yardımcı olabilir. Çünkü Windows'un kendi araçları bu tip bilgileri bulmanızda size fazla kolaylık sağlamıyorlar.

Program oldukça az yer tutuyor. Fiyatı 50 Dolar, bir disketlik kodu var ve kolayca kuruluveriyor. Kurulduktan sonra rahatsız edici pencereler açmak yerine systray'inizde (saatin olduğu yer) sadece minik bir simgeyle çalıştığını bildiriyor.

Bu simgeye tıkladığınızda bir çeşit kontrol paneli açılıyor. Burada kullanıcı ne tür bağlantı çeşitlerini incelemeye alacağını ve izleyeceğini bildiriyor. Bu kontrol panelinde pek

enteresan olmayan göstergelerin yanı sıra -online süre göstergesi- yıldız gibi parlayanları da mevcut. Örneğin Netmedic, bağlı olduğunuz süre boyunca ne kadar data alışverişi olduğunu, ziyaret ettiğiniz web sunucularının yükünü, bir yavaşlık söz konusuysa, bunun sizden mi, ISS'nizin sunucusundan mı yoksa ziyaret ettiğiniz sitenin sunucusundan mı kaynaklandığını ölçebiliyor.

Bazı ölçümleri hemen kendisi yorumluyor ve bunun için trafik lambası sistemini kullanıyor. Her zaman ki gibi yeşil, "herşey yolunda", turuncu "aman dikkat", kırmızı ise "sörl yapmayın, siz en iyisi sinemaya gidin" demek oluyor. Aynı ayrı her göstergelyi önplana çıkarmak için uğraşmayasınız diye bunlara geçerli browser penceresinden ulaşmanız mümkün. Böylece önem verdiğiniz göstergeler hep elinizin altında oluyor.

Program her zaman kesin sayılar veriyor olsa da bunların aslında ortalamalar olduğunu unutmamak gerekiyor. Örneğin sunucu yükü göstergesi, sunucunun cevap verme süresini kullanarak bir yük tahmininde bulunuyor. Özellikle ziyaret ettiğiniz sitenin sunucusunun Net'e göre genel yükü hesaplanırken epey tahmini rakamlar kullanılıyor. Bu tahminler, kesin olmasa da kötüye ▶

Dijital Kokpit: Netmedic Aktüel bağlantının hızını kontrol ediyor (aşağıda) ve verileri günlüğe aktarıyor (sağda)

ya da iyiye giden bir trendi yakalayabiliyor ve size yardımcı olabiliyorlar.

"Health Log", yararlı bir özellik. Bir nevi Internet için sağlık günlüğü. Log'un içinde program, Internet'te gezerken kullandığınız bütün bileşenleri ayrı ayrı kontrol ediyor ve hangisinde problem olabileceğini gösteriyor. Diyelim ki modeminizde problem var, bir iki fare tıklamasıyla modem hakkında daha geniş bir araştırma yapılıyor. Ancak yardım metinleri pek genel tutulmuş ve değerli bilgiler vermiyorlar. Örneğin daha iyi Internet performansı sağla-

kuracak düzeye sahip kullanıcı bu çözümü kendisi de elbette akıl edebilir.

Buna karşılık Netmedic'ten çekebileceğiniz çeşitli raporlar çok daha verimli sonuçlar elde etmenize yardımcı oluyorlar. Örneğin En çok ziyaret edilen siteler, genel Internet performansı, ISS'nizin verim raporu, Ulaştığınız en yavaş sunucular, vs. vs. Ve bütün bu raporlar aynı zamanda yazıcıya gönderilmek üzere de hazırlanabiliyor.

Netmedic 1.2'nin bir deneme sürümü, yayıncı firmanın sitesinden indirilebiliyor. Aynı siteden Web-

mak, gerekli anti virüs programlarını bulmak kolay. Birtakım casusluk araçları, sabotaj programları ya da şifre avlayıcılarından kaçınmak ise daha zor. Şunu itiraf edelim ki çok usta kullanıcılar bile her gün bu tip düşmanlarla boğuşmuyorlar. Ama yine de karşılaştığınızda hazırlıklı olmanızda zarar görmüyoruz.

Bu tip sorunlarla uğraşmanın temel yolu, her türü ile ayrı ayrı başa çıkmak ve hepsinin tedavisine kendi başınıza ulaşmak. Özellikle meraklı ve deneyci bir kişiliğiniz varsa elbette ki ideal yöntem her şeyi mümkün olduğunca araştırıp, harekete öyle geçmek. Ancak fazla vaktiniz yoksa ve şöyle genel bir korumaya sahip olmak size yetiyorsa Guard Dog Deluxe 1.1 sizin için ideal bir koruma paketi.

Aynı çeneli Bulldog almet-i farika'sı ve 50 USD'lik fiyatıyla Guard Dog, sizi bir takım virüslerden, kötü kalpli java applet'lerinden ve ActiveX kontrollerinden koruyor. Ayrıca çeşitli web sitelerinin attığı cookie'lere de göz kulak oluyor.

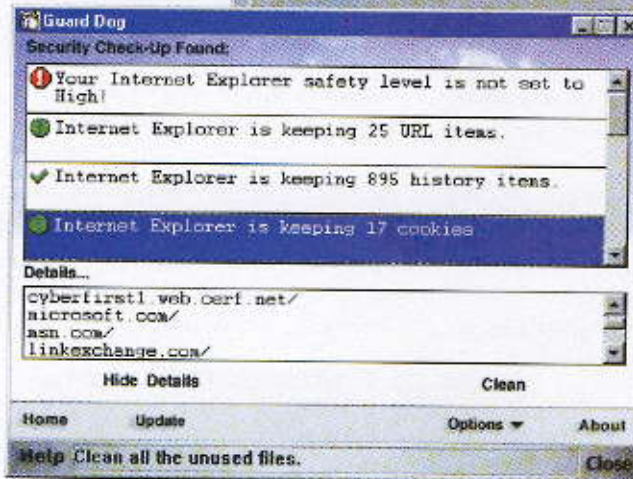
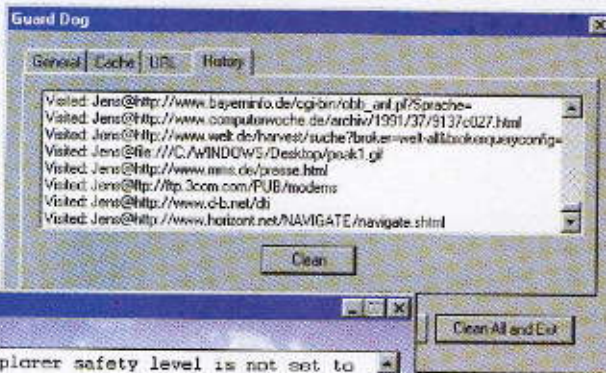
Cookie'ler Bazı web sitelerinin sabit diskinize bırakmaya meyilli oldukları ufak dosyacıklar. Bu dosyacıkların içlerinde ne olduğu onu bırakan sitenin merhametine kalmış olduğundan tehlikeli de olabiliyor.

Cookie'ler Kullanıcı Hakkında Bilgi Veriyor

Bir dahaki ziyaret sırasında WWW sunucusu geçen sefer bıraktığı Cookie'nin içeriğini okuyor. Ve site içerisindeki navigasyonunuzu buna göre yönlendirebiliyor. Cookie dosyasının ne gibi bilgiler içerdiği tamamen karşı taraftaki www sunucusuna bağlı. Genel amaç kullanıcıya daha konforlu bir sörf tecrübesi yaşatmak.

Ancak Cookie vakasının bir de karanlık yüzü var. Çünkü bir Cookie, örneğin başka nelerle gittiğinizi neler karıştırdığınızı aklında tutabiliyor. Birçok Internet kullanıcısı bu işlemin kişisel haklara bir hakaret

Seyir Defteri: Guard Dog Deluxe, Browser'ınızın seyir tarihini gözler önüne seriyor. Böylece fi tarihinde hangi siteyi ziyaret ettiğinizi öğrenebilirsiniz.

Gökteki Göz Dikkatli Ol: Guard Dog Deluxe, Cookie'ler ve onları yerleştiren sunucular hakkında bilgi verebiliyor.

mak için verilen tavsiye şöyle: "Internet'e daha az kullanılan zamanlarda ulaşın."

"Autocure" yani otomatik iyileştirme fonksiyonu da oldukça zayıf. Bir problemi çözmesini istediğinizde, genelde acemilerin bile kolayca bulabileceği çözümler öneriyor. Örneğin aktif olmayan bir adresle karşılaştığınızda Netmedic Bağlantıyı kesip yeniden yüklüyor. Tamam doğru cevap bu ama aynı zamanda da oldukça banal. Çünkü Netmedic'i

master'lar ve ISS'ler için düşünülmüş Netmedic Pro hakkında da bilgi almak mümkün. Sitenin adresini bu yazının sonunda bulabilirsiniz.

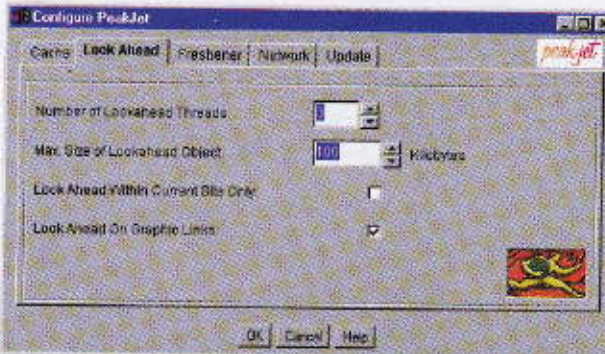
GUARD DOG DELUXE 1.1 Sörfçüler İçin Bekçi Köpeği

"Web konusunda tecrübeniz ne kadar artarsa tehlikelerin o kadar farkında oluyorsunuz. Tehlike derken Truva atlı virüslü dosyalardan bahsetmiyoruz. Virüslerden korun-

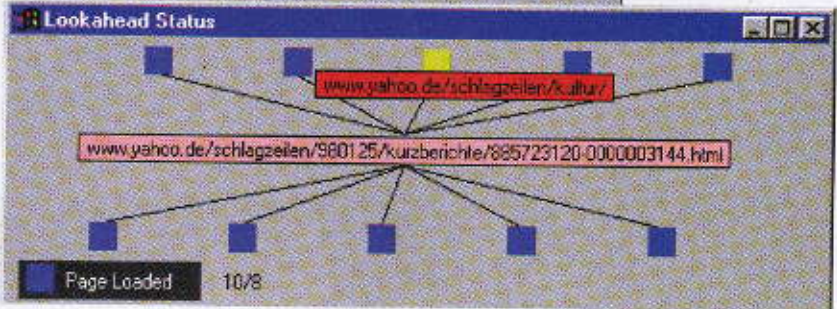

olduğu kantsında. Siz de böyle düşünürseniz, Guard Dog özellikle işinize yarayabilir. Çünkü program Cookie'leri yakından takip ediyor ve size istemediğiniz bilgilerin sunucuya gitmemesi konusunda yardımcı olabiliyor.

İsterseniz program aynı zamanda sörf tecrübenizin bütün izlerini de temizleyebilir. Netscape ve Internet Explorer gibi Browser'lar bir sayfaya ikinci defa gidildiğinde daha hızlı yüklenmesi için sabit diskinizin bir bölümünü geçici bellek (cache) olarak kullanıyorlar. Sabit diskinizin bu bölümü browser kapandığında da kötü amaçlı kişilere açık kalıyor. Yani sizden sonra makinanın başına oturan bir şahıs, eğer isterse sizin bundan önce gezdiğiniz bütün siteleri gezebiliyor indirdiğiniz bütün dosyalara ulaşabiliyor. Guard Dog isterseniz, cache'nizi ve daha önce gittiğiniz sitelerin listesi-

Web Sayfalarını
Önceden Yüklüyor:
Bu konuda ne kadar
ileri gitmesi
gerektiğini PeakJet'e
tabii ki siz
söylüyorsunuz.
(solda) Bir sayfanın
bütün bağlantıları
basit ve şematik bir
görünüşle
açıklanıyor.

sayarınıza ulaşamadığınız için mesajlarınızı www yoluyla kontrol ediyorsunuz. Siz ayrıldıktan sonra usta bir kullanıcı bıraktığınız makinanın başına oturabilir ve mail'lerinizi afiyetle okuyabilir. Tabii Guard Dog ile şöyle etraflı bir temizlik yapılmıyordunuz.

Bu yararlı araç birçok değişik şekilde ayarlanabiliyor. İlk açıldığında adım adım hangi güvenlik opsiyonlarının geçerli olacağını kullanıcıya soruyor. Ve daha sonra sizi rahat bırakıyor. Sörf seansınız boyunca bir sorun çıkmadıkça bir daha Guard Dog'un yüzünü bile görmüyorsunuz. Bir problem uyarısı aldığınızda da genellikle sorun bir fare tıklamasıyla giderilebilir birşey oluyor.

Sadece Internet'çileri değil normal kullanıcıları da ilgilendiren bir özellik de virüs taramalarının, önceden ayarlanmış bir saatte otomatikman yapılabilir olması. Böylece zamandan oldukça tasarruf edilebiliyor.

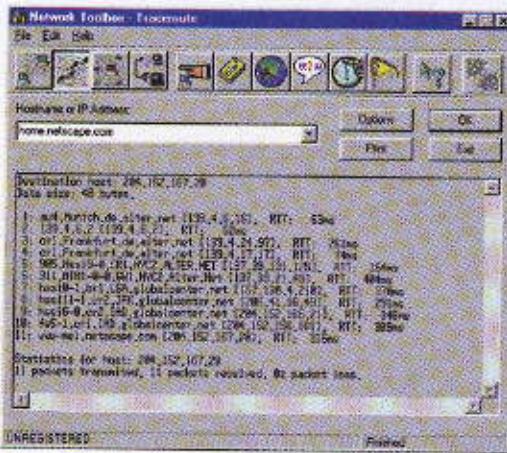
NETWORK TOOLBOX 2.0 Internet İçin Ölçüm İstasyonu

Neredeyse 20 Dolar karşılığında Network Toolbox ile İngilizce on değişik yardımcı araca kavuşabiliyorsunuz. Zaten "toolbox" da alet kutu-

su demek. Önce deneme sürümünü kullandığınız beğenirseniz parasını verebileceğiniz bu program, başka şekillerde kolaylıkla elde edemeyeceğiniz sörf istatistiklerine kavuşmak için harika bir analiz aracı. Bunun yanında zaten burnumuzun dibinde olan bazı kolaylıkları da tekrar pişirip karşımıza çıkardığı oluyor. Traceroute, ve ping bunlardan birkaçı.

Bilgisayarınızdan herhangi bir IP numarasına yolladığınız bilginin izlediği yolu merak mı ediyorsunuz. Windows'un kendi traceroute komutu yerine Toolbox'un traceroute'unu kullanın. Bilgisayarınız ile paketi yolladığınız IP numarası arasındaki bütün diğer sunucular ve hepsinin veriyi yollayış zamanları milisaniye cinsinden karşınıza. Başka güzel bir özellik de Toolbox'un verdiği bir IP numarasının bütün komşularını araştırıp size bir liste halinde sunabilmesi.

Ping'i de bilirsiniz Internet'teki herhangi bir bilgisayara minicik bir paket gönderir, ve o bilgisayarı paket eline ulaştığı anda geri yollamaya zorlarsınız. Yolladığınız paket, size geri geldiği anda arada geçmiş olan zaman ping sayınızdır (yine milisaniye). Dolayısıyla Ping'iniz ne kadar azsa performansınız o kadar

Hangi Yolu İzlemiş?: Network Toolbox'un Traceroute komutu bilgilerin yolunu ve yol üstündeki sunucuların reaksiyon sürelerini milisaniye cinsinden bildiriyor.

ni içeren history dizininizi tamamen temizliyor. Böylece hiç kimsenin bırakmış izleri takip ederek sörf seansınızı incelemeye alma şansı olmuyor. Bu tip güvenlik önlemleri özellikle Web tabanlı bir e-mail servisi kullanıyorsanız önemli. Örneğin netaddress.com'dan Hata! Başvuru kaynağı bulunamadı. şeklinde bir e-mail adresi aldınız ve kendi bilgi-

yüksek olur.

Network Toolbox, ping komutu için size kolay kullanılır yeni bir arayüz sunuyor. Net'ten birşey indirirken hiç karşınıza yüzlerce seçenek çıktığı ve coğrafik olarak size yakın bir sunucuyu seçin dendiği olmuş muydu? Türkiye gibi yurtdışına karışık yollarla bağlanan bir ülkenin Internet performansı coğrafik konumla ölçülemeyeceğinden ne tahminde bulunsanız yanlış olabilir. Bütün seçeneklere birer ping atıp ping ile düşük sunucuyu kullanmak ise akıllıca bir yöntem.

PEAKJET 1.54

Yükleme Öncesi Çalışıyor

Eskiden Netjet adını taşıyan (30 USD) bu ürün, sadece adını değiştirerek tekrar piyasaya çıkmış. Üretici firma Peak Technologies, daha önce de olduğu gibi modem kaynakları

nın yaklaşık dokuz kat daha verimli kullanılacağını vaadediyor.

Ancak bu verim, dahiyane yeni bir teknoloji sayesinde gerçekleşmiyor. Peakjet sadece cache kavramını genel browser'lerden bir adım ileriye taşıyor ve kullanıcıdan bir adım önde olmaya çalışıyor.

Fikir şu: WWW'de bir sayfa çağırıldığında gelen sayfayı okumak ya da incelemek için, sayfa geliyor ve siz onu okurken Peakjet sayfadaki linkleri takip edip sonraki sayfaları indirmeye başlıyor. Böylece okuduğunuz sayfadaki bir link'e dokunduğunuz an bir sonraki sayfa görüntüleniyor çünkü peakjet sayfanın bütün içeriğini zaten indirmiş ve cache'nize eklemiş oluyor. Bu sefer de bu yeni sayfanın linkleri size çaktırmadan indirilmeye başlanıyor.

Bu strateji lineer bir sörfçüseniz işinize yarayabiliyor ancak normal

sörfçüler artık belli bir süreden sonra indirdikleri sayfanın fazla entere-san olmadığını bir iki saniyede anlayıp çoktaaan bambaşka denizlere açılmış olduklarından Peakjet'in indirdikleri çoğu zaman boşa gidiyor.

Bu arada PeakJet yazılımının İngilizce olmayan browser'larda sorunlar çıkarttığı da testlerle görülmüş. □

Jens Geisel'den
çeviren Hasan Yalçinkaya

Yararlı Bilgiler

Netmedic: Vitalsigns Software

<http://www.vitalsign.com>

Guard Dog Deluxe: Cybermedia

<http://www.cybermedia.com>

Peakjet: Peak Technologies

<http://www.peak-media.com>

Network Toolbox: J. River

<http://www.jriver.com>

EKSEN

Bilgisayar ve Elektronik Sanayi Tic.Ltd.Sti.
İncirli Cad. Dr.Salih Zeki Sok. Lütuf Apt.
No:3/1 34740 Bakırköy İstanbul
Tel:(212) 570-9517 Fax:(212) 570-9523

Standart

Intel Triton TX anakart
512 Kb.önbellek
2 Gb. Ultra DMA Hard Disk
16 Mb. Edorem (60 ns.)
S3 Trio V2 1 Mb Ekran kartı
14" renkli, digital monitör
105 tuşlu Win 95 Klavye
3 tuşlu Mouse
1.44 Mb. Disket sürücü
Mini Tower Kasa
Windows 95 CD,
Kitap, Lisans

Pentium 200 MMX
Pentium 233 MMX

Canon Bjo-250 renkli yazıcı
Hp 690C+ renkli yazıcı
33600 Bps Voice Fax/Modem
56 Kbps. Voice Fax/Modem

Farklı konfigürasyonlardaki sistemler, network ve multimedia ürünleri, yazıcılar ve hardware parçalar için lütfen arayınız.

Multimedia

Intel Triton TX anakart
512 Kb.önbellek
2.5 Gb. Ultra DMA Hard Disk
16 Mb. SDRAM (10 ns.)
S3 Virge DX/GX 2 Mb.
3D Ekran kartı
14" renkli, digital monitör
24-X CD-ROM sürücü
16 bit. Ses kartı,
hoparlör, mikrofön
105 tuşlu Win 95 Klavye
3 tuşlu Mouse
1.44 Mb. Disket sürücü
Mini Tower Kasa
Windows 95 CD,
Kitap, Lisans

Pentium 200 MMX
Pentium 233 MMX
Pentium-II 233

Uzaktan kumandalı TV. Kartı
32-X CD-ROM sürücü farkı
16 MB SDRAM
FM Radyo kartı

Süper Performans

Intel Triton TX anakart
512 Kb. önbellek
3.2 Gb. Ultra DMA Hard Disk
32 Mb. SDRAM (10 ns.)
S3 Virge DX/GX 4 Mb.
3D Ekran kartı
14" renkli, digital monitör
32-X CD-ROM sürücü
Creative Sound Blaster
16 PNP Ses kartı
Creative hoparlör ve mikrofön
105 tuşlu Win 95 Klavye
3 tuşlu Mouse
1.44 Mb. Disket sürücü
Mini Tower Kasa
Windows 95 CD,
Kitap, Lisans
33600 Bps. Voice Fax/Modem

Pentium 200 MMX
Pentium 233 MMX
Pentium-II 233

Merkez Bankası efektif dolar satış kuru geçerlidir.
Kargo ile Türkiye'nin her yerine ulaşım sağlanır.

İnternetinizin Fişini Taktınız mı?

Yazılımsız bir bilgisayar nasıl bir işe yarayıyorsa artık Plug-In'siz bir Browser da günümüzde pek bir işe yaramıyor. Bu yüzden daha eğlenceli sörf yapmanıza imkan sağlayacak en çok kullanıma sahip olan Browserlar IE ve Netscape için çeşitli ses ve görüntü Plug-In'lerini İnternet üzerinde nerede bulabileceğinizi sizler için araştırdık.

Internet kavramı ilk ortaya çıktığı zaman bilgisayarlar arası iletişim gerek o zamanki bilgisayar teknolojisi gerek iletişim hızından dolayı metin tabanlından daha ileri değildi. Zamanla bilgisayarlar ve iletişim hızı arttıkça insanların İnternette beklenmesi artmaya başladı. Sadece yazı görmekten bıkan kullanıcıların net üzerinde resim transferine başlaması ile gelişen Web mantığı ve HTML standardı ile artık günümüzde sayfalar üzerinden gerçek zamanlı video'lar seyretnmeye varıncaya dek yoğun grafik transferi yapılabilir. Tabii ki bunlara olanak kılan yine son zamanlarda geliştirilen yazılımsal sıkıştırma algoritmaları. Birçok firmanın kendine has geliştirdiği sıkıştırma standartlarını Browserlar'a Plug-In şeklinde entegre etmeleri ile de bir Plug-In zenginliği oluşmuş durumda. Değişik türdeki dosya tiplerini izleyebilmeniz için ise boyları 50Kb ile 5Mb değişen bu Plug-In'lere sahip olmanız gerekiyor. En çok kullanılan Plug-In'leri bulabileceğiniz İnternet siteleri, Plug-In boyutları ve işletim sistemleri ile kayıt tiplerini aşağıda bulabilirsiniz.

Plug-In İsmi: WHIP! Release 2
Sürüm: 2.0
OS: Win95
Boyut: 3600K

Kayıt Tipi: Freeware

İnternet Adresi: www.autodesk.com/whip

Dizayn ustaları ve diğerlerinin en karışık DWF veri dosyalarını dahi Networkler ve İnternet üzerinden izleyebilmelerini sağlayan bu plug-in URL'ler ve True Type Font'lar gibi daha farklı tip veri dosyalarını da destekliyor. WHIP!'in yüksek performanslı grafik Engine'i AutoCad 14'de kullanılanla aynı. Böylece en hızlı ve dinamik 3D izleme sağlanabiliyor.

Plug-In İsmi: Adobe Acrobat Reader

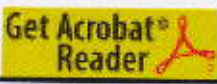
Sürüm: 3.01

OS: Win95/NT

Boyut: 4018K

Kayıt Tipi: Freeware

İnternet Adresi: www.adobe.com/prodindex/acrobat

Bu bedava Adobe Acrobat Reader programı tüm büyük bilgisayar platformlarında, PDF dosyalarını izleyebilmenizi, okuyabilmenizi ve basabilmenizi sağlıyor.

Plug-In İsmi: Quick View Plus for Windows
Sürüm: 4.0
OS: Win95/NT

Boyut: 3798K

Kayıt Tipi: Shareware (49\$), 30 günlük

İnternet Adresi: www.inso.com

Bu plug-in sayesinde 200'den fazla dosya tipini Browser içinden izleyebiliyorsunuz ve bu dosya tipleri Browser'a entegre ediliyor.

Plug-In İsmi: GSplug-In Pro Demo

Sürüm: 1.4

OS: Win 95/NT

Boyut: 1678K

Kayıt Tipi: Demo

İnternet Adresi: www.lasergero.com/download

GSPlug-In ile artık renkli Postscript belgelerini Netscape 2.x ve üstü Browser'ınızda On-Line olarak izleyebileceksiniz. Bu demo sürümü 4 sayfaya kadar renkli belgeleri gösterebiliyor.

Plug-In İsmi: Fractal Viewer

Sürüm: 1.1

OS: Win95

Boyut: 770K

Kayıt Tipi: Freeware

İnternet Adresi: www.iterated.com/fractalviewer

Bu plug-in ile çok net fraktal resimleri İnternette çok hızlı indirebi-

lecek, üzerlerinde oynayabilecek, zomlayıp, döndürebileceksiniz.

Plug-In İsmi: Visual WebMap for IT/CAD/GIS

Sürüm: 1.3

OS: Win95/NT

Boyut: 260K

Kayıt Tipi: Shareware

Internet Adresi: hem.passagen.se/project/npwebmap.htm

Netscape Navigator için olan bu Plug-In birçok farklı tip CAD vektör ve raster dosya tiplerini izlemenizi sağlıyor.

Plug-In İsmi: Shockwave Flash

Sürüm: 1.1 fl

OS: Win95/NT

Boyut: 160K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.macromedia.com/software/flash/

Bu Shockwave Flash plug-in'i vektör tabanlı etkileşimli resim dosyalarını izleyebilmeyi sağlıyor. Avantajı çok güzel gözükken hareketli resim dosyalarının çok kısa yer kaplaması ve hızlı yüklenebilir olması.

Plug-In İsmi: PNG Live

Sürüm: 1.0c

OS: Win95/NT

Boyut: 800K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: speedy.siegalgale.com/solutions

PNG Live, PNG (Portable Network Graphics) resim formatını doğrudan Browser'ınız içinden izlemenizi sağlıyor. The PNG resim formatı yeni nesil resim standardı olacak gibi duruyor.

Plug-In İsmi: Formula Graphics

Sürüm: 5.7

OS: Win95/NT

Boyut: 900K

Kayıt Tipi: Shareware

Internet Adresi: toolweb.co.uk/sheaven/formula/formula.html

Bu Plug-In tam etkileşim için Netscape Browser'ınızın, Formula Graphics sunumlarını HTML içine eklenebilmesine olanak sağlıyor. Web üzerinde daha fazla etkileşim için tam komut seti ve çoklu ortam elemanları da bulunuyor.

Plug-In İsmi: Oddera NetSlide For Netscape

Sürüm: 2.1

OS: Win95/NT

Boyut: 249K

Kayıt Tipi: Shareware

Internet Adresi: www.prog.arch.unige.it/tilt/aoddera/homeao.htm

Autocad Slide & Render işlerini izlemek için bir Netscape Plug-In'i.

Plug-In İsmi: Corel Visual CADD

Sürüm: Beta 1

OS: Win95/NT

Boyut: 3,100K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.corel.com/products/cad/visualCADD/plug-ins.htm

The Corel Visual CADD Plug-In'i

Internet üzerinde standart görünüm ve nesne yaratma dahil olmak üzere birçok özellikleri destekleyen tam bir CAD konfigürasyon programı.

Plug-In İsmi: Envoy for Netscape

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 844K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.twcorp.com/plugin.htm

Envoy belge formatını açmak için gerekli olan bir Netscape Plug-In'i.

Plug-In İsmi: Netwriter for Netscape

Sürüm: Son Beta

OS: Win95/NT

Boyut: 170K

Kayıt Tipi: Shareware

Satış gücünüzü artırın!

Satış Asistanı

Görünümün artan rekabet koşullarında satış ekibini iyi yöneten, satış faaliyetlerini izleyişten, kısaca modern satış yönetimi tekniklerini uygulayabilen şirketler ayakta kalacaktır.

Artık işletmenizdeki satış grubunu kontrol edebileceğiniz, satış aktivitenizi planlayabileceğiniz bir satış yönetim paketi Türkiye'de de mevcut. "Satış Asistanı".

Satış Asistanı, tekil vererek satış yapan her türlü işletmede rahatlıkla kullanılabilir. İhtilal-i mümessilik şirketlerinden tekstil firmalarına, imalat şirketlerinden grafik ajanslarına, bilgisayar şirketlerinden otomobil satıcısına kadar...

Satış Asistanı'nın yeni versiyonu SATIŞ ASİSTANI C/S'in farklı güvenlik seviyelerini destekleyen "çok kullanıcı" çalışma ortamı ile; müşteri ve tekliflerini izleyebilir, tekliflerini farklı şubelerle Word veya Excel'inden otomatik hazırlayabilir, satış gelişimlerini analizleri ve grafikleri ile satış ekibinizin performanslarını değerlendirebilir, esnek raporlama modülü ile mevcut veya gelecekte yapılacak raporlar ile sorgulamalar yaparak satış faaliyetlerini raporlayabilmek.

Özellikleri:

- Çok kullanıcı çalıştırılabilir (Yeni Özellik!)
- Farklı güvenlik seviyeleri ve kullanıcı hakları (Yeni Özellik!)
- Farklı şubelerle otomatik teklif hazırlama (Yeni Özellik!)
- Satış Gelişim analizleri, kotalar, gerçekleştirme yüzdeleri (Yeni Özellik!)
- Satış Analizleri analizleri, kotalar, gerçekleştirme yüzdeleri (Yeni Özellik!)
- Analizlerin grafiksel gösterimi (Yeni Özellik!)
- Yapılabilecek grup takibi - Kişisel ve grup (Yeni Özellik!)
- Kullanıcının yeni raporlar ekleyebilmesi (Yeni Özellik!)
- Otomatik raporlama (Yeni Özellik!)
- Müşteri ve müşteri adayları veritabanı
- İşgiderlerine, satış planlarına göre teklif takibi
- Müşterilerde tüm gelişmeler, aksiyonlar
- Esnek raporlama modülü ile sorgulamalar (query) yaparak rapor üretimi
- Teklif ile ilgili tüm dokümanları hazırlama ve aynı kayıttaki takibi
- Excel'e veri aktarma ve veri transferi modülleri
- Mektup şablonları hazırlama, otomatik telefon görüşme, vs., vs.

SATIŞ ASİSTANI LITE :\$ 49 + KDV
SATIŞ ASİSTANI V2 :\$ 149 + KDV
SATIŞ ASİSTANI C/S :\$ 499 + KDV
 (Çok Kullanılabilir)

Interdata

INTERDATA BİLİŞİM SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
 SATIŞ İÇİŞİ BÜYÜK ORMAN YOLU
 NO: 3/2 KAT: 6 ÇARŞAMA - İZMİR
 TEL: (0312) 445 55 41 - 445 84 81 FAX: (0312) 441 89 00

www.interdata.com.tr

Internet Adresi: www.paragraph.com/netwriter/pictures

ParaGraph'ın NetWriter Plug-In'i Netscape Navigator içinde hazırlanmış yüksek kalitedeki belgeleri izlemenize yardımcı oluyor. NetWriter ile çizilmiş resimlerin avantajı çizilen çizgilerin Bitmap değil de vektör olarak saklanmasıdır. Böylece süper "ink" sıkıştırması sağlanmış oluyor.

Plug-In İsmi: WebXpresso for Netscape

Sürüm: 1.0 beta

OS: Win95/NT

Boyut: 582K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.dvcorp.com/webxpresso/index.html

Internet ve Intranet kullanıcıları için Internet kullanımı için hazırlanmış static raster formatındaki etkileşimli nesne tabanlı 3-D grafikleri On-line olarak izlemeyi sağlayan bir Plug-In.

Plug-In İsmi: ABC QuickSilver ActiveX Control for Internet Explorer 3.0

Sürüm: Beta 1

OS: Win95/NT

Boyut: 700K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.micrografx.com/products/quicksilver/qs-active.html

Herkes için Internet ve Intranet üzerinde ABC QuickSilver ile ABC Graphics Suite kullanarak nesne grafikler yapmak için gereken bütün yararlı araçlar paketi.

Plug-In İsmi: Beatnik

Sürüm: 1.1.7

OS: Win95

Boyut: 1,900K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.headspace.com/beatnik/?plug-in/index.htmlhttp://www.headspace.com/

Web Browser'ınız içinden RMF ve diğer ses dosyalarınızı

çalmaya yarayan bir sürücü olan Beatnik Plug-in'i gerçekten yüksek kalite ile birlikte tam etkileşim için potansiyele de sahip. Ses kalitesi üst-uç PC dalga tablosuna sahip ses kartları ile karşılaştırılabilecek gibi olmasına rağmen işlemler tamamıyla yazılım tabanlı gerçekleşiyor. Beatnik sadece sayfa açıldığı zaman değil fare tıklatması ya da belli bir alana duyarlı olarak da tepki verebiliyor. Bu olaylar aynı zamanda değişik notaları tetikleyebiliyor, örnek sesleri veya ses efektlerini çalabiliyor, ya da müziği başlatıp durdurabiliyor, tempo, ses ayarı yapabiliyorsunuz. Bu Plug-In ile web sayfalarında sadece müzik çalmaktan daha fazlasını gerçekleştirebiliyorsunuz.

Plug-In İsmi: Intervu Mpeg Player/Plug-in

Sürüm: 2.1a

OS: Win95/NT

Boyut: 943K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.intervu.com/

Sadece film oynatma değil oynatılan filmin en iyi hızda gönderilip gönderilmediğini de takip eden bir Plug-In.

Plug-In İsmi: Wavelet for Netscape

Sürüm: Beta

OS: Win95/NT

Boyut: 154K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.summus.com

Wavelets inanılmaz resim kalitesi ve yüksek oranda sıkıştırma sağlayan yeni bir resim formatı.

Plug-In İsmi: StreamWorks

Sürüm: 3.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1,600K

Kayıt Tipi: Demo

Internet Adresi: www.xingtech.com/

Ağ üzerindeki ses ve video gücünü masaüstünüze getiren bu Plug-In ile canlı ya da daha önceden kaydedilmiş video ve sesleri StreamWorks

Server'ı üzerinden izleyebiliyorsunuz. Internet üzerinden en sevdiğiniz şovları ve en favori şarkılarınızı dinlemek isteyenlere birebir.

Plug-In İsmi: QuickTime 32

Sürüm: Version 2.1.2

OS: Win95/NT

Boyut: 2,566K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.quicktime.apple.com/sw/qtwin32.html

Bu yazılım QuickTime filmleri ve QuickTime VR (Virtual Reality) dosyalarını ve nesnelerini doğrudan Browser'ınız içinden izleyebiliyorsunuz.

Plug-In İsmi: Xpress For Shockwave

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1,350K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.xpressed.com

'Xpressed' destekli sitelerdeki metinleri sesli olarak duymanızı sağlayan bedava bir Plug-In. Shockwave yüklenmiş tüm Browserlara Text-To-Speech özelliği ekleyebiliyor. 'Xpressed' sitelerinde ki teknoloji ile gerçek insan sesine yakın bir dönüşüm sağlanırken neredeyse bir HTML sayfasının yüklenme zamanı kadar bir zamanda etkileşimli konuşma yüklenebiliyor. Böylece kısıtlı bant genişliği olan durumlarda bile gerçek zamanlı tepki alınabiliyor.

Plug-In İsmi: MOD Plugin for Netscape

Sürüm: 1.73

OS: Win95

Boyut: 214K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.castlex.com/modplug/

Çok popüler olan music formatı MOD dosyasını Browser'ınızdan çalmanıza yarayan bir Plug-In.

Plug-In İsmi: Ituner

Sürüm: 1.0

OS: Win95

Boyut: 2,052K

Kayıt Tipi: Shareware (\$24.95)

Internet Adresi: www.ituner.com/ituner.htm

Ituner RealAudio 3.0 uyumlu yeni nesil bir Internet Radio istemcisi. Müzik, haber, spor, gibi dünya üzerinde birçok ülkeden haber alabiliyorsunuz. Gerçekçi ve değişebilen yeni yüzler önceden ayarlanabilir ve taranabilir kanallar gibi birçok değişik özellik de destekliyor.

Plug-In İsmi: ToolVox for Netscape

Sürüm: 2.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1,000K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.voxware.com/voxintro.htm

Web üzerinde On-Line olarak yüksek kalite-

de ses alabiliyorsunuz. En yavaş bağlantıda bile alınabilen yüksek kalite 53:1 sıkıştırma kaynağıyor.

Plug-In İsmi: EchoSpeech for Netscape

Sürüm: 2.0

OS: Win95/NT

Boyut: 77K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.echospeech.com/
Internet üzerinde konuşma sıkıştırma için bir Plug-In.

Plug-In İsmi: MidPlug for Netscape

Sürüm: 4.00b2e

OS: Win95/NT

Boyut: 3,163K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.cyber-bp.or.jp/yamaha/index-e.html

Netscape Navigator veya Microsoft Internet Explorer

için bir Yamaha plug-In'i. Yamaha'nın "Soft Synthesizer" özelliği desteği ile web sayfalarında yüksek kalite-

teli müzik dinlenebiliyor. MIDI dosya çalma, durdurma, tempo ayarı, ve 128 GM-uyumlu ses, 8 davul seti, reverb, ve 32-nota eş zamanlı polifoni desteği bulunuyor.

Plug-In İsmi: Vosaic Rhythm

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 770K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.vosaic.com

Vosaic Rhythm ile kullanıcılar web sayfalarına anında gerçek zamanlı ses ekleyebiliyorlar. Eş zamanlı gösterimlerde bir sınır olmazken 12 Kbit/s hızındaki GSM audio ile çevirmeli ağ bağlantısında bile en iyi kalite elde edilebiliyor. Bir Java applet olmasından dolayı da, yüklenmesi gereken bir Plug-In olmuyor. Gereken sadece Java uyumlu bir Browser. Vosaic Rhythm Studio aynı zamanda WAV, AVI, AIFF, Sun AU ve MPEG ses formatlarından GSM formatında dosya yaratımına da izin veriyor.

Plug-In İsmi: Microsoft VRML

ActiveX Control

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1956K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: ftp1.microsoft.com/msdownload/ieinstall/vrmlcx.exe
3 boyutlu dünyanın içinde gezinmenize yarayan bir Plug-In.

Plug-In İsmi: VDO Live for Windows95

Sürüm: 2.1

OS: Win95/NT

Boyut: 943K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.vdolive.com

Gerçek zamanlı ses ve video dosyalarını izleyebilmeniz için bir çoklu ortam Plug-In'i.

Plug-In İsmi: Crescendo

Sürüm: 2.3

OS: Win95/NT

Boyut: 1,192K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.liveupdate.com/crescendo.html

Oldukça basit olan bu Plug-In ile sörf yaparken arka planda müzik bile dinleyebiliyorsunuz.

Plug-In İsmi: Internet Coach for Netscape: Mission to Planet X

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 500K

Kayıt Tipi: Demo

Internet Adresi: www.apte.com/coach/mission

Mission to Planet X Internet konusunda, 8 yaş ve yukarı için tasarlanmış bir etkileşimli çoklu ortam yardımcısı. Canlı animasyonlar ve eğlenceli oyunlar ile kullanıcı Netscape Navigator kullanarak İnternette sörf yapmayı öğrenebiliyor.

Plug-In İsmi: Crescendo ActiveX for Internet Explorer

Sürüm: 2.2 beta

OS: Win95/NT

Boyut: 700K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.liveupdate.com/betatest.html

İnternette sörf yaparken arka planda müzik dinleyebilmenizi sağlayan bir ActiveX kontrolü.

Plug-In İsmi: Crescendo Moviestar

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1,800K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.ialsoft.com/moviestar/

Yeni başlayanlar için de bazı özellikler içeren yüklenmesi ve kullanılması çok kolay Quicktime filmleri için bir Plug-In.

Plug-In İsmi: Mirage

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1,700K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.strata3d.com/products/MForge/tilt/mirage/tilt/mirageMain.html

Strata's Mirage Plug-In'i Netscape altından MediaForge filmlerini ve başlıklarını izleyebilmenizi sağlıyor.

Plug-In İsmi: Vosaic ActiveX Control for IE 3.0

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 700K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.vosaic.com/

Gerçek zamanlı video'ları seyretmek için tüm dosyanın indirilmesini beklemenize gerek yoktur. Vosaic'in Video Datagram protokolu ise zekice en uygun ağ bant genişliğine ve işlemci gücüne göre en iyi video performansını sağlayabiliyor.

Plug-In İsmi: OLIVER

Sürüm: 1.0B61

OS: Win95/NT

Boyut: 250K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.olivr.com/home.htm

OLIVER izleyiciyi kullanarak, o anki Internet bağlantınıza uygun kesintisiz anında etkileşimli filmleri izleyebiliyorsunuz.

Plug-In İsmi: Vivo

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 675K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.vivo.com/home/index.html

Web üzerinde kesintisiz video dosyalarını izleyebileceğiniz bir başka oldukça popüler Plug-In. Vivo

(HyperText Transport Protocol HTTP), protokol'ünü kullanmasından dolayı herhangi bir Web sayfasından daha farklı oluyorum.

Plug-In İsmi: TrueSpeech

Sürüm: 3.20b

OS: Win95/NT

Boyut: 876K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.dspg.com/

RealAudio, gibi yüklemeye zamanı beklemeden gerçek zamanlı olarak sesleri dinleyebileceğiniz bir Plug-In. Tahmin edebileceğiniz gibi en az bir 28.8 bağlantı gerekiyor.

Plug-In İsmi: PreVU for Netscape

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 681K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.cerf.net/intervu/prevu.html

Netscape için gerçek zamanlı olarak indirilen MPEG dosyalarını izleme olanakları sağlayan mükemmel bir Plug-In. Filmler indirilirken izlenebiliyor. Böylece film kliplerini sayfaya rahatça ekleyebiliyorsunuz.

Plug-In İsmi: Steaming VideoGram for Netscape

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1,000K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.alaris.com

alaris Alaris Video Grams için bir Plug-In. Videogram

teknolojisi ile yüksek kalitede, sıkıştırılmış film dosyaları Internet'ten alınabiliyor ve e-mail olarak da gönderilebiliyor. 60 saniyelik bir video'yu 3.5 inch'lik bir floppy'e sığdırmak bile mümkün oluyor.

Plug-In İsmi: CoolTalk for Netscape

Sürüm: Beta 6

OS: Win95/NT

Boyut: 2,100K

Kayıt Tipi: Demo

Internet Adresi: ftp3.netscape.com/pub/cooltalk/windows/ctalk32.exe

CoolTalk gerçek zamanlı ses ve veri

paylaşımı üzerine Internet kullanımı için hazırlanmış bir araç. Kullanıcılar kendi aralarında sesli görüşme yaparak uzun mesafe telefon faturalarından kurtulmuş oluyorlar.

Plug-In İsmi: CineWeb for Netscape

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: 1,082K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.digigami.com/

CineWeb ile uzun süreler dosyaların yüklenmesini beklemeden gerçek zamanlı olarak filmleri seyredebiliyorsunuz.

Digigami'nin JetStream teknolojisi ile QuickTime, Video for Windows, Autodesk (FLIC) ve MPEG formatları dahil olmak üzere tüm film formatlarını henüz indirilirken seyretmeniz mümkün oluyor.

Plug-In İsmi: Cha Cha for Netscape

Sürüm: 1.0 Beta

OS: Freeware

Boyut: 1,900K

Kayıt Tipi: Win95/NT

Internet Adresi: www.ibm.com/Technology/adtech/chacha.html

IBM Research'ün ChaCha teknolojisi ile Internet üzerinden gerçek zamanlı olarak ses dinleyebileceğiniz bir Plug-In.

Plug-In İsmi: TEC Player for Netscape

Sürüm: 0.5.0

OS: Win95/NT

Boyut: 68K

Kayıt Tipi: Shareware

Internet Adresi: www.tecs.com/TECPlayer_docs/

TEC Player QuickTime filmlerini çalmak için basit bir Plug-In.

Plug-In İsmi: Worldgroup for Netscape

Sürüm: 2.0 final

OS: Win95/NT

Boyut: 3,000K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.gcomm.com

Internet üzerinde gerçek zamanlı video konferansını destekleyen bir Netscape Plug-In'i. On-line faks servisleri ve grafiklerle sonuçları belirtilen anketler gibi birçok ekstra özelliği de mevcut.

Plug-In İsmi: RealPlayer

Sürüm: 5.0

OS: Win95/NT

Boyut: 770K

Kayıt Tipi: Shareware

Internet Adresi: www.realaudio.com/products/player/download.html

Internet üzerinde gerçek zamanlı film izlemek ve müzik dinlemek için en iyi Plug-In. Eğer iyi bir PC'niz varsa (Pentium, 16 Mb RAM) ve bağlantınız da fena değilse (28.8+) Real-Player'ın keyfini

çıkarmamak için hiçbir neden yok.

Yalnız bu bedava Plug-In'i almadan önce ufak bir form doldurmanız gerekiyor.

Plug-In İsmi: InterCap for Netscape

Sürüm: 3.0 Beta 4

OS: Win95/NT

Boyut: 2,100K

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.intergraph.com/icap/
Vektör tabanlı Computer Graphics Metafile (CGM) dosyalarını izlemek için bir Netscape API-uyumlu grafik izleme aracı.

Plug-In İsmi: Viscap

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT

Boyut: -

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.superscape.com/download/index.htm

The Superscape Viscap Plug-In'i Browser'ınıza gerçek etkileşimli 3 bo-

yutu getiriyor. Web sayfalarındaki nesneleri alarak ortam içinde hareket ederek sesleri duyarak etkileşimi süper etkileşim haline getirebiliyorsunuz.

Plug-In İsmi: ANIMAFLEX

Sürüm: 1.0

OS: Win95/NT/3.x/PowerMAC/MAC

Boyut: -

Kayıt Tipi: Freeware

Internet Adresi: www.rubberflex.com/getpha.htm

RubberFlex'in AnimaFlex Plug-In'i ile tam ekran, yüksek hızda, anında yüklenebilir, foto gerçekçi animasyonları izleyebilirsiniz. AnimaFlex animasyonları 30K'dan daha az yer kaplamasına rağmen gerçek nesneler, metinler, yüzler, üzerinde değişimler ya da saniyede 20-30 kareye kadar Morph yapabiliyor. □

Hazırlayan Mahmut Karshoglu
mkars@chip.com.tr

167

PAYKOM BİLGİSAYAR PAZARLAMA ARAŞTIRMA YAZILIM TİC.VE SAN. A.Ş.

MERKEZ : BAĞDAT CAD. 82/1 KIZILTOPRAK

KADIKÖY/İSTANBUL

TEL : 0216-3478334 FAX : 0216-3491619

ŞUBE: BÜYÜKDERE CAD. SİVRİTAŞ SK. 14/7

MECİDİYEKÖY/İSTANBUL

TEL : 0212-2161880 FAX : 0212-2161879

PC ve MAC ihtiyaç ve sorunlarınızda profesyonel kadrosu ile PAYKOM hizmetinizde

KAMPANYA

APPLIKON EKO PC MMX

200 MMX INTEL CPU

16 MB RAM

2.1 GB HDD

1 MB S3 TRIO64 V2/DX

14" LR/NI EKRAN

TÜRKÇE KLAVYE

MOUSE

MINI TOWER KASA

\$ 565

APPLE POWER MACINTOSH 5500

PPC 603E 225 MHZ

32 MB RAM

LEVEL 2 CACHE

4 GB IDE HDD

24X CD ROM

3D VIDEO CARD

33.600 MODEM

TÜRKÇE F KLAVYE

\$ 1750

PC ve MAC YAZILIM ve DONANIM ÇEŞİTLERİ

CAD/CAM/CAE DESTEK

KURUMSAL ve KİŞİSEL WEB TASARIMI

TÜKETİM MALZEMELERİ

FİRMANIZI İNTERNETE TAŞIYALIM !

**WEB TASARIMINDA AMACA EN UYGUN TASARIM
VE SAŞIRTICI FİYATLAR !**

Aloo, Internet'ten Arıyorum!

Ülkemizde şehirlerarası telefon etmek çok pahalı. Hele yurtdışı telefonların yanına yaklaşılmıyor. Amerika'da ise lokal telefon görüşmeleri neredeyse ücretsiz. CHIP, aradaki bu farktan yararlanarak Internet üzerinden ucuz telefon görüşmeleri sağlayan akıllı programları inceliyor.

Internet üzerinden telefon etmek aslında çok özel bir şey değil. Uygun yazılımlarla gayet kolay yapılabilir. Ancak bu bir bilgisayar yardımıyla ve kısıtlı network yollarıyla yapıldığı için pek iyi ses kalitesi elde edilemiyor. Çünkü sesiniz önce örnekleniyor sonra paketlenip karşı tarafa taşınıyor. Daha fazla bilgi için ikinci yazımızı okuyabilirsiniz.

Bu konuda bir sürü yazılım var, hatta bazıları bedava. CHIP sizin için bu yazılımların on üçünü inceledi. Programlar, PC'den PC'ye, video-konferans yazılımları ve PC'den telefona olarak üç ana gruba bölündü.

Test için iki adet 16 bit ses kartlı, hoparlörlü ve mikrofonlu üzerinde Windows 95 çalışan PC kullandık ve bunları Internet'e 33.600 bps modemler ile bağladık. Çeşitli servis sağlayıcılar denedik ancak performansta bir fark elde edemedik.

Internet üzerinden konuşma yapmak isteyen bir kullanıcı mutlaka 28.800bps veya üzeri bir modem kullanmalı. Gerçi çoğu program 14.400'lük modemlerle de bağlantı kurabiliyor ancak böyle bir donanım ile karşıdan gelen sesi "duymak" ya da karşı tarafa sesi "duyurmak" ▶

İçindekiler

- ▶ Internet üzerinden telefon etmenizi sağlayan programlar
- ▶ Video destekleyen programlar
- ▶ Internet telefonu, Intranet üzerinden tamamiyle bedava
- ▶ Internet telefon servisleri için ilk büyük birleşmeler gerçekleşiyor
- ▶ Yakında telefonlar arası Internet üzerinden görüşmeler mümkün olacak
- ▶ Internet üzerinden telefonun ardında yatan teknoloji
- ▶ Internet üzerinden telefon etmek neden bu kadar rahatsız
- ▶ Internet telefonu neden tutulacak

sadece şaka olabiliyor.

Ses Kalitesi bütün programlarda normal telefona göre kötüydü. Sesin çoğunlukla kısık ve parazitli gelmesinin sebebi, programların daha az data trafiği yaratmak amacıyla sesi kötü örnekliyor olmaları. Ayrıca Net'teki devamsızlıklar ve performans düşüklükleri sebebiyle sesin sürekli gidip gelmesine de hiç şaşırmadık. Aynı anda konuşulunca hiç birşey anlaşılmıyor. Belki de bu herşeyin bilgisayar hoparlöründen gelmesine alışkın olmadığımız için bize öyle geliyordur. Herneyse, buyrun yazılımlarımızı yakından tanımaya.

PC'den PC'ye Konuşma

PC'den PC'ye konuşmak biraz çabayla mümkün. Önemli olan iki tarafın da aynı programı, veya H.323 standardına uygun programları kullanıyor olması.

Freetel

Freetel bu konuda ilk ünlenen programlardan biri. Öyle bol fonksiyonlu dev bir program değil, yapması gereken işten fazlasını yapmıyor, yani konuşturuyor. Kullanımı kolay ve kişisel kullanıcılar için bedava. Karşı tarafta da aynı programın olması gerekiyor. Maalesef birden fazla kişi aynı anda konuşamıyor. Aradığınız konuşma ortağını Freetel'e özel

bir telefon rehberinden buluyorsunuz. Rehberde o an online olan bütün üyeler bulunuyor. Tek problem, trafiğin yüksek olduğu zamanlarda bağlantı kurmak imkansızlaşıyor.

IBM IC Phone

Bedava programlar kategorisinden bir adet yazılım da IBM'in Internet Connection Phone'u. O da Freetel gibi biraz fonksiyon fakiri. Konuştur-maktan başka bir iş peşinde değil. Ne arkadaşımıza sesli mesaj bırakabiliyorsunuz, ne telekonferans, ne de data transferi yapabiliyorsunuz. IBM IC Phone ile de karşı tarafın aynı programı kullanma zorunluluğu devam ediyor.

Phone Free

Bedava programlar arasında üçüncü temsilci, Phone Free. Bundan önceki ikiliye nazaran biraz daha fonksiyon sahibi. Örneğin whiteboard (karşılıklı aynı pencereye resim yapma) ya da text-chat imkanınız var. Ancak Phone Free bir plug-in bu yüzden Internet Explorer ya da Netscape Navigator gerektiriyor.

Vox Phone Pro

Test ettiğimiz ticari programlardan biri Vox Phone Pro. Üretici firma Voxware. Fonksiyonlar arasında, veri transferi, beş kişiye kadar telekon-

ferans, sesli mesaj bırakma ve gelen çağrıları geri çevirme özellikleri sayılabilir.

Video Konferans Programları

Video konferans yazılımları yavaş yavaş ama emin adımlarla çoğalıyorlar. Çünkü hem kendileri geliştiren ve verimleri artıyor hem de video cihazları gün geçtikçe ucuzluyor. Bu programları kullanabilmeniz için kameraya ihtiyacınız yok. (Zaten Connectics'in Quick Cam'i o kadar da ucuz değil.) Zira bu programlar kamerasız da birer telefon işlevi görüyorlar.

Gather Talk

Gather Talk ("gather" birşeyin etrafında toplanmak) yazılımı ilginç

Internet Telefon Programları

Program İsmi	Freetel 1.0	Gather Talk 1.5	IBM IC Phone 2.01b1	Intel Internet Phone	Internet Phone 5.0	Iris Phone 2.5
Üretici	Freetel	Chinese Uni.	IBM	Intel	Vocaltec	Iris
Internet Adresi	www.freetel.com	www.cixi.cuhk.edu.hk/gtalk	www.ibm.com	www.intel.com	www.vocaltec.com	www.irisphone.com
Fiyatı	Bedava	30\$	Bedava	Bedava	50\$	25\$
PC'den PC'ye	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Video	Yok	Var	Yok	Var	Var	Var
PC'den Telefon'a	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Yok
Sesli Mesaj	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Var
Whiteboard	Yok	Var	Yok	Yok	Var	Yok
Text-Chat	Yok	Var	Yok	Yok	Var	Yok
Tele Konferans	Yok	Var	Yok	Yok	Yok	Yok
Dosya transferi	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Yok
Puan	2	6	2	4	8	5

Özet

Bir iki sene içinde Internet üzerinden telefon etmek gündelik bir olay haline gelecek ve biz de korkunç telefon faturalarından kurtulacağız. Bugün bile binlerce kullanıcı PC'den PC'ye ses ile iletişim kurma teknolojisini kullanıyor. Bunun için bir nebze ustalık ve sabır gerekse de kıtalar arası bedava konuşabiliyor olmanın keyfine değiyor. Bu sayede kötü ses kalitesi ve sürekli karşınıza çıkacak kopukluklara tahammül etmek böylece kolaylaşıyor.

Bu konuda en popüler program Microsoft Netmeeting. Bu yüzden de PC'den PC'ye grubunun starı Netmeeting. Ayrıca bedava (Yeni Windows 95'den çıkıyor ya da Microsoft'un Web sitesinden ücretsiz download edilebiliyor.) ve kullanması çok kolay. Video konferans desteği, chat ve uygulamaları paylaşılabilir özellikleri de cabası.

bir mantık kullanıyor. Sadece haliyle telefon etmekten başka birşey yapamıyorsunuz. Diğer fonksiyonlar birer Plug-in şeklinde sisteme eklenebiliyor. Örneğin tek bir kişiyle chat etmek, Whiteboard kullanmak ve video bağlantısı kurmak için başka başka Plug-in'ler kuruyorsunuz.

Böylece Gather Talk, ciddi kullanıcılara hazır hale geliyor. Karşı tarafı sadece IP numarası vererek arayabilme özelliği, programı Intranet'ler üzerinde de kullanılabilir kılıyor.

Intel Internet Video Phone

Intel'in Internet Video Phone'u, H.323 standardına uyan az programdan biri bu yüzden IP numarasını bildiğiniz ve başka programlar (örneğin Microsoft Netmeeting) kullanan kişilere de ulaşma olanağı sağlıyor. Maalesef bundan başka enteresan bir özelliği yok.

Iris Phone

Iris Phone yazılımı, Microsoft'un Netmeeting'ine benziyor. Normal telefon konuşmalarının yanı sıra sesli mesaj bırakmak ve elbette video bağlantısı kurmak mümkün. Programın ilginç özelliklerinden biri de süregelen bir konuşmaya katılabilmenizi sağlaması. Ki, bu test ettiğimiz programların hiçbirisinde rastlamadığımız bir özellik.

Microsoft Netmeeting

Microsoft Netmeeting kesinlikle bu tip programların en popülerleri. Bunu da elbette bedava olması ve Windows 95 ile Internet Explorer'ın içinden çıkıyor olmasına borçlu. Öte yandan iyi de bir program. Ses ve vi-

deo bağlantısı kurabilmesinin yanında H.323 standardına uygun olduğundan başka yazılım kullanan kişilere ulaşılmasını da mümkün kılıyor. Text-Chat, Whiteboard ve dosya transferini destekliyor. Ayrıca diğer programlarda rastlamadığımız uygulama paylaşma denilen özellik, karşınızdaki kişide de aynı uygulama mevcutsa aynı dosyanın üzerinde birlikte çalışabiliyorsunuz. Netmeeting de doğrudan IP aramalarını ve TCP/IP dışındaki protokolleri destekliyor, yani Intranet için ideal. Ayrıca diğer Netmeeting kullanıcılarını bulabileceğiniz bir rehber'e login olduktan sonra başka kameralı arkadaşlar bulabilir ve yüz yüze konuşabilirsiniz.

Softfone

Softfone biraz eskidi ama yine de bedava programlardan. Aslında sadece bir telefon programı olan Softfone, ek bir yazılımla video yetisi de kazanıyor. Ancak karşı tarafta da bir kamera olması ve aynı programı kullanıyor olması zorunlu. Program ekstra bir sunucu gerektirmiyor, çünkü data transferi için bildiğimiz IRC kanallarını kullanıyor.

VDO Phone

VDO Phone sadece bir Internet programı değil. Onunla doğrudan

Internet Telefon Programları

Program İsmi	Net 2 Phone 8.38	Netmeeting 2.1	Phone Free 2.0	Softfone 3.0	VDO Phone Pro	Web Phone
Üretici	IDT	Microsoft	Big Bits Software	Silversoft	VDO Net	Netspeak
Internet	www.	www.	www.	www.	www.	www.
Adresi	net2phone.com	microsoft.com	phonefree.com	pak.net	vdo.net	webphone.com
Fiyatı	Bedava	Bedava	Bedava	Bedava	80\$	50\$
PC'den PC'ye	Yok	Var	Var	Var	Var	Var
Video	Yok	Var	Yok	Var	Var	Var
PC'den Telefon'a	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Sesli Mesaj	Yok	Yok	Yok	Var	Yok	Var
Whiteboard	Yok	Var	Var	Yok	Yok	Yok
Text-Chat	Yok	Var	Var	Yok	Yok	Var
Tele Konferans	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Dosya transferi	Yok	Var	Yok	Yok	Yok	Yok
Puan	2	6	4	4	4	5

modem ya da ISDN ya da herhangi başka bir network bağlantısı üzerinden iletişim kurmak mümkün. İnternet üzerinden bildiğimiz bağlantıları kurmak mümkün. Eksik yanları ise text chat, whiteboard, ve dosya transferi. Buna karşılık Netmeeting'e direk geçiş yapılabiliyor ve bu özelliklere hemen kavuşulabiliyor.

Web Phone

Netspeak'in Web Phone'u, ticari bir telefon + video programı. O da maalesef karşı tarafta aynı programın bir sürümünü gerektiriyor. Fonksiyonları arasında sesli mesaj gönderme, telesekreter ve text-chat var.

İnternet'ten Dışarı Telefon Etme

İnternet üzerinden telefonda telefona bağlantı kurmak bekleyedursun. Şu anda İnternet'ten dünyanın herhangi bir yerindeki normal bir telefon aramak problemsiz bir işlem. Gerçekten tasarruf etmek için ise aradığımız bir mekanda bir geçiş sunucusu olmalı.

Vocaltec Internet Phone

Bu konuda en ünlü programlardan biri kuşkusuz Vocaltec'in İnternet Phone yazılımı. İnternet dışı dünyaya ulaşımı sağladığı gibi PC'den PC'ye bağlantı da kurabiliyor. Yine İnternet üzerinden video yetisine de sahip. Diğer fonksiyonları da fena sayılmaz. Sesli mesaj, text-chat ve whiteboard uygulamalarını kullanabiliyorsunuz.

Net2Phone

IDT'nin Net2Phone programı bu gruptaki ikinci ve son yazılım. Ana özelliği sadece İnternet'ten dışarıya telefon etmek için yazılmış olması. Kullanmak için önce kayıt olmanız ve hesabınıza para yatırmanız gerekiyor. Amerika'daki 800'li bedava telefonlara ise ücretsiz ulaşabiliyor ve bu yolla para verirsiniz ne gibi bir performansınız olacağını ölçebiliyorsunuz.

IP'mi Bırakıyorum Lütfen Arayın

Bir kaç sene önce dünyanın telekomünikasyon şirketleri İnternet üzerinden telefon denilince gülüyor ve hemen teknik imkansızlıklardan bahsetmeye başlıyorlardı. Şimdi ise "lütfen biz de katılabilir miyiz?" diye soruyorlar.

İnternet üzerinden telefon etmeye yarayan programlar uzun süredir varlar. Ve bol bol da kullanılıyorlar. Ancak onlar PC'den PC'ye ses iletişimi kurmaya yarıyorlar. Net'ten Dünya'daki herhangi bir telefonu arayabilmek için, Gateway'lere, yani İnternet'ten gerçek dünyaya geçiş noktalarına ihtiyacımız var. Bu işin mantığı şöyle işliyor. Telefon yazılımınızla bir Gateway'e bağlanıyorsunuz. Gateway sizin için aramak istediğiniz mekanın telefonunu çeviriyor ve sizi konuşturuyor. Bu konuşmanın sadece Gateway - aranan mekan bacağı ödüyorsunuz. Diğer bacak İnternet üzerinde olduğu için bedava geliyor. Yaklaşık 13-14 dolara 10 dolarlık kredi satın alıyorsunuz, bu kredi ile ortalama 100 dakika Amerika görüşmesi yapabiliyorsunuz. Türkiye'nin genel olarak aradığı yurtdışı ülkelerden biri de elbet Almanya. Aynı sistemle Almanya'yı aramak biraz daha pahalı. Bunun sebebi, Amerika'dan Almanya'yı arama parası veriyor olmamız. Bu yüzden Almanya'da da böyle bir Gateway kurulmasını ümitte bekliyoruz.

Router'lara karşı Switch'ler

İnternet telefonu arkasında yatan teknoloji, hiç de basit değil. Bildiğimiz telefon konuşması eszamanlı, anahtar (switch) temelli bir ağ üzerinde çalışıyor. Telefon numarasının her hanesi ile bir anahtar diğerine

Özet

İnternet telefonu daha oturmamış bir teknoloji ve şu anda üç silindireli bir kaplumbağa gibi ilerliyor. Ancak sorunlar ve çözümleri belirlenmiş. Yakında bir sürü insan farkında bile olmadan İnternet üzerinden konuşuyor olacaklar. Şu anda bu mümkün değil ancak bilgisayar meraklıları şanslılar çünkü hem birbirlerini hem de dışarıya arama imkanları var. Üstelik çok ucuza gerçekleşen bu konuşmalar sadece arkadaşlar arası kalıyor, çünkü bir firmanın profesyonel olarak telefon işlemlerini İnternet üzerinden yapmaya kalkışması imkansız. Teknolojinin şu andaki hali ne bu tip konuşmaları telefon kadar güvenilir ne de ses kalitesini profesyonel iş konuşmaları için yeterli kılabilir.

gerçek bir kablo üzerinden bağlantı kuruyor ve son hane ile aradığımız yere fiziksel bir bağlantı kuruyor ve orada telefonu kaldırıyoruz. Bütün konuşma boyunca iki taraf da fiziksel bir bağlantı kurmuş ve ses datalarını ışık hızında alıp veriyor oluyorlar.

İnternet bu konuda biraz daha farklı çalışıyor. Gönderici bütün bilgiyi eşit büyüklükte paketlere bölüyor ve başlarına gideceği adresi bildirip birer Header (başlık) ekleyip yolluyor. Paket önce ISS'nizin Router'ına (yönlendirici) ulaşır buradan da

Internet Telephony Consortium, konu hakkında temel bilgi veriyor, servis sağlayıcılarını ve programları tanımlıyor, son haberleri veriyor.

Kaynaklar

Temel Bilgi, Firmalar:

Callgate: www.callgate.com
Konuya yararlı bir başlangıç için
IBM: www.software.ibm.com
Konu hakkında temel bilgi
Internet Telephony: www.cis.ohio-state.edu/~jain/cis788-97/internet_telephony/index.htm
Konunun tarihi, teknolojiadaki problemler ve çözümler
Internet Telephony:
www.internetelephony.com
Yeni teknolojiler, yaratıcıları ve fuarlar

Poptel: www.poptel.com
USA Global Link: www.usagl.com
Amerikalı Internet telefonu kullanıcıları hakkında bilgi
Virtual Voice:
www.virtual-voice.com
Bilgi, Haber ve Teknoloji
Vocaltec: www.vocaltec.com

Program seçmek için yararlı siteler:

cws.internet.com/32phone-reviews.html
telefon yazılımları hakkında bilgi ve download imkanı.
www.cnet.com/Content/Reviews/Compare/Wphone/index.html
Cnet web telefonlarını test etmiş.

Daha detaylı bilgi için:

Organizasyonlar
International Telecommunication Union (ITU)
www.itu.ch
International Multimedia Teleconferencing Consortium (IMTC)
www.imtc.org
Internet Engineering Taskforce (IETF)
www.ietf.org
Internet Telephony Consortium (ITC)
itel.mit.edu
VON
www.von.com
Pulver
www.pulver.com

hedefe ulaşmasını sağlayacak bir yol çizmeye başlıyor. Bu işlemi bildiğimiz posta servisine benzetirsek ISS'mizin Router'ı lokal Postanemiz görevini üstlenmiş oluyor. Çünkü Router, bizim ses paketine yerleştirdiğimiz başlık bilgisini sıralı birtakım başka Router'ların adresleriyle değiştiriyor ve paketi bundan sonra yolluyor. Bir paket bazen yirmi değişik sunucuya uğradıktan sonra ancak yerine ulaşabiliyor. Bu arada fiziksel sebeplerden ve uğranan sunucuların yükünden dolayı yavaşlamalar oluyor. Burada da sinyalin seyahati ışık hızı ile olmasına rağmen sinyalin durduğu her durakta işlenmesi gerekiyor. Tracert komutuyla kendi PC'niz ve herhangi başka bir PC arasındaki durak sayımı öğrenebilirsiniz.

Problemler ve Çözümleri

Prensipte Internet telefonunun üç değişik şekli var. PC'den PC'ye, PC'den telefona ve telefondan telefona. PC'den PC'ye konuşurken bile hala bir sürü zorluk yaşıyorsunuz. Bunun için öncelikle iki tarafında Net'e bağlı, ses kartlı bir bilgisayar olmalı, iki taraf da aynı anda Internet'te ve bilgisayar başında olmalı, ve karşılıklı IP numaralarını bilmeliler. Diğer taraftan kullandıkları programlar uyumlu olmalı çünkü bu programlar trafiği azaltmak amacıyla sesi örneklemenin yanında onu sıkıştırıyorlar da ve bu sıkıştırma karşı taraf için de çözülebilir olmak zorunda.

İyi haber: ITU'nun H.323 isimli sıkıştırma standardı bu problemi çözüyor. Şu anda H.323 uyumlu bütün programlar birbirleriyle konuşabiliyorlar. Ancak pratikte işler yine zorlaşıyor. Örneğin babaannenizle Net üzerinden konuşmak istiyorsanız, karşısına zor kullanılır bir yazılım ve donanım koymanız, ve sürekli değişen IP numaranızı nasıl bulacağını oturup anlatmanız gerekiyor. Allah'tan çoğu servis aynı zamanda kendi telefon rehberini de tutuyor. Böylece örneğin Netmeeting ile konuşacaksanız ve karşı taraf da Netmeeting'e ise, sadece adını bilmeniz yeterli oluyor. Yanlış farklı programlar birbirleriyle konuşabilse de her servisin kendine özel bir rehberi bulunuyor. Bu

yüzden sürekli bir IP avı içerisinde olmak zorundasınız.

Bazı şirketler ise bu sorunları tamamen aşmışlar. IP telefon öncüsü Vocaltec örneğin çoktan bir sonraki adıma geçmiş. Dünyanın çeşitli yerlerine yerleştirdikleri Gateway'ler ile Internet'ten dışarı telefon görüşmesi yapmak mümkün. Şükürler olsun ki aradığınız yerlerin telefon numaraları sürekli değişmiyor. Maalesef bu Gateway'ler ağı o kadar da sıkı değil. Amerika ve Asya'da bir kaç tane, Londra, Moskova ve Paris'te birer taneden ibaret. Ama buralara yakın oturan ve konuşmanız gereken biri varsa milletler arası yerine şehirlerarası ücreti ödeyerek konuşmanız mümkün. Küçük bir ayrıntı: tabi bu Gateway'leri kullanmak için de birkaç kuruş ödüyorsunuz, ama tasarruf ettiğiniz miktarın yanında çok az kalıyor.

Internet Üzerinde Faksı da Unutmamalı

Bu teknolojinin doğal devamı elbetteki Internet üzerinden faks servisleri. Bunları bedava ve profesyonel olanlar şeklinde ayırabiliriz. Bedava olanlardan pek güvenlik ve garanti beklememek lazım. Profesyonel olanlar, aynı faksı birçok adrese yollayanlara enteresan gelebilir, çünkü faksınızı hazırlayıp yolluyor ve unutuyorsunuz, gerisini servis sağlayıcı sizin için hallediyor. Yollanan bütün başarılı fakslar

İşin Aşlı

Internet telefonu daha beklenen patlamayı yaşamadı. Beklendiği kadar popüler olması için internet üzerinden telefondan telefona konuşma yapılabilmesi gerekiyor. Bunun için o sıralarda çoğalmış olan Gateway'lerden kendinize yakın olanı arayıp sonra da dünyada başka bir telefonu arayabileceksiniz. Aradığınız yere yakın bir Gateway sizi alıp konuşmak istediğiniz kişi ile birleştirecek. Ancak o zaman Internet telefonu büyük gruplar için enteresan hale gelecek ve belki de birkaç telekomünikasyon şirketinin batmasına sebep olacak. Bu yüzden büyük şirketler de ya gelişmeleri çok yakından takip ediyorlar ya da bizzat işin içinde bulunuyorlar. Örneğin Vocaltec ile AT&T'nin birlikte kurdukları ITXC isimli şirket şu anda bir ITSP (Internet Telephony Service Provider) ağı kurmaya uğraşıyorlar.

İhtimaller ve Riskler

Bu kadar ilgi ile Internet yeni bir patlamanın eşiğinde gözüküyor. Bunda şaşılacak bir şey yok çünkü Internet telefonunun fiyatının uygunluğu dışında başka bir sürü yararı var. Mesela eskiden ISDN Internet değil de ses için kullanılırken aynı anda iki konuşma yapılabilirdi. Şimdi ISDN ile Internet üzerinden 20 konuşma ve birkaç veri transferi yapılabilir. Çünkü ses dataları sıkıştırılabilir. Bir sörfçü örneğin, gez-

diği şirketin sitesinde yardım arıyor ve bulamayınca bir fare tıklaması sayesinde şirketin masabaşındaki elemanlarından biri ile karşılıklı konuşup sorununu çözüyor. Kendi ağı olan şirketler ya da Internet'e kalıcı bağlantısı olan şirketler bütün iç görüşmelerini bu yolla yapabiliyorlar. Bu hem telefon hem de santral yatırımlarını azaltıyor. Başka şubelere konacak şirkete ait Gateway'ler ile dışarı telefonlar da epey ucuzlayabiliyor. Şirket çalışanı, örneğin A noktasından B noktasına yerleştirilmiş Gateway'e bağlanıyor ve B noktasına yakın oturan müşteri ile lokal fiyat tarifi üzerinden konuşuyor.

Sonuçta Internet, hangi verileri yolladığıyla ilgilenmiyor. Bu tip servisler bir kere kurulduktan sonra belki de sadece veri oluşacak yükü kaldıracak yeni bant genişliğinden başka bir şeye mal olmuyorlar. 9-10 çalışanın video konferans yapması bu arada birbirlerine data yollamaları, çeşitli dokümanlar paylaşmaları hatta bu dokümanlar üzerinde birlikte çalışmalarını sadece bir kaç yıl ötede.

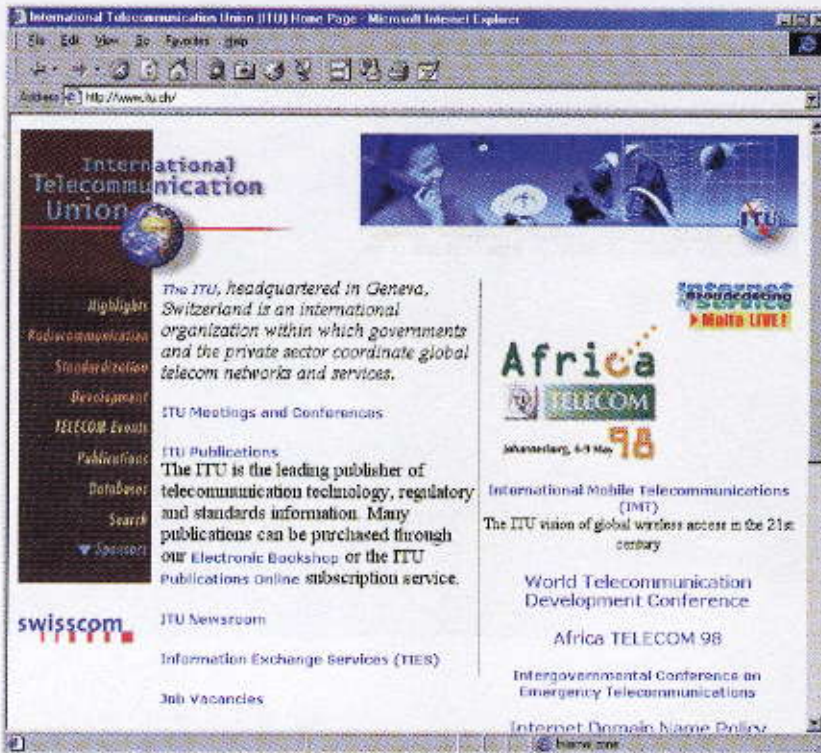
Şu anda ise telefon işlemleri için bant genişlikleri gayet yeterli. Ses transferindeki gecikme elektine (latency) alışmanız halinde hayatınız epey kolaylaşabilir. Ses kalitesindeki bu düşüklüğü IP sağlayıcıları cep telefonlarını örnek gösterip savunuyorlar. Ancak bir tünele girmedığınız sürece açıkçası cep telefonu konuşma kalitesi daha yüksek. Ama yine de Internet üzerinden (internet tarafından sınırlanmış) yapılan konuşmaların kalitesi de kabul edilebilir düzeyde. Kendinizi kısa bir arayla konuşmaya alıştırdığınızda ya da ritmi yakaladığınızda rahatça konuşabiliyorsunuz. Aynı aralara normal telefon üzerinden Amerika ile konuşurken de rastlanıyor.

Internet telefonlarının yaygınlaşması, bu arada şu andaki Internet yapısını, sınırlarını zorlayacak derecede bozabilir. Çünkü şu andaki sörfçü trafiği durağan bir trafik. Bir sörfçü web sayfasını çağırdıktan sonra onu ▶

için bir e-mail yollamıyor ve hesabınızdan ne kadar para harcadığı size bildiriliyor. Bu işlemler için gerekli yazılımlar servisi sağlayan şirketlerin web sitelerinden bedava indirilebiliyor. İşte size bu konuda yardımcı olabilecek birkaç web adresi:

www.internet-com-services.com
jfaks.com
www.uu.net
www.tpc.int/tpc_home.html

International Telecommunications Union: H.323 isimli konferans standardının mucidi olan organizasyonun sayfasında konu ile alakalı yararlı bilgiler bulmak mümkün.

Jeff Pulver Internet Telefonu alanında öncülerden biri. Aynı kişi daha önce de Von (Video/Voice on the Net) isimli organizasyonu kurmuştu. İnternet üzerinden telefonun bedava kalmasını savunuyor.

okuduğu için belli bir ara vermek zorunda bu yüzden İnternet korkunç yüklere maruz kalmıyor. Ancak İnternet telefonu çok popüler olursa,

Bütün bant genişliklerini harcayabilir. Çünkü İnternet telefonu sürekli ve yüksek bir yük sağlıyor. Telefonda konuşurken, hele de birbirinden u-

Güncel Gelişmeler

► **Rekabet:** Telekom firmalarını zor günler mi bekliyor? Bir Forrester araştırmasına göre, Dünyanın en büyük bin firması 2000 yılına kadar İnternet Telefonu'na geçmeyi planlıyorlar.

► **Patlama:** Amerikan pazar araştırma şirketlerinden Probe Research, 2005 yılında dünyanın telefon trafiğinin üçte birinin İnternet üzerinden olacağını tahmin ediyor. IDC'nin tahminlerin göre ise üçte birine 2004 yılında ulaşılacak. Başka bir tahmine göre ise 2001 sonuna kadar 12.5 Milyar milletler arası konuşma yapılacak, ve 2001 yılından itibaren günde yaklaşık 16 Milyon konuşma yapılacak.

► **Ortaklık 1:** Siemens Ve 3Com InterXpress Gateway sistemini geliştirdi ve bu yılki CeBit fuarında sergilediler.

► **Ortaklık 2:** USA Global Link ve 3Com, 1,2 Milyar Dolarlık dünya çapında bir İnternet telefon sistemi olan Global Inter-Network'u kurmak istiyorlar.

► **IN-Terminal:** Sadece İnternet üzerinden konuşma yapacak bir cihaz Alcatel tarafından yaz sonunda üretilcek. Değeri ortalama 500\$ olacak sistem, mikrofon, dokunmatik ekran, bir browser ve klavyeden oluşuyor. Telefon, faks, e-mail ve surf imkanı tanıyor.

zak kalmış insanlar konuşurken, kim susar ki? Olay bu hale gelirse, genel olarak bant genişlikleri artmadığı sürece klasik İnternet kullanıcıları işkenceye maruz kalacaklar gibi gözüküyor. Hele İnternet telefonuna öncelik tanıyan yeni protokoller ortaya çıkınca, surf yapmak imkansız hale gelebilecek. Bu yüzden hemen enformasyon süper otoyolunun kurulmasını ümit ediyor ve yerimize oturuyoruz. ☐

A. Poschmann-H.Kaltschmidt'den derleyen Hasan Yalçınkaya

Hızla Gelişen Bir Kültür Değişimi

Internet erişimi olan ve Internet'te kendine yer edinmek isteyen okuyucularımız, kişisel kullanımları için, Türkçe olarak ekrandan yönetebilecekleri bir Web adresine ve kullanabilecekleri bir E-posta adresine birlikte sahip oluyor!

Dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir kişiye ya da yere anında erişmek! İster basit bir e-posta göndererek olsun, ister dünyanın başka yerlerindekiyle birlikte ekranda aynı şeyleri görüp, işiterek ya da sohbet şeklinde olsun, haberleşme ücretinin şehir içi bir telefon görüşmesi fiyatına yapılması, muhteşem bir şey! Zamanın ve ülkelerin sınırları bu yeni sanal dünyada bulunmuyor! Haberleşme metotları hızla gelişmeğe devam edecek ve yaşamımızda işgal etmediği yer kalmayacak.

Gün içindeki hareketlerimiz

Günlük hareketlerimizle ilgili karar alma sürecini, birdenbire yeni ve çok daha verimli bir yolla eriştiğimiz bilgiler ışığında, hızla değiştirme olanagina sahip olduk. Örnek olarak; 'Şimdi, pay senetlerini satmak ya da almak için uygun bir zaman mı? Falan kuruluşun adresini nasıl bulabilirim? Acaba, eski okul arkadaşımın izini bulabilir miyim? Fılan bölgede hava durumu nasıl? Hafta sonunu ya da yıllık tatilimi nerede geçirebilirim?' gibi sorularımıza kolayca cevap bulabiliyoruz. Gazete ve haber servislerinin en yeni haberlerine ya da arşiv bilgilerine anında ulaşılma rahatlığını da unutmamalıyız.

Tüketicinin yetkilendirilmesi

Gazetelerde, dergilerde, yollardaki reklam panolarında, ulaşım araçlarında, TV kanallarında 'Internet Web adresi <http://www.xyz.com>' gibi yepyeni ve değişik bir tanıtımla karşılaşıyoruz. Bu tanıtım şu anlama geliyor: Kuruluşlar, nihayet tüketicilerin haklarını teslim ediyor, sundukları hizmet ve/veya ürünlerle ilgili olarak onların gerek duydukları bilgilere Internet ortamında kolayca ulaşabilmelerine olanak sağlıyor! Bu şekilde artık, kişiler gerek duydukları hiz-

met ve ürünleri, başkalarıyla da karşılaştırarak değerlendirdikten sonra satın alma kararlarını veriyorlar! Tüketicinin gerek duyduğu bu bilgilere oturduğu yerden erişmesi, inanılmaz muhteşem bir şey! Bu olanağı henüz müşterilerine sunmayan kuruluşlar, doğal olarak tüketicinin değerlendirme seçenekleri dışında kalacak.

Kolay erişim

Bir süre öncesine kadar Internet'e, işyerinde kişisel bilgisayar kullanan personel, üniversiteler ve savunma kurumları erişebiliyordu. Modemli

The screenshot shows a web browser window displaying the 'Sorbest Kürsü' website. The page features a navigation menu on the left with links like 'Home', 'About Us', 'Services', 'Contact Us', and 'FAQ'. The main content area has a large banner for 'ajans.net' with the text 'İletişim ve Tanıtım Hizmetleri'nde'. Below this, there are several advertisements, including one for 'CHIP' magazine and another for 'ajans.net' services. The page also includes a search bar and a list of services offered.

Ajans Net'in Web sayfasında CHIP okurları için özel bir bölüm ayrılmış bulunuyor. Sayfada ayrıca verilen öteki hizmetler ile ilgili bilgiler bulunmak mümkün.

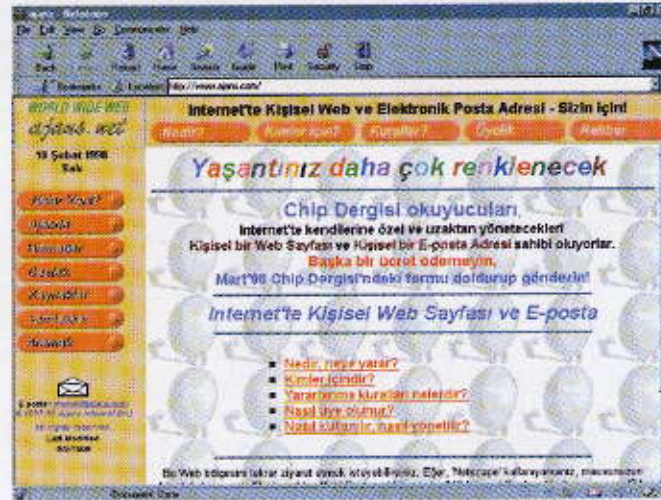
bilgisayarların giderek çok daha fazla satılmasıyla, günümüz kullanıcıları Internet'e çoğunlukla evlerinden bağlanıyorlar. Internet ortamında radyo, TV seyretmek; cep telefonlarına mesaj göndermek; Internet ortamında telefon görüşmesi yapmak oldukça kolay. Internet erişimi olan telefonlar, Internet'ten erişilen kütüphaneler, resmi kurumlar, bankalar, kullanıcıların erişim olanaklarını zenginleştiriyor ve daha da kolaylaştırıyorlar.

İş hayatında Internet ve Web

Kullandığınız kartvizitlerde, antetli kağıtlarda, fatura benzeri basılı formlarda, tanıtıcı broşür ve tanıtıcı reklamlarda adres, telefon, faks numaralarıyla birlikte Internet e-posta, Web adreslerinin de bulunması, artık işin bir parçası haline geldi. Bu bir değişimdir! Internet, iş yapmanın yüzeye çıkan yeni bir şekli! Müşterilerinizin ve rekabet olanaklarınızı, büyük bir olasılıkla bu ortamda buluyor. Internet Web ortamında ister yeni bir fikir ile yer alın, ister halen yaptığınız bir işi bu ortamda da yerleştirecek olun, Internet teknolojisinin sunduğu olanakların zenginliğe hayran olacaksınız.

Dünya çapında bir pazarlama aracı

Kuruluşunuzun sunduğu hizmet ve/veya ürünlerle ilgili bilgiler, buna ihtiyaç duyan potansiyel müşterilerinizin elinde ve istedikleri anda hazır olsaydı acaba değeri ne olurdu? Müşterilerinizin gece ya da gündüz istedikleri anda ekranda görebilecekleri, hizmet ve/veya ürünlerle ilgili taleplerini, yeterli tanıtım ve fiyat bilgilerinizi dayanarak anında, otomatize edilmiş bir e-posta mesajı ile size sipariş verebilmeleri nasıl olurdu? Sunduğunuz hizmet ve/veya ürünlerle ilgili yaptığınız değişiklikleri, ek ya da yeni tanıtıcı bilgileri, fiyat bilgilerini mevcut ve potansiyel müşterilerinize derhal dağıtıp, onla-

ra en son güncel bilgilerle donatmış olmak ne sağlardı?

Rekabette önde olarak kazanmak

Tüketiciler artık Internet'i kullanarak kendi kişisel ya da kurumsal ihtiyaçlarına cevap verecek hizmet ve ürünleri kolayca araştırabiliyorlar. Rakipleriniz Internet'i kullanarak iş yapıyorsa, siz de geri kalmazsınız. Yok henüz Internet'e girmemişlerse, sizin öncü olmanız ekstrasından bir kazanç getirecektir. Bir hizmet ve/veya ürünü sunan kuruluş Internet'te yer alıyor mu? Eğer bu yeni ortamda yer alıyorsa, ne kadar profesyonel, ne kadar bilgi verici, Web sayfalarından kolayca yararlanılabiliyor mu? Internet Web ortamında iş yapmanın bir başka avantajı da, müşterilerinizi samimi ve gerçekçi bilgilerle donatırken, onlara yalnızca günde 24 saat ve istediği zaman sipariş verebilme gücünü sağlamış olmuyorsunuz. Onlarla ilgili pek çok ihtiyacınız olan bilgiyi, bir form doldurmalarını sağlayarak veya Web istatistik bilgilerinden yararlanarak elde etmeniz mümkün olabilir. Ürünleriniz ve bunların satış eğilimleri, ya da diğer alanlarda elde ettiğiniz bilgiler, karar almanızda yardımcı olacaktır. Şüphesiz bu arada, rakipleriniz ve ürünleri hakkında Internet'ten elde edeceğiniz bilgiler, rekabet olanaklarınızı test etme şan-

sı sağlayacaktır.

İş yürütmenin yeni bir şekli

Kültürel değişimle ilgili olarak kısmen yukarıda da açıklandığı gibi, Internet teknolojisinin kullanımı, kuruluşların araştırma, işbirliği, iç ve dış e-posta haberleşmesi, sürekli hareket halindeki satış elemanlarıyla iletişim, gösteri, etkileşimli ürün broşürü, duyurular, veri tabanlarıyla ilişkili Web uygulamaları gibi konularda genellikle tercih edilmektedir.

Katkılarından dolayı Ajans Net'e
teşekkür ederiz ▶

Ücretsiz Kişisel Web ve E-posta Hizmeti

Dergimizde doldurup gönderdikleri form ile kendilerine özel kişisel Web ve E-posta adreslerine sahip olan okuyucularımız, bu hizmetten takip eden ayda da yararlanmak istiyorlarsa, ilgili aya ait formu göndermek zorundadırlar. Aksi halde takip eden ay sonunda yararlandıkları hizmet sona erecektir. Önceden form doldurmuş okuyucularımızın yeni form üzerinde yalnızca kendilerinin bildiği 'özel kayıt anahtarı' kısmını girmeleri yeterlidir. Kendileriyle ilgili vermiş oldukları bilgilerde bir değişiklik olmadığı takdirde, yeniden girmeleri gerekli değildir.

Kişisel Web ve Kişisel E-posta Hesabı Üye Kayıt Formu

Bu formu doldurup, Internet'te "Kişisel Web Sayfası" ve "E-posta Adresi" sahibi olabilirsiniz. Özel Kayıt anahtarı kısmında, güvenliğinizi için en az 15 haneli bir şifre seçiniz ve bir yere kaydediniz. Burada belirleyeceğiniz kayıt anahtarını daha sonra Internet'teki Web adresinde girdiğinizde, kendinizle ilgili kayıt bilgilerine ulaşabileceksiniz. Formda girdiğiniz kişisel üyelik bilgileri, doğru ve geçerli olmalıdır. Bu bilgiler, izniniz alınmadan başkalarına verilmeyecektir.

Özel Kayıt Anahtarı:	
Ad ve soyadınız:	
Adresiniz:	
Bölge veya Semt:	Posta Kodu:
Şehir:	Ülke:
Telefon:	Faks:
Varsa, E-posta adresiniz:	Annenizin evlenme öncesi soyadı veya size özel bir kelime:
Doğum Tarihi (Gün/Ay/Yıl) Örnek:18-04-1955:	

Kişisel Web ve E-posta adreslerini aşağıda belirleyeceksiniz. Teknik olanaklar içerisinde ve önceliklere bağli olarak istekleriniz yerine getirilecektir. Adres kısmında, yine teknik nedenlerle, büyük harfler ve Türkçe'ye özgü 'ç ğ ı ö ş ü' harfleri kullanılmayacaktır.

İstedığınız Kişisel Web adresi: Kişisel Web Sayfası adresiniz, öncelikle istediğiniz şehir ve semt isimleri, böyle bir tercihte bulunmadıysanız, formda girdiğiniz şehir ve semt isimleri gözönüne alınarak belirlenecektir. Web adresi şekil ve örneğine benzer yapıda olacaktır.

Web adres şekli	http://www.ajans.com/şehir/sem/numara
Web adres örneği	http://www.ajans.com/istanbul/yesilkoy/1000
Web adres tercihiniz 1:	http://www.ajans.com/
Web adres tercihiniz 2:	http://www.ajans.com/

İstedığınız Kişisel E-posta adresi: E-posta adresi, aynı isim ve soyadını taşıyan kişilerden öncelikle istekte bulunanlar ve tercih sırasına göre, aşağıdaki yazılış şekillerinden birine uygun yapıda olacaktır. Tercihinizi, 1-2-3-4-5-6-7 şeklinde belirleyiniz.

E-posta adres şekli	E-posta adres örneği	Tercih No
isim.soyad@ajans.com	ahmet.kartal@ajans.com	
i.soyad@ajans.com	a.kartal@ajans.com	
isim.s@ajans.com	ahmet.k@ajans.com	
isimsoyad@ajans.com	ahmetkartal@ajans.com	
isoyad@ajans.com	akartal@ajans.com	
isims@ajans.com	ahmetk@ajans.com	
isim@ajans.com	ahmet@ajans.com	
soyad@ajans.com	kartal@ajans.com	

Ajans'taki kişisel e-posta adresinize gelecek mesajların, mevcut başka bir e-posta adresine gönderilmesini istiyorsanız, burada giriniz. İstemiyorsanız boş bırakınız:

Ücret ve ödeme: Kişisel Web adresi ve Kişisel E-posta adresi (yıllık ücreti \$39.-)	Bu formu doldurup, 31/05/1998 tarihine kadar posta ile gönderen okuyucular, 30/06/1998 tarihi sonuna kadar bu hizmetlerden ücretsiz yararlanacaklardır. Takip eden aylarda bu hizmetlerden dergi aracılığı ile yararlanmaya devam etmek isteyenler, yeni aya ait formu doldurup, aylık ücret yerine gönderebilirler.

Önemli Not: Bu formda doldurduğunuz bilgileri, Internet ortamında <http://www.ajans.com/wsmdb-html> adresindeki form üzerinde de giriniz. İlk ödeme yerine geçen bu form, postalandığı adrese ulaşınca, Kişisel Internet Web adresi ve yönetim için gerekli isim-şifre ile Kişisel Internet E-posta adresi ve gerekli isim-şifre, varsa halen mevcut e-posta adresinize gönderilecektir. E-posta adresi olmayan okuyucular, bu bilgileri Internet ortamında, yukarıda verilen Web adresinden, formda belirttikleri Özel Kayıt Anahtarlarını girerek öğrenebilirler.

Chip - Ajans işbirliği ile gerçekleştirilen, Internet'te Kişisel Web Sayfası ve E-posta Servisi Üyelikinden yararlanmak isteyen okuyucular, herkes gibi Ajans'ın Üyelik Kuralları'na uygun davranmayı da peşinen kabul etmiş sayılırlar. Lütfen, girdiğiniz bilgileri bir kere daha kontrol ediniz ve formun aslını posta ile gönderiniz!

Formun gideceği adres: Ajans Net, Perpa-Elektrokent İş Merkezi, Kat:5 No:417 Okmeydanı - İSTANBUL

DVD Nasıl Çalışır?

DVD yavaş yavaş günlük hayata giriyor. PC için hem DVD sürücülerini hem de DVD'ler satılmaya başladı bile. Sadece video değil, ses DVD'leri de raflarda yerlerini alıyor. Ancak dikkatli olmak gerekiyor: Henüz standartlar tam olarak oturmadı.

Bazı üreticiler yeni gümüş renkli disk için "Digital Video Disk" terimini kullanırken bazıları da çok yönlü kullanımı nedeniyle "Digital Versatile Disk" terimini kullanmayı daha uygun buluyor. Daha ismi yüzünden çıkan bu tartışmalar DVD için karakteristik bir sorun oldu. Yeni teknolojiye çok büyük bir pazar söz konusu olduğu için teknik özellikler üzerinde de çok duruluyor. Tartışmalar hala devam ediyor.

DVD uzun vadede CD ve video

Eğlence cihazı: DVD evlerde video oynatıcı ve müzik çalıcı olarak yerini alacak.

bantlarının yerini alacak. CD'lerin yerini alması geriye doğru uyumluluk açısından daha kolay olacak: Bir DVD sürücü CD'leri de okuyabiliyor. DVD'nin en önemli avantajı kapasitesi. 17 gigabayta kadar kapasiteye sahip olabiliyor ve bu da bir CD'nin yaklaşık 27 katı.

DVD'ler kullanım amaçlarına göre üç çeşit olabiliyor: DVD-ROM, DVD-Audio ve DVD-Video. DVD'ler bu şekilde kullanılışlarına göre adlandırılmalarının yanında kapasitelerine göre de ayrılıyorlar. Ancak verilerin

diskler üzerine kayıt yöntemleri her durumda aynı. Daha geniş açıklamayı birazdan okuyacaksınız.

Yazılımlar açısından DVD-ROM'lar özellikle oyunlar ve CD'lere sığmayan resim bolluğuna sahip multimedya yazılımları için ilginç. Gerekli yazılım ve donanım ile CD'lerden tanınan müzik ve video görüntüleri içeren DVD'leri PC üzerinde çalıştırmak mümkün. Ayrıca bazı elektronik eşya üreticileri de film oynatan veya müzik çalan cihazları piyasaya sürmeye hazırlanıyorlar. Yani şu anda kullandığımız CD'çalarlar veya videolar gibi cihazlar bulunacak pek yakında piyasada.

Üzerine bilgilerin dijital olarak kaydedildiği DVD çıplak olarak bir CD ile aynı görünüme sahip. Kutulu olarak ise DVD daha çok bir video kasete benziyor. Ancak daha ince...

CD-ROM sürücüsünün sonu: DVD'ler PC'lerde yerlerini alıyor.

Üç Boyutlu Sesler

DVD'deki sesin boyutları için yapılan savaş hızla sürüyor. Film üreticilerinin bu noktada üç tane teklifi var.

İki kulak ile seslerin yerini tesbit etmek için iki ses kanalı yeterli oluyor. (Stereo) Kulaklarımızın şekli sebebiyle farklı yönlerden gelen sesleri ayırtedebilmemiz mümkün oluyor. Yani üç boyutlu bir duyma yetisine sahibiz.

Ev-sineması için Dolby laboratuvarları 3D standardını belirliyor: Dolby Surround Prologic oldukça başarılı

3D çözümü için geçerli olan şu anda MPEG-2, 7.1 kanal desteği veriyor ve bunu da her tarafa bir "yarı orta" hoparlör koyarak sağlıyor. Diğer kanallar şu an için kullanılmıyorlar. Film endüstrisi bunu gerekli görmüyor. CD kalitesi her zaman sağlanamıyor ve bunun sebebi de seslerin yer kazanmak için sıkıştırılması ve bu sırada da kayba uğramaları.

Dolby Digital (eski adıyla Dolby AC-3) MPEG-2'nin rakibi. Dolby Digital da Prologic gibi 5,1 kanal ile çalışıyor. Fark ise dijital ve ayrı kayıt yapılması.

Dolby Digital eski stereo cihazlar ile de uyumlu.

Dördüncü standart ise Digital Theatre System veya kısa adıyla "dts". Tek farkı çalışması sırasında oluyor. Ne kadar az sıkıştırma varsa sesteki detaylar da o kadar artıyor.

Kullanıcıya düşen kullandığı disk için doğru Surround dekodeğini seçmek. Aksi takdirde sadece stereo efekti etkin oluyor.

DVD'lerde asıl istenen eski MPEG-2 standardının oturtulması. Özellikle bedava ol-

Derinlik Efekt

olan bu standardın adı. Prologic "5,1" kanal kullanıyor. İlk bakışta garip gelen bu dağılım aslında gayet basit. Resimde de görüldüğü şekilde hoparlörler yerleştiriliyor.

Klasik sağ-sol pozisyonunun yanında bir de ortada hoparlör (center) bulunuyor ve görevi sesin merkezinden uzaklığı belirlemek.

Sol arka ve sağ arka hoparlörlerin de yardımıyla dinleyici olayın tam ortasına alınmış oluyor. Ek olarak bir de derinlik hoparlörü olan Subwoofer geliyor ki, o da yukarıdaki "5,1"deki "0,1"lik kısım.

ması büyük avantajı. Üreticiler Dolby Digital'da olduğu gibi lisans hakkı için para ödemek zorunda kalmıyorlar.

Dolby'nin avantajı ise Dolby logosunun sesin kalitesi için bir garanti olması. "MPEG-2 Audio" logosunu her üretici kutunun üzerine yapıştırabilirken Dolby her üreticiden prototipleri Dolby laboratuvarlarına göndermelerini istiyor.

Televizyon sistemi olarak PAL kullanan ülkelerde sadece MPEG-2 kullanılırken Amerika'da da sadece Dolby Digital kullanılıyor.

DVD-Video: Sekiz Dilde Film

Bir DVD'nin bir film ve birçok senkronize ekler için yeteri kadar yeri olması film endüstrisinin en baştan beri ilgisini çekiyor. Resim ve ses kalitesi video bandlarına göre daha yüksek. Tabii bir DVD üzerine bir filmin tamamının kaydı yine belli algoritmaların kullanımı ile sıkıştırma yapılarak sağlanıyor.

DVD-ROM'larda MPEG-1 yazılım çözümü yeterli görünürken (Monitörde 353x240 piksellik bir çözünürlük ve 1:30'luk bir sıkıştırma oranı), video oynatma sırasında zorunlu olarak MPEG-2 kullanmak gerekiyor (720x480'lik bir çözünürlük ve 1:200 sıkıştırma oranı).

DVD-ROM Sürücüsüne MPEG-2 Kartı Dahil

PC'de film seyredebilmek için sürücünün yanında bir de MPEG-2 kartını makineye takmak gerekiyor. Genel olarak ise uyum sorununu ortadan kaldırmak amacıyla MPEG-2 kartı sürücü ile beraber geliyor.

DVD'ler kopyalanmaya karşı farklı koruma yöntemlerine de sahipler. Filmler için Makrovision analog bir koruma yöntemi sunuyor. Video sinyalin üzerine ek bir sinyal bindiriliyor ve bu sinyal kayıt cihazının senkronizasyonunu karıştırıyor. Dijital kopyalamayı da zorlaştırmak için "Content Scrambling System (CSS)" adı verilen koruma yöntemi kullanılabilir. Bu yöntemle göre sürücünün verileri işleyebilmesi için önce verileri deşifre etmesi gerekiyor.

Video-DVD'lerde bir özellik de "bölge" veya "ülke kodu". Böylece film endüstrisi de yeniden dünyanın farklı yerlerinde farklı zamanlarda prodüksiyonlarını gösterime sokabilecek.

Ticari bazı fikirler sonucu yaratılan bu özellik için dünya altı ana bölgeye ayrılacak. Bu bölgelerde DVD sürücüler farklı kodlama teknikleri ile satılacak. Aynı bölgeden alınmayan DVD'ler o bölgedeki DVD sürücüsüne

cülerde çalışmayacak. Bölge içerisinde film firmaları da farklı senkronizasyonları DVD üzerine kaydedebilecekler.

Bir DVD filmin bir kopyasından fazlasını saklayabilir. Yeni cihazlar örneğin çocuklar için güvenliği de sağlıyor. DVD ile her yaş grubu için farklı kayıtlar bulundurmak mümkün.

Aynı sahnenin farklı kameralardan kayıtlarını da saklamak mümkün. Bu özellikle spor müsabakalarının kayıtları için çok heyecanlı olur. Filmlerde sahneler farklı oyuncuların bakış açılarından kaydedilebilir. Bu özellik daha ilk DVD yapımlarından itibaren porno film yapımcılarının yoğun ilgi gösterdikleri bir alan.

Senkron kayıtları yapacak kişilerin işi ise hiç de kolay değil. Her kayıt için sekiz ses kanalı -ve her dilde- kaydedilmeli. "Çoklu-Yol" olarak da

DVD Konsorsiyumu

Üreticilerin oluşturduğu bir grup DVD standartlarını belirliyor. Üyeler ise Hitachi, JVC, Matsushita, Mitsubishi, Philips, Pioneer, Sony, Thomson, Time Warner ve Toshiba. Tüm firmaların ortak hedefi piyasadaki standartı oturup devamlılığını sağlamak.

adlandırılan bu özellik daha yaratıcı olarak da kullanılabilir. İki ayrı senaryo mümkün: Mutlu son ile biten bir Casablanca istek üzerine seyredebilir. Her şey olabilir.

DVD-Audio: Mükemmel Ses Kalitesi

DVD'nin bir kullanım alanı da müzik sektörü. Bir CD 70 dakikalık stereo kayıta izin veriyor. Bu kayıt

44.1 kHz'de ve 16 bitlik bir çözünürlükte yapılıyor. Shannon teoremine göre bu 22 kHz'lik bir frekans genişliğine izin veriyor. DAT ise 48 kHz'de çalışıyor ve bu insan kulağı için yeterlinin üstünde bir değer.

DVD'nin yüksek kapasitesi ile yeni bir boyut geliyor.

Ses için yeni standart olacak olan DVD-Audio özellik "Surround" özelliği için yeterli olacak. DVD-Video'lara yapılacak olan canlı veya konser salonu kayıtları artık daha gerçekçi olacak.

Bunların yanı sıra "Super-Audio" adı verilen 96 kHz örnekleme frekansı ve 24 bitlik ses çözünürlüğü de yolda. Hassas kulaklı insanların CD'den şikayetleri DVD ile sona ereceği benziyor. Ancak normal kulaklara sahip insanların bir fark sezip sezemeyecekleri ise belli değil henüz.

109

INTERNET'TE

Hızlı Sörf,

Hızlı Download,

Hızlı VIDEO-AUDIO SEYRETME'NİN

KISACA HIZLI INTERNET SAHİBİ OLMANIN TEK YOLU

35 Mb. Büyüklüğünde DOWNLOAD edilen dosya sonuçları

Internet
Service
Provider

TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ

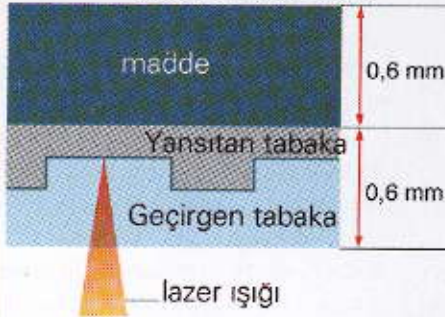
SERT-EL LTD. ŞTİ.

Ankara Cad. Polat İş Hanı No: 108/26 Kartal/İST.
Tel.: (0216) 389 83 82 Fax: (0216) 306 02 73
E-Mail: sertel@duruk.net.tr

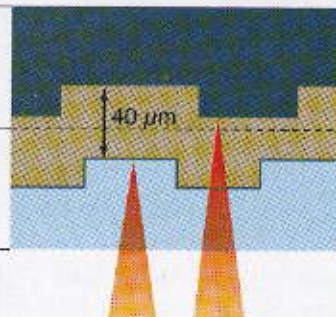

Tek ve Çift Tabakalı DVD'ler

DVD-5 tek tabakalı
tek taraflı çalınabilir

DVD-9 çift tabakalı
tek taraflı çalınabilir

Çift tabakalı DVD'de lazer ışığı ya ilk yansıtıcı tabakadan dönüyor ya da yarı geçirgen tabakayı geçip ikinci tabakaya ulaşacak şekilde odaklanıyor.

DVD'nin Yüksek Kapasite Sırrı

DVD üzerinde de CD'deki gibi veriler spiral bir iz üzerindeler. Alüminyum tabaka üzerinde veriler "pit" adı verilen çukurcuklar olarak kayıtlı. Pitler arasında bulunan "land"e gelen lazer ışığı geri yansıyor. Pitler ise ışığı saptırarak fototransistör üzerine bir sinyal düşmesini engelliyor. Sinyal sonuçta 1 veya 0 olarak algılanıyor. Veri yoğunluğunun fazlalığı açısından DVD CD'den birkaç noktada ayrılıyor.

DVD birbirine yapıştırılmış iki ayrı diskten oluşuyor. Ve her diskin iki yüzü de kullanılabilir. Her zaman aynı olanaklar kullanılmayacağından DVD'nin dört farklı çeşidi var. Aralarındaki tek fark kapasiteleeri.

Farklı Kapasiteli DVD'ler

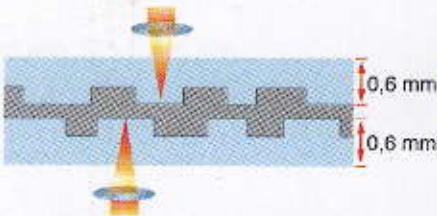
4,7 GB Tek taraflı çalınabilir,
tek tabakalı disk

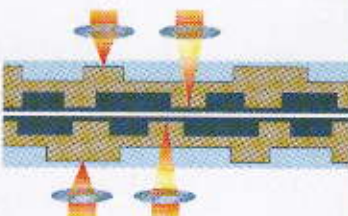
8,5 GB Tek taraflı çalınabilir,
çift tabakalı disk

9,4 GB Çift taraflı çalınabilir,
tek tabakalı disk

17 GB Çift taraflı çalınabilir,
çift tabakalı disk

İki ayrı disk üst üste yapıştırılıyor ve diskler tek tabakalı ya da çift tabakalı olabiliyor.

İzler Daha Yakın

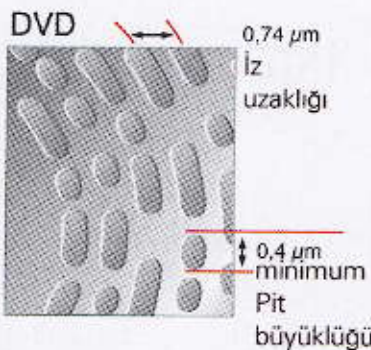
En düşük kapasiteli DVD'de, tek taraflı ve tek tabakalı olanında bile bir CD'nin kapasitesinin yedi katı veri depolanabiliyor. Bunu DVD'lerde verilerin üzerinde bulunduğu izlerin genişliklerini ve birbirlerine uzaklıklarını azaltarak sağlamak mümkün olmuş. CD'de 0.83 mikrometre olan pit genişlikleri DVD'de 0.4 mikrometreye düşürülmüş. İzler arasındaki 1.6 mikrometrelilik mesafe ise 0.74 mikrometreye düşürülmüş.

Bu sıkışıklıktaki verileri güvenli bir şekilde okuyabilmek için kullanılan lazer ışığının dalga boyu da küçültülmüş. CD-ROM teknolojisinde 780 nanometre olan dalga boyu DVD'de 640 nanometre. Kırmızı lazer ışığı hem pitleri okuyor hem de izin takibinden sorumlu.

İki tabakalı diskte disklerin her birinin yüzeyinde veriler saklanıyor ve tekrar buralardan okunabiliyor. Üstte bulunan disk yarı geçirgen; ancak üzerindeki sorunsuz okunabiliyor. Altta bulunan ve tam yansıtıcı disk de aynı lazer optik mekanizması ile okunabiliyor. Merceğe bir odaklanma özelliği eklenmiş.

Alt tabakadaki veriler birinciye pa-

CD'den DVD'ye: Daha Sık Paketlenen Veriler

DVD'de veri izleri CD'ye göre daha sık. Bunun yanı sıra Pit'lerin uzunluğu da CD'lerinkinin yarısı kadar.

Divx: DVD'ye Rakip

Mevcut standartlar film firmalarına yeterli gelmediği için DVD'ye karşı rakip bir grup oluşuyor. Bu yeni grubu müşterileri arasında Hollywood'un yarısı bulunan bir hukuk bürosu ile Amerika'nın en büyük elektronik mağazaları zincirine sahip Circuit City oluşturuyor. Amaçları yeni bir standart oturtmak.

Divx DVD ile aynı teknolojiyi kullanmasına rağmen DVD ile uyumlu değil. Divx-Çalar'larda DVD çalmak mümkün iken DVD-Çalar'larda Divx oynatmak mümkün değil. Ayrıca

Divx-Çalar'ların bir de telefon hattına ihtiyacı var. Hem oynatıcı hem de diskler üzerlerinde bir seri numarası taşıyorlar ve film 3 kat korunuyor. Çalar önce numarayı okuyor ve eğer daha önce kullanılmamışsa filmi gösteriyor. Ancak 48 saatlik bir süre başlıyor ve bu sürenin sonunda seri numarası aracılığıyla film bir daha oynatılamaz hale geliyor. Bu sürenin sonunda film oynatılmak istenirse modem aracılığıyla firmaya haber veriliyor ve kullanıcının kredi kartından gerekli ücret düşürülüyor.

ralem olarak sürekli merceği odaklayarak okunabileceği gibi önce üst tabaka içeriden dışarıya doğru (Diskin ortasından kenarlara doğru) okunup daha sonra alttaki tabaka dışarıdan içeriye doğru da okunabilir. Böylece

kesintisiz olarak bir filmin oynatılması mümkün olur. İki tabakalı diskler altın sarısı renkleri ve iki ayrı seri numaraları ile hemen diğerlerinden ayrılıyor.

17 gigabaytlık maksimum kapasiteyi

elde edebilmek için iki tane iki tabakalı disk sırt sırta yapıştırılıyor. Dört saatlik bir film içinse tek taraflı çift tabakalı bir DVD'nin 8.5 gigabaytlık kapasitesi yeterli.

Tüm Cihazlar Çift Tabakalı Diskleri Okuyabiliyor

Tüm DVD sürücüler çift tabakalı diskleri okuyabiliyor. Ve eğer DVD el ile ters çevrilirse tüm cihazlar çift taraflı diskleri de okuyabiliyor. Teorik olarak hem altta hem de üstte okuma kafası olan sürücüler ile DVD'yi ters çevirmekten kurtulmak mümkün. Ancak böyle bir sürücü henüz üretilmedi.

Bir DVD sürücünün geçmişe yönelik uyumlu olması ve CD'leri de okuyabilmesi için üzerinde bir adet çift mercekli sistem bulunuyor. Farklı disk çeşitlerini cihazlar otomatik olarak tanıyor.

191

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

Geleceğinizi Bilgisayar'la Kazanmak İster misiniz?

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ (İKÜ)
Sertifikalı Kurs Programı'na Başladı

**Uzman bir kadro ile ve
20 kişilik laboratuvarlarda**

- ✓ IBM AS/400 Kursları
    - Sistem Operatörlüğü
    - Programlama (RPG - CLP)
  - ✓ Sistem Analistliği
  - ✓ Program Analistliği
  - ✓ DELPHI 3 (Client Server)
  - ✓ Windows, Word, Excel, Access, Power Point
- (Kurslar için kontenjan 20 kişi ile sınırlıdır.)**

Ayrıntılı bilgi için :

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ (İKÜ)
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

E5 Karayolu Üzeri, No: 22 (Ataköy Metro İstasyonu Karşısı) Şirinevler 34 510 / İstanbul
Tel: (0-212) 639 30 24 PBX Fax: (0-212) 551 11 89

Yazılabilir Medyalar:Yazılabilir DVD

DVD gelecekte Videorecorder'ların papucunu dama atacak gibi görünüyor. Henüz sadece saf bir gösterici (Player) olmasına karşın, gelişmeler yakında yazılabilir medyaların boy göstermeye başlayacaklarını işaret ediyor.

Şimdilik tek bir standart var. Bununla birlikte bu standarda beş alternatif sunuluyor. Yaşanan bu bol-luğa karşın, altı "standart"tan sadece ikisi normal bir göstericide çalışabiliyor; tam bir kaos.

Yapılan tahminlere göre bu durum önümüzdeki birkaç yıl içinde de değişmeden sürecektir, çünkü alternatiflerden hiçbirini pazara ağırlığını koy-

optik gibi değişik yazılabilir medyalar, iki katmanlı ya da çift taraflı ve iki katmanlı DVD gibi yüksek kapasite sunamıyorlar.

Buna karşılık Land-and-Groove-Recording gibi yöntemler geliştirilmiş durumda. Yazılabilir bir medyada izler kural olarak önceden hazırlanır. Okuma sırasında lazer zaman zaman izi kaybedebilir. Bu hata kullanıci farketmeden hızlıca düzeltilir. Yazma sırasında ise çok daha özenli olmak gerekir. Eğer lazer izi kaybederse, medya zarar görür. İzlerin önceden hazırlanmasının nedeni budur. İzlerin "duvar"ları sayesinde en doğru pozisyon belirlenir. Bu durumda CD-R'da sadece iz yazılır (groove). Ancak, üstte kalan alanlara da (Land) yazılarak kapasite iki katına çıkarılabilir.

Gerekli özenin gösterilebilmesi için medyalarından bazıları kartuş içine yerleştiriliyorlar ve bu nedenle normal göstericiler tarafından okunamıyorlar. Bu da, yeni başlıklar altında DVD'lerin seri üretimine engel oluyor. Diğer bir neden de hiçbir yazılabilir DVD varyasyonunun "Master" olarak kullanıma uygun olmaması. Bunun yerine, düşük sayıdakiler de dahil olmak üzere üretimlerin, bol miktarda para ve zaman kaybına neden olan cam Master'lar ile yapılması gerekiyor.

DVD kurulu yeniden yazılabilir medya için standart olarak, 4.7 Gigabyte kapasite sunan ve sınırsız olarak tekrar yazılabilen DVD-RAM'i belirledi. Bu nedenle gelecekteki jenerasyonlar eskiye uyumlu olmak zorunda kalacaklar. Bununla birlikte sadece bir defa yazılabilen DVD-R ile birden fazla yazılabilen DVD-R/W ve DVD-R+W bulunuyor.

Henüz bitmedi; kargaşayı tamamlamak için ASMO ve MMVF standart teklifleri de tartışma içinde yerlerini alıyorlar.

Şu anda piyasaya sürülen DVD sürücüler ikinci jenerasyonu oluşturuyorlar. İlk jenerasyon yazılım desteği de alamadığı için çabuk yok oldu. İlk jenerasyonun çok büyük bir dezavantajı vardı. Kopya CD'leri okuyamıyordu. Yeşil tabaka lazer ışığını soğurduğu için temiz bir yansıma ve dolayısıyla sinyal elde edilemiyordu. Yeni cihazlarda ikinci olarak sarı lazer ışığı eklenerek bu sorun halledildi.

Mavi Lazer Kapasiteyi Daha da Arttırabilir

Endüstri DVD'yi önümüzdeki yirmi yılın teknolojisi olarak görüyor. Bu süre içerisinde DVD'lerin kapasitesi daha da artacaktır. Daha kısa dalga boylu lazer ışığı ile daha küçük izler okumak ve böylece de daha yüksek kapasiteler mümkün olacak. Üreticiler mavi lazer ışığı üzerinde çalışıyorlar ve yüzyılın sonuna kadar seri üretim başlayacak gibi görünüyor.

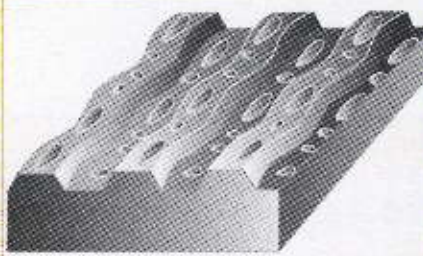
PC'ler bir CD sürücü gibi bir DVD sürücüye de kavuşacaklar yakında. Cihazlar EIDE (ATAPI) veya SCSI-2 bağlantısını destekleyecekler. Ses bağlantısı ile müzik CD'lerinin çalışabilmesi mümkün olacak. DVD'nin okunması sırasında saniyede 2.7 megabayt bir veri akış hızına erişilebiliyor ki bunun karşılığı "2x". CD'lerin okunması sırasında DVD sürücülerin hızı saniyede 3.0 megabayt oluyor ve bunun karşılığı CD-ROM sürücülerde "20x".

DVD'lerin yüksek depolama kapasitesini kullanan yazılımlar henüz azınlıkta. Üreticilerin aynı DVD üzerine birçok program kaydedip sadece satın alınan kullanılabilir kılmaları da mümkün.

Tüm uygulamalar için tek bir Master-CD'nin kullanımı maliyetleri de oldukça düşürecek. CD'nin yerini yavaş yavaş DVD'nin alması ve bu süreç oldukça ilginç. ■

M.Flohr ve O.Kluge'den çeviren Güçlü Aydoğan

Kayıt Yöntemi

İki kat yoğunluk: Land-and-Groove-Recording yönteminde sadece izlere değil, üstte kalan alanlara da yazılıyor.

masını sağlayacak güveni sağlayamıyor. Değişimin ilk olarak, Video kayıtları için 15 Gigabyte'lık zengin bir alana sahip yeniden yazılabilir medyalar sunan mavi lazer ile yaşanması gerekiyor.

MPEG kodlaması için, kayda başlamadan önce resim içeriğine göre bir sıkıştırma oranı belirlenmesi gerekiyor (yüksek oranda sıkıştırma sonucunda, keskin kenarların yumuşatılmaması için küçük değer). Ancak, televizyondan kayıt yapılırken hangi resmin geleceği önceden nasıl bilinecek?

En önemli noktalardan bir tanesi de, Write-Once (bir defa yazılabilir, CD-R), Rewritable (birden fazla yazılabilir, CD-RW) ya da magneto-

Akıllı Yapıtaşları

Klasik oyuncaklar olan legolara yakında bir mikrochip monte edilmiş olacak.

Böylece çocuklar ve yetişkinler fantezi dolu yaratıcılıklarını hayata geçirebilecekler.

Susan sakın ve yaptığı işe yoğunlaşmış bir şekilde, tıpkı kendisinden önceki neslin yaptığı gibi, renkli lego taşlarından bir kuş evi yapıyor. Her şey çok doğal. Bununla birlikte: Hazırladığı örnek tüylü konukları için sadece bir yemlik değil. Aynı zamanda bir gözetleme noktası, çünkü evin üzerine kuş kondukça küçük bir fotoğraf makinası resim çekiyor ve Susan daha sonra kimin konuk olduğunu görebiliyor.

Bunun karmaşık çabalar gerektirmemesi, yani "çocuk oyuncak" bir iş olması için, Lego'nun geliştirme bölümü ve Boston'daki Massachusetts

Institute of Technology(MIT) birlikte çalıştılar. Her ikisi de 14 yıldan beri geleceğin oyuncakı üzerinde çalışıyorlar. MIT araştırmacıları bilgisayar branşının görkemli isimleri: Seymour Papert öğrenme araştırma profesörü, Nicholas Negroponte siber dünyanın fikir babalarından, Mitchel Resnick yeni öğrenme teknolojileri profesörü.

Hepsi de tek bir hedefi izliyor: Çocuklar proje bağımlı olarak öğrenmeli. Yaratıcı olmalı, fikir üretmeli ve bunu oyuncakları üzerinde uygulamalıdır. Ama bunu yaparken yeni teknolojiyi kullanmayı da bilmeliler. Yaratıcı öğrenmenin zevkini veren fi-

kırsel buluşları öğrenme araştırmacısı Papert "mindstorms" diye adlandırıyor; Lego ürün serisi için isim babası olan bir kavram bu.

Yaratıcı Haz Getirecek Mikrochip

Lego'nun Mindstorms ürün serisi yeni öğrenme yönüne doğru bir adım olabilir. Lego'nun yaklaşık 30 milyon mark civarındaki teşvikleri sayesinde entellektüel yapıtaşları ürün olgunluğuna vardılar. Önceleri lego taşındaki işlemci çok fazla elektrik harcıyordu, şimdi ise küçük piller yeterli. Ve pentium bilgisayarlar sistemi çocuklara uygun programlamaya izin veren bir performans sağlıyorlar.

Mindstorms'un çekirdeği RCX (bkz. Diğer sayfadaki resim) olarak nitelenen programlanabilir bir lego taşı. Yumruk büyüklüğündeki bu taşın Hitachi marka seri üretilmiş bir chipi var. Bu yapıtaşının üst yüzünde ışık, ısı ve mekanik darbeleri bildiren alıcılar için 3 tane bağlantı noktası var. Ayrıca lego teknik sistemlerinin motor ve diğer mekanik bileşenler için 3 bağlantı noktası var.

Örneğin Susan bir araç yapmak istiyorsa, tamponla mekanik darbeler için bir alıcıyı bağlantılandırabilir. Motorla çalışan araç oyun sırasında bir engelleme çarptığında hemen tepki gösterir. Nasıl mı? Bunu Susan lego chipi ile belirlemek zorunda. Bu, Papert'in 70'li yıllarda geliştirdiği çocuklar için yapılmış bilgisayar dili logo ile yapılır. Bu dil CD-ROM içinde oyuncakla birlikte satılır ve pentium PC üzerinde 16 veya 32 MB Ram ile çalışır.

Programlama dili oldukça basit, çocuk "sadece" elemanları bir akış diyagramı olarak hazırlamalıdır. Şöyle ki: Alıcı 1'in sinyali motorları durdurur, araç durur, 45 derece döner ve gitmeye devam eder, bir sonraki engelleme kadar tabii. Bu tip talimatları PC, bitmiş bir program olarak kızıldötesi verici üzerinden RCX yapıtaşlarına gönderir. RCX de modeli yönetir. ▶

Profesyonellere de İddialı Oyuncaklar

Oyuncakları bilgisayar chipleriyle yönetme fikri yeni değil. Intel, Matel ile lisan chipli Barbie bebeği geliştiriyor. Ve Fischer teknolojisi senelerden beri Profi Computing isimli paketi kullanıyor. Bu yılın sonbaharından itibaren yaklaşık 300 marklık

mamıyla kitle pazarında açık tutuyor, çünkü hedefi geleneksel oyuncak pazarında düşen payı da kapmak.

Sonbaharda Mindstorms yaklaşık 200\$'lık fiyatla ve İngilizce konuşulan ülkelerde piyasaya çıkacak. Programlama dili Logo, İngilizce düşünülüp hazırlandığı için diğer ülkelerdeki çocuklar entellektüel Lego ile oynayabilmek için

biraz daha bekleyecekler (veya İngilizce öğrenecekler). En erken 1999 yılında Lego, yerel sürümüyle Alman pazarına da ulaşacak.

Lego, Almanca konuşulan ülkelerdeki çocukların bekleme sürelerini kısaltmak için Nürnberg'de gerçekleşen oyuncak fuarında tanıtılan Cybermaster

sistemini bu yılın sonbaharında satışa sunacak. Bu sistem Mindstorms'la benzerlikleri olan bir sistem. Bu oyuncakın paketinde sadece "Crusher" isimli bir robot modeli var. Bu robot, radyo frekansı üzerinden PC tarafından hareket ettiriliyor. Crusher'ın sunduğu tek oyun: İki çocuk yalnızca hükümdarlık için savaşabilir. Biri robotu yönetir, diğeri ise onu göğsünden vurmaya çalışır.

Torunlarımız Kendi Hayvanlarını Üretecek

Kızılötesi yönetimli robotlar sadece bir başlangıç. Gelecekte çocuk odasındaki yarancık "model üreticilerinin" fantezileri daha az sınır tanıyacak. Çünkü yakında monte edilen chipler sayesinde entellektüel oyuncaklar, çocukların aşladıkları davranış şekillerini kabul edecekler. İngiltere'deki Reading üniversitesinin kibernetik profesörü Kevin Worwick,

Seymour Papert,
Öğrenme
araştırması
profesörü,
Boston MIT

"Diğer modellerimiz depoda bekliyor"

CHIP MIT'in oyuncak üreticileri ile işbirliği ne şekilde oluştu?

Papert: Oyuncakların, çocukların öğrenmesinde ne kadar önemli olduğunu anlamaya başlayınca, oyuncak üreticileriyle iletişim kurmanın yollarını aradım. Başlangıçta biraz saftım ve sakallı ve tatlı bir adamla konuşacağımı düşündüm. İlk görüşmelerim oldukça şaşırtıcıydı. İlk kez Lego'dakilerle anlaşabildim.

CHIP Sonbaharda Alman pazarına girecek olan "Crusher" robotu, MIT'teki modern öğrenme dünyası tasvirine uyuyor mu?

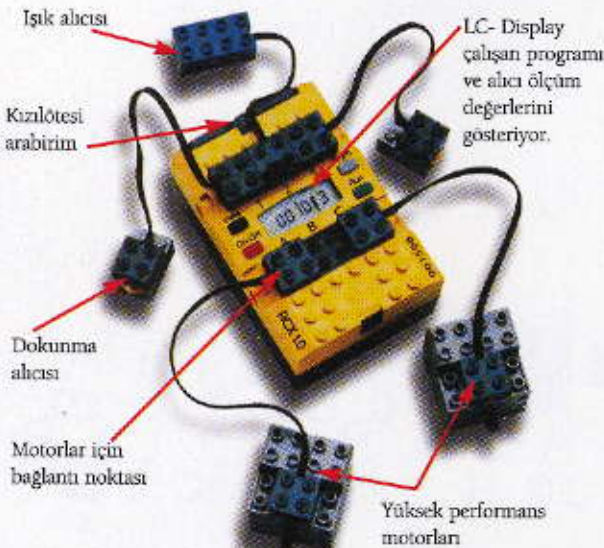
Papert: Aslında "Crusher" çok ilginçtir. Sanırım Lego'nun pazarlaması erkek çocuklar ve robot üzerine yoğunlaşmış durumda. Kişisel olarak bana soracak olursanız yapıtaşları ile başka türlü uğraşmayı tercih ederdim. Kız çocukları için farklı bir şey düşünmek zorundayız.

CHIP Çekmecenizde daha başka entellektüel yapıtaşları da var mı?

Papert: Evet, daha gelişmiş modeller üzerinde de çalıştık. Hedefimiz, çocukların kendilerini ilgilerine göre yönlendirebilmeleri ve oynarken kendi kendilerine tecrübeler edinmeleri. Daha fazla yapıtaşı bir araya gelmeli, örneğin daha fazla alıcı gibi.

makine entellektüalizminin bir sonraki basamağını kafasında şekillendirmiş bile: "20-30 yıl içerisinde makineler, köpeğin veya kedininkine benzeyen entellektüel bir niteliğe sahip olabilirler." İnsanın bunu şimdi den gözünde canlandırması çok zor, ama gerçekçi düşünüldüğünde çocukların kendi ev hayvanlarını legoyla hemen yapabilecekleri sonucuna varılıyor. **■**

Programlanabilir Lego taşları:

bir sistem olan mobil robotlar pazara sürülecek. Bu mobil robotlarla alıcılara tepki veren araçlar ve robotlar yapılabilecek.

Ancak bunun için kullanılan Windows programlama dili LLWIN biraz daha zor ve talepkar. Bunun nedeni okul ve üniversitelerin yanı sıra, makina ve imalat bantlarını bu oyuncak sayesinde gösteri ve eğitim amacıyla model bazında yeniden oluşturan endüstri kuruluşlarının da Fischer teknolojisinin birer meraklı müşterisi olmalarıdır. Bu yöntem oldukça iyi işliyor, çünkü Fischer teknolojisi chiplerinin programlanması günümüzde geçerli olan C++, Turbo Pascal veya Visual Basic ile de mümkün.

Laurenz Wohlfarth, Fischer firmasının işletme ve pazarlama yöneticisi, High Tech konstrüksiyon paketiyle firmasını kısıtlı bir pazarın içinde görüyor. Danimarkalı olan Lego üreticisi ise buna karşı kendisini ta-

Virüs Geliyorum Demez!

Tüm bilgisayar kullanıcıları virüslerden nefret ederler ve bilgisayarlarına bulaşan virüsleri temizlediklerinde ilginç bir haz duyarlar.

Peki, biraz daha ileri giderek bir virüs temizleme programının rolünü üstlenmeye ne dersiniz?

Kimisi sadece ekrana ufak bir mesaj çıkarmak amacıyla yazılmış, kimisi ise dosyalarınızda onarılmaz hasarlara yol açmayı hedeflemiş ufak programlardır virüsler. Her ne kadar onlarla ilk tanıştıgımızdan bu yana uzun yıllar geride kalmışsa da, virüsler bizlerin yaşamını işgal etmekten asla vazgeçmediler ve bu sayede bilgisayar dünyasının içinde olup da adlarını duyuramadıkları ve korkutmadıkları tek bir insan dahi bırakmadılar.

Ve şimdi bilgisayarlarınız uzun bir aradan sonra yeniden onların saldırısı altında. Virüsler varlıklarını sürdürbilmek için çoğalmak zorundalar. Sizin göreviniz ise canınız gibi sevdiğiniz bilgisayarınızı korumak için enfeksiyonu bir an önce temizlemek.

Bu hiç kolay değil, çünkü bildiğimiz metotları kullanmak hiçbir işe yaramıyor. Artık bu beladan kurtulmak için yöneteceğimiz anti virüs tanklarını klasörlere yollayarak düşmana saldırarak, zarar görmüş dosyalarımızı Converter gemilerini kullanarak tamir etmek ve merkez üslerinizi Defence room'larla kuvvetlendirmek lazım. Bu da virüsleri onlar bizi yok etmeden ortadan kaldırmak için gereken filoyu araç fabrikaları kurarak üretmekten geçiyor. Başarısızlık halinde Windows dizini de virüslerin kontrolüne girince tahmin edebileceğiniz üzere bütün dosyalarınız siliniyor, Mouse'unuz duruyor ve ekran kararıyor.

First Person Shoot'em Up ve Strateji türlerini birleştiren Virus The

Game, Sirtech firmasının bir ürünü. Sanırım yapmcılar bazı oyunseverlerin bunun sadece bir oyun olduğu konusunda tereddüte düşeceklerini tahmin etmişler ve bu yüzden kurulum programı şu ünlü McAfee Anti-Virüs programını kurmak isteyip istemediğinizi sorarak başlıyor. Daha sonraki adımda 37 ve 109 Mb'lık iki seçenektan birinde karar kılıp oyuna geçiyor ve menülerle baş başa kalıyoruz.

Ne kadar çekici bir oyun, değil mi?

Single Player Game: New Game ve Load Game gibi sıradan seçeneklerin yanında Tutorial basit adımlarla oyunu öğretmeyi hedefliyor. Yön bulmak, üs kurmak ve daha sonra basit araçlar üretmek yapmanız gerekenlerin başlıcaları. Yine aynı menüdeki Practice Level seçeneği ile ise etrafta aylak aylak dolaşarak oyunun 3 boyutlu ortamına ısınmanız hedefleniyor. Belli bir göreviniz yok dediysek de bir kaç düşmana rastlamanız mümkün.

Options: Bu menüden Mouse hızı, müzikler ve ses efektleri ile ilgili ayarlamalar yapılabiliyor. Display bmp, wav ve txt seçenekleri oyunun grafik ve seslerinde bu uzantıya sahip kendi dosyalarınızın kullanılıp kullanılmayacağını belirliyor.

Multiplayer: Bir oyunun çoklu oyuncu seçeneğine sahip olması gayet güzel ama durun bakalım oyunu görmeden onu modem aracılığıyla bir arkadaşınızla oynamak isteyip istemeyeceğinize karar vermekte acele etmeyin. Çoklu oyuncu seçenekleri arasında modem, Network ve seri bağlantı var.

Tüm bu ayarlamaları tamamladıktan sonra artık son yılların en orijinal konusuna sahip oyununa hazırız. Dosyalarınızı kemiren virüslere karşı yapacağınız mücadele sırasında oyuna

Dikkatli olun her an bir virüs çıkabilir. Windows dizinine ulaşmadan önce onları durdurmalısınız.

nun 3D grafiklerinde kendine yer bulan sabit diskinizdeki resimleri görmeniz ve ses efektlerine karışarak oyunun müziklerini şekillendiren wav formatındaki dosyalarınızı dinlemeniz mümkün. Oyunda yazılarla kaplı duvarlara rastlamak sizi şaşırtmasın, büyük ihtimalle onlar kendi text dosyalarınızın parçalarıdır.

Virus The Game'in konu seçimi yeterince iyi. Bilgisayarın sanal gerçekçilik versiyonunu yaratmak ve PC'niizi etrafta serbestçe dolaşarak kemiren yaratıklardan korumak oyuna ilginç bir hava katıyor. Amacınız bilgisayarınızın çalışması için dosyalardan gerekli enerjiyi toplamak. Tabi virüsler sizden önce davranıp onları sömürmeye başlamışlarsa durum değişiyor. Düşmanlarınızın bulundukları dizinlere gidip onları bizzat yok etmeniz gerekiyor. Sineğimsi droidler ve onların lazere benzeyen silahları en büyük düşmanlarımız. Sabit diskinizde barınan düşük bütçeli filmlerden çıkmış gibi görünen bu yaratıkların nerelerde saklandıkları belli değil. Araç, fabrika ve kaleler yapmak Windows dizinini korumanın temel şartı. Virüs grafik kartınızın sürücüsüne ulaştığında ekrana yansıyan görüntü gerçekten de bozuluyor ve Mouse sürücüsü hasar görürse kontroller zorlaşıyor.

Gelelim bir diğer ilginç noktaya. Oyun her bilgisayarda farklı oynanıyor. Bunun sebebi bölümlerin yaratılmasında sabit diskinizde yer alan dizinlerin kullanılacak olması. Diyelim oyunda değişiklikler yapmak veya yeni bölümler eklemek istiyoruz. O zaman bilgisayarınızda bir kaç yeni dizin oluşturmanız yeterli.

Bu defa yanıyorsunuz

Bütün bu işlerin sizi bir süreliğine meşgul etmesi ve hatta enteresan gelmesi mümkün. Ancak oyunun bir çok yonden ilginizi kolayca yok edecek kadar zayıf olduğu da bir diğer gerçek. Mesela ben hiç bir zaman bilgisayarların içinin bu kadar sıkıcı ta-

sarlanabileceğini tahmin etmemiştim. Oyunda odalar çoğu zaman birbirine bağlı benzer dikdörtgenler olmaktan öteye geçemiyor. Uçuş simülatörünün strateji mantığıyla birleştirilmiş olması kulağa hoş geliyor ama oyun sırasında bunların en fazla birinden zevk almak mümkün.

Kontrollere gelince. Bu iş için seçilen tuş sayısı biraz fazla. Bu da sadece saldırırken değil yön bulmaya çalışırken de sinir bozuyor. Örneğin virüslere ateş açtıktan sonra basit bir manevra yapmak için A tuşu ile birlikte, üst oka ve Shift'e aynı anda basmanız, bir diğer yandan da CTRL tuşunu pompalamanız gerekiyor. Saldırı aracının sürekli olarak bir yukarı bir aşağı oynaması nişan almayı zorlaştırıyor.

Virüs temizlemek için kullanılan programların işleri gerçekten de zormuş.

Virus The Game oynanabilirlik yönüyle daha bir çok eksikliği içinde barındırıyor. Araçlarınızı teker teker takip etmek neredeyse imkansız. Harita dedikleri menü Windows gezginiinden pek de farklı değil ve buradan virüslerin bulunduğu yeri tahmin edemiyorsunuz. A noktasından B noktaya gitmek için otomatik pilota geçip o dizin veya dosyaya yan menüden tıklamanız yeterli, ancak zaman zaman gemilerinizin saldırı altında olduğu söylense de, hangisinin tehlikede olduğunu belirlemeniz zor. Onu bulmak, kontrol etmek, ve

en sonunda da düşmanın üstüne yürümek çok zahmetli bir iş. Kendini strateji sanan diğer tüm oyunlarda olan saldırılarınız sırasında araçlarınızdan gruplar oluşturmaya yarayan herhangi bir özellik bu oyunda mevcut değil.

Sürekli ataklar yapan tarafın biz olması gerekirken oyunun genelinde kendimizi korumaktan bile aciz kalıyoruz. Savaş alanının büyük oluşu güçlü düşmanlarımızın işini kolaylaştırıyor.

Oyunda doğru dürüst bir radara veya erken uyarı sistemine rastlamak imkansız. Virüsler her an her yerde belirebiliyor. Size bir anda kontrol merkezinizin saldırı altında olduğunu belirten dişi sesi, bir kaç saniye sonra bu kez üs müs kalmadı derken duymanız pek de garip karşılanmamalı.

Virus The Game'in 3Dfx desteği var. Yine de DirectX sayesinde hızlandırıcılı bir karta ihtiyaç duymadan da oyun hızlı çalışıyor. Kontrol panellerinin ekranının yarısından fazlasını işgal ediyor olmasının grafik hızına katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

İçim rahat, alnım ak

Orjinal bir fikrin kullanıldığı bir çalışmayı yerden yere vurmak içimden hiç gelmiyor ama sadece iyi yanlarından bahsetmekle yetinerek birinin de oyunu bir kez dahi oynamamış olması gerekiyor. Söylemek istediğim Virus The Game'in bir süre sonra oyunseverlere hayal kırıklığı ve sıkıntıdan fazlasını veremeyeceği. Ancak buna rağmen, yıllar öncesinin Descent'ini andıran oyun, dizayn yenilikleri ve parlak konu gibi inanılmaz artılar içermiyor değil. ■

Ozan Ali Dönmez

Minimum Sistem Gereksinimleri

Windows-95, Pentium-90,
16Mb Ram, 40 Mb Sabit Disk

Oyun Hileleri

Herhangi bir oyunun bir bölümünde takılıp da çıldırma noktasına geldiğiniz oldu mu? Mutlaka olmuştur. Bu durumda oyun hilelerine başvurmanız gerekiyor. Sizler için popüler oyunlardan bazılarının hilelerini derledik.

Tomb Raider II

Önce "I" tuşuna basarak bir Flare yakın ve Shift tuşu ile önce bir adım öne sonra da bir adım geriye gidin, etrafınızda sağdan üç tur dönün. Bundan sonra öne atlırsanız bölüm geçersiniz. Eğer arkaya atlırsanız bütün silahlara 50 büyük, 50 küçük sağlık paketine ve 50 Flare'e sahip olursunuz.

QUAKE 2

Tıpkı ilk oyunda olduğu gibi " " tuşuna basarak konsolu açın ve komutu girip Return tuşuna basın:

Give all: Tüm envanter malzemeleri

Give health: Tam sağlık

Give weapons: Tüm silahlar

Give ammo: Tam cephaneye

Give armor: Zırh

God: Ölümsüzlük

Notarget: Düşmanlar size saldırmaz

Noclip: Duvarlardan geçmenizi sağlar

Give blue key: Blue key verir

Give red key: Red key verir

Give security pass: Security pass verir

Give commander's head: Commander's head verir

Give power shield: Power shield verir

Give armor shard: Armor shard verir

Give quad damage: Quad damage verir

Give silencer: Silencer verir

Give airstrike marker: Airstrike marker verir

Carmageddon

Ana menü ekranında hızla şunu girin: ENABLE, bu hile modunu açacaktır. Ardından oyun esnasında ekranda Cheat Mode belirene dek F4 tuşuna basın. Bundan sonra aşağıdaki tuşları kullanabilirsiniz.

F5: Bedava onarım

F6: Ölümsüzlük

F7: Ekstra 30 saniye kazanın

F8: Saati dondurun

F11: 5000 kredi kazanın

Age of Empires

Enter tuşuna basıp komut satırını açın ve hileyi büyük harflerle yazdıktan sonra tekrar Enter tuşuna basın.

NO FOG: Savaş sisini kapatır.

REVEAL MAP: Tüm haritayı açar.

STEROIDS: İnşaatı hızlandırır.

HOME RUN: Anında zafer.

PEPPERONI PIZZA: 1000 birim yiyecek.

COINAGE: 1000 altın.

WOODSTOCK: 1000 birim odun.

QUARRY: 1000 birim taş.

BIG BERTHA: Mancınık menzilini ve etki alanını artırır.

HOYOHOYO: Priest için 6 speed ve 600 hit point.

ICBM: Ballista menzilini 100 yapar.

FLYING DUTCHMAN: Juggernaught karada da gidebilir.

Microsoft'un başarılı Real-time strateji oyunu

Incubation

Bu oyunda hile yapmak için yine bir Hex editöre ihtiyaç duyacaksınız.

Kaydettiğiniz oyunlardan birinin dosyasını editörle açın, aşağıda bulunan adresler değişik takımların kodlarıdır. Buradan takım elemanlarınızı yetenek puanlarını değiştirebilirsiniz:

& 839 Team 1

& 894 Team 2

& 8EF Team 3

& 94A Team 4

& 9A5 Team 5

& A00 Team 6

Wing Commander: Prophecy

Bu oyunda da hile için bir Hex editöre başvuracağız. Öncelikle oyunun kurulu olduğu dizinin içine girip Prophecy.exe isimli dosyayı bulun ve bunu editörle açın. Burada aşağıda belirtilen değişiklikleri yapın ve dosyayı yeni haliyle kaydedip çıkın:

Adres: 422B7 Değişiklik: 48 değerini 90 yapın.

Adres: 65777 Değişiklik: 49 değerini 90 yapın.

Adres: 659C9 Değişiklik: 48 değerini 90 yapın.

Bu değişiklikler sayesinde sınırsız cephaneye sahip olacaksınız.

Test Drive 4

Hileleri girmek için önce Save Game ekranına gidin, burada 10 numaralı kayıt slotunu seçip hileyi yazın ve Enter tuşuna basın:

AARDVARK: Çarpışmaları kapatır

SRACLLA: Tüm araçları seçebilirsiniz

LEVELLLA: Tüm pistlerde yarışabilirsiniz

NITROXXX: Kornaya bastığınızda motora Nitro verir

HP Deskjet 670 veya 690C araniyor (az kullanılmış veya temiz!)
Tel: (312) 280 79 61
Akın Kalaycı

486 DX2-66, 420 Mb Hdd, 14" renkli ekran, 8 Mb Ram, 8x Cd Rom, Creative 16 ses kartı + hoparlör, 2 Mb ekran kartı, 1.44 Floppy, Q klavye, Mouse + çeşitli programlar 400\$.
Tel: (228) 314 25 66 İş: 314 07 90
Osman Demir

Satılık Mustek A4 masaüstü tarayıcı, 24 Bit, 200 Dpi çöz., 32 milyar renk, Türkçe Ocr ve Driver Cd'si yeni kutusunda!
Tel: (532) 267 44 92
Osman Metin

Sahibinden satılık Pentium 200 MMX, 512 Cache Pro Board, 32 Mb Edo Ram, 2.1 Gb Hdd, 4 Mb S3 Virge 3D ekran kartı, 14" Sığa Digital monitör, 24x Cd Rom, 16 Bit ses kartı, Win 95 Türkçe, Q klavye, 3.5 1.44 Mb Floppy, Disk Drive, Mouse. Hard Disk'inde Dos 7.0, Win 95'in yeni sürümü Office 97 Professional Türkçe, NC emülatörü ve birçok müzik programının yanı sıra çeşitli resim programları. Fiyatı: 1000\$ (kargo dahil).
Tel: (216) 399 51 80
Önder Sevin

Satılık 166 MMX, 32 Mb Ram, 2.1 Gb Hdd, 2 Mb S3 ekran kartı, 24x Cd Rom, 16 Bit ses kartı, 25 W x2 kolon, Hyundai 14'S Deluxcan Digital monitör, 3.5 1.44 Mb Floppy Disk Drive, mini Tower kasa, Hard Disk'inde Dos 7.0, Windows 95'in en son sürümü (4.0), NC

emülatörü, Office 97 Professional, Birçok programın yanı sıra sürpriz Cd'ler, 1 adet Joystick + 1 adet Adult Cd hediye. Fiyatı: 1000\$ (kargo dahil).
Tel: (216) 399 51 80
Önder Sevin

Az kullanılmış 486 Dx4-120 Pci, 16 Mb Edo Ram, 1 Mb Pci ekran kartı, 170 Mb Hdd Q F, 0.28 renkli monitör 340\$.
Packard Bell, Pentium 60 Pci, 16 Mb Ram, 1 Mb ekran kartı, 170 Mb Hdd, 0.28 renkli monitör, 8 Cd Multimedia 400\$.
Tel: (212) 872 74 12
Osman Gürsoy

14", 0.28 renkli monitör, 200-400 Mb civarında Hard Disk arıyorum.
Tel: (212) 872 74 12
Osman Gürsoy

Pentium 200 MMX, 32 Mb Edo Ram, 2 Gb Hdd, 4 Mb ekran kartı, 24x Cd Rom, 16 Bit ses kartı, 33.600 Modem, Acele, ihtiyaçtan, pazarlıksız, çok temiz. Fiyatı: 900\$.
Tel: (532) 442 44 30 Ev: (212) 529 93 50 (20'den sonra)
Serkan Yapraklı

Satılık 486 Dx2 66, 420 Mb Hdd, 8 Mb Ram, 14" renkli ekran, 1 Mb ekran kartı, Mouse, Mouse Pad, klavye 450\$. Bu fırsat kaçmaz!
Tel: (216) 360 13 81
Serkan Sarıoğlu

Temiz Amdk5 P-100, 16 Mb Ram, 1 Gb Hdd, Intel Chipset Board, 16 Bit Creative ses kartı, 32 Bit S3 Trio Mpeg ekran kartı, Radio kartı, 3.5 Floppy, 8x Cd Rom, Mitsumi Q klavye, Windows 95 Türkçe + Plus, amfili Speakerler 60

Watt, mikrofön, Plug & Play, Mpr II Low Radition 14" titreşimsiz monitör 680\$.
Tel: (212) 656 10 85 (16:00-18:00)
Sedat Karasu

Sahibinden 14" Non Interlaced Low Radiation renkli 0.28 Dpi monitör 100\$.
Tel: (212) 575 67 86 (17.00'den sonra)
Erhan Aikan

Amiga 500 bilgisayarını satmak istiyorum. Alıcının ben 16.00-17.00 saatleri arasında aramalarını istiyorum.
Tel: (342) 813 48 22
Ömer Karacaoglu

İsteğe uygun programlama, toplu disket kopyalama, tez, ödev yazma, Cd oyun takas, satılık: Amiga 500 + Works Cd, Red Alert Heroes Nfs2.
Tel: (342) 23179 79 (18'den sonra)
Onur Özkal

Satılık Casio Databank! Telefon hafızası, dünya saatleri, karşılıklı mesaj, döviz, hesap mak., fal bakma ve birçok özellik sadece 90\$.
Tel: (326) 758 88 29 (Haf-ta içi 16.00'dan sonra)
Arif Ceyhan

Polaroid fotoğraf makinesi satılıktır.
Fiyatı: 10.000.000.-TL
Tel: (216) 384 94 02
Uğur Akabak

Sahibinden az kullanılmış Pentium 120 bilgisayar! 16 Mb Edo Ram, 1.2 Gb sabit disk, 2 Mb Diamond 3D 2000 ekran kartı, 16 Bit Philips ses kartı, 12x Octek Cd Rom, Mini Tower kasa, Mouse, klavye,

hoparlör, Dos 6.22, Win 3.1 yüklü (Win 95'e hazır), monitör dahil değildir. Fiyatı: 120 Milyon TL (İstanbul içinde satılıktır)
Tel: (212) 266 27 76
Ahmet Sankaya

Uzaktan kumandalı, 2 Mb ekran kartı, Teletextli, 256 TV kanallı + Video kartı, radyo kartı hediye. 1 ay kullandım, ambalajında. Fiyatı: 135\$.
Tel: (216) 375 45 84 (Haf-ta sonu)
Gökseki Gümüş

Best Of Metallica Mp3 Cd! Metallica'nın tüm albümlerinin Cd kalitesindeki Mp3'leri tek Cd'de. Şarkı söylendikçe ekranda beliren lirikleri ile! Fiyatı: 6.000.000.-TL.
Tel: (232) 362 86 08
Mehmet Emin

Pentium 75 Mhz (Intel Cpu), 8 Mb Ram, 850 Mb Quantum Hdd, 4 hızlı Goldstar Cd Rom, Sound Blaster 16 ses kartı, 2 Watt Creative Hoparlör, ayrıca yanında 10 süper oyun Cd'si. Pazarlık yapılır. Fiyatı: 530\$.
Tel: (216) 361 39 64
Ayhan Esen

Sahibinden 1 yıllık garanti-li satılık Oem parçaları!
Tel: (212) 634 58 76
Mustafa Özcan

P 200 MMX Cpu + 512 Kb Board, 16 Mb Edo, 2.1 Gb Hdd, 2 Mb S3, 14" Digital, Mt kasa, Floppy, Q Win 95 klavye, 24x Cd, 16 Bit ses, Office 97 Std, Windows 95, ekran filtresi, Norton Commander, ful Hdd 1099\$.
Tel: (358) 312 08 25 (17'den sonra)
Arif Kaya

P 166 MMX, Tx 512 K Board, 2 Gb Hdd, 14" ekran, 16 Mb Ram, 2 Mb S3 ekran kartı, 24x Cd Rom, 16 Bit ses kartı, Mouse, 3.5 Floppy, klavye, Pad, örtü. Sahibinden bir sene garanti 850\$ (USD).
Tel: (212) 593 50 98
Oğuz Sağiroğlu

P 200 MMX Cpu + 512 Kb Board, 16 Mb Edo, 2.1 Gb Hdd, 2 Mb S3, 14" Digital, Mt kasa, Floppy, Q Win 95 klavye, 24x Cd, 16 Bit ses, Office 97 Std., Windows 95.
Tel: (358) 312 13 81
Seyfettin Temiz

Akai Gx-95 Deck Tape Auto Tape Selector (Metal, CrO2, Normal), 3 kafalı (silme, kayıt, okuma), sonsuz ömürlü cam kafa, Calibration (kaset kalite kontrol), miknatıslanma ve ses seviyesi, ileri veya geri istenen sıradaki parçayı otomatik arama, parça başına veya sonraki parçaya otomatik geçiş. Kasetin programlanan noktaları arasındaki yeri sonsuz tekrar edebilme. Altın kaplama Jack'ler, Digital sinyal girişi, Timer'a bağlanabilme, Full Digital kontrol mekanik, Dolby B-C, Filter, Hx-Pro, uzaktan kumandası ile ambalajında 500 USD.
Tel: (212) 641 79 20
Cem Erbolük

Sahibinden satılık Panasonic Kxp-1180 Dot-Matrix Printer 125\$.
Tel: (212) 575 67 86 (17'den sonra)
Erhan Atkan

Pentium 100, 16 Mb Edo Ram, 1 Gb Hdd, 24x Creative Infra Cd Rom, 16 Bit ses kartı, Radio kartı, S3 Trio ekran kartı, Joystick,

Ktx 14" monitör 690\$.
Tel: (212) 651 79 52
Tolga Dedebek

Satılık yazıcı! Epson Stylus Color II S, tek kartuşlu, renkli 150\$.
Tel: (212) 258 43 01-
(216) 456 14 60
Sema Ugurlu

486 Sx, 512 Vga, 250 Mb, 4x Cd Rom, 8 Bit ses kartı, 14" Samsung monitör, 2 adet hoparlör, klavye, Mouse, Windows 95 500\$. Lütfen saat 18.00'dan sonra arayınız.
Tel: (212) 559 54 40
Erdem Dinçsoy

Masa üstü bilgisayar! 486-Dx2/66, 1.2 Gb Quantum, Fireball sabit disk, 1 Mb Vesa ekran kartı, 14" Mono VGA monitör, 1.44 Mb disket sürücü, klavye, Mouse, Pad, Windows 95, Office 97 vb.
Tel: (284) 212 71 32 (Saat: 20-22 arası)
Tuncay Dogancali

166 MMX Intel, 32 Ram, 2.1 Gb Quantum Hard-disk, Vestel Digital ekran, TV kartı, radyo kartı, ses kartı, Cd Rom, Mouse, klavye, Joystick, onlarca oyun, disket Cd. Fiyatı: 1250\$.
Tel: (312) 425 54 84
Dursun Tuğcu

Pentium 133 + 17" + Scanner + R. Yazıcı + 4x 512K Cache anakart + 32 Mb Edo Ram + 2.7 Gb Hdd + 2 Mb ekran kartı + Sb 16 + Hop. + Orijinal Ms Win 95 + 17" LRMRR II ekran + Hp 690 + Hp Scanjet 4C Scanner 1200\$.
Tel: (212) 275 39 16
İncilay Yilmazyurt

486 Dx4/100 32 Ram, 850 Mb Harddisk, 2 Mb S3 Trio V64 ekran kartı, 0.28 kullanılmış renkli ekran, 1.44 Floppy, Mouse, mini Tower kasa. Fiyatı: 450\$.
Tel: (312) 417 07 10
Dursun Tuğcu

Intel Pentium 133, 1 Gb Hdd, S3 Trio V2 Dx /Yamaha, anakart, 24x Cyber Drive, Q klavye, Mouse, Vestel Digital 14" ekran, son model hoparlör, kasa, 32 Edo Ram, mikrofon. Fiyatı: 900\$.
Tel: (224) 329 69 65
Utku Öztürk

486 Dx2/66, 8 Mb Ram, 420 Mb Hdd, 1 Mb ekran kartı, Mouse, Pad, 14" monitör, filtre, klavye, Windows 3.1. Fiyatı: 450\$. Hemen arayın, bu fırsat kaçmaz!
Tel: (216) 360 13 81
Serkan Sarıoğlu

Dizgi, Antetli kağıt, zarf, tasarım, matbu evrak işleriniz ekonomik olarak yapılır.
Tel: (216) 456 14 60-
(212) 258 43 01
Sema Ugurlu

Sahibinden P-100, 16 Mb Edo Ram, 1 Gb Hdd, 1 Mb S3 Vga, 24x Cd Rom, 16 Bit ses kartı, kulaklık, mikrofon, hoparlör, Mouse, klavye, 15" Ctx monitör, kargo 750\$.
Tel: (486) 216 56 10
Ahmet Artmaz

Çok temiz ilk elden satılık P 100, 256 K Anakart, 250 Mb Hdd, 32 Mb Edo Ram, 1 Mb ekran kartı, 4x Cd Rom, Yamaha ses kartı, 14" renkli ekran, Win 95, Office 95. Fiyatı: 580\$

(pazarlık yapılır).
Tel: (212) 227 81 39
Ali Cümbüşel

Kullanılmış OEM parçaları arıyorum!
Tel: (212) 227 81 39 (Akşam 7'den sonra arayın)
Ali Cümbüşel

Satılık Intel Pentium 120, 16 Mb Edo Ram, 1.2 Gb Hdd, 256 Kb ön bellek, 1 Mb Elephant ekran kartı, 1.44 Floppy, 14" titreşimsiz ekran (Lowrad), Mouse, Q klavye, Office 97, Office 95, Windows 95, 16 Bit ses kartı, 12x Octek Cd Rom, mikrofon, hoparlör, 5 tane oyun, grafik, müzik programları içeren Cd, Citizen 120D yazıcı hediye. Pazarlık yapılır. Fiyatı: 800\$
Tel: (414) 247 00 13
İbrahim Kırmıç

Casio renkli cep bilgisayarı! 128 Kb bellekli Data-bank, telefon, dünya ve yerel saatler, daha birçok özellik. Fiyatı: 100 USD.
Tel: (414) 247 00 13
Müslüm Kırmıç

Çok temiz ilk elden satılık P 100, 250 Cash anakart, 250 Hdd, 32 Mb Edo Ram, 1 Mb ekran kartı, 8x Cd Rom, Yamaha ses kartı, 14" renkli ekran, Win 95, Office 95, Cd oyunları 580\$ (pazarlık yapılır).
Tel: (212) 227 81 39 (Akşam 6'dan sonra arayın)
Nurten Turgut

Sahibinden hiç kullanılmamış çok temiz Samsung Sf40 faks. Hiç pazarlıksız 60.000.000.- TL (Altmış milyon). Saat 20.00'den sonra arayınız.
Tel: (236) 313 77 00
Yaşar Balçetin

Yazı İşleri: Garo Antikacıoğlu, Gökhan Sungurtekin, Ufuk Yamankılıçoğlu,
Mahmut Karslıoğlu, Güçlü Aydoğan, Engin Cilasun, Hasan Yalçınkaya, Tolga
Sonalp, Sevdâ Kılıç, Ayten Çar, Kadir Tuztas, Yeliz Aygöl (sekreteryâ)
Katkıda Bulunanlar: Alis Sınımcıyan, M. Berker Güngör, Young Multimedia
Görsel Yönetmen: Hayri Sinoğlu **Grafik/Bilgisayar:** Gökhan Koc

CHIP Reklam Müdürü: Gönül Morgül

CHIP Reklam Servisi: Sebnem Karabıyık, Yeliz Koyun, Esra Güçlüer

Abone Satış Müdürü: Asu Bozyayla

Abone Servisi: Nur Geçili, Özlem Polat, Serap Ezgin

Dağıtım: Nebi Danacı **Üretim:** Turgay Tekatan **VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti.**

Adına Sahibi ve Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Şakir Batumlu

Renk Ayrımı-Film Çıkışı: GAMA Tel: (212) 282-5322-23

Baskı: Uniprint A.Ş. Tel: (212) 283-8371 **Dağıtım:** BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık: Peker Sokak, 26 Kat 3 Levent İSTANBUL 80620

CHIP Tel: (212) 283-4244 (Pbx)

CHIP Fax: (212) 269-5021

Abone Fax: (212) 281-3908

Yazı İşleri Fax: (212) 283-4254

Yazı İşleri e-mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Internet: http://www.chip.com.tr

VOGEL

Dünyanın çeşitli merkezlerinde kurulu 20 şirketler grubuna sahip Alman medya devi Vogel, 100 yılı aşkın süredir çağdaş teknolojinin kullanımı ve yeni buluşların yaygınlaştırılması amacıyla teknik bilgi iletişimi konusunda hizmet vermektedir.

Uluslararası aktiviteleri Avrupa ve Asya üzerinde yoğun olan kuruluş, mikroelektronikten bilgisayar teknolojisine, makina mühendisliğinden çevre korumaya dek geniş bir yelpazeyi içeren konularda yayın yapmakta. Hiçbir şeyin değişim kadar kalıcı olmadığı kuralından hareketle, durmaksızın gelişen teknolojinin gerektirdiği bilgi aktarımını üstlenen Vogel Medya Grubu, İtalya, Ukrayna, İsviçre, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Avusturya, Macaristan, Yunanistan, Romanya, Vietnam, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan'da faaliyet göstermekte. Türkiye'de yayın dünyasına Şubat '96'da önce Chip Bilgisayar Dergisi ile giriş yapan Vogel'in genişleyen ürün yelpazesi şimdilik sektöre yönelik yayın Makina Magazin, Level oyun dergisi ve Winners' Club Magazin dergilerini içermekte.

LEVEL: Vogel/Türkiye bünyesinde ve Vogel/Çek Cumhuriyeti ile ortaklaşa hazırlanan oyun dergisi Level'in ilk sayısı Ocak '97'de piyasaya sunuldu.

Türkiye'nin ilk CD-ROM'lu oyun dergisi Level'da yeni çıkan tüm oyunların tanıtım, eleştiri ve hileleri yer almakta. Level CD-ROM ise yurtdışında piyasaya çıkan oyunların oynanabilir demolarını içermekte. Derginin okuyucularına sunduğu hizmetler arasında Level Cheat Satış da bulunmaktadır.

MAKİNA MAGAZİN/MM: Makina imalat sanayiinin teknolojik bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla Mayıs '96'da yayın hayatına başlayan dergi, Türkiye ve dünyadaki araştırma ve geliştirme faaliyetleri, yeni ürün haberleri ve etkinliklerin yanı sıra uzmanlarla röportajlar ve köşe yazılarını içermekte.

Bayiye çıkmayan dergi abone sistemiyle okuruna ulaşmakta.

WINNERS' CLUB MAGAZİN: Vogel'in bilgisayar dünyasına yönelik bir diğer yayını olan dergi, firmalarla bayiler arasında sektörel bilgi iletim görevini üstleniyor.

REKLAM İNDEKSİ

3M	39
A&E BİLGİSAYAR	119
ADK	117
ALBİM	51
ARMONİ	73
ATP	71
AVS	147
B.Y.T.E. LTD.	137
BASARI ELEKTRONİK	89
BIG BANG	175
BİLDEN	179
BİLSAG	55
BOĞAZICI	10.11
COMPEL	77
COMPTORIUM	125
ÇİZGİ ELEKTRONİK	203
DARFILM	87
DENİZ BİLGİSAYAR	127
EGE PORCAN	151
EKSEN	159
EKSPA	201
EMA	75
EMEK EĞİTİM	113
EMPA	19.20.21
ERICSSON	171
ESCORT COMPUTER	28.29
ESCORT MULTİMEDYA	177
ESTRON	35.131
GENERAL	169
GENPAZ	61
GOLD BİLGİSAYAR	23.25.27
HANEL	57
HP	153
İHLAS/ACER	165
İNSELBERG	123
İNTEL	5
İST.KÜLTÜR ÖNL.	191
KOMPUSAN	83
KOYUNCU	139
KUZEY BİLGİSAYAR	103
MAVİ DONANIM	195
MBS	53
MEDYA BİLGİSAYAR	105
MEGAVİZYON	49.65
MELEK KİRTASİYE	45
MELSOFT	67
METROPOL	135
MICROSOFT	0.K.İÇ.3
MİKROYAZILIMEVİ	149
MIRON	47
MULTİMEDYA	133
OTES ELEKTRONİK	93
PANCOM	181
PAYKOM	167
PC DANIŞMAN	187
PERA	33
PROTA	69
PROTOKOM	97
RAKS	15
REDOKS	91
REMİVAC	157
SAATÇIOĞULLARI	185
SAYISAL	59
SEMOR	199
SERT-EL	189
SES 3000	153
SETA	85
SONY	17
SURAT BİLGİSAYAR	109
TALIA	63
TEKNOBİL	129
TELEKOM	151
TETLİOĞLU	111
TET	115
TURCOM	101
UFOTEK	99.107
VEGA BİLGİ İŞLEM	95
VESTEL	13.31
VISIONS	41
YAZBİL	121
YILDIZ	173
YOUNG MULTİMEDYA	197

HAZİRAN SAYISINDA NELER VAR?

ICQ ile Internet İletişimi

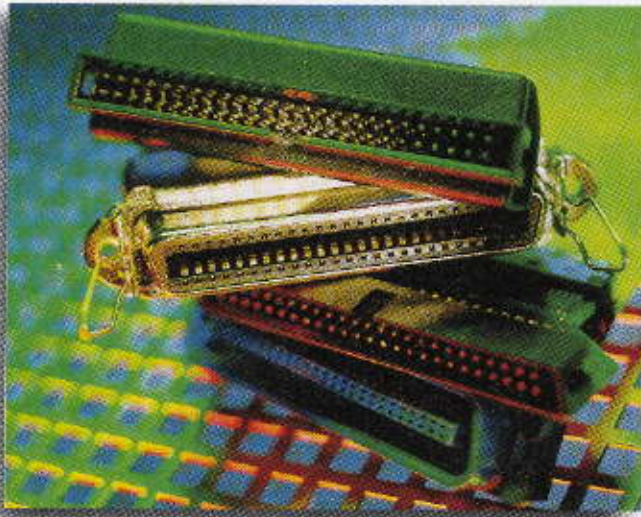
ICQ'nun kurulumu ve
Chipuçları

Windows NT 4.0 chipuçları

Windows 95 Troubleshooting Bölüm 3

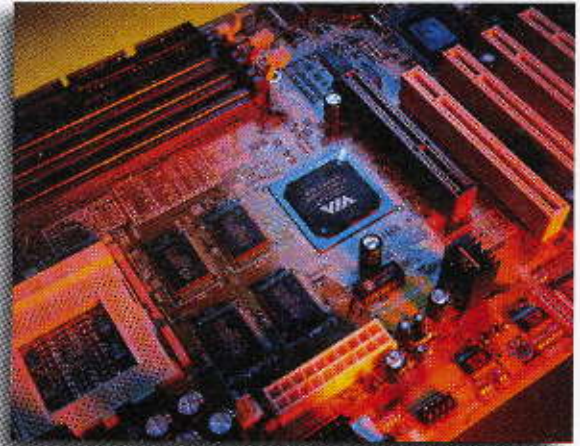
Fransa 98 Dünya Kupası'nın Ardındaki Bilgisayar Teknolojisi

SCSI Nasıl Çalışır?

Yeni Teknolojiler İncelemede

Pentium II ve rakiplerinin hız düellosu,
AGP PCI'a, EDO-, SDRAM'e karşı, overlocked
anakartlar

Ve Diğerleri

5 Dakika, Ayın Shareware'i,
Chipucu Kataloğu,
Satın Alma Danışmanı
SüperCHIPMan